

**T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SİYASET BİLİMİ VE ULUSLARARASI İLİŞKİLER ANABİLİM
DALI**

DOKTORA TEZİ

**SOĞUK SAVAŞ SONRASI HİNDİSTAN-ABD
İLİŞKİLERİ:
NEOREALİST PERSPEKTİFTEN BİR ANALİZ**

Sadia KHANUM

2502140420

TEZ DANIŞMANI

Prof.Dr. Saadet Gülden AYMAN

İSTANBUL – 2019

T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

DOKTORA
TEZ ONAYI

ÖĞRENCİNİN;

Adı ve Soyadı : SADIA KHANUM Numarası : 2502140420
Anabilim Dalı / Siyaset Bilimi ve Danışmanı : PROF. DR. SAADET GÜLDEN AYMAN
Anasanat Dalı / Programı : ULUSLARARASI İLİŞKİLER
Tez Savunma Tarihi : 18.10.2019 Saati : 14:00
Tez Başlığı :
" SOĞUK SAVAŞ SONRASI HİNDİSTAN-ABD İLİŞKİLERİ: NEOREALİST PERSPEKTİFTEN BİR ANALİZ"

TEZ SAVUNMA SINAVI, İÜ Lisansüstü Eğitim-Öğretim Yönetmeliği'nin 50. Maddesi uyarınca yapılmış, soruların sorularına alınan cevaplar sonunda adayın tezinin KABULÜNE OYBİRLİĞİ / OVÇOKLUĞUYLA karar verilmiştir.

JÜRİ ÜYESİ	İMZA	KANAATİ (KABUL / RED / DÜZELTME)
1- PROF. DR. SAADET GÜLDEN AYMAN		Kabul
2- PROF. DR. SERPİL ÇAKIR		Kabul
3- DOÇ. DR. ATEŞ USLU		Kabul
4- DOÇ. DR. UMUT UZER		Kabul
5- DR. ÖĞR. ÜY. İBRAHİM MAZLUM		Kabul

YEDEK JÜRİ ÜYESİ	İMZA	KANAATİ (KABUL / RED / DÜZELTME)
1- PROF. DR. NURCAN ÖZGÜR BAKLACIOĞLU		
2- DR. ÖĞR. ÜY. LAMİA MAMMADOVA		

ÖZ
SOĞUK SAVAŞ SONRASI HİNDİSTAN-ABD İLİŞKİLERİ: NEOREALİST
PERSPEKTİFTEN BİR ANALİZ

SADIA KHANUM

Hindistan-ABD'nin Soğuk Savaş sonrası dönemde (90'lı yılların başında tek kutuplu bir bölgede ve 2000'lerin başında ortaya çıkan çok kutuplu bir dünyada) stratejik bağlarının büyümesinin çok açıklaması vardır, ancak ilerleyen bağlarını anlamak için en ilginç ve pragmatik yaklaşım sistem yapısı yaklaşımıdır. Yeni-Gerçekçiliğin sistem yapısının birimlere egemen olduğu ve devletlerin maddi kazanımlar açısından azami güç elde ederek her zaman güvenliklerini en üst düzeye çıkarmaya çalıştığı varsayımı, Hindistan ve ABD'nin büyüyen stratejisini açıklamaktadır. Hegemonik güçleri Çin'in yükselişine karşı elinde tutmak için karşılıklı çıkarlar ve arzu her iki ülkeyi bir araya getirir. Hindistan adına, toprak bütünlüğünü ve bağımsızlığını korumak için bazı tarihi fobiler vardır. Dünya siyasetinde saygın bir yer edinme ve bölgedeki hegemonik statüyü kazanma çok eski arzusu, Soğuk Savaş sonrası dönemde yıllarca süren güvenilen arkadaşı Sovyetler Birliği'nden mahrum kaldığında Hindistan'ı ABD ile yakın ilişkiler kurmaya zorladı. Hindistan ve ABD ortak çıkarları paylaşmaktadır ve yükselen Çin karşısında yaşanan korkular ve yakın ve uzak bölgelerde ekonomik genişlemesini içermeleri onların temel endişesidir. Pek çok politik, ekonomik ve çevresel sorunla ilgili birçok çelişki olmasına rağmen, Hindistan ve ABD, özellikle Asya'daki güvenlik alanında işbirliği yapmaya isteklidir.

Anahtar kelimeler: Stratejik ilişkiler, Hindistan, ABD, Çin, Güney Asya, Soğuk Savaş, Yeni Gerçekçilik, Hegemonya, Güç Politikaları

ABSTRACT
POST-COLD WAR INDO-US TIES: AN ANALYSIS FROM NEO-REALIST
PERSPECTIVE

SADIA KHANUM

India-US growing strategic ties in the post-Cold war period have so many explanations but the most interesting and pragmatic approach to understand their growing ties, in a unipolar in early 90s and an emerging multipolar world in early 2000s, is the system structure approach. The main assumption of Neorealism that structure dominates the units and states always desire to maximize their security by grabbing maximum power in terms of material gains explains the growing strategic ties of India and the US. Mutual interests and desire to keeping the hegemonic powers in hand in the face of rise of China bring both countries together. On the part of India, there are some historic phobias to protect its territorial integrity and independence. The ages old desires to ensure a respectable place in the world's politics and attaining the hegemonic status in the region forced India to build close ties with the US in the post-Cold War period especially when it was deprived of its decades old trust worthy friend, the Soviet Union. China's economic development created opportunity for her to go abroad in the search of global markets for her exports. India and the US share the mutual interests and fears to contain the rising China and its economic expansion in the near and far regions. Despite having many contradictions on plenty of political, economic and environmental issues, India and the US are willing to cooperate in the security domain specially in Asia.

Key Words: Strategic Ties, India, US, China, South Asia, post-Cold War, Neorealism, Hegemony, Power Politics.

ÖNSÖZ

Soğuk Savaş sonrası Hint-ABD stratejik bağlarının incelenmesi, her iki ülkenin hegemonik özelemlerini içeren daha geniş bölgesel güç dinamiklerini anlama girişimidir. Neo-realizm'in ana varsayımları, iki ülkenin ikili bağlarını anlamak için iyi bir teorik temel sağlar. Çin'in yükselişi ve yükselen çok kutuplu dünyası, ABD ile Hindistan arasındaki artan stratejik bağların arkasındaki faktörlerdir. Ortak çıkarlar ve korkular, onların bölgesel ve küresel politikadaki bazı çelişkilere rağmen onları daha da yakınlaştırmaktadır. Bu çalışmanın birinci bölümünde, Hindistan'ın Güney Asya'daki hegemonik iddiaları tartışılmıştır. Hindistan'ın bölgesel bir hegemon olma hedeflerinin ardındaki nedenleri ele alınmıştır. Çalışmanın ikinci bölümü Soğuk Savaş döneminde Hindistan-ABD ilişkilerine tarihsel bir bakış sunmaktadır. Hindistan'ın bağımsızlık sonrası büyük güçler karşısında dış politikasını anlamak, ülkenin mevcut dış politikasını anlamayı kolaylaştırmaktadır. Çalışmanın üçüncü bölümünde, Soğuk Savaş sonrası dönemde ABD ile Hindistan arasındaki ilereyen stratejik bağları analiz edilmiştir. Çalışmanın dördüncü bölümünde, Hint-ABD ikili ve bölgesel stratejik ilişkilerinde Çin faktörünü açıklanmıştır. Bu çalışmanın sonuç kısmında, bulguların teorik analizi anlatılmıştır.

Araştırmanın ana fikrini kavramak ve belirli bir zaman diliminde tamamlamak, amirimin, mentorunun ve ana figürümün profesörü Dr. Saadet Gulden Aymen'in gözetimi olmadan mümkün değildi. Onun rehberliği, bu çalışmayı rahatlatıcı ve üretken bir ortamda yürütmemi kolaylaştırdı. Bu tez yazımı yolculuğundaki değerli görüşleri ve katkıları için minnettarım. Ayrıca, tezi tercüme etmeme yardımcı olmak için değerli zamanını ayıran arkadaşım Dr. Zuleyha'ya minnettarım. Doktora

derecelerimi evden uzak tutmanın rüyalı yolculuğu boyunca sürekli destek ve teşvik için aile üyelerime özellikle anneme teşekkür ediyorum.

İstanbul, 2019

Sadia KHANUM

İÇİNDEKİLER

ÖZ	III
ABSTRACT	IV
ÖNSÖZ	VI
TABLolar LİSTESİ	XI
ŞEKİLLER LİSTESİ	XII
KISALTMALAR LİSTESİ	XIII
GİRİŞ	1
BİRİNCİ BÖLÜM	21
HİNDİSTAN'IN GÜNEY ASYA'DA HEGEMON GÜÇ OLMA İDEALİNE İLİŞKİN BİR ANALİZ	21
1.1. Hindistan'ın Hegemon Güç Olma İdealinin Tarihsel ve Psikolojik Kökenleri.....	22
1.2. Bölgesel Hakimiyet Arayışı	28
1.3. Hegemonya'yı Tanımlamak	33
1.4. Hindistan Bölgesel Bir Hegemon mu?.....	36
1.4.1. Hindistan'ın Ekonomik Kapasiteleri.....	36
1.4.2. Askeri Kapasiteleri.....	43
1.5. Hindistan'ın Güney Asya'daki Üstünlüğünün Meşruiyeti.....	47
1.6. Çin Faktörü	60
1.7. Bölgesel Üstünlük Arayışında Hindistan'a ABD Desteği	64
İKİNCİ BÖLÜM	70
SOĞUK SAVAŞ DÖNEMİNDE HİNDİSTAN-ABD İLİŞKİLERİ: DIŞ POLİTİKA SEÇİMLERİNİN VE ÖNCELİKLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	70
2.1. Dış Politikada Kuramsal Yaklaşım	70
2.2. Hindistan'ın Amerika Birleşik Devletleri'ne Karşı Bağımsızlık Sonrası Dış.. Politikası 73	
2.2.1. Nehru'nun Görev Süresince ABD-Hindistan İlişkileri: 1947-1964.....	74
2.2.2. Nehru Döneminde Hindistan'ın Dış Politika Amaçları	74
2.2.3. Hindistan'ın Nehru Dönemindeki ABD ile Dış Politikası ve Diplomatik İlişkileri	79
2.2.4. Ekonomik ve Askeri Yardım	88
2.2.5. Stratejik Bağlamda Bağlantısızlar Hareketi	90
2.2.6. Hindistan'ın Bağlantısızlık Strateji: Bir Başarı mı Başarısızlık mı?	94
2.3. Indira Gandhi Dönemi: Amerika Birleşik Devletleri'ne Yönelik Dış Politika.....	98

2.3.1. ABD ile İlişkiler.....	99
2.3.2. Nixon-Indira: Kişilik Çatışması.....	100
2.3.3. Indira'nın Sovyetler Birliği'ne Yönelimi.....	103
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	107
SOĞUK SAVAŞ SONRASI HİNDİSTAN-ABD DIŞ İLİŞKİLER: POLİTİKA DEĞİŞİKLİĞİ.....	107
3.1. Soğuk Savaşın Sonu ve Hindistan'ta Dış Politika Değişimleri	107
3.2. Soğuk Savaş Sonrası Hindistan-ABD Stratejik Ortaklığının Teorik Açıklaması	109
3.3. Sovyetler Birliği'nin Dağılması ve Hindistan' ın Yeni Müttefik Arayışı	115
3.4. İç Politika ve Ekonomide Değişimler	118
3.5. Hindistan'ın ABD ve Batı Avrupa ile İlerleyen İlişkileri.....	126
3.6. Cumhurbaşkanı George W. Bush Döneminde Hindistan-ABD İlişkileri	142
3.7. Yükselen İlişkilerin Ardındaki Ekonomik Faktörler.....	152
3.8. Hindistan-ABD Sivil Nükleer Anlaşması.....	156
3.9. ABD-Hindistan Stratejik İlişkilerinin İlerlemesinde İsrail Faktörü.....	159
3.9.1. Savunma İşbirliği	163
3.9.2. Hindistan-İsrail Siyasi İşbirliği	166
3.9.3. İşbirliğinin Stratejik Kökenleri	167
3.10. Hindistan ve ABD Arasında Bazı Kritik Konulardaki Ayrılıklar.....	171
3.10.1. Hindistan'da Artan Hindistan-ABD Stratejik Bağlarına Karşı İç Muhalefetin Tutumu.....	175
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	186
BÖLGESEL POLİTİK DİNAMİKLERDE VE BÜYÜYEN HİNDİSTAN-ABD STRATEJİK ORTAKLIĞINDA ÇİN FAKTÖRÜ	186
4.1. Varsayımın Teorileştirilmesi.....	187
4.2. Çin'in Yükselişi: Ekonomik Büyüme.....	192
4.2.1. Çin'in Ekonomik Büyümesinin Jeostratejik Etkileri	196
4.3. Çin'in Yükselişi: ABD'nin Asya'daki Üstünlüğü için bir Tehdit mi?.....	200
4.3.1. Pekin Konsensüsü	202
4.4. Çin'in "İnci Dizisi (<i>Strings of Pearls</i>)" Stratejisi ve ABD ve Hindistan için Zorlukları	204
4.5. Hindistan-Çin İşbirliği: ABD'ye bir Tehdit mi?	209
4.5.1. Çin-Hindistan İşbirliği ve "Chindia"nın Şekillendirilmesi	212
4.6. Hindistan ve Çin'deki Dini ve Etnik Azınlıklara Karşı Uygulanan Baskı	218
4.6.1. Hindistan'daki Azınlıklara Karşı Yapılan Zulüm.....	219
4.6.2. Çin'de Etnik ve Dini Azınlıklara Karşı Uygulanan Baskı.....	223

4.7. Yükselen Çin: Hindistan'ın Bölgesel Hedeflerine Bir Tehdit	225
4.7.1. Çözölemeyen Sınır Uyuşmazlıkları	226
4.8. Çin'in Bölgede Artan Etkisi ile Mücadelede Hindistan-ABD İşbirliği	235
4.8.1. Hindistan'ın Hint Okyanusu Bölgesi'nde Yayılması.....	236
4.8.2. Hindistan ve ABD'nin Hint Okyanusunda Çin'e Karşı Yaptığı İşbirliği.....	240
SONUÇ	246
KAYNAKÇA	256
ÖZGEÇMİŞ	286

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: Decomposition of Output and Real income growth, decade wise	38
Tablo 2: Hindistan ihracatlarının büyüme oranı; ekonomik reformasyonlar'dan önce ve sonrası.....	121
Tablo 3: Hindistan'ın Tarım ve Müttefik Ürünler İhracatının Büyüme Oranı: Ekonomik Reform Öncesi ve Sonrası Dönemde	122
Tablo 4: Merkezin Sosyal Sektör Harcamaları (%), 1990-91 ve 2000-1.....	124
Tablo 5: Dünya Ekonomisinde Çin	195

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: 1991'den 2013'e olan GSYİH oranı aşağıdaki grafikte gösterilmiştir.....	37
Şekil 2: Indira ve Rajiv Gandhi'nin Dönemindeki Askeri Harcamalar.....	43
Şekil 3: Hindistan'ın savunma harcamaları.....	45
Şekil 4: Güney Asya Çatışma Haritası	50
Şekil 5: U.S. – India Student Exchange, 1999/00 to 2008/09	133
Şekil 6: Hindistan-ABD Ticaretinde Büyümesi (milyon USD)	153
Şekil 7: Çin Reel GSYİH Büyümesi 1979-2014	195
Şekil 8: Açıklanan Çin Savunma Bütçe	199
Şekil 9: Hint Okyanusunda Çin'in incileri (Pearls)	207
Şekil 10: Hindistan, Çin ve Tartışmalı Sınırlar	228

KISALTMALAR LİSTESİ

AB	: Avrupa Birliği
ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
AORs	: Sorumluluk Alanı
AFSPA	: Silahlı Kuvvetler Özel Güç Yasası
ASEAN	: Güneydoğu Asya Ülkeleri Birliği
BT	: Bilgi Teknolojisi
BJP	: Bhartiya Janata Party
BM	: Birleşmiş Milletler
BMGK	: Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi
BoP	: Ödeme Dengesi
BRI	: Kemer ve Yol Girişimi
BRIC	: Brezilya, Rusya, Hindistan, Çin
BRICS	: Brezilya, Rusya, Hindistan, Çin, Güney Afrika
CENTO	: Merkez Antlaşması Örgütü
CIA	: Merkezi İstihbarat Ajansı
CNPC	: Çin Ulusal Petrol Şirketi
CTBT	: Kapsamlı Nükleer Test Yasağı Anlaşması
DAA	: Rahatsız Alanlar Yasası
DYY	: Doğrudan Yabancı Yatırım
FII	: Yabancı Kurumsal Yatırım
FTA	: Serbest Ticaret Anlaşması
G20	: 20 Grubu
GSYİH	: Gayri Safi Yurtiçi Hasıla
GWOT	: Terörle Mücadele Küresel Savaşı
IAEA	: Uluslararası Atom Enerjisi Birliği
IPR	: Fikri Mülkiyet Hakları
IMF	: Uluslararası Para Fonu
LAC	: Gerçek Kontrol Hattı

LoC	: Kontrol Hattı
LPG	: Sıvılaştırılmış petrol gazı
MFN	: En Beğenilen Ulus
NSSP	: Stratejik Ortaklıkta Sonraki Adımlar
NPT	: Nükleer Silahlar Anlaşması'nın Yayılmasının Önlenmesi
NATO	: Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü
İKT	: İslam İşbirliği Teşkilatı
ONGC	: Petrol ve Doğal Gaz Şirketi
OECD	: Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü
OPEC	: Petrol İhraç Eden Ülkeler Örgütü
PLA	: Halk Kurtuluş Ordusu
PPP	: Satınalma Gücü Paritesi
PRC	: Çin Halk Cumhuriyeti
PSA	: Kamu Güvenliği Yasası
RSS	: Rashtriya Swayamsevak Sangh
SAARC	: Güney Asya Bölgesel İşbirliği Derneği
SAFTA	: Güney Asya Serbest Ticaret Bölgesi
SLOC	: Deniz Haberleşme Hatları
SEATO	: Güneydoğu Asya Antlaşması Örgütü
SCO	: Şangay İşbirliği Örgütü
TPA	: Ticaret Teşvik Kurumu
TPP	: Trans-Pasifik Ortaklığı
USAFRICOM	: ABD Afrika Komutanlığı
USCENTCOM	: ABD Merkez Komutanlığı
USPACOM	: ABD Pasifik Komutanlığı
SSCB	: Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği
USINPAC	: Amerika Birleşik Devletleri Hindistan Siyasi Eylem Komitesi
DTÖ	: Dünya Ticaret Örgütü

GİRİŞ

1990'daki Soğuk Savaş'ın sona ermesi yalnızca zamanın iki büyük gücünün rekabetini sona erdirmekle kalmadı aynı zamanda küresel siyasette yeni bir dönem yarattı. ABD; küresel normların çoğunu yaratmak ve dikte etmek için muazzam kaynak, yetki ve kabiliyete sahip tek süper güç olarak ortaya çıktı. İtiraz edilmiş ve meydan okunmuş olsa da, Amerika'nın üstünlüğü ve egemenliği olarak adlandırılan bir devir başlatılmıştır.¹ Uluslararası İlişkiler disiplini her zaman güç merkezlerinin yükseliş ve düşüş dinamikleri ve bunun küresel politika üzerindeki etkileri üzerine bir tartışmaya tanık olmuştur. Bu tür değişimler, mevcut sistemin güç geçişine nasıl tepki vereceği konusunda akademisyenlerin dikkatini çekmektedir. Soğuk Savaş'ın iki kutuplu sisteminin sonu, tek kutupluluk ve bunun yaşam üzerindeki beklentileri konusunda yeni bir tartışma doğurdu.² Soğuk Savaş'ın sona ermesi, Uluslararası İlişkiler disiplinde pek çok yeni tartışma başlattı. Tartışmaların çoğu yapısal değişiklikler ve sürekliliklerle ilgilidir. Bipolar system, Sovyetler Birliği'nin dağılması ve ABD'nin tek süper güç olarak ortaya çıkmasıyla sona erdi. Waltz dahil neorealist teorisyenlerin çoğu, istikrarı ve huzuru için (kutuplar arasında büyük bir savaşın olmaması), bipolar sistemi şiddetle desteklemekteydiler, dolayısıyla statükoyu destekliyorlar ve kalıcı barış uğruna sisteme itiraz etmemeye ikna olmuşlardı.³ Sovyetler Birliği'nin çöküşünü, devletlerin diğer çıkarlar karşısında hayatta kalmayı tercih ettikleri neorealizmin temel önermesiyle açıklarlar.

¹ Stephen G. Brooks, William Wohlforth. (2008). *International Relations and the Challenge of American Primacy*. (Princeton University Press.)

² Christopher Layne. (1993). *The Unipolar Illusion: Why New Great Powers Will Rise*. *International Security*, Vol. 17, No. 4, s. 5-51

³ Kenneth. N. Waltz. (1964). *The Stability of a Bipolar World*. *Daedalus*, Vol. 93, No. 3, s. 881-909. www.jstor.org/stable/20026863.

1990'lı yılların başlarında ortaya çıkan, değişim analizi üzerine olan tartışma, küresel politikadaki yeni kurulum hakkında birçok soru ve hesaba katılması gereken zorluklarla ilgili tartışmaları da gündeme getirdi. Hegemonik model ve ABD'nin dünya siyasetindeki üstünlüğü sorunu, farklı düşünce okullarından teorisyenleri cezbetmiştir. Neorealistlerin Hegemonya'yı ele alması ve ABD'nin Soğuk Savaş sonrası politikadaki üstünlüğü, diğer düşünce okulları tarafından tartışılmakta ve eleştirilmektedir, ancak aynı zamanda neorealist bakış açısının, stratejik ittifakların tanımlanması dönemlerinde hem de küresel siyasetin gelecek rotası hususunda daha net ve açıklayıcı olduğu kabul edilmiştir.

Bu tartışmaya ilişkin olarak yükselen güçlerin bir başka fenomeni akademinin dikkatini çekmiştir. Hızla büyüyen büyük ekonomilere sahip ülkeler ve yeterli/görece etkili kapasitelere sahip bölgesel güçler, dünya siyasetinde potansiyel güç merkezleri olarak ortaya çıkmışlardır. Uyumlu piyasalar ve önemli savunma kapasiteleri olan ülkeler, liberalleşme, özelleştirme ve küreselleşmenin yararlarını ortaya koyarak gelişmiş ekonomilerin seçkin kulüplerine girmek istemektedirler. Son yirmi yılda makul bir büyüme kaydeden ülkeler arasında Çin, Hindistan, Brezilya ve Güneydoğu Asya ülkeleri bulunmaktadır. Asıl mesele, ABD'nin küresel meselelerde üstünlüğünü korumak için bu durumla nasıl başa çıkacağı konusunda ne tür bir tepki vereceğidir. Uluslararası İlişkilerde farklı düşünce okulları, soğuk savaş sonrası dönemlerde çok kutuplu ve yükselen güçler olgusunu açıklar. Gerçekçi ve liberal düşünce okulları, tek kutupluluğun sona ermesi ve birden çok gücün farklı seviyelerde faaliyet gösterdiği çok kutuplu sistemin ortaya çıkma olasılığını açıklamaktadır.⁴ Neorealistlerin, yapının

⁴ John J. Mearsheimer. (2001). The Tragedy of Great Power Politics. (New York: W.W. Norton), s. 446-460.

küresel politikayı şekillendirmede ve içindeki birimlerin payını belirlemede büyük katkı sağladığına⁵ dair olan temel varsayımı, Hindistan'ın dünya siyasetinde etkili bir aktör olma hedeflerini analiz etmek için kullanılmaktadır. Ayrıca Soğuk Savaş sonrası tek kutuplu dünyada Hindistan'ın ABD ile stratejik ilişkilerini de açıklamaktadır. Bu teorik bakış açısında, bu çalışma Hindistan ile ABD arasındaki stratejik bağların korunmasındaki fırsatları ve kısıtlamaları incelemeye çalışmaktadır. Hindistan'ın küresel politikada etkili bir oyuncu olma yönündeki ve aynı anda ABD ile iyi bir ilişki kurmayı sürdürme tutkusu, bu çalışmanın ana konusudur. Son otuz yılda, Hindistan-ABD ilişkilerinde stratejik bir değişime şahit olduk ve şiddetle değişen bu ilişkilerde; Hindistan'ın Sovyet yörüngesinden çıkması ve Batı'ya açılması, Hindistan'ın hızla büyümesi, Çin'in yükselişi ve dünyadaki etkisini maksimize etme çabası ve ABD'nin Afganistan'daki başarısızlığı gibi birçok faktör etkili olmuştur. Rusya'nın, özellikle Güney ve Orta Asya'daki ABD'nin etkisini dengeleyerek bölgedeki etkisini yeniden kazanma girişimleri, ABD'nin bölgedeki çıkarları için de büyük bir endişe kaynağıdır. Rusya, Çin ve Hindistan, Asya ülkelerinin büyümesini ve gelişmesini siyasi kazanç elde etmek amacıyla BRICS ve SCO gibi çok taraflı ittifaklar kurmaktadır.⁶ Tüm bu nedenler ABD'yi Hindistan'la ikili ilişkileri geliştirmeye istekli kıldı. ABD'nin teşviki, düşmanlarla dolu bir bölgede elverişli bir müttefikliktir. Sovyetler Birliği'nin dağılmasından sonra Hindistan, Çin'in bölgedeki güç hedeflerini dengelemek için ABD'ye yöneldi. Dolayısıyla, ABD'nin endişesi yalnızca Çin'i değil, bölgedeki çıkarlarını korumak için Rusya, Çin ve Hindistan arasındaki muhtemel ittifakı da

⁵ Kenneth. N. Waltz. (1979). *Theory of International Politics*. (Massachusetts: Addison-Wesley Publishing Co.), s. 65.

⁶ Vidya Nadkarni. (2010). *Strategic Partnership in Asia: Balancing Without Alliances*. (New York: Routledge), ss.15-21.

savunmaktır. Hindistan, ekonomik çıkarlarını güvence altına alırken arka bahçesindeki Çin gücüne karşı koyma hedefine ulaşmasına yardımcı olan mantıklı bir politika izlemektedir. Bu politika, Hindistan'ı ve ABD'yi yakınlaştıracak mı yoksa başka faktörlerin de dahil olup olmadığını incelemek ilginçtir. Hindistan'ın bağımsız dış politika sürdürme arayışı ve bölgesel bir hegemon olma ve dünya siyasetinde bir güç aktörü olma isteği, iki ülke arasındaki ikili ve stratejik bağlara bir başka bakış açısı getiriyor.

Teorik Çerçevesi

Irak'a ve Afganistan'a yapılan askeri müdahalenin ardından ABD hegemonyasının geleceği ve küresel ekonomik krizler üzerine devam eden tartışmalar, küresel yönetişimin bazı ilginç yönlerini kapsamaktadır. "Tek kutuplu an/zaman"⁷ dan, güç dağılımındaki paylarını talep etmesi beklenen yeni güç kutuplarını ortaya çıkaran çok kutuplu sisteme olan güç transferi çok uzun bir zaman almadı.⁸ ABD'nin uzun bir süre tek kutupluluğa dayanıp dayanamayacağı sorgulanmaktadır. Yanıt evetse, o zaman küresel üstünlüğünü korumasının sonuçları nelerdir? Değilse, o halde, güç geçişinin nasıl gerçekleşmesi gerekiyor?⁹ Bu tartışma, bu küresel güç geçişinin sonuçlarını ve bunun getirilerini içermektedir. Bu durum, serbest ticaret ve liberal demokrasiden oluşan Batılı müttefiklerin değerlerine, Amerika'nın düşüşüne ve Batıya yönelik düzene bir tehdit olarak görüldü. Bu çalışma arka planda, Çin, Hindistan, Brezilya ve Güney Afrika gibi yeni ortaya çıkan güçler için yeterince

⁷ Charles, Krauthammer. (1990/1991) America and the World 1990. *Foreign Affairs*, Vol. 70, No. 1, s. 23-33.

⁸ G. John Ikenberry. (2008). The Rise of China and the Future of the West: Can the Liberal System Survive? In: *Foreign Affairs* 87 (1), s. 23-37.

⁹ Christopher Layne. (Summer 2009). The Waning of US Hegemony-Myth or Reality? *International Security*, Vol. 34, No. 1. ss. 147-172

çoğunlukta alanın bulunduğu çok kutuplu sistemden tek kutuplu sisteme güç transferi fenomenini analiz etme girişimidir.

Bu çalışmanın teorik desteği, öncelikle birim düzey analizine öncelik vermek yerine sistem yapısına odaklanan Neorealist düşünce okulundan alınmıştır. Sistemin yapısı, iç düzlemdeki birimler için mevcut olan seçeneklere kısıtlamalar getirerek istenen değişim sürecini nasıl manipüle ettiği, neorealist paradigmada temel ilkedir. Bu durum, devletlerin iç siyasi ve ekonomik hedefleri, sosyo-kültürel değerleri ve politik ideolojilerinin üstünde küresel ilişkilerde tekrar eden olayları açıklamaktadır.¹⁰

Neorealist kuramcılar küresel yönetimdeki sistem faktörüne vurgu yapmalarına rağmen, güçlü devlet yapılarının geçerliliğini yadsıyamazlar. Devletin iç gücü eşit derecede önemlidir, çünkü iç sistem bir şekilde devletin faaliyet gösterdiği dış çevrenin tasfiridir. Waltz'a göre "yapısal değişim bir sistem biriminde başlıyor ve daha sonra birim düzeydeki ve yapısal etkileşime sebep oluyor."¹¹ Aynı zamanda, Waltzian neorealizmde devletler, iç düzlemde izledikleri ideolojiden bağımsız olarak, uluslararası sistem yapısının gereklerine de uymak zorundadırlar.¹² Neorealistlerin odağı, sistemin yapısı kavramını geliştirmek ve aydınlatmaktır; Sistemdeki devletlerin (birimlerin) ona nasıl bağlı olduğunu ve benzersiz ya da benzer yerel niteliklere sahip olmalarına rağmen etkileşimlerinin onun tarafından nasıl etkilendiğini araştırıyorlar. Yapı sistemi, birimler arasında farklı tür etkileşimlerin

¹⁰ Kenneth, N. Waltz. (1979) *Theory of International Politics*. a.e., s, 69.

¹¹ Kenneth, N. Waltz. (1993) *The Emerging Structure of International Politics*. *International Security*, Vol. 18, No. 2. pp. 44-79

¹² Waltz. (1979), a.g.e, ss. 82-97

sonuçlarını belirler. Örneğin, orta veya küçük ölçekli ülkelerin etkileşimi her zaman büyük güç aktörlerinin uyumu veya düşmanlığından etkilenir.

Devletler bipolar sistemde farklı davranırlar (bir süper güç veya diğerine uyum politikaları) ve tek kutuplu sistemdeki davranışları tek hegemon ile başa çıkmak için daha bilinçli ve esnek olacaktır. Yine de, uluslararası yapının devletler arasındaki etkileşimlerin ürünü olduğu doğrudur, ama sonunda birimlerin davranışlarını oluşturan ve etkileyen yapıdır. Anarşinin uluslararası yapıyı oluşturma ve tanımlamadaki rolü tüm gerçekçilik okullarında oldukça kalıcıdır ve Kenneth Waltz gibi neo-realist teorisyenler de uluslararası yapıların anarşi ve sistem içinde faaliyet gösteren devletlerin güç kapasiteleri tarafından tanımlandığını vurgulamaktadır.¹³ Neo-gerçekçiliğin ana kaygısı ve konusu, iradesini orta ve küçük ölçekli ülkeler üzerinde zorlayabilecek kapasiteye sahip büyük güçler olduğu için, büyük güçlerin sayısı değiştiğinde (tek kutuplu, iki kutuplu ve çok kutuplu) yapı da tepki verir ve değişir. Birimlerin davranışları, manivela şansı değiştikçe sistemdeki büyük güçlerin sayısına göre değişir. Geleneksel gerçekçilerden farklı olarak, neorealist teorisyenler uluslararası politikanın karmaşıklıklarının ancak yapının birim seviye analizindeki etkisini ve etkilerini anlayabildiğimizde anlaşılabilir olduğunu iddia edeler. Her ne kadar neorealistler birim düzeyinde etkileşime, sonuçlara ve bunların yapı üzerindeki etkilerine büyük önem veriyor olsa da, aynı zamanda etkileşimli birimleri ve yapısal olayların birbirine bağımlı olduğuna ve aynı zamanda sadece birim düzeyinde etkileşimleri izleyerek ve vurgulayarak sonuç çıkaramayacağımıza inanırlar. Sistemin yapısı, birimlerin etkileşimlerinin uluslararası politikadaki yapısal değişikliklere

¹³ Kenneth N. Waltz. (1990), Realist Thought and Neorealist Theory Source. Journal of International Affairs, Vol. 44, No. 1, s. 21-37.

katkıda bulunduğu ölçüde birimleri etkiler. Ve yapı sistemdeki ana güçler tarafından tanımlanır, bu nedenle daha sık sistem yapısı birimlerin etkileşimlerinin sonuçlarını zorlayabilir. Bu nedenle, yapıyı görmezden gelen ve yalnızca birimlere odaklanan herhangi bir açıklama, uluslararası politikaları açıklamak için doğru ve yeterli sayılmaz. Hem yapısal hem de birim seviye analizine odaklanan teori, ancak dünya politikasının değişen dinamiklerini değerlendirebilir.¹⁴

Devletlerin arzuları ve istekleri, istikrarlı siyasi kurumlar, büyüyen ekonomi ve güçlü askeri kapasiteler gibi yerli gerekçelere sahip olabilir, ancak bu kaynakları ve olanaklarını sistemdeki durumlarını nasıl kullanabilecekleri önemlidir. Waltz'a göre, anarşik sistemlerde tüm ülkelerin birincil amacı, ulusal egemenlik ve güvenliğini korumaktır. Bu paylaşılan hedef, devletleri, sistemdeki güç sahipleri tarafından sağlanan uygulamaları ve yerel düzeyde model ve uygulamaları takip etmeleri ve benimsemeleri için motive eder.¹⁵ Neorealizm bununla birlikte, meydan okuyanlar ile statükocu güçler arasında bir ayrım yapmaktadır. Statükocu güçlerin, meydan okuyucuların statükoyu değiştirme isteğini veya manivela yaratmak için dengeyi korumaya çalıştıklarında, dengeleme şansı da artmaktadır.¹⁶ Meydan okuyanlar, belirli bir bölgedeki çıkarlarının güvenliğini sağlamak için bir takım ittifaklar yaparak dengeleyici stratejiler üretebilirler.¹⁷ Bu teori, ABD önceliğinin Çin, Rusya (bir dereceye kadar Hindistan) tarafından meydan okuduğu daha geniş Asya'ya

¹⁴ a.g.e.

¹⁵ a.e., ss. 127-128.

¹⁶ Raimo Väyrynen. Bipolarity, Multipolarity, and Domestic Political Systems. *Journal of Peace Research*. Vol 32, Issue 3. ss. 361-371.

¹⁷ Jack S. Levy, "Balances and Balancing: Concepts, Propositions and Research Designs" in G. John Ikenberry, Michael Mastanduno and William C. Wohlforth. (2009). Introduction: Unipolarity, State Behavior, and Systemic Consequences. *World Politics*, Vol. 61, No. 1.

uygulanabilir. Bu bölgedeki hegemonyayı dengelemek için Hindistan, Çin ve Rusya arasında gevşek bir ittifak tehdidi vardır.¹⁸

Bu senaryo, ABD-Hindistan ilişkilerinde herhangi bir önemli dönüşüm meydana geliyorsa, liberal varsayımlara ve yasal haklara, anayasalcılığa ve batının insan hakları kavramının küresel uygulamasına dayanan uluslararası sistemin temel değerlerine dayanan bir senaryo değildir. Gerçekçiler, tek kutupluluktan çok kutupluluğa geçişin yapısal dönüşümün sonucu olduğuna ve güç kutupları arasındaki iktidar mücadelesi dengesinin bir tekrarı olduğuna inanmaktadırlar. Güç ve otoritenin maksimizasyonu tek hedeftir ve varolan güç, benzer müttefiklerle stratejik ortaklık da dahil olmak üzere mevcut tüm araçları kullanarak mümkün olduğunca uzun süre elinde tutmaya çalışmaktır.¹⁹ ABD'nin üstünlüğü, (Batı Yarıküresi'ndeki) birçok potansiyel yarışmacının ABD hegemonyasından faydalanması nedeniyle dengeleyeciliğe sıkı sıkıya maruz kalmıyor,²⁰ ancak daha geniş Asya'daki önceliğini korumakta zorlanıyor. ABD'nin potansiyel rakiplere yönelik düzenleyici politikaları, bugüne kadar her türlü organize ve kapsamlı dengeleme ittifakını caydırmak için başarılı bir stratejidir.²¹ Bu senaryodaki Hindistan-ABD ilişkileri hem bölgesel hem de dünya politikalarında çok önemli bir role sahiptir.²² ABD'nin küresel üstünlüğü ve Hindistan'ın varsayılan bölgesel (Güney Asya spekülasyonu) hegemonyasında²³ çıkar çatışması var ancak

¹⁸ Vidya Nadkarni. (2010). a.e.

¹⁹ Randall, L. Schweller. Xiaoyu, Pu. (Summer 2011) After Unipolarity: China's Visions of International Order in an Era of U.S. Decline. *International Security*, Vol. 36, No. 1, s. 42

²⁰ William, C.Wohlforth.(1999), "The Stability of a Unipolar World," *International Security*, Vol. 24, No. 1 ss. 5–41.

²¹ Michael Mastanduno. (1997). "Preserving the Unipolar Moment: Realist Theories and U.S. Grand Strategy after the Cold War," *International Security*, Vol. 21, No. 4. ss. 49–88.

²² S. Nihal Singh. (1983). Can the U.S. and India be Real Friends. *Asian Survey*, Vol. 23, No. 9. s. 1020.

²³ a.g.e., s. 1011-1024.

yakın gelecekteki ortak çıkarlar, uzun vadeli çıkar çatışmaları ve ilişkileri üzerinde çok daha büyük etkiye sahiptir.²⁴ ABD ve Hindistan'ın hedeflerindeki temel çatışma, Hindistan'ın bölgede yönetim görevleri icra etmesini istediği sırada Hindistan için küresel aktör rolü kazanması yönündeki iddialı hedefleri olmaya devam etmektedir.²⁵

Araştırma Soruları

1. Neorealistlerin mevcut ve yeni ortaya çıkan güçler arasındaki yüzleşme konusundaki tutumu teorik olarak kabul edilebilirse, Hindistan-ABD işbirliğini ne kadar iyi vurgulanmaktadır? Hindistan-ABD ittifakı, kıtalararası ittifak bağlamında geleneksel denge gücü anlayışını yeniden tanımlıyor mu?
2. Hindistan-ABD ilişkileri, Hindistan'ın istisnai durum hakkındaki anlatılarını ne kadar iyi vurgulamaktadır ve ittifak, Hindistan tarafından bölgedeki hegemonik hırslarını (içinde ve ötesinde) daha ileriye götürmek için ya da bölgedeki ABD vekili olarak hareket etmeye hazır olması için araçsallaştırılabilir mi? İki ülke arasındaki ikili ilişkilerdeki sınırlamalar nelerdir? Kazanç-kazan denklemini ne kadar uzak tutabilirler?
3. İki ülke arasındaki ikili ilişkilerde sınırlamalar nelerdir?

Literatür İncelemesi

Bugüne kadar sömürge döneminin bitiminden sonra Hindistan-Amerika ilişkileri hakkında geniş bir literatür mevcut bulunmaktadır. Literatürün büyük kısmının odak noktası, dönem boyunca ikili ilişkiler ve Soğuk Savaş sırasında ve sonrasında tarihin değişik evrelerindeki iniş ve çıkışlar üzerine odaklanmaktadır. SSCB'nin

²⁴ Swapna Banerjee Guha. (2011). Post-September 11 Indo-US strategic ties: locating power and hegemony.

The Geographical Journal. Vol. 177, No. 3. s. 224.

²⁵ S. Nihal, Singh. a.g.e., s. 1024

dağılmasından hemen sonra Hindistan, pazularını şişiriyordu ve savunma ve ekonomik ihtiyaçlarını karşılamak için ABD'nin öncü batı bloğu ile istikrarlı ilişkiler kurmak istiyordu. Gary K. Bertsch, Seema Gahlaut ve Anupam Srivastava'nın *Engaging India: U.S. Strategic Relations with the World's Largest Democracy* (1999) ABD Stratejik İlişkileri adlı kitabı (1999), Hindistan-ABD ilişkilerinin arkasındaki bu faktörü ele alıyor ve yazarlar, bağları farklı perspektiflerle açıklamaya katkıda bulunmaktalar. Soğuk Savaş sonrası iki ülke arasındaki stratejik ve ekonomik bağların artması ve ikili ilişkileri daha da geliştirilmesi kapsamında, yazarların odak noktasını oluşturmaktadır. Bir çok Hintli yazar, liberal düşünce ekolüne göre iki ülke arasındaki stratejik ilişkileri geliştirme perspektifini sunmaktadırlar. Örneğin, Kanti Bajpai, dünya görüşünü anlamak için bir neoliberal yaklaşımın Hindistan'ın dış politika amaçlarını açıklamak için daha uygun olduğunu vurguluyor.²⁶ Rahul Sagar (2009), Hindistan'ın dış politikasını kurumsallaşmış çabalara dayalı işbirliğinin liberal bakış açısı ile tanımladı.²⁷ *US-Indian Strategic Cooperation into the 21st Century: More than Words* (2006), Sumit Ganguly, Andrew Scobell ve Brian Shoup'un düzenlediği bir kitap, Hindistan-ABD stratejik bağlarını ve ülkeler arasındaki devam eden ve gelecekteki ikili ilişkilerin farklı perspektiflerini anlamaya yönelik iyi bir okumadır. ABD-Hindistan farklı alanlardaki işbirliğinde oldukça kapsamlı bir çalışmadır. İki ülke arasındaki güvenlik işbirliğini, ABD'nin Hindistan'ın terör karşısında devam eden küresel mücadelesinde önemli bir rol oynaması beklentisi, Hindistan'ın ABD den arzuları ve Çin'in bölgede artan Hindistan-ABD stratejik ilişkileri hakkındaki

²⁶ Kanti Bajpai. (2003). Indian Conceptions of Order and Justice: Nehruvian, Gandhian, Hinduva, and Neo-Liberal. In *Order and Justice in International Relations*. (Ed.) Rosemary Foot, John Gaddis, Andrew Hurrell. (Oxford: Oxford University Press.) ss, 236-261.

²⁷ Rahul Sagar. (2009). State of Mind: What kind of Power will India Become? *International Affairs* 85 (4), ss. 801-816.

görüşlerini açıklamaktadır. Bu kitap, her iki tarafın bakış açısını açıklayan dengeli bir yaklaşıma sahiptir.

Stephen (2001) ayrıca 1990'lı yıllarda Hindistan'ın, güç siyasetine, bölgedeki engellere ve süper güç oyunlarına rağmen nasıl büyük bir güç haline geldiğine dair ayrıntılı bir bilgi vermektedir. Hindistan'ın dış politikasında ABD ve Çin faktörünü açıklamaktadır.²⁸ Fareed Zakaria gibi bazı araştırmacılar Hindistan'ın bölgede etkili bir güç ve ABD'nin doğal müttefiki olarak görülmesini destekliyorlar.²⁹ Ancak Hindistan'ın özerk statüsünü korumak için ABD ve Batı'dan gelen dikteden muaf tutulmayı düşünen bazı insanlar var. Bağlantısızlar Hareketi'nin (NAM) bir parçası olan ya da şimdi BRICS'in etkili bir üyesi olan Hindistan, bir şekilde Batı'nın normlarına olan bağlılığının ve Batı hegemonyası tasarımlarının kabul edilmesinin reddinin bir kanıtıdır. Muchkund Dubey, Hindistan'ın amacının yalnızca batı düzenine boyun eğdirilmesi değil, kendi kimliğini yaratması fikrini savunuyor ve dünyada ayırdedici bir konuma gelmeye çalışıyor.³⁰ Ninan Koshy aynı görüşü, *Under the Empire: India's New Foreign Policy* da paylaşıyor.³¹

Rashmi Jain'in çalışmaları, bağımsızlık döneminin başlangıcından bugünkü stratejik bağlanma safhalarına kadar ABD ve Hindistan'ın ikili ilişkilerinin tarihsel bakışıyla kapsamlı bir şekilde örtüşmektedir. Ancak söz konusu eser, esas olarak ekonomi, savunma ve siyasi ilişkiler gibi farklı alanlarda gerçekleşen olayların anlatımıdır. Hindistan-ABD ilişkilerindeki farklı faktörleri açıklamaktadır: Çin ve

²⁸ Stephen, P. Cohen. (2001). *India: Emerging Power*. Washington: Brooking Institution Press.

²⁹ Fareed, Zakaria. (2008). *The Post-American World*. London: Allen Lane.

³⁰ Muchkund, Dubey. (2013). *India's Foreign Policy: Coping with the Changing World*. New Delhi: Pearson.

³¹ Ninan, Koshy. (2006). *Under the Empire: India's New Foreign Policy*. New Delhi: Leftword.

Pakistan'a karşı rekabet ve ABD'nin rolü vb. Çalışma, Kongre duruşmaları, anlaşmalar, ortak tebliğler ve hükümet yetkililerinin ifadeleri ve mülakatları da dahil olmak üzere resmi belgelerin iyi bir derlemesi olup, araştırma amacıyla iyi bir birincil kaynak çalışmasıdır.³²

Çin'in yükselişi özellikle gerçekçiler arasında uluslararası ilişkiler disiplinde oldukça tartışmalara neden oldu. ABD'nin yükselen güçler tarafından tehdit edilen hegemonyası ve Washington'un bu konudaki tepkisi çok sayıda araştırmacının ilgisini çekmektedir. Bu senaryoda, bölgedeki Hindistan'ın rolü, özellikle Çin-ABD rekabeti karşısında, alanda çok fazla akademisyen için büyük bir merak kaynağı olmuştur. Çin ve Hindistan'ın son yirmi yıldaki hızlı büyümesi, iktidar ve nüfuz hırsları ve Doğu ile Güney Asya arasındaki ticaret ve ikili ilişkilerdeki artış, sadece akademisyenler değil uygulamacılar arasında da büyük dalgalanmalara neden oldu. Güçlü rekabet ve rekabete sahip olmakla birlikte Çin ve Hindistan, BRICS, G20, SCO gibi çok taraflı forumlarda etkileşime giriyor ve işbirliği yapıyor. Rajiv Kumar ve Santosh Kumar'ın Hindistan Dışişleri Bakanlığı tarafından yaptırdığı çalışma, temel olarak Hindistan'ın kendi menfaatlerini korurken Çin ve ABD ile olan ilişkilerini nasıl yönetebileceğine odaklanmaktadır.³³

C. Raja Mohan, Hindistan'ın dış politika yapımında bir otorite olarak kabul edilmektedir ve bölgedeki Hindistan'ın hegemonik hırsları ve belirlenen hedefe ulaşma stratejilerini inceleme, araştırma ve analiz amaçlı çok zengin veriler

³² Rashmi, Jain. (2007). The United States and India, 1947-2006: A Documentary Study. New Delhi: Radiant.

³³ Rajiv Kumar, Santosh Kumar. (2010). In the National Interest: A Strategic Foreign Policy for India. (New Delhi: Business Standard Books).

sağlamaktadır. Crossing the Rubicon: The Shaping of India's New Foreign Policy, Hindistan hükümetinin Sovyetler Birliği'nin çöküşünün ve Soğuk Savaş'ın sona ermesinin ardından politika yönelimlerini yeniden şekillendirmesinin iyi araştırılmış ve düşünceli bir ifadesini yazdı. Soğuk Savaşın sona ermesinden sonra Hint liderliğinin bağlantısız hareketinden vazgeçme ve kapitalist ekonomiyi benimseme kararının ardındaki gerekçeyi detaylandırdı. Hindistan'ın politikalarını ABD'ye aşama aşama kayması ve çalışmalarındaki etkileri tartışıldı. Hindistan'ın sosyalist ekonomiden kapitalist olana ve Nehru'nun Üçüncü Dünyacılığından daha kendi merkezli ve batı yanlısı politikalara çığır açan değişimin arkasındaki mantığı anlatmaktadır. Bunu idealizmden pragmatizme geçiş olarak açıklamaktadır.³⁴

Vidya Nadkarni'nin *Strategic Partnerships in Asia: Balancing Without Alliances* (2010), Rusya, Çin ve Hindistan'ın karşı dengeleme stratejisini açıkladı. Rusya ve Çin, ABD'nin bölgedeki varlığını (daha büyük Asya da) çıkarlarını bir tehdit olarak görüyor ve Hindistan, Soğuk Savaş döneminde batı hakimiyetine veya en azından tarafsız kalmaya direnecek bir tarihe sahip. Ancak Çin-Hindistan ikili ilişkilerinin karmaşık doğası, herhangi resmi üçlü bir ittifak yolundan engeldir. Farklı çok taraflı forumlarda işbirliği yapıyorlar, baskın ve sömürücü batı normlarına karşı çıkıyorlar.

Güç dengesi bağlamında, Hindistan'ın Soğuk Savaş sonrası senaryoda, İsrail'le olan bağları giderek artmaktadır. Hindistan'ın Batı'ya ve özel olarak ABD'ye açılması, Yeni Delhi'nin İsrail'e karşı değişen dış politikasında önemli bir etkidir.

³⁴ C. Raja Mohan. (2003). Crossing the Rubicon: The Shaping of India's New Foreign Policy. (New York: Palgrave Macmillan).

Hindistan, Bağılantısız Hareketinin kurucu üyesi olarak, Yeni Delhi'nin 1950'de İsrail'i tanımasına rağmen, devletleri ve kendi kaderlerini tayin hakkı için Filistin'in mücadelesini her zaman desteklemiştir. Hindistan'ın İsrail'le diplomatik bağlar kurduğu 1992 yılıdır ve bu dönüşüm, Hindistan'ın ABD'le bağlarını ve stratejilerini geniş, Asya'da daha geniş bir perspektiften açıklayabilir.³⁵ Hint-İsrail ilişkilerinin yıllar içinde ayrıntılı bir incelemesi P. Kumaraswamy'nin çalışmalarında bulunabilir. İki ülke arasındaki düşük profilli diplomatik ilişkilerin ne kadar sıcak ve açık stratejik ilişkilere dönüştüğü açıklanmaktadır.³⁶ Görünüşe göre, Hindistan ile İsrail arasındaki savunma işbirliğinin, Arap / Körfez ülkeleriyle iyi bir ikili ilişki kurması nedeniyle Hindistan için bazı ciddi fırsatlar ve sonuçlar yaratmaktadır. Hindistan'ın Körfez'e ve İran'daki petrol ve bölgeden tedarik edilen para havalesine olan bağımlılığı zarar görebilir, ancak yine de Hindistan, İsrail'le "doğal müttefikleri" olarak adlandırdığı ölçüde ikili ilişkilerin büyümesini sağlayacak kadar cesurdur.³⁷ Stephen Blank, Hint-İsrail savunma işbirliğinin ve silah malzemelerinin iyi bir hesabını yazdı. İki ülke arasındaki artan savunma bağları, bölge (Asya) için stratejik öneme sahiptir. Hindistan'ın, Hint Okyanusu bölgesinde ve Malacca Boğazı'nda büyük bir askeri güç olma arayışı, önceden askeri ve deniz silah ve teçhizatında yüksek bütçe tüketimini talep etmektedir. İsrail, Hindistan için iyi bir silah ithalatı kaynağıdır. Bu ilişki eşzamanlı olarak, İsrail'in Asya'ya yönelik savunma silahlanma ihracatçısı olma arzusunun bir göstergesidir.³⁸ Hindistan-ABD ilişkileri bağlamında Hint-İsrail

³⁵ Martin Sherman, M.L. Sondhi. (1999). Indo-Israeli Cooperation as a US National Interest. *Ariel Center for Policy Research*. Policy Papers, No. 89., s. 9.

³⁶ P.R. Kumaraswamy. (2002). India and Israel: Emerging Partnership. *Journal of Strategic Studies*, Vol. 25, No. 4., ss. 193-200.

³⁷ Daniel Carmon, Israel's ambassador to India said this in his speech.

<http://indiatoday.intoday.in/story/india-and-israel-are-natural-allies-ambassador-daniel-carmon/1/985361.html>

³⁸ Stephen Blank. (2005). Arms Sales and Technology Transfer in Indo-Israeli Relations.

diplomatik ve stratejik bağlarının derinlemesine olan analizi bir şekilde eksiktir ve mevcut çalışma bu açığı kapatmaya çalışmaktadır.

Çalışmanın Amacı

Bu çalışma, Hindistan'ın ABD'nin tek küresel hegemon olarak ortaya çıktığı Soğuk Savaş sonrası tek kutuplu sistemde dış politikasını eleştirel olarak analiz etmeyi amaçlıyor. Sovyetler Birliği'nin dağılması, Hindistan için bir fırsat olduğu kadar bir zorluktu. Hindistan'ın küresel ilişkiler karşısında tarafsız konumundan çıkmasına ve sadece bölgesel meselelerde değil uluslararası politikada da daha dinamik ve aktif bir rol oynamasına olanak sağlamıştır. Bir yandan yeni küresel dünya düzeni, Hindistan ekonomisinin gelişmesine yardımcı olurken diğer yandan ülke için bazı yeni politika zorlukları getirdi. Hindistan-ABD stratejik bağlarının gelişimi, diplomasi tarihinde acı tatlı anların yaşandığı bir hızlı tren yolculuğu gibidir ve daha geniş bölgesel ve küresel dinamikleri göz ardı ederek iki devlet arasındaki ikili ilişkileri analiz etmektedir.

Hindistan-ABD ilişkilerinde Çin faktörü önemlidir ve bu çalışmanın odak noktasıdır.

Bu çalışmanın üç temel saç ayağı vardır:

1. Soğuk Savaş sonrası dönemde dünya siyasetinde Hindistan'ın rolü ve statüsünün belirlenmesi.
2. Amerikan küresel hegemonyası bağlamında ABD-Hindistan jeostratejik ilişkilerinin incelenmesi.
3. Hindistan-ABD ilişkilerinde Çin faktörünün incelenmesi.

Çalışmanın Hipotezi

Hindistan-ABD stratejik bağları bölgedeki Çin'in etkisini dengelemek için yapılan bir girişimdir.

Bağımsızlık sonrası Hindistan'ın dış ilişkilerinin ve daha spesifik olarak büyük güçlerle ilişkilerinin araştırılması, Hindistan'ın büyük güçlerle her türlü önemli ekonomik ve savunma işbirliğine rağmen her zaman bir şekilde bağımsız dış politikayı sürdürmeye çalıştığı gözlenmektedir. Bağlantısız hareketin üyeliği, onu tarafsız ve zamanın güç politikalarından bağımsız kılmak için Hint arayışının tezahürü idi. Bu senaryoda, Soğuk Savaş sonrası dönemde artan Hindistan-ABD bağları, Hindistan dış politikasında belirgin bir değişim göstermektedir. Bu çalışmanın odağı Hindistan-ABD stratejik bağlarıdır ancak bu işbirliğinin arkasındaki nedenleri incelemek bu çalışmanın temel amacıdır. Hindistan-ABD stratejik ortaklığı, bölgedeki Çin nüfuzunu dengelemeyi amaçlamaktadır. Aynı zamanda Hindistan'ın küresel politikada etkili bir devlet olma arayışının da yerine getirilmesine de yardımcı olmaktadır.

Bu Çalışmanın Kapsamı

Yirmi birinci yüzyılın, güç merkezlerinin küresel Kuzey'den küresel Güney'e taşındığı Asya yüzyılı olduğu ileri sürülmektedir. Güney-Güney işbirliği, uluslararası ilişkilerin baskın batılı davranışının yerini almaktadır; Bu bağlamda Hindistan, gelişmekte olan çok kutuplu sistemde önemli bir yere sahiptir. 1.3 milyar nüfusa sahip büyük bir pazarı, hızla büyüyen bir ekonomisi ve nükleer kapasiteleri olan güçlü bir savunma sistemi vardır. ABD öncülüğünde, Hindistan'ın güçlü bir bölgesel ve (varsayılan) küresel aktör olarak ortaya çıkması ve küresel hegemon ile ilişkisi akademik inceleme için büyük bir potansiyel taşımaktadır. Hindistan ve ABD'nin

stratejik ilişkilerini neo-realist perspektifle analiz etmek, sosyal bilimler literatürüne önemli bir katkı sağlayacaktır. Yeni-Gerçekçilik, çift-kutuplu sistemin çöküşünün ve tek kutuplu düzenin ortaya çıkış nedenlerini ve son zamanlarda çok kutuplu sistemin kademeli yükselişini açıklar. Benzer düşüncelere sahip devletler arasındaki ortak çıkarları elde etmek ve rakiplerini hayatta tutmak ve rekabetin paralel olduğu anarşik bir dünyada gücü dengelemek için işbirliğini açıklar. Soğuk Savaş sonrası dönemde Hindistan-ABD ilişkilerinde Çin faktörünün önemi bir misli daha artmıştır. Çin'in bölgedeki ve civarındaki pazarlardaki ve jeo-stratejik olarak kritik deniz ve kuru limanlarda da artan etkisi hem Hindistan hem de ABD için büyük bir endişe yaratmaktadır. Bu çalışma, Çin'e karşı koyma konusunda ortak ilgi alanlarına odaklanmaktadır. ABD'nin bakış açısı ve Hindistan'ın bu konudaki politika çizgisi hem akademisyenler hem de uygulayıcılar için ilginç bir araştırma olacaktır.

Araştırma Metodolojisi

Bu çalışma, nitel ve içerik analizi yöntemiyle yürütülmektedir. Hipotez, mevcut verilerin tanımlayıcı analizi uygulanarak ve sonuçları dış politika hedefleri ve araçları ile ilişkilendirilerek farklı tartışmalardan sonuç elde ederek test edilecektir. Soğuk Savaş sonrası dönemde ABD-Hindistan ilişkilerinin evrimi çalışması ayrıca ülkeler arasındaki olayların tarihi incelemesine de ihtiyaç duymaktadır. Bu çalışmanın teorik çerçevesinin sınırları hesaba katılarak; mevcut kaynaklar birincil ve ikincil kaynaklardan, liderlerin açıklamalarından, farklı dış politika söylemleri üzerine yapılan tartışmalardan, devlet adamlarının biyografilerinden, vb. kaynaklardan faydalanılmaktadır.

Bu Çalışmanın Dönemselleştirmesi

Bu çalışma, 1991-2007yılları arasındaki süreci kapsamaktadır. Sömürge sonrası Hindistan tarihinde son 20 yıl önemlidir. Büyüyen ekonomisi, yeni istikrarlı orta sınıfın ortaya çıkması ve dünya serbest piyasa ekonomisine erişim, Hindistan'ı dünya siyasetinde karar almadaki payı için rekabet edebilir bir güç haline getirmiştir. Hindistan, Sovyetler Birliği'nin dağılmasından sonra daha iyi bir alternatif aramaktaydı. ABD ve Batı blokları, Hindistan'a bölgedeki rakiplerine (Çin ve Pakistan) karşı koymak için gerekli yardımı (savunma ve mali) sağlama konumundaydı. Büyüyen ilişkilerin arkasındaki çıkarlar karşılıklıydı. Soğuk Savaş'ın sona ermesinden kısa bir süre sonra, Çin'in yükselişi ABD'yi zora sokmaktaydı ve bölgedeki güvenilir bir ortağa ihtiyacı vardı. Amerika için Hindistan, batı düzeninde demokratik değerlere sahip ve liberal ekonomiyi paylaşan uygun bir ortaklık seçimi idi.

Bu Çalışmanın Planı

Birinci Bölüm, *Hindistan'ın Güney Asya'da Hegemon Güç Olma İdealine İlişkin Bir Analiz*, Hindistan'ın hegemonik emellerinin ayrıntılı bir analizidir. Hindistan'ın sahip olduğu kapasiteleri, ekonomik ve askeri kapasiteleri Güney Asya komşularıyla olan ilişkilerinde pazarlık gücüne nasıl dönüştürebileceğini açıklamaktadır. Ayrıca Hindistan'ın bölgedeki otoritesini ve egemenliğini korumak için karşılaştığı sorunları ve zorlukları da açıklamaktadır.

İkinci Bölüm, *Soğuk Savaş Döneminde Hindistan-ABD İlişkileri: Dış Politika Seçimlerinin ve Önceliklerinin Değerlendirilmesi*, bağımsızlık sonrası Hindistan'ın iki kutuplu bir dünyayla mücadelesi ve bölgesel zorluklarla başa çıkabilmek için farklı aşamalarda dengeli bir dış politika sürdürme stratejilerinin bir analizidir. Hindistan'ın

bağılantısızlar hareketine katılarak ABD-Sovyet rekabetlerinden uzak durmakve 1970'lerde Sovyet Birliği ile güçlü dostluk ilişkileri kurmak istemesi ülkenin dış politika seçimlerinin net bir resmini sunmaktadır.

Üçüncü Bölüm, *Soğuk Savaş Sonrası Hindistan-ABD İlişkiler: Politika Değişikliği*: Hindistan'ın 1980'lerin sonlarındaki ve 1990'ların başındaki dış politikası birçok değişime uğramıştır ve bu değişiklikler Hindistan'ı Nehruvi ideallerden uzaklaştırmıştır. Küresel olaylar nihayetinde Hindistan elitlerinin hakim olduğu uluslararası sisteme ülkenin uyum sağlamasını ve Soğuk Savaş'ın sona ermesini ve açık pazar kapitalist ekonominin elde ettiği bir zafer bağlamında değişiklikler yapmalarını zorunlu kılmaktaydı. Sovyetler Birliği'nin dağılması, Hindistan'ın ABD ile ekonomik ve savunma ihtiyaçlarının karşılanması için daha dostane bağlara sahip olmasını gerekli kılmaktaydı. Bu değişiklikler, ülkenin geçmişte dış dünyayla nasıl başa çıktığı ve Hindistan'ın yeni senaryodaki rolüyle ilgili düşüncelerini şekillendirmektedir. Soğuk Savaşın sona ermesi, Hindistan'ın test edilmiş ve güvenilen müttefiki Sovyetler Birliği'nden mahrum bırakmaktaydı. Buna rağmen, Hindistan'ın pazularını göstermesi, yeni müttefiklere ve onların gelişmiş pazarlarına olan erişim şansını artırmıştır. Sovyetler Birliği'nin çöküşü ve ABD'nin ekonomik tek süper güç olarak ortaya çıkması ve neredeyse kıyaslanamayan bir savunma kabiliyeti, Hindistan'ı eşi görülmemiş bir durumla yüzleşmeye zorladı.

Dördüncü Bölüm, *Bölgesel Politik Dinamiklerde ve Büyüyen Hindistan-ABD Stratejik Ortaklığında Çin Faktörü*: Bu bölüm, hızla değişen bölgesel jeostratejik ve jeo-ekonomik dinamikler bağlamında Hindistan-ABD stratejik bağlarını geliştirmede Çin faktörünü değerlendirmektedir. Çin'in yükselişi ve daha geniş Asya'da artan etkisi,

ABD ve Hindistan için endişe verici bir sebep olmaktadır. ABD'nin üstünlüğünün tehdit altında olması ve Hindistan'ın bölgedeki hegemonyaya ulaşma hedefleri, Çin'in bölgedeki varlığı ile karşı karşıya gelmektedir. Senaryonun teorik olarak açıklaması, Çin ve ABD'nin kaynaklar ve hegemonya konusundaki rekabetinin bölgedeki güç ve karşı denge stratejilerinin dengelenmesine yol açtığı görülmektedir. Bu arada, Çin'in yükselen güç kabiliyetleriyle ilgili Hindistan'ın güvenlik ikilemi, Onu ABD'yle gevşek bir uyum kurması için zorlamaktaydı. Bölgedeki başlıca Deniz Haberleşme Hatlarının (Sea Lines of Communication, SLOC) kontrolüne ilişkin rekabet, Alfred Thayer Mahan'ın deniz gücü teorisi ışığında anlaşılabilir. Bu bölüm ayrıca, Hindistan-Çin işbirliği ve yüzleşme olanaklarını inceleyerek Hindistan'ı ABD'ye yakınlaştıran faktörleri analiz etmektedir. Hindistan, Çin'i bölgesel özlemine yönelik bir tehdit olarak görmekte ve Güney Asya, Orta Asya, Güneydoğu Asya ve Uzak Doğu'daki Çin projelerinin Yeni Delhi'nin bölgesel hegemon olma hedefleri için bir zorluk olduğu öngörülmektedir. Hindistan'ın sorusu, ABD'nin Çin'in bölgede artan anlaşmaları hususundaki mücadelesine nasıl yardımcı olabildiğidir? ABD, bölgede büyümekte olan Çin etkisiyle nasıl mücadele etmeye çalışıyor ve neo-gerçekçilik söz konusu Hindistan-ABD işbirliğini Çin'le olan ortak rekabetleri bağlamında nasıl açıklamaktadır? Bu soruların cevabı bu bölümün temel konusudur.

Sonuç: Bu çalışmayı sonuçlandırmak için konuyla ilgili sonuç niteliğinde kısa ve öz bir tartışma yapılmaktadır.

BİRİNCİ BÖLÜM

HİNDİSTAN'IN GÜNEY ASYA'DA HEGEMON GÜÇ OLMA İDEALİNE İLİŞKİN BİR ANALİZ

Soğuk Savaş sonrası uluslararası ortam, bölgesel güçlerin güç kapasitelerini arttırmaları ve mevcut kapasitelerini kullanabilmeleri için hem bölgedeki ülkelere bir fırsat sağlamış hem de bölgesel güçlerin elde ettiği bu asimetrik güç sayesinde bölgesel güçlerin güç dengelerini ne ölçüde değiştirebilecekleri konusunda bölgesel ve küresel güçler arasında endişelere neden olmuştur.

Hindistan; Güney Asya'da oldukça büyük bir nüfusa, geniş topraklara ve askeri güce sahip olan önemli bölgesel bir güçtür. Hindistan, daima Güney Asya'da hakimiyet kurma arzusunda olmuştur. Bu nedenle, 1947'de İngilizler'den bağımsızlığını kazandığından beri, Hindistan dış politikasının temel hedefi, meşruiyetinin diğer bölge devletleri tarafından kabul göreceği bölgesel bir hegemon olma düşünü gerçekleştirmek olmuştur.³⁹ Hindistan'daki politika yapıcılar ve liderler, tüm bölge ülkelerinin Hindistan'a olan coğrafi yakınlıkları ve Güney Asya bölgesine hakim olma isteklerini yakından takip etmektedirler. Güney Asya ülkelerinin tümüyle ortak sınırları olan Hindistan, Güney Asya'da oldukça avantajlı bir konuma sahiptir. Hindistan, hem bölge topraklarının yüzde 72'sine sahip olması hem de Güney Asya'nın genç ve dinamik nüfusuna sahip olmasıyla Güney Asya ekonomisinin yüzde 75'ine katkı sağlamaktadır. Hindistan'ı bölgedeki en güçlü devlet yapan askeri potansiyeli incelendiğinde, Hindistan ordusunun askeri personelinin sayısı, donanma ve silahlı kuvvetlerinin potansiyeli, savunma bütçesinin büyüklüğü, deniz, kara ve

³⁹ Mohammed Ayoob. (1990). India in South Asia: The Quest for Regional Predominance. *World Policy Journal*, Vol. 7, No. 1, ss. 107-133.

hava kuvvetlerinin sahip olduğu savunma g¼c¼yle b¼y¼k dikkat çekmektedir. T¼m bu g¼ç unsurları bir arada d¼ş¼n¼ld¼ğ¼nde, Hindistan G¼ney Asya'da b¼lgesel bir g¼ç olarak kendisini kabul ettirmektedir.⁴⁰

1.1. Hindistan'ın Hegemon G¼ç Olma İdealinin Tarihsel ve

Psikolojik K¼kenleri

Hindistan'ın b¼lgede hegemonya kurma arzusu, yalnızca ¼lkenin sahip olduğu g¼ç kapasitesinin bir ¼r¼n¼ değil, aynı zamanda da bu idealin Hindistan liderlerinin ana hedefi olmasıdır. S¼m¼rgeci y¼netimin sona ermesiyle Hindistan, G¼ney Asya'daki g¼ç boşluğunu değlendirmeyi bir fırsat olarak g¼r¼p eski potansiyel g¼c¼n¼ geri kazanmayı hedeflemiştir. Hindistan'daki s¼m¼rge y¼netimi sona erdikten sonra, Hint liderleri ve politika yapıcılarının birçoğunda Hindistan'ın G¼ney Asya'nın egemen g¼c¼ ve yasal temsilcisi olduğu ve b¼lgedeki k¼ç¼k devletlerin de kendilerine itaat etmeleri gerektiğii şeklinde bir algı şekillenmeye başlamıştır.

Hintli siyaset bilimci ve dış politika analisti Bhabani Sen Gupta, Hint psikolojisini şöyle açıklamaktadır: “ Bir Hint fili asla bir fareye d¼n¼řemez. Eğer G¼ney Asya kendisini çevreleyen çatışma ve b¼l¼nme sarmalından kendini kurtulabilirse, Altılar; yedincinin b¼y¼kl¼ğ¼n¼ kabul etmek zorunda kalacaktır. Ve yedinci - yani Hindistan- altı b¼y¼k g¼ce g¼c¼n¼n gerçekten g¼zelliğini ispatlamış olacaktır.”⁴¹

⁴⁰ Nalin Anadkat. India in South Asia: An Emerging Hegemon? in Usha Thakkar, Mangesh Kulkarni. (1999). (Ed.) India in World Affairs: Towards the 21st century. (Delhi: Himalaya Publishing House), s. 76

⁴¹ Bhabani Sen Gupta. (1984). Tamil-Sinhala conflict is not India's creation. India Today. <https://www.indiatoday.in/magazine/guest-column/story/19840430-tamil-sinhala-conflict-is-not-india-creation-803002-1984-04-30> 14/04/2018.

Hindistan'ın coğrafi konumu, yüz ölçümü, nüfus gücü ve jeopolitik potansiyeli düşünüldüğünde, gerek Hindistan bağımsızlık hareketinin lideri ve Hindistan'ın ilk başbakanı Jawaharlal Nehru gerekse Hindistan'ın siyasi elitleri Hindistan'ın dünya siyasetinde bölgesel ve küresel bir güç olarak görmek istediklerine ilişkin söylemlerini her fırsatta dile getirmişlerdir.

13 Aralık 1946'da Jawaharlal Nehru, Kurucu Meclis'te yaptığı konuşması sırasında Hindistan'ı dünya siyasetinde küresel bir güç olarak görme niyetini şu sözlerle ifade etmiştir: “Burada ayakta beklerken, bayım, kalabalığın ağırlığını üzerimde hissetmekteyim. Bizler bir çağın sonundayız ve muhtemelen çok yakında yeni bir çağa gireceğiz; aklım Hindistan'ın büyük geçmişine gitmekte, insanlık tarihinin başlangıcından bugüne kadar olan Hindistan'ın 5000 yıllık geçmişine. Üzerie yığılan bütün bu geçmiş beni hem coşkulandırmakta hem de aynı zamanda üzerimde baskı yapmaktadır. Geçmişe layık biri miyim? Geleceği düşündüğüm zaman-umarım daha büyük br gelecek-güçlü bir gemiş ve daha da güçlü bir gelecek arasındaki bugünün kılıç sırtında durmaktayım.”⁴² Hindistan liderlerinin konuşmalarının çoğunda şanlı geçmişin referansı ve modern Hindistan için eşit derecede şanlı bir gelecek inşa etme ihtiyacının vurgulanması tarihsel sorunların bir yansımasıdır. Bir yanda, zengin antik uygarlık gurur meselesidir öte yanda Hint yanlısı birçok yabancı fetihlere tanıklık etmiş ve dışarıdaki işgalcilerle küçük ve büyük savaşlarda teslim olmaya zorlanmıştır. Bu gücü ve işgalcilere karşı yönetimi kaybetme geçmişi, günümüzün Hindistan'ı ve onun liderliği üzerinde derin bir etkiye sahiptir.

⁴² India's Foreign Policy. Selected Speeches of Jawaharlal Nehru: September 1946-April 1961. The Publication Division, Ministry of Information and Broadcasting, Government of India. https://archive.org/stream/in.ernet.dli.2015.174024/2015.174024.Indias-Foreign-Policy_djvu.txt

Yeni Delhi'nin Güney Asya politikalarında, yakın çevrede iktidarı ele geçirme ve sürdürme yoluyla acı olayları / deneyimleri önlemek için bir parça psikolojinin etkisi görünür. 22 Ocak 1947'de yapılan objektif karar üzerine yapılan bir tartışmaya cevaben Kurucu Mecliste sunulan başka bir konuşmasında, Nehru şöyle demektedir: “Hindistan büyük bir ülkedir, kaynaklarında, insna gücünde, ve potansiyel olarak her anlamda büyük bir ülkedir. Somut gücün dar düzleminde bile, dünyanın büyük bir bölümünde oynayacak her planda özgür bir Hindistan olabileceğine dair biraz kuşuluyum.”⁴³

Nehru'nun Asya'ya karşı hedefleri sadece dostane ekonomik ve diplomatik ilişkilere sahip olmakla sınırlı kalmadı, fakat başından beri amacı, iyi bir otorite ile büyük bir güç haline gelmekti. Nehru, Hindistan kadar büyük bir ülke olmadığının ve özellikle Güney Asya'dan İngilizlerin çıkışından sonra hakimiyetin devam ettirilmesi için bir fırsat sağlandığının farkındaydı. Onun Asya'ya yönelik dış politika hedefi iyi tanımlanmıştı ve asıl amaç Hindistan'ı Asya siyasetinde merkezi bir konuma getirmek oldu. Onun politika beyanları, Hindistan'ın Asya'yı yönetme ve bölgede merkezi bir rol oynama konusundaki ulvi sorumluluğa sahip olduğu izlenimini uyandırmakta.

“Asya hakkında konuştuğumuz zaman, hırslarından dolayı değil ama sahip olduğu şartların gücünden, coğrafyasından, tarihinden ve Asya'da oynamak zorunda olduğu çok önemli bir bölüme dair bazı şeylerden dolayı Hindistan'ı hatırlayın. Sadece bu kadarla da değil, kabaca Batı ve Doğu arasında isimlendirilen güçle arasında bir toplantı zemini, güçler ve çeşitli yönelimlere de toplantı zemini olmaktadır. Hritaya bakınız. Ortadoğuyu etkisi altına alacak herhangi br sorunu

⁴³ a.e.

dikkate alacak olursanız, Hindistan kaçınılmaz olarak resme dahil olacaktır. Güneydoğu Asya'ya dair herhangi bir soruyu dikkate alacak olursanız Hinditansız bunu yapamazsınız. Uzak doğu da aynı şekilde. Uzakdoğu Güney Doğu Asyay ile doğrudan bir bağlantıya sahip olmayabilir, ama her ikisi de Hindistan ile bağlantıdalar. Asyadaki bölgesel organizasyonlar dönemini düşünürsek acaba diğer bölgelerle de iletişim de olmak zorunda olmaz mısınız. Ve aklınızdan hangi bölge geçerse geçsin, Hindistan'ın önemini yok sayamazsınız.”⁴⁴ Bu konuşma, Hint liderliğinin Asya'daki emellerini anlamak için hiçbir belirsizlik bırakmıyor.

Hindistan'ın seküler liderliği aynı zamanda ülkenin yumuşak bir imajını, büyük bir uygarlığı, şiddet yanlısı olmayanları ve sorunları çözmek için diplomatik müzakereleri destekleyenleri destekliyordu. Hindistan'ı bölgede ve dünyada büyük bir güç haline getirme hedefine ulaşmak için idealist işbirliği ve bağlanma politikalarına vurgu yapıyorlardı. Gandhi'nin şiddet içermeyen felsefesi ve Nehru'nun Panchsheel'in (Beş erdem) müdahale etmeme ve barışçıl bir arada yaşama prensipleri, sorumluluk taşıma potansiyeline sahip, barışçıl ve hoşgörülü bir Hindistan görüntüsü veriyordu. Fakat öte yandan, Hindistan'ın geçmişte yaşanan yüceliğini başarmak için agresif politikaları dikte eden ve destekleyen birçok radikal Hindu örgütü ve grubu vardır.

Yirminci yüzyılın başında sağcı Hindutva'nın (radikal Hinduizm) yükselişi ve İngiliz sömürgeciliği nedeniyle kaybettikleri siyasal gücü yeniden kazanma istekleri Hindistan'ın bölünmesine neden olmuştur. Azınlıklar (özellikle Müslümanlar) Hindutva güçlerinin diğer dini ideolojileri ortadan kaldırmak ve Hindistan'ı yalnızca

⁴⁴ Nehru's speech in the Constituent Assembly (Legislative) Aralık 4, 1947.
https://archive.org/stream/in.ernet.dli.2015.174024/2015.174024.Indias-Foreign-Policy_djvu.txt

bir Hindu devleti haline getirmek gibi radikal fikirlerinden endişe duymaktaydılar.⁴⁵ Bağımsızlıktan hemen sonra aşırı milliyetçi Hindutva güçleri, seküler ve ılımlı Hindu liderlerini tehdit etmeye başladılar. Gandhi'nin aşırılıkçı bir Hindu örgütü RSS (RSS: Rashtriya Swayamsevak Sangh- Hindu milliyetçiliğini ve Hindu Hindistan'ını savunan bir grup) üyesi tarafından öldürülmesi, aşırı Hindu milliyetçisi gruplarının psikolojisini önemli ölçüde resmetmektedir. Hindistan'ı bir Hindu devleti haline getirme ideali büyük Hindistan ya da Hindu İmparatorluğu düşüncesinden ayrı değerlendirilemez. Sömürgeci geçmişe sahip bir ulusun yaşadığı travma psikolojisi Hinduva'nın iktidarı kazanması ve Hindutva ideolojisinin yükselişe geçmesinde açıkça göze çarpmaktadır.⁴⁶ Hindutva'nın önde gelen iki savunucusu, Vinayak Damoddhar Savarkar (1883-1966) ve Narendranath Datta (1863-1902) Hindu medeniyetinin büyüklüğüne ve Hindu Hindistan'ının yalnız Güney Asya'da bölgesel bir aktör olarak değil, küresel bir güç olarak da yeniden hakimiyet kurması düşüncesine odaklanmışlardır.⁴⁷ Savarkar Hindutva ideolojisini anlattığı kitabında, **SADIA BURAYA KİTABIN ADINI DİPNOT EKLE** Hindistan'daki Hindu dönemini ve Hindu tarihini Kral Chandragupta Mourya'dan başlayarak ayrıntılı bir şekilde kaleme almıştır. İşgal dönemleri ayrıntılı bir şekilde tasvir edilen anlatılar sayesinde Hindu kitleleri Hindistan'ın ihtişamlı geçmişi hakkında farkındalık kazanmış ve kendilerini kurban olarak gördükleri sömürgeci geçmişin psikolojisini “öteki” olarak gördükleri kesime karşı yansıtmaya başlamışlardır. Sömürgecilik sonrası bağımsızlığın kazanılmasıyla birlikte de “Akhand Bharat” ya da Büyük

⁴⁵ Peter Van Der Veer. (1994). Religious Nationalism: Hindu and Muslims in India. (Berkeley: University of California Press), ss. 22-24.

⁴⁶ Richard H. Davis. The Cultural Background of Hindutva., ss. 4-7.
<http://inside.bard.edu/~rdavis/PDFs/hindutva.pdf>

⁴⁷ a.e., ss. 7-12.

Birleşik Hindistan hareketinin çıkış noktası bu anlatılar olmuştur. Akhand Bharat'ın ana kahramanı Kanaiyalal Maneklal Munshi, 1942 Şubat'ındaki Akhand Bharat Konferansı'nda yaptığı konuşmasında şunları söylemektedir: “Harika geçmişimize ve şanlı geleceğimize dikkatlice bakalım ve hepsinden öte insan gibi bugünde yaşayalım. İzin verelim, Bunun için tarihsel ihtişama sahip kültürümüz ve Hindistan’ın bütünlüğünü elde turalım.”⁴⁸

Hindutva liderleri ve onların takipçileri, yüzlerce yıldır saldırı altında olan Hindistan’ın gelecekteki prestijinin ve gücünün geçmişinde saklı olduğunu ve Hindistan'ın büyük güç olma arzusunu gerçekleştirme sorumluluğunu kendilerinde gördüklerini ifade ediyorlar. Dini ve aşırı milliyetçi hareketlerin çoğunda olduğu gibi, Hindutva hareketi de, anavatanı saflaştırılmak için potansiyel bir düşmana savaş ilan ederek eski bir ırkın toprak hırsları ve üstünlüğüne dayanan ilkel ideolojisini kurtarmanın sonucuna varmıştır. Hindistan'daki Müslümanların ve Hristiyanların varlığı, yabancı işgalcilerin eliyle boyun eğdirme hatırası olarak kabul edildi. Savarkar ve arkadaşlarının Adolf Hitler ve Nazizm'e olan hayranlığı bir şekilde tesadüf değil.⁴⁹ Pakistan'ın oluşumu ve Hindistan'ın bölünmesi, radikal Hindular tarafından “Birleşik Hindistan” ideolojisine ihanet olarak kabul ediliyordu ve kayıp görkemli geçmişi yeniden kazanma ve geri alma emellerine yönelik büyük bir gerileme olarak görülüyordu.

⁴⁸ Quoted in S. R. Bakshi. (1997). *The Making of India and Pakistan: Select Documents*, Vol. 3. Ideology of Hindu Mahasabha and Other Political Parties. (New Delhi: Deep & Deep), s. 271

⁴⁹ Manu Bhagawan. (2008). Princely States and the Hindu Imaginary: Exploring the Cartography of Hindu Nationalism in Colonial India. *The Journal of Asian Studies*, Vol. 67, No. 3, s. 885.

Bağımsızlıktan sonra, bu kurban psikolojisi, modern milliyetçiliğe ve ulus inşa sürecine çevrildi. Nehruvianizm'in mevcudiyetinde (Nehruvianism, temelde Hindistan için saygın bir küresel statüyü savunmakta ve eşsiz uygarlığına saygı duymakta ve Hindistan'ı diğer devletlerden veya büyük güçlerden bağımsız hale getirecek kadar güçlü kılmaktadır⁵⁰), agresif Hindutva grupları kitlelerin sosyal eğitiminde ve büyük Hindistan ideallerinin desteklenmesinde daha aktif olmuşlardır, ancak Nehru hanedanı ve Kongre partisinin çöküşüyle, Hindu radikal grupları ana akım siyasette açık bir şekilde ortaya çıktılar ve Hindistanlılık düşüncesini, bölgedeki ve dünyadaki asıl gücün yükselişini teşvik etmeye başladı. Hindistan'ın ikincil/tabi bir ülke haline gelmesine ve Hindistan liderlerinin ve kitlelerin Hindistan'ı Güney Asya'da ve dünyada büyük bir güç haline getirme tutkularına temel oluşturan coğrafi bütünlüğün korunmasına psikolojileri hazır değildir.

1.2. Bölgesel Hakimiyet Arayışı

Hindistan'ın liderliğinin emelleri aynı kaldı ancak bölgedeki liderlik rolünü sürdürme yoğunluğu farklıydı. Nehru'nun politikaları ülkenin yumuşak bir imajını yaratmayı amaçlayan idealist bir dış politikaya daha meyilliydi. Fakat aynı zamanda Nehru, Güney Asya'da bir otorite kurmaktan endişe duyuyordu ve bu amaçla, ülkenin iç istikrarı ve bütünlüğü için hiçbir uzlaşma politikasını kabul etmedi. Kendi sözleriyle Nehru, idealist dış politikanın asaletini ve ulusal çıkarları gerçekleştirmek için uyguladığı pragmatik gerçekçi yaklaşımın önemini şöyle açıklıyor: “Hangi politikayı

⁵⁰ Ian Hall. (2016) The Persistence of Nehruvianism in India's Strategic Culture in Strategic Asia 2016–17: Understanding Strategic Cultures in the Asia-Pacific. (Washington D.C.: The National Bureau of Asian Research), ss. 141-167.

şart koşarsak koşalım, bir ülkenin dış politikasını yönetme sanatı o ülkenin en çok avantajına olanın ortaya çıkarılmasına uzanır. Uluslararası iyi niyet ve söyleğimizin ne anlama geldiğine dair konuşabiliriz. Ama en yüksek analizde, bir ülkeyi idare eden iyi için hükümet fonksiyonlarını yerine getirir ve ülkenin aleyhine oluşabilecek kısa veya uzun süreçte hiçbir şeye hiçbir hükümet cesaret edemez.”⁵¹

Haydarabad ve Jammu ve Keşmir ilçelerinin askeri hareketlerle ilhak edilmesi Nehru'nun yurtdışındaki idealizmi ve içerdeki gerçekçi yaklaşımının sentezinin bir yaklaşımıdır.⁵² Nehru dönemindeki Hindistan'ın düşük profilli barışçı dış politikası, Indira Gandhi'nin önderliğinde sona erdi. Nehru, Doğu Pakistan'a (şimdi Bangladeş) askeri müdahale veya Tamil isyanına karşı Sri Lanka'ya askeri birlikler gönderse de göndermese de şiddetli bir şekilde hakimiyet kurma hırslının peşine düştü.⁵³

Bağımsızlıktan hemen sonra, Hindistan, bölgedeki stratejik hakimiyetini güçlendirmeye başlamıştı. Hindistan her zaman dış politikada önemli bir hedef olarak stratejik özerkliğini korumuştur ve Güney Asya'yı büyük dış güçlerin etkisinden korumak için çok çaba sarf etmiştir. Hindistan aynı zamanda hegemonik hedeflerini dış politika stratejilerini kullanarak komşu ülkelerde teşvik etmeye çalışmıştır.⁵⁴ Hindistanlı liderlik, Hindistan'ı Üçüncü Dünya ülkelerinin sömürgeci üstatlarına karşı öncü ve daha sonra Soğuk Savaş'ın zirvesinde, kutuplardan herhangi birinin (ABD

⁵¹ Bimal Prasad. (1979). (Ed.). An Overview: India's Foreign Policy Studies in Continuity and Change. (New Delhi: Vikas Publishing House Pvt. Ltd)., s. 484.

⁵² A.P. Rana. (1976). The Imperatives of Nonalignment: A Conceptual Study of India's Foreign Policy Strategy in the Nehru Period (Delhi, India: Macmillan), s. 257.

⁵³ Surjit Mansingh. (2015). “Indira Gandhi's Foreign Policy: Hard Realism?” David M. Malone, C. Raja Mohan, and Srinath Raghavan, (Ed.). The Oxford Handbook of Indian Foreign Policy (Oxford: Oxford University Press), ss. 104-16.

⁵⁴ Vikas Yadav, Conrad Barwa. (2011). Relational Control: India's Grand Strategy in Afghanistan and Pakistan. *India Review* 10, No. 2, s. 95.

veya Sovyetler Birliği) bir parçası olmaktan kaçınmak için Bağlantısızlar Hareketine katılarak göstermeye çalıştı.⁵⁵ Görünüşe göre, herhangi bir resmi işbirliği olmaksızın büyük güçlerden mali ve savunma yardımı kazanmak için harika bir stratejiydi. Hindistan, Pakistan ve Çin ile büyük savaşların ardından Sovyet'lerden askeri destek alırken, mali yardım ABD'den ve büyük Avrupa güçlerinden geliyordu.⁵⁶ Hindistan, stratejik olarak Soğuk Savaş döneminde ABD'nin Pakistan'a destek vermesinden kuşku ve rahatsızlık duyuyordu. Yeni Delhi, ABD tarafından Pakistan'a yaptığı askeri desteği kendi hakimiyetine bir tehdit olarak görüyordu. Soğuk Savaş boyunca Hindistan, varsayılan üstünlüğünü korumaktan endişe duyuyordu; bu yüzden bölgeyi süper güçlerin rekabetinden yalıtıma çalıştı. Hintli tutuklamalar, Güney Asya'yı doğrudan Hint savunması ve güvenliğine bağlı stratejik bir fay hattı olarak algılamaya dayanıyordu.⁵⁷

Hindistan, komşu devletlerin, Goa, Sikkim, Nepal, Bangladeş, Pakistan, Sri Lanka ve Maldivler'in hemen hemen tümünde tek taraflı askeri kampanyaların kaydını tutuyor. Bhutan ekonomisi ve dış politikası tamamen Hindistan'a bağımlı olduğu için Hindistan'ın neredeyse bağımlı bir ülkesidir. Hindistan'ın komşu ülkelerdeki tutsaklık hareketlerinden bazıları, 1987'de darbe girişimi sırasında Maldive hükümetine askeri yardım, Tamil isyancılarına karşı Sri Lanka'ya askeri birlik gönderme kararı, Nepal'in bölgedeki Hindistan'ın stratejik emirlerini desteklememek için bir ceza olarak ekonomik ablukadır. Hindistan'ın, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nin plebisit

⁵⁵ Citha D. Maass, "South Asia: Drawn between Cooperation and Conflict," *South Asian Survey* 3, no. 1 & 2 (1996), ss. 259-276 (270).

⁵⁶ Mohammed Ayoob. a.e., s. 107.

⁵⁷ Robert L. Hardgrave Jr. (1984). Why India Matters: The Challenge to American Policy in South Asia. *Asian Affairs*, Vol. 11, No. 1, ss. 45-46.

lehine açık ve net görevine rağmen Keşmir'in ihtilafını çözme konusundaki inatçılığı, Hindistan'ın bölgedeki üstünlük algısının bir başka tezahürüdür. İlginç olan, sömürgeci geçmişten tamamen kopmasına rağmen, Hindistan, Güney Asya ülkeleriyle ilişkilerinde sömürgeci taktiklere başvurmayı tercih ediyor. Hindistan, bölgedeki Hint üstünlüğüne zarar verebilecek herhangi bir savunma mekanizmasına başvurmalarına izin vermeyerek komşularını çerçeleme stratejisi uygulamaktadır. Bu amaçla Hindistan, Güney Asya ülkeleri arasındaki her türlü stratejik işbirliğine ve jeostratejik açıdan önemli konularda herhangi bir dış güçle işbirliğine her zaman karşıdır.⁵⁸ Hindistan'ın her zaman Pakistan'la ABD'nin savunma işbirliğine ya da şimdi Çin'in Güney Asya'daki farklı ekonomik ve denizcilik projeleri sözleşmelerine karşı olmasının nedeni de budur. Bu tür vesayetçi davranış, Hint emellerinin Güney Asya'nın meşru, tartışmasız hegemon unvanına sahip olmasını açıklıyor. Çin'in Güney Asya'ya yönelik dirayetinin artması ve Hindistan'ın hegemonyasının yanı sıra devletin güvenlik parametrelerini de tehdit ediyor.

Çin'in Güney Asya'daki (istenmeyen) rolüne misilleme olurken, Hindistan Doğu Asya ülkeleriyle diplomatik ve ekonomik ilişkilerini artırdı. Hindistan, Çin'in olası güçlü tepki riskine rağmen, Güney Çin Denizi'ndeki nüfuzunu Hindistan'ın Doğu Politikası (*Look East Policy*) nın bir parçası olarak genişletmektedir. Zaten kendisini çok karmaşık bir alana dahil etme kararı, Hindistan'ın deniz bölgesini savunduğunu ve bölgede önemli rolünü sürdürdüğünü gösteriyor.

Güney Asya'daki Hint hegemonik çıkarları, ülkenin Hint Okyanusu'nda önemli bir rol oynayabilmek için denizcilik kapasitelerini artırmasına yol açtı. 1970'ler ve

⁵⁸ I. P. Khosla. (1999). Constructing the South Asian Community. *South Asian Survey* 6, no. 2, s. 185.

80'ler boyunca, Hindistan, mavi su donanmasını Sovyetler Birliği'nin yardımıyla inşa etmeye odaklandı. İlk nükleer enerjiyle çalışan denizaltı ve İngiltere'den ikinci bir uçak gemisi satın aldı. Hindistan, 1980'lerde denizcilik kapasitesinde kayda değer bir gelişmeye tanıklık etti ve kendisini dünyanın en güçlü deniz kuvvetlerinden biri olarak başarıyla ortaya koydu.⁵⁹ Hindistan'ın denizcilik gücü kapasiteleri, özellikle Çin ve Hint Okyanusu'nda faaliyet gösteren diğer büyük denizciliklerle kıyaslandığında hala çok düşük seviyededir, ancak yeni teknolojik açıdan gelişmiş silah ve deniz gemilerinin sürekli olarak geliştirilmesive satın alınması, Asya'daki daha geniş Hint çıkarlarının bir ispatıdır. Hindistan'ın Hint Okyanusu ve Güney Çin Denizi'nde artan çıkarları denizden komşuları Endonezya ve Avustralya'yı da ilgilendiriyor.⁶⁰

1971'de Doğu Pakistan'daki başarılı müdahaleler, hegemonik arzularını yerine getirmek için Hindistan'ın moralini bir nebze de olsa artırdı. 1962 Savaşı'nda Çin bozgununu bertaraf ettikten sonra, Hindistan için bu büyük bir başarıydı. Hindistan'ın bölgedeki yönetme rolünü sürdürme konusundaki geçmiş ve şimdiki ifadesi, neredeyse tüm komşu ülkelerdeki politik ve askeri müdahalelerden kendisini ele vermektedir. Bu amaçla Hindistan, ABD, Rusya ve İsrail gibi müttefiklerinden ve dostlarından silah ithal ederek askeri ve denizcilik kapasitelerini artırıyor. Hindistan'ın kayda değer askeri kapasitesi ve dev ekonomisi, Güney Asya'daki ülkeleri açıkça etkiliyor; örneğin Hindistan Pakistan'a bölgedeki emellerine karşı asgari askeri caydırıcılığını sürdürmek dışında hiçbir seçenek bırakmadı. Aynı zamanda bölgedeki

⁵⁹ Shahram Chubin. (1980). (Ed.). Naval Competition and Security in South West Asia. (London: International Institute for Strategic Studies), ss. 95-103.

⁶⁰ A.g.e., ss. 95-103.

iki büyük ülke, halkının refahını göz ardı edip bilek güreşiyle meşgulken, bölgenin barış ve refahını da hiçe saymaktadırlar.

1.3. Hegemonya'yı Tanımlamak

Soğuk Savaş'ın sona ermesi, bölgesel güçlerin yükselişi ve kendi perspektif bölgelerine hakim olma ya da bölgenin hegemonu olma arzuları üzerine çoşkulu bir tartışma başlattı. Son yirmi yılda önemli ekonomik ve savunma kapasiteleri inşa eden çok az sayıda ülke var. Çin, Rusya, Brezilya ve Hindistan, Soğuk Savaş sonrası dönemde olağanüstü büyümeye sahip az sayıdaki ülkeler arasında yer aldılar. Açıkçası, büyüyen ekonomi bölgedeki artan nüfuzun kaynağıdır ve güçlü savunma kabiliyetlerine sahip tek büyük ekonominin var olması durumunda o ülkenin hakimiyet şansı da kat be kat artmaktadır. O ülke nihayetinde daha mutlak davranışlarda iktidarı uygulamak için bir hegemon olmak istemektedir. Önde gelen devlet ya da hegemon olma kriterleri konusunda ortaya çıkmaktadır. Asıl soru, sadece somut gücün bölge üzerinde kontrolü sağlamak için yeterli olup olmadığı ya da hegemonun statüsüne bağlı başka önkoşullara sahip olmasının gerekli olup olmadığıdır. Gayri Safi Milli Ürün, askeri kapasiteler, demografik unsurlar (nüfusun gücü, kaynaklar ve coğrafi konum) dahil olmak üzere mevcut güç ölçüm araçları, bir ülkenin ne derece güç tutabileceğini ve ne ölçüde güç kullanabileceğini belirleyebilir. Ve bu kriterlere sahip bütün ülkeler büyük güçler olabilir. Hindistan, Nijerya, Güney

Afrika, Çin, Brezilya, Rusya, Türkiye ve diğer bazı ülkeler bölgesel güç sahiplerinin bu açıklamasına uyuyorlar.⁶¹

Bir ülkenin büyük bir bölgesel güç ya da hegemon olma iddiasını yargılamak için çok önemli bir diğer kriter ise, ülkenin bölgedeki büyüme ve düzende ne kadar katkıda bulunduğudır. Bu katkı olumlu ya da olumsuz olabilir, örneğin, ülkenin bölgesel siyasetinin seyrini değiştirmedeki etkisi, barış ve istikrar, diğer bölgesel ülkelerin dış politika önceliklerini belirleme gücü vb.⁶² Bu tür güç manevraları, bir ülkenin bölgesel ve uluslararası politikadaki rolünü tanımlamak açısından önemlidir.

Neo-realizm, devletler arasındaki gücün eşitsiz dağılımının bir sonucu olarak hegemonyayı görmektedir. Ve güç tanımı, kaynaklar terimiyle ve bu kaynakların dağılımının devletlerin üzerinde verimli kullanma becerisi olarak yapılır. Devletler arasındaki güç ilişkileri ve bu tür bir güç mülkiyetinin analizi, devletlerin çıkarlarını sürdürmek için bunları nasıl etkin bir şekilde kullandıklarına dayanmaktadır (Waltz 1979). Bu nedenle, hegemon kavramının temel somut anlayışı için, bölgesel düzeyde göreceli olarak üstün ekonomik ve askeri gücünün ya da coğrafi olarak sınırlı alanda uygulanan bu gücün küresel etkisinin tahmin edilmesi zorunludur. Küresel hegemonun nispeten kontrolsüz veya daha az kontrol edilen yetki ve otoritelerinin aksine, bölgesel güçler (hegemon, büyük güçler, güç sahipleri, baskın devletler birbirinin yerine ikame edilebilirdi.) güçlerini uygularken sistem yapısına veya uluslararası çevreye uymak zorundadırlar. Uluslararası çevrenin talepleri bölgesel dinamikleri değiştirmektedir,

⁶¹ Detlef Nolte. (2010) How to Compare Regional Powers: Analytical Concepts and Research Topics. *Review of International Studies.*, ss. 881-883. 12/03/2018 https://www.giga-hamburg.de/sites/default/files/publications/how_to_compare.pdf

⁶² A.e., s. 885.

dolayısıyla bölgesel hegemonya tarafından kontrol veya etki düzeyini sınırlamaktadır.⁶³

Somut hegemonya kavramının yanı sıra, bir devletin, bölgesel istikrar, ideolojik etki, kendi algıları, siyasetin bölgesel dinamiklerine katkısı gibi büyük bölgesel güç veya hegemonik rolün statüsünü almaya uygun olup olmadığını ve bölgesel ve küresel paydaşların bu tür iddialara nasıl tepki verdiklerini belirleyen birkaç faktör daha vardır. Cox'un yeni Gramscian perspektif, farklı bir hegemonya görüşüne sahiptir. Bu, iktidar ve tekel peşinde koşmak için sadece ekonomik ve askeri kapasitelere ve maddi kaynaklara dayalı hegemonik bir hakimiyet gören geleneksel hegemonya anlayışından farklı bir açıklama getirmektedir. Bu, hegemonyanın ortak bir kabulünü ve hegemonya ideolojisinin küçük devletler tarafından kabul edilmesinin ifadesini vurgulamaktadır. Dünya düzeninde hegemonyanın varlığı, eğer maddi güç, belli normların ve dünya düzenini evrenselliği simgeleyen bir biçimde yönetme yetkisine sahip bir dizi idari kurumun birleşimi ve tutarlılığına dayanırsa mümkündür.⁶⁴ Bu yüzden Cox, hegemonyayı bir üstünlük biçimi olarak görüyor fakat anlaşmalı buyruklar içeriyor, bu yüzden, “güçlü bir devletin egemenliği gerekli ancak hegemonya için yeterli bir koşul olmayabilir.”⁶⁵, demektedir.

Göreceli üstünlük, devletler arasındaki bölgesel etkileşim durumunda daha önemli olduğu için, öncelik statüsü mutlak güce göre nispi güçle ilgilidir.⁶⁶ Bu nedenle

⁶³ David Lake. (2009). Regional hierarchy: authority and local international order. *Review of International Studies*, 35:S1, ss. 35–58.

⁶⁴ Robert W. Cox. (1981). Social Forces, States and World Orders: Beyond International Relations Theory. *Millennium: Journal of International Studies*, 10(2), ss. 126-55.

⁶⁵ A.g.e.

⁶⁶ Miriam Prys. (2010). Hegemony, Domination, Detachment: Differences in Regional Power hood. *International Studies Review*, Vol. 12, No. 4, ss. 479-504.

(maddi) güç kullanma kabiliyeti, bölgesel gücün kendi etki alanıyla ilgilenme sorumluluklarına sahip olduğu varsayımına yol açmaktadır. Başka bir deyişle, bir bölgedeki güç sahiplerinin otomatik olarak hegemon rolünü oynamaları veya bu rolü bahşetmeleri beklenir. Bir hegemondan beklenen hareket, herhangi dahili veya harici rakiplerinden korunmak için etki alanını belirleyen verili coğrafyada düzen ve istikrarı korumasıdır.⁶⁷

1.4. Hindistan Bölgesel Bir Hegemon mu?

Hindistan'ın bölgesel bir hegemon olma potansiyellerini araştırmak için maddi kapasitelerini bilmeliyiz. Yeni Delhi'nin bölgesel ve küresel hedefleri, büyüyen ekonomisine ve güçlü savunma altyapısına dayalı olduğu için, Hindistan'ın ekonomik ve askeri kapasitelerini incelemek önemlidir.

1.4.1. Hindistan'ın Ekonomik Kapasiteleri

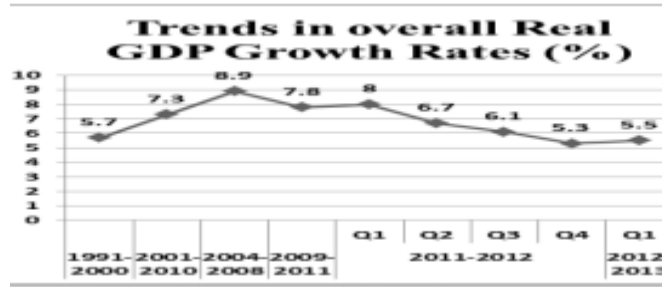
Hindistan'ın ekonomik canlanması, ülkenin 1990'larda liberalleşme reformlarını başlatmasından kısa bir süre sonra başladı. Bağımsızlık sonrası geçen sürede, sosyalist ekonomi, ülkenin dünya pazarına olan artan bağlantı ihtiyacını karşılamıyordu. Bu sebeple, 90'lı yılların başlarında Hindistan ekonomisinde devrimci bir değişime tanık olundu. Hindistan, 1991 yılında en kritik cari açık kriziyle karşı karşıya kaldı ve krizle başa çıkmak için IMF ve Dünya Bankası'ndan yardım almak zorunda kaldı. Krizden kısa bir süre sonra Hindistan, ekonomik ve bir şekilde sosyal sektörde Serbestleşme, Özelleştirme ve Küreselleşme (LPG) 'yi benimsedi. 1990'lar ve 2000'ler boyunca Hindistan, liberalizasyon politikalarını uygulamaya koydu ve ülkedeki Doğrudan

⁶⁷ a.g.e.

Yabancı Yatırım (DYY) ve Yabancı Kurumsal Yatırım (FII) akışlarını kolaylaştıran Hindistan pazarında özel sektöre izin verdi. Reformlar gayet iyi uyum sağladı ve Hint ekonomisi hızlı bir şekilde gelişmeye başladı.⁶⁸

Ekonomik reformlar, Hindistan'ın 1990'larda yılda yüzde 3,5 olan büyüme oranını yüzde 5,7'ye çıkarmasını ve yıllık büyümenin yüzde 7,3'üne çıkmasını sağlıyor. Artan büyüme oranlarındaki en büyük pay hizmet ve sanayi sektörlerine aitti. Hint ekonomisinin büyümesi, 2000'lerin on yıllık döneminde (2004'ten 2008'e kadar yüzde 9'a kadar çıkan GSYİH artışıyla) aynı hızda devam etti. Bu süre zarfında, tüm sektörlerdeki büyüme, özellikle tarımda hemen hemen tüm sektörlerde teknolojik ilerlemeler sağlandığı için yükselişine devam etti.⁶⁹

Şekil 1: 1991'den 2013'e olan GSYİH oranı aşağıdaki grafikte gösterilmiştir.

Kaynak: Mohanty, D. İcra Direktörü, Hindistan Rezerv Bankası. Eylül 2011

Bu nedenle, 1990'lı yıllar Hint ekonomik büyüme ve kalkınmasında değişim rüzgarlarına damgasını vurmaktadır. Hindistan'ın 1991'deki döviz kuru, sadece birkaç

⁶⁸ Namrata Anand. (2014). An Overview of Indian Economy (1991-2013). *Journal of Economics and Finance (IOSR-JEF)* Volume 3, Issue 3, ss. 19-24.

⁶⁹ A.g.e.

hafta için yeterliyken, yirmi birinci yüzyılın ilk on yılının sonuna kadar, ülkenin yedi ay boyunca ithalat ihtiyacını karşılamak için yeterli olan 290 milyar USD'ye ulaşmıştır. Hindistan fazlası gelir oranı, 1990'larda GSYİH'nın yüzde 31,6'sına, yüzde 20'ye ulaşmıştır.⁷⁰

Tablo 1: *Decomposition of Output and Real income growth, decade wise*

PERIODS	1971-80	1981-90	1991-2000	2001-10
GDP Growth rate (05 base)	3.06	5.87	5.49	7.69
Output Growth Rate	3.52	5.43	5.29	7.95
TFPG (share in total)	-0.73	1.66 (30%)	2.13 (40%)	4.58 (58%)
Input Growth Rate	4.28	3.71	3.12	3.23
... Capital growth	5.93	5.20	5.95	8.20
... Labour growth	1.78	3.6	2.69	2.39
Growth of Cap productivity	-2.21	0.20	-0.44	-0.15
Growth of Labour productivity	1.77	1.75	2.73	5.50
Growth in K/L Ratio	4.08	1.55	3.18	5.69
K/L ratio	6.91	8.84	11.18	17.02
REAL INCOME GROWTH	3.65	5.88	4.92	8.31
... Total Factor Productivity Growth	-0.53(-14.5%)	1.74 (30%)	2.17 (44%)	4.61 (55%)
... Growth of Real Output Prices	0.45(12.3%)	0.35 (5.9%)	-0.71 (-14.5%)	0.12 (1.4%)
... Growth of Real Export Output Prices	0.06(0.02%)	0.14 (2.4%)	-0.07 (-1.4%)	-0.03 (-0.3%)
... Growth of Real Import Prices	-0.39 (-11%)	-0.06 (-0.9%)	0.56 (11%)	0.26 (3.4%)
... Growth in Labour Input	1.20(32%)	1.59 (27%)	1.21 (24.7%)	1.09 (13%)
... Growth in Capital input	2.83(77%)	2.00 (33%)	1.83 (37%)	2.09 (25%)
... Change in Real Terms of Trade	-0.34(-1%)	0.09 (1.4%)	0.49 (9.9%)	0.23 (2.8%)

Kaynak: Sugata Bag, Anish Gupta B R Ambedkar's calculation mentioned in "Performance of Indian Economy during 1970-2010: A Productivity Perspective".

[https://editorialexpress.com/cgi-](https://editorialexpress.com/cgi-bin/conference/download.cgi?db_name=FEMES12&paper_id=481)

[bin/conference/download.cgi?db_name=FEMES12&paper_id=481](https://editorialexpress.com/cgi-bin/conference/download.cgi?db_name=FEMES12&paper_id=481) 07/03/2018

Hindistan, 2007 mali yılında, yüzde 9, 2 oranında büyümeyle, ekonomisinde kayda değer bir büyüme eld etti. Bu büyüme oranı son yirmi yıl içindeki en hızlı

⁷⁰ A.g.e.

büyüme oranıydı. Hindistan, üç yıl boyunca ortalama % 8'lik büyüme oranını muhafaza etmiştir. Bu olağanüstü büyüme oranına dayanarak IMF, Hindistan ekonomisinin 2012 yılına kadar Satın Alma Gücü Paritesi (PPP) açısından Avrupa Birliği'nin GSYİH'sine ulaşmasını ve 2015 yılına kadar AB'nin üstesinden geleceğinin daha da fazlasını sağlayabileceğini öngördü.⁷¹ Dünya Bankası verilerine göre, 2005 yılı sonunda Hindistan GSYİH, yaklaşık 800 milyar ABD doları ile en çok 1 trilyon dolar GSYİH arasındaydı.⁷² Hindistan, 2007 yılında GSYİH'nın yüzde 32'sini tasarruf edebiliyordu. Ve bu tasarruf oranı, 1990 ve 2004 yılları arasındaki GSYİH'nın ortalama yüzde yirmi beşinden daha yüksekti.

Morgan Stanley Stephen Roach'ın önde gelen küresel ekonomistine göre, “Hindistan’ın ekonomik gelişimindeki atağı, öteden beri % 30’u aşan yatırım oranı ve birikimiyle alakalıdır. Şimdi Hindistan, ilerlemesini sürdürmekte ve gelecek 3-5 yıldan daha fazla sürede dünyanın en çok beklenen ekonomik gelişim hikayelerinden en iyilerden biri olabilir.”⁷³

Büyüyen ekonomi, Hindistan'ın moralini ve çıkarlarını sadece bölgesel hegemonolmasını sağlamakla kalmayıp aynı zamanda küresel düzeyde de etkili bir statü kazanmasına yol açtı. Hindistan'ın artan ikili ve çok taraflı ticaret ilişkileri ve bağlantısı, uluslararası nüfuzunu yayma şansı veriyor. Soğuk Savaş rekabetinin sona ermesi, gelişmekte olan güçlerin ekonomik bölgeselcilğe yatırım yapma ve

⁷¹ Based on the IMF 2005 respective growth rates for India at 7.7%, <http://www.imf.org/external/pubs/ft/weo/2005/02/pdf/chapter1.pdf>, and for the EU-25 at 1.6%, <http://www.api.org/aboutoilgas/security/upload/IMF2005a.pdf>.

⁷² Charu Lata Hogg in India and Its neighbors: Do Economic Interests have the potential to Build Peace? http://www.international-alert.org/sites/default/files/India_EconomicInterestsPeace_EN_2007.pdf

⁷³ Note to investors, Morgan Stanley, Mart 2007, <http://www.morganstanley.com/views/gef/archive/2007/20070205- Mon.html>.

insiyatif tanıma potansiyelini artırdı. Hindistan bu fırsatı büyük bir zevkle idame ettirdi. Hindistan'ın Narasimha Rao'nun (1991-1996 yılları arasında Hindistan'ın Başbakanı) belirlediği “Doğu Politikası (*Look East Policy*)”, ülkenin coğrafi yakınlığı ve büyüyen ekonomisi için yeni pazarlar araştırmayı amaçlayan çıkarlarını belirledi.⁷⁴ Başbakan Atal Bihari Vajpayee'nin (1998-2004) hükümeti, büyük ölçüde Güneydoğu Asya ülkeleriyle ticaret bağlarını geliştirmeye odaklandı ve 2010 yılında ASEAN ile Ticaret Anlaşmaları imzaladı. ASEAN haricinde Hindistan, Güney Kore (2009), Japonya (2011), Tayland (2003), Singapur (2005) ve Malezya (2011) gibi farklı ülkelerle beş Serbest Ticaret Antlaşması (*FTA*) daha imzaladı. Hindistan'ın bu ülkelerle artan ikili ekonomik ilişkileri, ülkenin ekonomik ve güvenlik istikrarını mümkün kılmak için “Genişletilmiş Komşuluk” politikasının bir parçasıydı.⁷⁵ Bu politika, Hindistan'ın Çin'le rekabet etmesi bağlamında görülebilir. Hindistan, arka bahçesinin güvenliğini sağlamak ve yükselen Çin'e potansiyel bir rakip olmak için genişletilmiş komşusu üzerinde güçlü bir etkiye sahip olması gerektiğinden emin olmak istedi.⁷⁶

Gelişmekte olan komşu Güneydoğu Asya ile güçlü ikili ilişkiler kurmanın yanı sıra, Hindistan da uluslararası çok taraflı platformlarda ayakta durmaya odaklanıyor. Hindistan'ın dünyanın en büyük 20 ekonomisine (G20) dahil olması, dünyanın ekonomik düzenini yeniden şekillendirmesinde Hindistan'ın rolünün kabul edildiğinin bir kanıtıdır. Yıllar geçtikçe Hindistan, G20'nin önemli bir üyesi olarak

⁷⁴ Shihashis Chatterjee. (2007). Conceptions of Space in India's Look East Policy: Order, Cooperation or Community? *South Asian Survey*, 14, 1., ss. 65–81.

⁷⁵ David Scott. (2009). India's “Extended Neighborhood” Concept: Power Projection for a Rising Power. *India Review*, 8(2), ss. 107–143.

⁷⁶ Faizal Yahya. (2005). BIMSTEC and Emerging Patterns of Asian Regional and Interregional Cooperation, in: *Australian Journal of Political Science*, 40, 3, ss. 397-98.

başarılı bir şekilde ortaya çıktı. Hindistan'ın G20'deki önemi 2008'in küresel mali krizi sırasında ve sonrasında arttı. Tüm gelişmiş ekonomiler zor durumda iken ve düşük büyüme oranlarına tanık olunurken, Hindistan yüksek ve istikrarlı büyüme oranlarını koruyabilen çok az sayılı ülkeler arasındaydı. Hindistan'ın ekonomik durgunluğa neden olan küresel finansal dengesizliklerin büyümesinde hiçbir rolü yoktur; dolayısıyla, gelişmiş ekonomiler tarafından kapsayıcılık ve yük paylaşımı da dahil olmak üzere, daha iyi politikalar ve destekleyici politikalar önermiştir.

Gelişmekte olan ekonomilerin BRICS (Brezilya, Rusya, Hindistan, Çin ve Güney Afrika) kulübü, Hindistan'ın etkili bir aktör olduğu diğer çok taraflı bir platformdur. Başlangıçta, Hindistan'ın BRIC'ye verdiği yanıt (Brezilya, Rusya, Hindistan ve Çin) politik olarak çok hesaba katıldı. Kulüp kalkınma safhasındayken, Hindistan hükümeti düşük bir statü düzeyine sahip olmasını sağladı ve kulübün amacının, başka hiçbir ülkeye ya da bir grup ülkeye karşı düzenleyeceği herhangi bir anti-statüko ittifak yapmadığını belirtti. Hindistan, BRIC'nin amacının rakip bir blok oluşturmak olduğunu kabul etmeyi reddetti.⁷⁷

Kademeli olarak, BRIC (daha sonra Güney Afrika'nın kulübe dahil edilmesiyle birlikte BRICS), Hindistan'ın küresel Güney'e yönelik kin ve memnuniyetsizliklerini ifade edebileceği bir platform haline geldi. Hindistan ve diğer üye ülkeler, BRICS kulübünü, küresel kuzeyin gelişmekte olan ancak daha az ayrıcalıklı uluslarını temsil eden özerk ve alternatif bir devlet organı olarak tasvir etmeye başladılar. 2011'de Başbakan Manmohan Singh, BRICS'in gündeminin üye ülkeler arasındaki mali

⁷⁷ “BRIC growth will change the world” – Indian Foreign Minister. <https://www.rt.com/news/bric-emerging-economies-india/> Published time: 23/10/2009.

işbirliği ile sınırlı olmadığını ve terörizm, iklim değişikliği ve enerji güvenliği gibi küresel konulara ilişkin konuları içerdiğini belirtti.⁷⁸ Hindistan düşük stratejik kilit savunmacı yaklaşımdan, asıl ekonomik ve politik çok taraflı kurumlarda liderliği elde etmek için tutumunu buna göre yeniden şekillendirdi. Hindistan'ın, Güney-Güney işbirliğini ve gelişmiş ekonomilerden herhangi bir etkisinden arındırılmış tek el kurumlarının oluşturulmasını önerisiyle küresel Güney'in bir temsilcisi olma arzusu apaçık görülmektedir.⁷⁹ Bu durum, Hindistan'ın BRICS kulübünü sadece ekonomik meseleler üzerinde çalışan bir örgüt yerine bir problem çözme makamı yapmak istediğini de işaret etmektedir.

Hindistan'ın artan bağlılığı, ekonomik alandaki başarısına olan güvenine ve Hindistan'ın sadece bu olağanüstü büyümeyi sürdürebileceğine değil, aynı zamanda pek çok gelişmekte olan ekonominin yerini alabileceğine olan inancına dayanıyor. Bu güven, 1.3 milyar büyüklükte nüfusu kapsayan bir iç pazara hakim olması ve gelişmiş ve gelişmekte olan ekonomiler için esas olan kıta ekonomisi nedeniyle ülkenin eşit güçte büyük güçlerle etkileşime girmesini sağlamaktadır. Hint ekonomisinin çok önemli bir özelliği de finansal kriz, petrol fiyatlarındaki artışlar, cari açıklar ve diğer büyük küresel ekonomik çöküşe rağmen direnç göstermesidir. Hindistan ekonomisi, 1990'ların başında Ödeme Dengesi (BOP) krizinin başından beri büyük bir kriz geçirmedi. Son onbeş yıl içinde ortalama yüzde 5, 8 oranında sürdürülebilir büyüme, Hindistan'ı küresel düşünmek için güçlü bir temel oluşturdu.⁸⁰

⁷⁸ Ministry of External Affairs India. <https://mea.gov.in/Portal/ForeignRelation/brics-august-2011.pdf> 22/03/2018.

⁷⁹ Trade Related South-South Cooperation: India. 2012. OECD report on Policy Dialogue on Aid for Trade. https://www.oecd.org/dac/aft/South-South_India.pdf 22/03/2018.

⁸⁰ Baldev Raj Nayar. (2006). India in 2005: India Rising, but Uphill Road Ahead. *Asian Survey*, Vol. 46, No. 1, ss. 103-104.

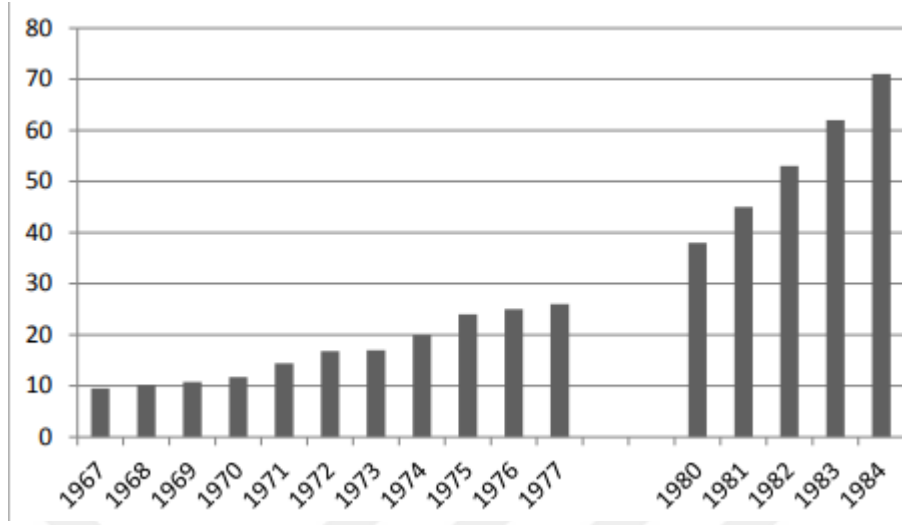
Hindistan'ın bölgesel hedefleri, büyüyen ekonomisine ve askeri kapasitesinin gücüne katkıda bulunma yeteneğine de dayanmaktadır. Ülkenin yumuşak güç kapasitelerini sert güce dönüştürmek, 1998'de iktidara geldiğinden beri sağcı Hindu milliyetçi partisi Bharatiya Janata Partisi'nin (BJP) gündemini oluşturuyor. Kongre partisi de Indira Gandhi ile aynı gündeme sahipti ancak BJP hegemonik özlemlerini daha yakından takip etti. 1998'deki nükleer denemeler, bölgedeki askeri üstünlüğün korunmasına yönelik bir adımdı.

1.4.2. Askeri Kapasiteleri

Hindistan bağımsızlıktan bu yana saldırgan bir askeri duruşu sürdürdü. Jammu ve Keşmir'in işgali ve daha sonra diğer komşu bölgelere düzenlenen saldırı ve işgaller Hindistan ordusunun müdahaleci ve işgalci olaylarıdır. Hindistan'ın savunmacı yaklaşımının ve Nehru rejimi altındaki saldırgan ve kışkırtıcı olmayan savunma politikasının iddiaları, iyi idealizm örneklerinden başka bir şey değildir. Aslında, Hindistan başından beri, İngiliz sömürgecilerinin bıraktığı alanı doldurarak bölgeye egemen olma ideali taşıyordu.⁸¹ Indira Gandhi döneminde, Hindistan'ın saldırgan askeri politikası belli oldu, askeri müdahaleler artırıldı ve savunma bütçesinde de gözle görülür miktarda artış yaşandı. Rajiv Gandhi (Hindistan Başbakanı 1980-1984), annesi gibi saldırgan savunma politikaların peşine düştü ve hükümetteki görev süresi boyunca savunma bütçesini artırmaya devam etmiştir.

Şekil 2: Indira ve Rajiv Gandhi'nin Dönemindeki Askeri Harcamalar

⁸¹ Mohammed Ayoob. a.e., ss. 108-109.

Kaynak: SIPRI Yıllıkları (birkaç) ve SIPRI Askeri Harcamalar Veri Bankası

Rajiv Gandhi bölgedeki askeri kapasiteleri agresif bir şekilde kullanmaya odaklanmıştı. Hükümetin görev süresi boyunca, Hindistan ordusunu modernleştirmeyi ve Güney Asya'da jeostratejik hedefleri güvenceye almak için denizciliğin yaygınlaştırılmasına dair harcamaları tercih etmişti. Bu amaçla Hindistan, Nepal'ı deniz yollarının çoğunu kapatmaya zorladı ve Sri Lanka hükümetinin ve Sri Lanka halkının herhangi bir askeri birlik müdahalesine razı olmamasına rağmen barış gücü göndererek Sri Lanka'nın iç savaşına müdahale etti. Rajiv ayrıca Pakistan sınırına yakın olan, bağımsızlık sonrası Hindistan'ın en büyük askeri tatbikatlarından birine Operasyon Brasstacks'i de başlatmıştır.⁸²

Hindistan'ın 1995'ten 2010'a yıllık savunma bütçesi ortalama yüzde 5, 5'e ulaştı ve bu son yirmi yılda dikkate değer ekonomik büyüme nedeniyle mümkün oldu.

⁸² Rajesh M. Basrur. (2001). Nuclear Weapons and Indian Strategic Culture. *Journal of Peace Research*, vol. 38, no. 2, s. 187.

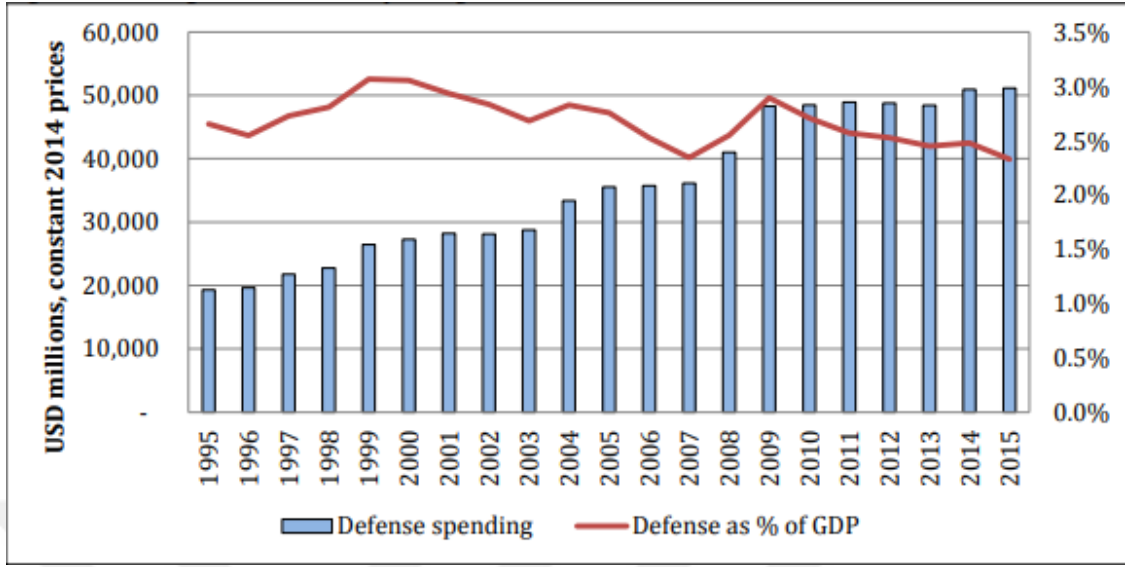
Yükselen ekonomi ve giderek artan askeri kapasiteler, Hindistan'ın bölgesel üstünlükten daha büyük düşünmesini mümkün kılmıştır. Hindistan'ın savunma harcamaları uluslararası savunma harcamalarının yaklaşık yüzde üçünü oluşturuyordu. 1995'te Hindistan'ın savunma harcamaları yüzde birin üzerinde kaldı.⁸³ Sert güç kabiliyetlerini sürdüren Hindistan, savunma harcamalarında 1991 yılında 9,7 milyar ABD doları olan ve 2013 yılında 38,1 milyar ABD Doları'na kadar sürdürülebilir büyümeye devam etmektedir.⁸⁴ Hindistan'ın savunma bütçesindeki yürüyüşü, 1999 yılında Pakistan ile olan Kargil savaşının (ABD'nin müdahale etmemesi halinde nükleer bir savaşa dönüşmek üzereydi) ve 2001'de Hindistan parlamentosuna saldırısı da Parakram operasyonu ile sonuçlandı. Hindistan'ın genel savunma harcamaları 1999'dan 2005'e kadar yüzde otuza çıktı ve sermaye harcamaları bütçenin yüzde 21'inden yüzde 38'e yükseldi.⁸⁵ Hindistan'ın savunma harcamaları aşağıdaki grafikte gösterilmiştir.

Şekil 3: Hindistan'ın savunma harcamaları

⁸³ SIPRI, "Military Expenditure Database," and IISS, "Chapter 2: Comparative Defense Statistics," The Military Balance, 2016.

⁸⁴ A.g.e.

⁸⁵ Shane Mason. Military Budgets in India and Pakistan: Trajectories, Priorities, and Risks. <https://www.stimson.org/sites/default/files/file-attachments/Military-Budgets-India-Pakistan-Trajectories-Priorities-Risks-Oct2016.pdf> 23/03/2018.

Kaynak: SIPRI, Askeri Harcama Veritabanı.

Hindistan'a 1998'de nükleer silah denemisinin peşinden sıkı yaptırımlar uygulandı. Ancak yaptırımları kaldırılmasının ardından Hindistan'a, farklı savunma ve siyasi anlaşmalar imzaladıktan sonra ABD ile stratejik bir askeri ortaklık sağlandı.⁸⁶ Stratejik ortaklık sonucunda birçok Hint savunma şirketi ABD varlık listesinden çıkarıldı. Hindistan-ABD'nin yeni inşa edilmiş savunma ilişkileri, Hindistan'ın İsrail dahil olmak üzere farklı ülkelerden gelişmiş askeri teknolojileri takip etmesinin yolunu açtı. Hindistan-ABD ortak askeri tatbikatları, Hint denizcilik ve silahlı kuvvetlerinin profesyonel ve teknik kapasiteleri böylece geliştirilmekteydi. Hindistan'ın artan askeri kapasiteleri, ülkenin Güney ve Güneydoğu Asya'daki jeostratejik ve jeopolitik çıkarlarını koruma ve artırmayı hedeflemektedir.

⁸⁶ Swapna Banerjee Guha. (2011). Post-September 11 Indo-US strategic ties: locating power and hegemony. *The Geographical Journal*, Vol. 177, No. 3, s. 224.

Hindistan'ın Güney Asya'da önde gelen bir güç olma konusunda sahip olduğu algı, politik ve ekonomik hedefleri ve bu hedefleri zorlama ya da yumuşak güç kullanarak ulaşma stratejileriyle daha da belirgindir. Şimdi soru şu: Yakın komşuları ve bölgenin diğer devletleri de Yeni Delhi'nin bölgedeki hegemonik hakimiyet iddialarını kabul ediyor mu etmiyor mu?

1.5. Hindistan'ın Güney Asya'daki Üstünlüğünün Meşruiyeti

Hindistan'ın sürdürülebilir ve istikrarlı ekonomik büyümesi, küresel hedeflerinin ana kaynağıdır. İstikrarlı ve hızlı büyümeyi gerçekleştirmek için ulkedeki kanun ve düzenin değiştirilmesi gerekmektedir. Huzurlu iç ortamın sağlanması barışçıl ve istikrarlı bir komşuya ihtiyaç duyar. Rahatsız edici komşuluk ilişkileri olan herhangi bir ülke, sınırların paylaşımı, coğrafi sınırları paylaşmaktan çok daha fazlası olduğu için, evde istikrarlı bir büyüme hayalini de gerçekleştiremez. Bu ilişkiler, yakın komşu ülkelerle olan sosyo-politik temasları içerir ve eğer coğrafi yakınlıktaki ülkeler barış, politik ve ekonomik refahtan yoksunsalar bu durum tüm bölgenin büyümesini ve huzurunu etkileyeceği ihtimalini artırır.

Güney Asya bağlamında, Hindistan kendisi için hızlı bir büyüme isteği ve arzusunun gerçekleşmesi için bölgesel bağlantı ve ekonomik entegrasyon şarttır. Hindistan'ın bölgesel pazara hükmetme ve bölgeyi herhangi bir dış gücün sosyo-ekonomik ve jeostratejik konulardaki katılımından korumaya yönelik hedefleri, bölgesel büyüme, barış ve refaha katkıda bulunma konusunda yüksek sorumluluk

gerektirmektedir. Hindistan bölgede istikrar sağlayıcı rol oynamak istese de bu rolün hayli yüksek bazı maliyetleri olduğu da yadsınamaz bir gerçektir.⁸⁷

Hindistan, hızlı ekonomik büyüme ve askeri gücünün güçlenmesine rağmen bölgedeki daha görünür baskın karakterler üzerindeki güç kurma kapasitesi henüz tam anlamıyla kazanmış sayılmaz. Güney Asya'da üstünlük kurma hedefine ulaşma tutkusu, bölgedeki diğer devletlere bağlıdır. Kendini algılama-farkındalık (*self-perception*), herhangi bir devletin dış politika hedeflerinin tanımlanmasında önemlidir, ancak kendi algısının, diğer iktidar aktörlerinin veya varsayılan bağımlı ülkelerin meşru kabulüne dayanıp dayanmadığı daha önemlidir.

Soğuk Savaş boyunca Hindistan, bölgedeki üstünlüğünü korumaya çalışıyordu, ancak o zamanlarda, büyük ve küçük devletlerin bir ya da bir başka süper güçle bir şekilde bağlantılı olmasından dolayı bipolar sistem Yeni Delhi'nin hırslarının önünde bir engel teşkil etmekteydi. Güç politikasının Soğuk Savaş dengesi, Nepal, Bangladeş ve Sri Lanka gibi küçük devletler üzerindeki otoritesini sürdürmek için Hindistan'ı bu dengeleme politikasına dahil etmeyi tercih etmedi. Pakistan, Sovyet işgali sonrası Afganistan meselesini ele almada Amerikan bağımlılığının çıkarlarına olan yararını kullanıyordu ve ABD'nin mali ve askeri desteğini alıyordu. Çin ve Amerika Birleşik Devletleri müdahalesi, Güney Asya'da Hint otoritesinin nötrleştirilmesinin kaynağıydı.⁸⁸ Hindistan devletinin stratejik uzlaşma oluşturma

⁸⁷ Harsh V. Pant. (2016). Indian Foreign Policy: An Overview. (Manchester: Manchester University Press), ss. 197-211.

⁸⁸ India and its Neighbors: Cooperation or Confrontation? An intelligent Assessment Report by the US Directorate of Intelligence 1982, Aug 2001.
https://www.cia.gov/library/readingroom/docs/DOC_0000633373.pdf

fikri, bölgesel devletlerin, Hindistan'ın siyasi ve jeostratejik önem taşıyan konulardaki isteklerine uyma konusunda isteksiz davrandığı için gerçekleşemedi.⁸⁹

Soğuk Savaşın sona ermesi, Hindistan'ın dış politika yapıcılarının arzularını, süper güçlerin rekabetinin sona ermesiyle, Güney Asya'ya müdahale etme şansının azalmasını da beraberinde getirdi. Bölgeye müdahale etme kapasitesine sahip tek süper güç, Hindistan'a yönelik politikasını değiştirdi. ABD, Hindistan'a Pakistan'dan daha çok meylediyor ve Hindistan'ı bir güvenlik yöneticisi ya da bölgedeki çıkarlarının koruyucusu olarak değerlendirmek için sinyaller veriyor.⁹⁰ Değişen uluslararası ve bölgesel dinamikler sürecinde, Hindistan yakın komşularına karşı daha iyi bir dış politikaya başvurma ve liderlik hedeflerini gerçekleştirme fırsatına sahip olmuştur. Ancak Hindistan'ın bu konuda yapması gereken en önemli şey, çatışmayı en aza indirerek ve diğer bölgesel devletlere şiddet ve siyasi kargaşadan kurtulmalarında yardımcı olacak bölgede olumlu ve destekleyici bir rol oynamaktır.

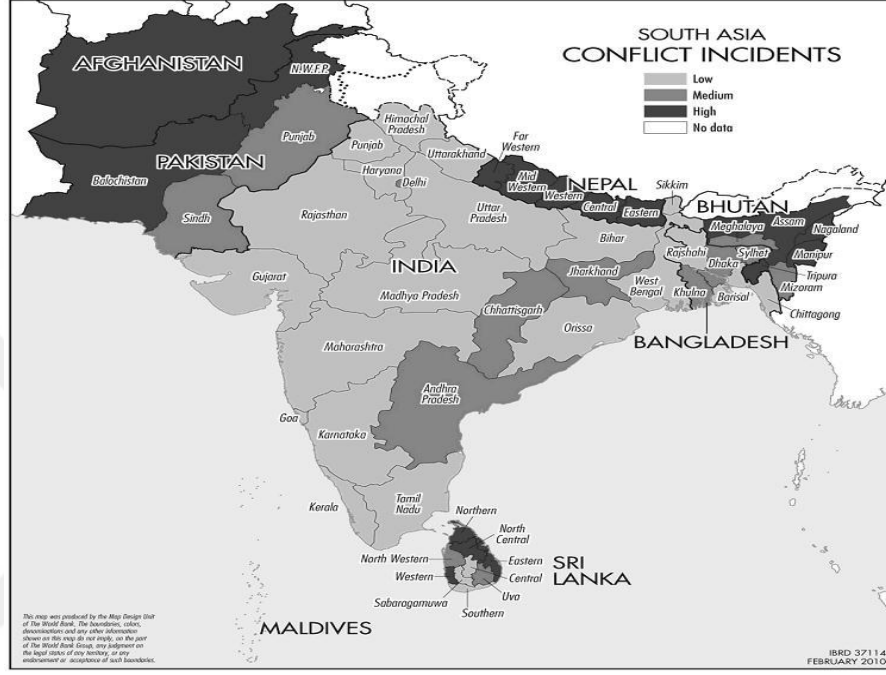
Şimdilerde Hindistan'ın neredeyse ortada olduğu Güney Asya'daki barış ve istikrar durumunu görüyorsak, gerçekler ve rakamlar çok cesaretlendirici değil. Güney Asya, Orta Doğu'nun ardından en şiddetli çatışma bölgesidir. Çatışmalarla dolu Afganistan, bölgenin en huzursuz ülkesi ve Hindistan'ın diğer kuzey-batı komşusu Pakistan'da da güvenlik ve ekonomik istikrarsızlık sorunları yaşanmaktadır. Sri Lanka ve Nepal de uzun süren şiddet olaylarının yaşandığı dönemlerden geçtiler. Bangladeş'te siyasi istikrarsızlık ve siyasi kültürün eksikliği de görülebilir. Bu çatışmalar ve istikrarsız siyasi durum, sosyal ve ekonomik bütünlüğün bozulmasına ve

⁸⁹ Mohammed Ayoob. a.e.

⁹⁰ Thomas P. Thornton. (1992). The Search for Moorings in a New World Order. *Asian Survey*, Vol. 32, No. 12, s. 1066.

kaybedilen insan yaşamlarına neden oluyor ve hepsi Hindistan'ın arka bahçesinde oluyor.

Şekil 4: Güney Asya Çatışma Haritası

Kaynak: Source: <https://voxeu.org/article/conflict-and-development-lessons-south-asia>

Hindistan sınırını on ülke ile paylaşıyor, altı ülke (Pakistan, Çin, Nepal, Butan, Bangladeş ve Myanmar) ile kara sınırı ve yedi ülke ((Pakistan, Maldives, Sri Lanka, Bangladeş, Myanmar, Thailand ve Indonesia) ile de deniz sınırları vardır. Myanmar ve Bhutan hariç, Hindistan'ın neredeyse bütün komşularıyla bir tür sınır anlaşmazlığına dayalı bir geçmişi var. Pakistan ve Çin ile dört büyük savaşta mücadele etti ve sınır anlaşmazlıkları sınırlarda yıllarca süren gerginlikten sonra hala kesin bir çözüme kavuşmuş değildir. Güney Asya'daki meşru ve kabul edilebilir konumunu

oluşturmak için Hindistan'ın Keşmir'de uzun süredir devam eden anlaşmazlığı da dahil olmak üzere komşularıyla olan anlaşmazlığını çözmesi gerekiyor. Soğuk Savaş sonrası dönem, dünyanın daha fazla bağlantıya yöneldiği ve neredeyse tüm büyük bölgesel anlaşmazlıkların uzlaştığı dönemdir. Hindistan-Pakistan rekabetleri hala devam ediyor ve Güney Asya'da refah için hiçbir şans bırakmıyor.

Hindistan, Güney Asya dinamik siyaset sürecinde, Keşmir sorunu ve Bangladeş ile su paylaşımı anlaşmazlıkları hususunda ikili çözüme öncelik verirken, komşuları da sorunları çözmek için çok taraflı yaklaşımı desteklemektedir. Küçük devletlerden çok taraflı yaklaşımı vurgulamanın mantığı açıktır; daha küçük devletler, Hindistan'a karşı manivela veya pazarlık kapasitelerine sahip olmadıklarını ve çok taraflı bölgesel yaklaşım için uğraştıkları takdirde çözümün sonuç odaklı olabileceğini bilirler. Fakat Hindistan açısından bakıldığında, anlaşmazlıkları çözmek için herhangi çok taraflı bölgesel bir parametre, onun bölgedeki jeostratejik ve jeopolitik çıkarlarına karşı bir tehdit oluşturuyor.⁹¹ Komşu ülkeler, Hindistan'ın baskıcı dış politikasının bir aracı olarak iki taraflılık konusundaki arzusuna dikkati çekiyorlar. Güney Asya'daki çok taraflılık, bölgedeki Hint çıkarları için avantajlı değil, hatta SAARC'ın çalışması, Hint ulusal çıkarlarını güvence altına almak için kaçırılan bir fırsattı. Komşu ülkeler Hindistan'ın ekonomik ve askeri üstünlüğünü bölgedeki ekonomik, politik ve jeostratejik çıkarlarını gerçekleştirme aracı olarak kullanan güçlü bir manipülatör olarak görüyorlar. Örneğin, Hint-Bangladeş ticaret istatistiklerini inceleyecek olursak, Hindistan 2007'de Bangladeş'e yaklaşık 2.3 milyar dolarlık mal ihraç etti, ancak

⁹¹ Arthur G. Rubinoff. (1991). "The multilateral imperative in India's foreign policy." *The Round Table: The Commonwealth Journal of International Affairs*, Volume 80, Issue 319., s. 313.

Bangladeş'in Hindistan'a yaptığı ihracat sadece yarım milyar dolardı.⁹² Bangladeş'in ticaret açığı büyük ve yerel üreticiler Hint ürünlerini üretimlerinin yerine koyması nedeniyle pazarlarını kaybetmesi ümitsizliğe yol açmıştı. Ticaret açığı böyle devam ederse, yerel piyasanın sadece birkaç ihracat kalemine dayanacağı, ancak Hindistan tekelinin ülkede sanayisizleşme ve işsizliğe neden olacağına dair meşru bir korku var. Ekonomik istikrarsızlık ise siyasi kargaşaya katkıda bulunmaktadır. Tarife engelleri Hindistan ekonomisinin lehinedir. Buna durum, Bangladeş'in ihracatına zarar vermektedir. Hindistan, tarım, tekstil ve deri gibi ithalatının komşularından zorunlu olarak test edilmesini şart koşuyor ve test süreci çok uzun zaman alıyor. Hindistan'la ihracat yapan komşu ülkelerin karşı karşıya kaldıkları bir başka sorun da, Hindistan'ın ithalat standardı kriterlerini karşılayan lisansları almasıdır. Örneğin Pakistan, Hindistan'ın başlıca çimento tedarikçisi ülkedir. Pakistan çimentosu ilk önce kalite araştırmasına girer ve onaylandıktan sonra Hindistan, bu malların transferine izin verir ve bu süreç çok uzun zaman alır ve Pakistan'daki üreticiler için cesaret kırıcı bir durumdur. Hindistan kendi yerel piyasasını korumak için tarifeleri artırırken, Pakistan da ihracata yönelik gümrük tarifesini aza indirmek için En Kayırılan Ülke (MFN) statüsünün kendisine verilmesini istiyor.⁹³ Bu arada Hindistan, ülke pazarlarına girişi kolaylaştırmak için komşu ülkelerle ithalat sürecini liberalleştirmek için hiçbir adım atmadı. Hatta komşu ülkelerin sınır bölgelerine yakın test laboratuvarları kurmak için de herhangi bir düzenleme yapmaya bile istekli değil. Hindistan'ın bu davranışı, komşularının ekonomilerine zarar verirken kendi ekonomik çıkarlarına nasıl öncelik

⁹² Suparna Basu, Debabrata Datta. (2007). India-Bangladesh Trade Relations: Problem of Bilateral Deficit. *Indian Economic Review New Series*, Vol. 42, No. 1, ss. 111-129.

⁹³ Non Tariff Barriers (NTB's) Between Pakistan & India, Report compiled by Research and Development Department, The Rawalpindi Chamber of Commerce and Industry, Nov. 2011. <http://www.rcci.org.pk/wp-content/uploads/2012/12/twintbs.pdf> 05/05/2018

verdiğinin açık bir göstergesidir. Bu durum, bölgesel ekonomik entegrasyon ve genel refah yolunda aşılması gereken önemli bir engeldir.

Hindistan, Bangladeş ve Pakistan topraklarına, bölgenin kuzey doğusuna⁹⁴ ve Afganistan ve Orta Asya'ya⁹⁵ ulaşmak için sırasıyla bu ülkeleri ulaşım koridoru olarak kullanmak istiyor ama aynı zamanda Bangladeş ve Pakistan'dan gelen malların bölgesel pazara erişimini kolaylaştırmak konusunda da oldukça isteksizdir. Başlangıçta Hindistan Nepal'de, tüm tarım ve sanayi ürünlerine ücretsiz erişim sağlayan bir anlaşma imzaladı, ancak 2006'da bu antlaşmayı iptal etti ve daha sonra Nepal'e ihracat maliyetini arttıran Gümrük Değeri Vergisi (CVD) uyguladı. Nepal'in, ürünlerinin kalite güvence testleri konusunda şikayetleri vardır, çünkü bu testler maliyetleri yükseltirken, Hint ürünlerinin varlığında ürünü devalüe etmektedir.⁹⁶ Hindistan'ın lehine olan bu tek yönlü serbest ticaret, küçük bir Nepal pazarına zarar veriyor. Tamamen Hindistan'a bağımlı, ancak hala devasa komşusunun mali işbirliğinden tecrit edilmiş olması kamuoyunda öfke yaratıyor.⁹⁷ Sri Lanka, 1998 yılında imzalanan ve 2000 yılında yürürlüğe giren Hindistan ile Serbest Ticaret Anlaşmasından (FTA) yararlanan tek ülkedir.⁹⁸ Bu FTA da Hindistan'ın Sri Lanka'nın Çin ve Pakistan eksenine katılmasıyla ilgili politik kaygısının bir sonucuydu.

⁹⁴ Sanjay Kathuria. Bangladesh Corridor Vital to India's 'Act East' Policy. <http://www.worldbank.org/en/news/opinion/2017/09/27/bangladesh-corridor-vital-indias-act-east-policy>. 26/03/2018

⁹⁵ At Heart of Asia conference in Islamabad, Swaraj calls for land access to Afghanistan. http://www.business-standard.com/article/economy-policy/at-heart-of-asia-conference-in-islamabadswaraj-calls-for-land-access-to-afghanistan-115120901126_1.html. 26/03/2018

⁹⁶ Trade Imbalances with India. https://nrb.org.np/ecorev/pdffiles/vol7_art4.pdf 26/03/2018.

⁹⁷ Charu Lata Hogg. India and its Neighbours: Do Economic Interests have the Potential to Build Peace? *The Royal Institute of International Affairs*. <https://www.chathamhouse.org/sites/files/chathamhouse/public/Research/Asia/r1107india.pdf> 11/05/2018

⁹⁸ Sirimal Abeyratne. (2012). Sri Lanka's Free Trade Agreements with India and Pakistan: Are They Leading Bilateral Trade Beyond Normalcy? *The Lahore Journal of Economics*. 17 : SE, ss. 315–337.

Küçük komşu devletlere uygulanan zorunlu ticaret açığı dışında, Hindistan'ın bu devletlerin iç meselelerine müdahalesi de egemenlik ve istikrar için ciddi bir endişe kaynağıdır. Hindistan'ın Nepal'deki yönetici makamlarını değiştirmedeki rolü, Nepal'de Hindistan'a karşı köklü bir güvensizliğin nedenlerinden biridir. Hindistan, 1950'de Maoist isyancılara karşı Şah hanedanının Kral Tribhuvan'a ve Ulusal Kongre, Şahlar ve Ranas'a dayalı uzlaşma temelli bir hükümet oluşumuna görünüşte yardımcı oldu ama o zamandan beri Hindistan, politik ve jeostratejik açıdan önemli tüm konularda Nepal hükümetine karşı sürekli yönlendirmektedir.⁹⁹

Nepal için bir başka endişe kaynağı da Hindistan ile ve onun aracılığıyla hidroelektrik hususunda olan ticarettir. Nepal, su kaynakları ile hidroelektrik üretme kapasitesine sahip olduğu için Güney Asya'nın güç merkezi olarak bilinir. Ancak altyapı olmaması ve coğrafi kısıtlamalar büyük enerji üretim kaynaklarını kullanabilmesinin önündeki engellerdir. Ülke içinde bile akut güç kıtlığı vardır. Hindistan, 1960 ve 1972'de Nepal ile ikili güç paylaşım anlaşmaları imzaladı, ancak iki ülke arasında resmi bir enerji ticaret anlaşması yoktur. Nepal anlaşmayı imzalamakta ısrar etmesine rağmen, Hindistan hidroelektrik enerji paylaşımı konusunda böyle bir ikili ticaret rejimine girme konusunda isteksizdir.¹⁰⁰ Hindistan'la olan Enerji Ticareti Anlaşması, coğrafi kısıtlamalar nedeniyle diğer ülkelere enerji kaynaklarını ihraç etmek için Hindistan'a bağımlı olan Nepal için zorunluluktur. Hindistan ile Nepal arasında enerji ihracatı konusunda uzun vadeli bir anlaşma yapılmadığı takdirde Nepal kaynaklarını tam olarak verimli kullanılmaz ve enerji

⁹⁹ Charu Lata Hogg, a.e.

¹⁰⁰ Nepal: Power sharing issues with India. <http://www.orfonline.org/research/nepal-power-sharing-issues-with-india/> 26/03/2018.

ticareti konusunda açık verecektir.¹⁰¹ Nepal, Hindistan'ın enerji kaynaklarının ihracatı ve iki taraflı güç ticareti kapasitesinin artırılması için gerekli altyapıyı geliştirmede kasıtlı olarak yardımcı olmadığını düşünüyor. Bu durum, Hindistan'ın başka bir ülkeyi Nepal'in enerji sektörüne yatırım yapması konusunda başvurduğu caydırma politikası hakkında daha fazla şüphe ve endişe etmesine yol açtı. Nepal'in hidroelektrik kaynakları konusundaki üstünlüğünü korumak ve sürdürmek amacıyla Hindistan, herhangi bir üçüncü ülke (Çin) tarafından altyapı inşaat (elektrik üretimi ve ihracat projeleri) projeleri açısından herhangi bir destek istememektedir. Hindistan, İndus Su Antlaşması (Eylül 1960) kılıfı altında Pakistan'ın hidroelektrik enerji kaynaklarına karşı benzer taktikler kullanıyor. 1947'deki ayrılıktan sonra, Hindistan ve Pakistan nehir suyu dağıtımı konusunda çatıştılar. Pakistan'daki beş büyük ırmağın suları Hindistan'dan geliyor ve Hindistan ayrılığın hemen ardından tüm su kaynaklarını kesti. Pakistan'ın tarımsal ekonomisi Hindistan'ın üst İndus havzasından (Pakistan daha düşük İndus havzasında yer alıyor) gelen nehrin su akışına bağlıydı ve Hindistan'dan gelen su akışının askıya alınması, Pakistan ekonomisinin yanı sıra güvenlik için de bir tehdit oluşturuyordu.¹⁰² Pakistan anlaşmazlığı çözemedikten sonra Dünya Bankası'yla yakınlaştı ve yıllarca süren gerilimden sonra Dünya Bankası Hindistan ve Pakistan arasında arabuluculuk yaptı ve iki ülke arasında nehir suyunun tahsisine ve dağıtımına yardımcı oldu. İndus Su Antlaşması, doğudaki üç nehri; Ravi, Sutlej ve Beas'ı Hindistan'a tahsis etti ve üç batı nehri de; Sindh, Chenab ve Jhelum Pakistan'a

¹⁰¹ A.g.e.

¹⁰² Raja Nazakat Ali, Faiz-ur-Rehman, Mahmood-ur-RehmanWani. (2015). Indus Water Treaty between Pakistan and India: From Conciliation to Confrontation. The Dialogue, Vol. x, ss. 168-169.

verildi.¹⁰³ Birbirlerinin suyunu, asıl kullanma amacı dışında kullanma hakkı, söz konusu iç su kullanımının diğer ülkeye tahsis edilen nehirdeki su akışının azaltılmaması şartıyla, ülkelere de verilmiştir.¹⁰⁴ Indus Su Anlaşması'nın su dağıtımı, yirminci yüzyılın sonlarına kadar en başarılı uyuşmazlık çözümü modelidir. Hindistan, Pakistan'ın endişelerini dikkate almadan Pakistan'a tahsis edilen nehirlerle barajlar kurmaya başladı. Chenab nehri üzerindeki bu barajlar, Pakistan'ın tarım alanlarına su akışını azaltacak ve ülke ekonomisini onarılamayacak şekilde bozacaktır.¹⁰⁵ Hindistan, Pakistan'ın ikili diyaloglardaki iddialarını reddetti ve Pakistan bu meseleyi Dünya Bankası'na götürdü. Ancak uluslararası organ olan Dünya Bankası da Hindistan lehine bir karar verdi.¹⁰⁶ Son zamanlarda Hindistan, Pakistan'ın nehirleri üzerinde, daha çok, tarımsal Pakistan ekonomisine doğrudan bir tehdit oluşturan ve ayrıca ülkede içilebilir su sıkıntısına neden olan 60'dan daha fazla su deposu inşa etmeye başlamıştır. Su kıtlığı ve ekonomik zorluklar, nükleer savaş potansiyeli olan iki nükleer güç arasında büyük bir çatışmaya neden olabilir.¹⁰⁷

Giderek büyüyen enerji ihtiyaçlarını karşılamak için Hindistan, komşu ülkelerin hidroelektrik kaynaklarını kullanmaktan bile çekinmiyor. Bangladeş'in su

¹⁰³ The Indus Water Treaty 1960, ss. 2-8.

<https://siteresources.worldbank.org/INTSOUTHASIA/Resources/2234971105737253588/IndusWaterTreaty1960.pdf> 27/03/2018

¹⁰⁴ Niranjan Das Gulhati. Indus Water Treaty: An Exercise in International Mediation. (New Delhi: Allied Publishers, 1973), ss. 148-312.

¹⁰⁵ Raymon Lafitte. (2007). Executive Summary on Baglihar Hydroelectric Plant: Expert Determination on Points of Difference Referred by the Government of Pakistan Under the Provision of the Indus Water Treaty. <http://siteresources.worldbank.org/SOUTHASIAEXT/Resources/223546-1171996340255/BagliharSummary.pdf> 27/03/2018.

¹⁰⁶ Salman M. A. Salman. The Baglihar difference and its resolution process - a triumph for the Indus Waters Treaty? <https://www.internationalwaterlaw.org/bibliography/articles/Salman/Baglihar.pdf> 27/03/2018

¹⁰⁷ Shahid Husain, Water Shortages Threaten Renewed Conflict Between Pakistan, India, Thomas Reuters Found., Aug. 2, 2011. <http://www.trust.org/item/?map=water-shortagesthreaten-renewed-conflict-between-pakistan-india>.

sıkıntıları da komşularına karşı Hint hidroelektriklerinin bir sonucudur. Nepal gibi Bangladeş de hassas bir coğrafyaya sahiptir. Bu coğrafi konumu Hindistan hakimiyetini kabul etmenin temel sebebidir. Hindistan'ın büyüklüğü ve gücü, Bangladeş'in dış politikasını Hindistan'a ve bölgedeki diğer devletlere karşı şekillendirmektedir. Bangladeş'in su sorunu, sınırların dışındaki komşu ülkelerden kaynaklanmaktadır. Hindistan'dan Bangladeş'e büyük bir su akmaktadır. Hindistan ile Bangladeş arasındaki su anlaşmazlığı, yılın su kıtlığı döneminde Ganj suyunun paylaşılmasıyla ilgili olarak 1971 öncesine (Bangladeş'in bağımsızlığın öncesi, bugünkü Pakistan'ın Doğu kısmı olan) kadar uzanmaktadır. Bangladeş'in bağımsızlığı büyük ölçüde Hindistan'a borçlu olduğu için, bağımsızlık sonrası ilk yıllarında Bangladeş'in Hindistan-sonrası hükümeti su dağıtım konusundaki kaygısını dile getirmekten kaçındı. Bangladeş'deki dostça bir rejimin yanında olan Hindistan, 1975'te Bangladeş'i Farakka Barajı'nın işletmesi konusunda ikna etti ve böylece Ganj'ı Bhagirathi-Hooghly nehir sistemine yönlendirdi.¹⁰⁸ Bangladeş, Farakka barajının sınırlı operasyonel çalışması için rıza göstermesine rağmen, baraj gölünden dolayı su sıkıntısı konusunda tatmin olmadı. Barajın inşasıyla birçok çukur suyla doldurularak Hindistan'ın su ve enerji ihtiyaçlarını karşılanmış oldu. Ancakbu durum, Bangladeş'i birçok sıkıntıya soktu. Baraj, Hindistan'ın Kalküta kentindeki tuzluluğu azaltırken, Ganj nehrinin sapması, Bangladeş'teki tuzluluk sorununun artmasına sebep olmuştur. Bangladeş'in başlıca ürünlerden biri olan pirinç, tuzluluk sorunundan büyük ölçüde etkilendi ve Bangladeş'in gıda güvenliğini tehdit etti. Düşen su miktarındaki akışın eko sisteme etkisi, Ganjdan akan sularla beslenen ormanları da etkilemektedir. İçme

¹⁰⁸ Madeleine Lovelle. India, Bangladesh and the Farakka Barrage.
<http://www.futuredirections.org.au/publication/india-bangladesh-farakka-barrage/> 27/03/2018

suyu kaynakları artan tuzluluktan ciddi şekilde etkilenmiş, dolayısıyla sağlıkla ilgili sorunlar da artmıştır.¹⁰⁹ Hindistan'ın baraj inşaatı ve su akışının değişmesi, Bangladeş'e karşı Hindistan'ın otoritesinin bir sonucudur. Hindistan topraklarından Bangladeş'e akan 50 nehir, ülkenin kırılganlığını da artırıyor. Hindistan bu kırılganlığı Bangladeş'in ekonomik ve politik politikalarını etkileme aracı olarak kullanıyor.

Bhutan ve Maldivler coğrafi büyüklüklerinden dolayı Hindistan'ın vassal eyaletlerinden biri gibidir. Çin faktörü bir şekilde bu durumu değiştiriyor. Çin'in Güney Asya ülkelerine sunduğu altyapı ve ekonomik projeleri ile bölgede bir ana güç oyuncusu olarak ortaya çıkması, bölgedeki Hindistan egemenliğine karşı gerçek bir meydan okuma olarak kabul edilebilir. Hindistan, bölgedeki Çin'in ilerleyişinden oldukça rahatsız oldu; Çin, Bhutan, Nepal, Sri Lanka ve Bangladeş gibi Hindistan'ın küçük komşularını kendi nüfuz alanına çekmek için askeri ve ekonomik teşviklerini kullanıyor. Hindistan'ın bölgedeki tek hegemon olarak konumu tehdit altındadır ve şimdi küçük bölgesel ekonomilerden yararlanma konusunda çok az payı vardır. Çin, Tamil isyanına karşı askeri ve ekonomik yardım sağlayarak Sri Lanka olayında Hindistan'ın bir alternatifi olarak ortaya çıktı. Hindistan'ın Sri Lanka iç savaşındaki rolü yerli halk tarafından pek takdir edilmedi¹¹⁰, ancak Hindistan'ın coğrafi yakınlığı ve Tamil liderliği üzerinde bir miktar etkiye sahip olmasından dolayı (evde önemli bir

¹⁰⁹ A.g.e.

¹¹⁰ S.Y. Surendra Kumar. (2017). China's Strategic Engagement with Sri Lanka: Implications for India. *Contemporary Chinese Political Economy and Strategic Relations: An International Journal*, Vol. 3, No. 3, s. 1122.

Tamil nüfusu olması nedeniyle); Sri Lanka iç meselelerinde Hint müdahalesine karşı direnemedi.¹¹¹

Sri Lanka'ya Hint askeri yardımı da, Colombo'nun Hindistan'a boyun eğmesi açısından bir faktördü, ancak daha sonraki aşamalarda Çin ve Pakistan'ın askeri ve stratejik desteği, Sri Lanka'nın Hint tekelinden çıkmasını mümkün kıldı.¹¹² Hindistan, herhangi bir üçüncü ülkenin Sri Lanka'nın iç savaşına karışmasına karşıydı ve Çin ve Pakistan'ın Tamil isyancılarına karşı savaşmak için Colombo'ya yaptığı askeri ve mali yardım konusundaki memnuniyetsizliğini iletmişti.¹¹³ Hindistan'ın Güney Asya'ya hakim olma arayışı, bölgesel işbirliği örgütü SAARC'ın (Güney Asya Bölgesel İşbirliği Derneği) manipülasyonunda da görülebilir. Hindistan'ın çözümsüz sınır anlaşmazlıkları, Pakistan ve Çin'in hegemonik istekleri ve bölgedeki üstünlüğünü sürdürme arayışında üzerindeki siyasi ve ekonomik rekabet, SAARC'ın büyümesini olumsuz etkiledi.¹¹⁴ Güneydoğu Asya, Avrupa, Orta Asya ve Afrika'nın bölgesel örgütlerinden farklı olarak, SAARC, siyasi farklılıkların en aza indirilmesi ve kolektif refah üzerine odaklanarak bölgesel ekonomik işbirliği ve kalkınma konusundaki temel hedefini gerçekleştirmede başarılı olamamıştır. Birçok kez, SAARC lider zirveleri, Hindistan'ın rakiplerine karşı işbirliği yapmamaları veya siyasi oyun oynamaları nedeniyle ertelendi.¹¹⁵ Siyasi farklılıklar sebebiyle Hindistan-Bangladeş-Myanmar

¹¹¹ M. Mayilvaganan. Sri Lanka- Pakistan Relationship: Search for Strategic Relationship. *Foreign Policy Research Center Journal*, 2, 2014. <http://issp.in/wp-content/uploads/2014/09/Mayil-Article-FPRC.pdf> 28/03/2018

¹¹² A.g.e.

¹¹³ S.Y. Surendra Kumar. A.e., ss. 1122-1126.

¹¹⁴ Mussarat Jabeen, Muhammad Saleem Mazhar & Naheed S. Goraya. (2010). "SAARC and Indo-Pak Relationship," *Journal of Political Studies*, 1, no. 2, ss. 127-145. <http://pu.edu.pk/images/journal/pols/Currentissue-pdf/Musarrat8.pdf>. 28/03/2018.

¹¹⁵ Francesco Obino. (2009). SAARC: The Political Challenge for South Asia and Beyond. *Economic & Political Weekly* 44, no. 9, <http://www.epw.in/journal/2009/09/special-articles/saarc-political-challenge-south-asiaand-beyond.html>.

boru hattı projesi ve SAFTA (Güney Asya Serbest Ticaret Bölgesi) gibi pek çok ilerici proje engellendi. Hindistan, SAARC’I, Güney Asya Ülkeleri (SAC) zirvesinin yıllık liderlerine katılmamakla tehdit ederek SAARC’ı üye ülkeler üzerindeki iradesini güçlendirmek için bir platform olarak kullanıyor. SAARC liderler zirvesi her yıl gerçekleştirilmek zorundadır ve herhangi bir üye devletin lideri herhangi bir nedenle katılmayı reddederse zirve gerçekleşemez.

Çoğu zaman Hindistan liderliği, Hindistan’ın Pakistan, Bangladeş ve Sri Lanka ile farklı siyasi konulardaki rekabetine dayanan yıllık zirvelerin ertelenmesinin sebebiydi.¹¹⁶ Hindistan’ın SAARC’ın çok taraflı çalışma mekanizmasına yönelik düşmanca davranışı, bölgedeki “Büyük Kardeş” statüsüne dair algısına dayanıyor.¹¹⁷ Yeni Delhi, Güney Asya ülkelerinin ekonomik ve politik kararlar almalarını istemiyor. Bu nedenle, son yirmi yıldır SAARC, devletlerarası anlaşmazlıkları çözecek siyasi ve ekonomik bütünleşmeye doğru ilerleyemedi.

1.6. Çin Faktörü

Çin Halk Cumhuriyeti kurulduktan kısa bir süre sonra, Hindistan ve Çin güzel giden samimi ilişkilerin tadını çıkarıyorlardı. Yeni bağımsız Hindistan, post devrim sosyalist Çin’i de bir müttefiki olarak görüyordu. Başbakan Nehru’nun sosyalizme yönelişi, her iki ülkenin de başlangıçta iyi diplomatik ilişkiler kurmasını mümkün

¹¹⁶ Manzoor Ahmad. (2017). SAARC Summits 1985-2016: The Cancellation Phenomenon. *IPRI Journal* XVII, No.1, ss. 52-63.

¹¹⁷ Zahid Shahab Ahmad. (2012). Understanding the dynamics of regionalism and regional hegemony in South America and South Asia: Lessons for the South Asian Association of Regional Cooperation (SAARC) and its members from regionalism in South America. Working Paper by *Latin American Council of Social Sciences (CLASCO)*, s. 14. <http://biblioteca.clacso.edu.ar/clacso/sur-sur/20121108043205/OP9.pdf> 28/03/2018

kıldı. Böylece 1950'lerde, Hint-Çin kardeşliği çok çekici sloganlarla kutlandı.¹¹⁸ Çin'in Tibet'i ele geçirmesinin ardından Hindistan tarafından Dalai Lama'ya ve diğer anti Çin Budistlerine (Dalai Lama'nın takipçilerine) iltica kararı verildiğinde iki taraflı ilişkiler bozuldu. McMahon hattı ise ülkeler arasındaki bir başka anlaşmazlıktır. Çin, bu hattı kabul etmeyi reddetti ve yeniden sınırlama talebi 1962 yılında Çin-Hindistan savaşına yol açtı.¹¹⁹ Hindistan yenilgiye uğramış ve aşağılanmıştı. Stratejik düşmanlar dönemi erken romantizmin yerini aldı. Hindistan daha sonra Sovyetler Birliği ile Bağlantısızlar Hareketin bir üyesi olmasına rağmen stratejik ilişkiler kurmaya başladı. Bu arada Çin-Pakistan diplomatik ilişkileri çok güçlü bir dostluğa dönüştü. Arunachal Pradesh ve Aksai Chin sınır anlaşmazlığı üzerine Hint-Çin rekabeti yıllar boyunca ciddi stratejik kaygılar haline gelmiştir. Bu alanlar, ciddi askeri varlığıyla en hassas sınırlar arasındadır. Çin'in Pakistan'ın Keşmir'le ilgili duruşuna verdiği destek, Hindistan'ın Çin'in Tibet'le ilgili iddialarına karşı çıkmasına ve Dalai Lama'ya sığınak sağlamasına yol açtı.¹²⁰ Çin-Hindistan ikili gergin ilişkiler, Çin'in ekonomik ve askeri gücünün yükselmesiyle daha da kötü bir hal aldı. Hindistan'ın Çin'in Güney Asya'da artan diplomatik ve stratejik önemli bağları karşısında büyük endişeleri vardır.

Daha önce sadece Pakistan, Hindistan'ın hegemonik arzuları karşısında Çin'in tam ekonomik ve askeri desteğini almaktan hoşlanıyordu, ancak 1990'lardan sonra Çin, Bangladeş, Sri Lanka, Butan, Nepal ve son zamanlarda Afganistan'ın da dahil olduğu bölgenin diğer ülkeleriyle samimi bağlar kurmaya başladı. Çin, coğrafi zayıflıkları,

¹¹⁸ Shirish Jain and Yan Shufen. (2011). India, China: Brothers, Brothers. *Journal of International Affairs*, Vol. 64, No. 2, Sino-Indian Relations, s. 260.

¹¹⁹ The Sino-Indian Border Dispute. (1963). A CIA Report, Mayıs 2007.
<https://www.cia.gov/library/readingroom/docs/polo-08.pdf> 28/03/2018

¹²⁰ Mahua Das. (2013). India, China and Pakistan: The Estranged Neighbours Of South Asia? *IOSR Journal Of Humanities And Social Science*. Volume 15, Issue 5, ss. 1-5.

küçük ekonomileri (Hint pazarına bağlı) ve coğrafik küçüklüğü nedeniyle daha önce Hindistan'a bağımlı küçük ülkeler için alternatif bir güç olarak ortaya çıkmıştır.¹²¹

Yakın dönemlerde, Hindistan ve Çin, sınır anlaşmazlıklarını barışçıl yollarla çözme arzusuna dayanan yakınlaşmayı ve ekonomik bağları güçlendirmeye daha fazla odaklanmaya çalışarak gerilimleri azaltmaya yönelik çaba sergilediler. Ancak, ekonomik ilişkilerin gelişmesiyle kıyaslandığında sınır sorunlarının çözümünde süreç daha yavaş ilerliyor. 2003 yılında Çin, Sikkim'i Hindistan'ın bir parçası olarak tanıdı ve Dışişleri Bakanlığı'nın internet sitesi de devleti egemen bir devlet olarak göstermeyi bıraktı. Bu politika değişikliğine rağmen, her iki ülke de Arunachal Pradesh üzerindeki sınır sorununu ilk ve son kez olarak çözme konusunda isteksizdir. Hindistan-ABD ilişkilerini artırmak ve daha sonra, normal ikili ilişkilerin stratejik ortaklığa dönüştürülmesi, özellikle ABD'nin Hindistan'a sivil nükleer anlaşmayı genişletmeye karar vermesi hususu Çin'i yakından ilgilendirmekte. Bu sebeple, Çin'in politika yapıcıları Hindistan'ı daha ciddiye almaya başladı.¹²² Çin, Hindistan-ABD stratejik bağlarına karşı koyma umuduyla Hindistan ile ticaret ve yatırım bağlarını artırmaya odaklanıyor. Çin'in aldığı bu karar, Güney ve Güneydoğu Asya'daki yükselişine ve artan etkisine karşı bir girişimdir.¹²³ Hindistan tarafından bakıldığında, Pakistan'a Çin'in askeri ve mali desteği oldukça rahatsız edicidir. Çin'in Pakistan'ın güvenlik gücünü ileri teknoloji ve askeri teçhizat sağlayarak geliştirmeye yönelik teklifi, Yeni

¹²¹ Swaran Singh. (2016). China-South Asia: Changing Contours. https://www.researchgate.net/publication/242312337_CHINA-SOUTH_ASIA_CHANGING_CONTOURS 28/03/2018

¹²² Stephen J. Blank. (2005). Natural Allies? Regional Security in Asia and Prospects for Indo-American Strategic Cooperation (Carlisle, Pa.: Strategic Studies Institute, U.S. Army War College), s. 66.

¹²³ Lisa Curtis. (2007). India's Expanding Role in Asia: Adapting to Rising Power Status. Published by *The Heritage Foundation*, No. 2008. Accessed at <https://www.heritage.org/asia/report/indias-expanding-role-asia-adapting-rising-power-status> 30/03/2018

Delhi'nin bölgesel hedefleri için bir tehdit olarak görülüyor.¹²⁴ Hindistan'ın 2008 yılında Çin ile yaptığı ikili ticaret 51,8 milyar USD'ye ulaştı ve 2011'de tüm zamanların en yüksek seviyesi 73,9 milyar USD'ye ulaştı. Bu, Çin'in Hindistan'ın en büyük ticaret ortağı olduğu anlamına geliyor.¹²⁵ İki komşu ülke arasındaki bu ekonomik rekabetçi işbirliği, hem enerji sektöründe hem de yükselen ekonomileri ve devasa nüfusu beslemek için enerji kaynaklarına büyük ihtiyaç duyduğu için özellikle enerji sektöründe politik ve jeostratejik rekabetin kaynağı olmuştur.

Çin ve Hindistan, iç kaynakların büyüyen ekonomilerin ihtiyaçlarını karşılamak için yeterli olmadığından, enerjinin yabancı kaynaklarına güvenmektedir. Çin, enerji ihtiyacının yüzde kırkını ithal ederken, Hindistan'ın dış kaynaklara bağımlılığı yüzde yetmiştir.¹²⁶ Hindistan-Çin enerji rekabeti, enerji nakil yollarında olduğu gibi, enerji ihracatçısı ülkelerdeki büyük etki sağlama mücadelesine de yansımıştır. Hindistan'ın Malacca Boğazı'ndaki¹²⁷ denizcilik gücü güçlenmesi ve Çin'in Güney Asya'daki limanları geliştirerek "String of Pearls" yaratarak Hindistan'ı kuşatma stratejisi bölgedeki enerji gücü oyunun önemli bir örneğidir. Çin, deniz şeritlerini korumak ve kesintisiz enerji tedarikini sağlamak için Vietnam, Burma, Bangladeş ve Pakistan'da stratejik limanlar inşa ediyor.¹²⁸ Güney, Güneydoğu Asya ve Afrika'da stratejik altyapı kurarak enerji kaynaklarına erişimin sağlanmasına ve enerji yollarının korunmasına

¹²⁴ A.g.e.

¹²⁵ India-China Bilateral Trade Relations. *Ministry of Foreign Affairs*, India. http://www.mea.gov.in/Portal/ForeignRelation/China_October_2017.pdf 30/03/2018

¹²⁶ Lisa Curtis. (2007). A.e.

¹²⁷ Vithiyapathy Purushothaman. (2015). India's Strategic Dimensions in Malacca Strait. *Chennai Centre for China Studies*, C3S Paper No. 0069. <https://www.c3sindia.org/defence-security/indias-strategic-dimensions-in-malacca-strait-by-vithiyapathy-p/> 30/03/2018

¹²⁸ Christopher J. Pehrson. (2006). String of Pearls: meeting the challenge of china's rising power across the asian littoral. <http://ssi.armywarcollege.edu/pdffiles/pub721.pdf> 30/03/2018

yönelik bu strateji, Hindistan için endişe verici. Bu durum, bölgedeki Hint ekonomik ve stratejik çıkarlarını baltalamak için tasarlanmış bir Çin stratejisi olarak kabul edildi.

1.7. Bölgesel Üstünlük Arayışında Hindistan'a ABD Desteği

Hindistan'ın Soğuk Savaş sonrası dönemdeki hegemonik tutkuları da bazı uluslararası çevrelerce desteklenmiştir. Sovyetler Birliği'nin Soğuk Savaş boyunca Hindistan'a desteği, Sovyetler Birliği'nin yıkılmasından ve parçalanmasından sonra ABD tarafından başarıyla değiştirildi. Hindistan, Soğuk Savaş döneminde ABD'nin Pakistan'a askeri destek sağlanması konusunda Sovyetler'in bölgedeki genişleme tehdidini çevrelemek için, her zaman ihtiyatlı davranmaktaydı. Hindistan, bunun kendi güvenliğini ve Hindistan'ın bölgedeki yüksek emellerini baltalamak için bir tehdit olduğunu düşünüyordu. Askeri açıdan güçlü bir Pakistan, bölgedeki Hint egemenliğine karşı bir tehdit oluşturuyor ve ABD'nin Pakistan'a olan desteği, Hindistan'ın çıkarlarına aykırıydı. Ancak Soğuk Savaş'ın sona ermesinden sonraki durum, özellikle de ülkenin eski sosyalist sistemi terk ederek açık pazar ekonomisi sistemini benimsemeye karar vermesi üzerine bu durum Hindistan lehine değişti. Zamanın tek süper gücü bu hareketi memnuniyetle karşıladı ve 1990'ların başlarında, Hindistan-ABD ilişkileri büyük ölçüde gelişmeye başladı. Hindistan'ın uluslararası yayılmayı önleyen rejimlere karşı çıkma konusundaki isteksizliği ve reddedilmesine rağmen, Clinton yönetimi açıkça Yeni Delhi'yi her şeye rağmen destekledi. Polly Nayak'ın sözleriyle, “1997 yılının sonlarında, Beyaz Saray, Hindistan'ı Güney Asya politikasının bir göstergesi haline getirmeye karar verdi ve her hükümet tarafından hoş

karşılanacaklarından emin olan 16 Hindistanlının nefret odağını çok yönlü bir yaklaşımla değiştirmeye karar vermişti.”¹²⁹

Görünüşe göre, Amerika'nın Hindistan'a ısınmasının ardındaki amaç, Asya'daki yükselen Çin etkisi bağlamında küresel önceliği sürdürme endişesiydi. Yirmi birinci yüzyılın başlarında değişen küresel güvenlik senaryosu, artan ikili ilişkilere eklendi. ABD Dışişleri Bakanlığı yaptığı bir açıklamayla, Amerika-Hindistan ilişkilerinin yeni stratejisini açıkça ortaya koymaktadır: “Amaç, Hindistan'ın 21. Yüzyılda büyük bir dünya gücü haline gelmesine yardımcı olmak. Bu ifadenin askeri sonuçları da dahil olmak üzere tam anlamıyla anlıyoruz.”¹³⁰ Bu nokta ABD'li yetkililerin, hükümetlerinin niyetlerini Yeni Delhi'ye çok net bir şekilde ilettiklerini belirtmek açısından ilginçtir. Hindistan için, küresel hegemonun, istediğini elde etmesine yardım etmek için sırtında olması büyük bir teşviktir ve Washington'un kendisi, “Hindistan'ın dünya sahnesinde yerini almaya hazır bir ülke olduğunu kabul etmekte.”¹³¹

Hindistan dış politikasının ana hedefi, ABD'nin bölgedeki (Güney ve Güneydoğu Asya) ve dünyadaki rolünü desteklemek için tarafsız bir statünün (çoğunlukla Soğuk Savaş sırasında) sürdürülmesi şeklinde değiştirildi.¹³²

Hindistan sadece ABD'nin bölgedeki siyasi desteğini sağlamlaştırmakla kalmadı, aynı zamanda on yıl sivil nükleer savunma ortaklığı anlaşması kazandı. Bu anlaşmaya

¹²⁹ Polly Nayak. Dwight D. Eisenhower National Security Conference, 9/ 25-26/2003, Washington, DC, ss. 188, 203. https://history.army.mil/html/books/070/70-90-1/cmhPub_70-90-1.pdf 30/03/2018

¹³⁰ U.S. Department of State, “Background Briefing by Administration Officials on U.S.-South Asia Relations,” Mart 25, 2005, _ www.state.gov/r/pa/prs/ps/2005/43853.htm.

¹³¹ Alan Sipress (2001). “U.S. Seeks to Lift Sanctions on India,” mentioned in Amit Gupta. (2005) The U.S.-India Relationship: Strategic Partnership or Complementary Interest. (Michigan: University of Michigan Library), s. 17.

¹³² a.g.e.

göre, ABD silahlar, askeri ekipmanlar sağlayacak ve teknoloji transferinde Hindistan'a yardım edecek.¹³³ ABD ile Sivil-Nükleer Savunma Anlaşması imzalanmadan önce Hindistan, Nükleer Silahların Yayılmasını Önleme Antlaşması'nı (NPT) imzalamadığı ve uluslararası sivil ve enerji kullanımları için nükleer enerjiden tam olarak yararlanma konusunda çeşitli kısıtlamalar getirdiği için uluslararası işbirliğine katılmakta zorlandı. Öte yandan ABD, küresel güçlüklerle yüzleşmede yardımcı olabilecek benzer değerlere (demokrasi ve kapitalizm) sahip güvenilir bir müttefike de ihtiyaç duyuyordu. Hindistan, NPT'yi imzalamadan elit nükleer kulübün “sorumlu” bir üyesi olarak kabul edildi.¹³⁴ Hindistan, bu fırsatını Afganistan (Pakistan'la yakınlığı ve düşmanlığı nedeniyle Hindistan için önemli olan), Tibet ve Güney Çin Denizi (bölgedeki Çin nüfuzuna karşı) gibi jeostratejik açıdan önemli bölgelerde terörle mücadele, daha bağlantılı ve istihbarat paylaşımı gibi daha fazla bölgesel fayda sağlamak için kullandı.¹³⁵ Hindistan, ABD ile Keşmir sorusu konusunda pazarlık yapılmasına olanak tanımaktadır. ABD'yi anlaşmazlığın nükleer hassasiyeti konusunda değişen bir tutum benimsemeye başarıyla ikna etti. Keşmir meselesi, Hindistan ve Pakistan'ın nükleer varlıkları elde etmesinden bu yana çok hassas bir mesele olarak görülüyor, Keşmir üzerindeki herhangi bir ihtilafın nükleer bir savaşa girme potansiyeli vardır.

2001 yılında, Yeni Delhi'de savunma ortaklığını görüşmek üzere ikili bir buluşma sırasında, Hindistan makamları, Hindistan'ın stratejik çıkarlarını sadece Güney

¹³³ Sunil Kumar Jangir. (2012). INDO – US Nuclear Deal and 123 Agreements. *International Journal of Scientific and Research Publications*. Volume 2, Issue 10. <http://www.ijsrp.org/research-paper-1012/ijsrp-p1093.pdf>

¹³⁴ Baldev Raj Nayar. (2006). India in 2005: India Rising, but Uphill Road Ahead. *Asian Survey*, Vol. 46, No. 1, ss. 96-97

¹³⁵ Christopher J. Pehrson. a.e.

Asya'da değil, aynı zamanda Süveyş Kanalı'ndan Malakka Boğazına kadar (tüm önemli enerji kaynağı sahibi devletleri ve güzergâhları kapsayan bir alan) uzanan geniş bir alanda da tanınmasına fırsat veren ikili stratejik ortaklık için kesin bir gündemi belirttiler.¹³⁶

Hindistan ajandası, uzun vadeli savunma ortaklığını imzalamadan önce Bush yönetimi tarafından kabul edildi ve uyarlandı. ABD'nin Hindistan'a geniş Asya'daki çıkarlarını sınırlamadaki desteği de ABD'nin bölgedeki çıkarlarıyla aynı zamana denk geliyor. Bu tanıma, Hindistan'ın büyük bir Güney Asya iktidarı olarak kabul edilmesinin uzun vadedeki hayaliydi. Açıkça söz edilmemesine rağmen, Çin'e karşı olan bölgedeki ortak ilgiyi korumak için Hindistan'a bu büyük iyilik bahşedilmiştir. İran Körfezi Petrol taşımacılığının ana güzergahı olan Hint Okyanusu üzerinden güvenli navigasyon sağlamak için askeri işbirliğinin yapılması karşılıklı bir çıkardır. Bush yönetimlerinin devlet bakanı Colin Powell'ın dış ilişkiler komitesi önünde yaptığı duruşmada yaptığı açıklamada, "Hindistan, geniş Hint Okyanusu ve çevresindeki barışı koruma potansiyeline sahiptir."¹³⁷

Hindistan'ın 11 Eylül sonrası senaryodaki bölgesel egemenlik hedefleri ABD'nin çıkarlarına iki şekilde hizmet etmektedir: Çin'e karşı çıkmak ve ABD'nin bölgedeki terörle mücadele stratejisini desteklemek. Hindistan'ın Afganistan'ın yeniden inşasında artan rolü ve Yeni Delhi'nin bölge ülkeleri arasındaki stratejik güç imajının ABD tarafından onaylanmasının bir başka örneğidir. ABD'den gelen stratejik destek, Hint

¹³⁶ Mandavi Mehta , Teresita Schaeffer. India and the United States: Security Interests. *The Hindu*, Nisan 11, 2001.

¹³⁷ Committee on Foreign Relations, 'Nomination of Collin I. Powell, to Be Secretary of State', Hearing Before the Committee on Foreign Relations, United States Senate, SHRG 107-114, January 2001, s. 34. <https://www.gpo.gov/fdsys/pkg/CHRG-107shrg71536/pdf/CHRG-107shrg71536.pdf>

stratejistleri, analistleri ve önde gelen siyasi liderler arasında NATO modelinde bir ittifak kurma fırsatı (daha büyük ihtimalle bir Asya NATO'su) olarak görülmüştür.¹³⁸ Hindistan ve ABD'nin bu uzun vadeli ortaklığı, Güney Asya'dan Güney Doğu Asya'ya ve hatta Orta Doğu'ya kadar küresel ve bölgesel istikrarın temeli olarak görülmüş ve ortak çıkarlar doğrultusunda iki ülke ilişkilerinin güçlendirilmesi hedeflenmiştir. ABD'nin Irak ve Afganistan işgalleri ve işgal edilen ülkelerin içinde bulunduğu istikrarsız ortamın bölge ülkelerine yansımaları düşünülecek olursa, ABD ve Hindistan'ın hedeflediği bölgesel ve küresel istikrar potansiyelinin henüz gerçekleşmediği söylenebilir. Hindistan açısından ABD ile işbirliği geliştirmek bölge ülkelerinin gözünde Güney Asya'daki hegemonyasını meşrulaştırıcı bir unsur olarak görülürken, ABD açısından ise Güney Asya'daki değişen dengelerin kendi aleyhine sonuçlanmasına engel olacak bir işbirliği olarak görülmektedir.

Hindistan'ın Güney Asya bölgesine hakim olma ve bölgedeki hegemonik üstünlüğünü sürdürme ideali pek çok açıdan sorgulanabilir. Hindistan'ın sahip olduğu ekonomik ve askeri gücü gibi somut maddi imkanları bölge ülkeleri üzerinde bölgesel bir hegemon güç olma potansiyelini kolaylaştırmaktadır ancak bölgeye dair ampirik bilgiler incelendiğinde; bölge ülkelerinin Hindistan'ın Güney Asya'da kuracağı bölgesel düzeni ve hegemonyayı kabul etmeye hazır olmadığı görülmektedir.¹³⁹ Hindistan'ın yükselen bir güç olarak büyüme oranlarının artışı ve askeri gücünün gelişimine rağmen, 1990'ların sonlarından itibaren bölge ülkelerinin gözünde Güney Asya'daki otoritesinin tartışmalı olduğu görülmektedir. Özellikle Çin'in Güney Asya'daki ekonomik yükselişi ve hakimiyeti bölgede *-balance of power-* güç

¹³⁸ C. Raja Mohan. "India and the Bush Doctrine," *The Monitor*, Vol. IX, No. 2, Summer 2003, s. 3.

¹³⁹ Miriam Prys. a.e.

dengesinin sağlanmasını mümkün kılmıştır. Ancak bölgedeki Çin faktörü her ne kadar önemli bir dengeleyici unsur olsa da, Hindistan'ın bölge ülkelerine olan coğrafi yakınlığı, tarihsel ve etnik bağları nedeniyle bölgedeki Hindistan etkisini ortadan kaldırması mümkün değildir.

İKİNCİ BÖLÜM

SOĞUK SAVAŞ DÖNEMİNDE HİNDİSTAN-ABD İLİŞKİLERİ: DIŞ POLİTİKA SEÇİMLERİNİN VE ÖNCELİKLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Bu bölüm, bağımsızlık sonrası Hindistan'ın iki kutuplu bir dünyayla ve bölgesel zorluklarla başa çıkabilmek için dış politika seçimlerinin farklı aşamalarında dengeli ve sürdürülebilir stratejilerinin bir analizidir. Hindistan'ın bağlantısızlar hareketine katılması böylece kendisini ABD-Sovyet rekabetlerinden uzak tutması ve 1970'lerde Sovyetler Birliği ile güçlü dostluk ilişkisi kurması, ülkenin dış politika seçimlerinin net bir resmini ortaya koymaktadır.

2.1. Dış Politikada Kuramsal Yaklaşım

Uluslararası İlişkiler alanında ortaya atılmış tüm teoriler, dış politika yapımının amaç ve hedeflerinin farklı yorumlanmasını sağlamaktadır. Başka bir deyişle, bu alanda ileri sürülen her teori dış politika yapım ve uygulama sürecinde kendisine özgü gerekçelere sahiptir. Eğer klasik realistlerin, devletin dış politikasını veya diğer devletlerin halihazırda faaliyet gösterdiği uluslararası siyasete katılma stratejisini anlama yaklaşımlarını değerlendirirsek; ulusal çıkar ve ulusal güvenliğin önemi oldukça yüksektir. Morgenthau'nun da gözlemlediği gibi, insan zihni karmaşık olduğundan dolayı dış politika kavramı, matematiksel terimlerle tanımlanamaz ancak uluslararası siyaset gerçeğine bakılarak anlaşılması gerekir. “Gerçeği gizlemek, çarpıtmak, küçümsemek ve süslemek - ne kadar çok olursa, birey, siyaset sürecinde ve

özellikle de uluslararası siyaset sürecinde de o kadar aktif olarak yer alır.”¹⁴⁰ Ulusal güvenliğin tanımlanması, farklı senaryolarda farklı devletler için pek çok farklı yorum ve anlam içermesinden dolayı karmaşıktır. Bu tanım bazen ekonomik refah olurken bazen kapsamlı dış politika süreci ve uygulamasıyla korunması gereken bölge savunması olabilir. Bu nedenle, Arnold Wolfers, ulusal güvenliği, ihtiyaçlara ve farklı durumlara göre yorumlanabilecek belirsiz bir sembol olarak ifade etmektedir.¹⁴¹

Colin Elman, neorealist teorinin dış politika analizinde uygulanabilirliğini sorgulamaktadır. Neorealist teori devletlerin uluslararası bağlamda davranışlarını açıklar, dolayısıyla dış politika teorilerinden ziyade, uluslararası politika teorilerini açıklamaktadır.¹⁴² Elman'ın sorgusuna cevaben; Kenneth Waltz uluslararası politika teorilerindeki ve dış politika kuramındaki farklılıkları açıklarken, neorealist (yeni-gerçekçiliğin) dış politika analizinin geçerliliğini anlatmaktadır. Uluslararası düzeyde, devletlerin davranışları, diğer ülkelerle etkileşime girdiklerinde açıkça gözlemlenebilir. Bu nedenle, neorealist teoriye göre, hükümet politikalarının ulusal düzeyde devletlerin davranışları üzerindeki etkisi oldukça azdır. Uluslararası siyaset teorisi, devletlerin güç ve hayatta kalma arayışında, uluslararası siyasette devletlerin davranış sebeplerini açıklarken, dış politika teorisi devletlerin farklı davranışlarını aynı sistemde inceler ve yorumlar. Dış politika teorileri, devletlerin sistemdeki davranışlarını açıklamak için hükümetlerin performanslarının sonucuna odaklanır.¹⁴³

¹⁴⁰H. Morgenthau. (2011). A Realist Theory of International Politics. *Foreign Policy Analysis*, Ed. W. Carlsnaes and S. Guzzini, vol. 1. Los Angeles: Sage., s. 25–37.

¹⁴¹ Arnold Wolfers. (1952). "National Security" as an Ambiguous Symbol. *Political Science Quarterly*. 67(4), ss. 481-502. Bkz.: <http://links.jstor.org/sici?sici=0032-3195%28195212%2967%3A4%3C481%3A%22SAAAS%3E2.0.CO%3B2-R> 18/07/2018

¹⁴² Colin Elman. (1996). Horses for Courses: Why Not Neorealist Theories of Foreign Policy? *Security Studies* 6 (1), s.7-51.

¹⁴³ Kenneth N. Waltz. (1996). International Politics Is Not Foreign Policy. *Security Studies* 6, s. 54-55.

Devletlerin sahip olduğu iç ve dış kaynaklardan dolayı, devletlerin dış politika hedefleri analiz edilirken teorilerin statik bir sonucu açıklayabileceği otonom bir alan olmadığı gerçeği ile yüzleşilmektedir. Bu yüzden, var olan gerçeğin teorik bir açıklamadan daha fazla analiz şansı vardır.¹⁴⁴

Realizmin diğer varyantları da, uluslararası sistemin, devletin dış politika oluşturma tercihleri üzerindeki etkisine odaklanmaktadır. Savunmacı (*Defensif*) realistler, Saldırgan (*offensive*) realistlerden farklı olarak, bir ülkenin dış politika hedef ve amaçlarını, ülkenin iç kaynaklar sisteminin ülkeleri bir tür devlet davranışına teşvik ettiğine olan inancından dolayı, devletlerin de kendine özgü karakterlere sahip olduğuna inanmaktadır.¹⁴⁵ Gideon Rose tarafından kullanılan “neoklasik gerçekçilik (*neoclassical realism*)” terimi, gerçekçiliği neoklasik gerçekçiliğin dış politika açıklamalarıyla somutlaştırmaktadır; devletin sistemdeki yeri ve birimin kapasiteleri herhangi bir devletin dış politika yapımında rol oynamaktadır.¹⁴⁶ Neoklasik gerçekçilik, herhangi bir devletin dış politikasını motive eden uluslararası ve birim düzeydeki politikaları birbirine bağlayarak daha bütüncül bir yaklaşım sağlamaya çalışır..

Dış politika teorilerindeki bir diğer önemli katkı da İngiliz okulundan gelir ve dış politikanın tarihsel bir açıklaması ile gerçekçiliği buna ekler ve zenginleştirirler. Bir devletin tarihsel deneyimleri, dış politika seçimlerini ve kararlarını analiz etmede

¹⁴⁴ a.e.

¹⁴⁵ Stephen M. Walt. (1998). International Relations: One World, Many Theories. *Foreign Policy* 110., s. 37.

¹⁴⁶ Gideon Rose. (1998). Neoclassical Realism and Theories of Foreign Policy. *World Politics*, 51(1), s. 144-172. Alınan <http://www.jstor.org/stable/25054068>

önemlidir.¹⁴⁷ Devletlerin tarihi bağlamı ve devletin kendisini inşa eden söylemlerin inşası, dış politikada devletin oluşumu üzerinde büyük bir etkiye sahiptir.¹⁴⁸ Kopenhag Okulu, söylemlerin inşasında hükümet mekanizmasının öneminin ve bu söylemlerin dış politika yoluyla güçlendirilmesinin yadsınamaz olduğunu vurgulamaktadır. Hükümetler yaptıkları ve yürüttükleri bazı dış politikaların iç onayını veya onaylanmamasını göz önünde bulundururlar, bu nedenle, dış politikayı devletin merkezi kaygılarına çok daha yakın bir şekilde düşünürler. Bu demektir ki dış politikanın, iç politikanın taleplerinden ayrılması kolay değildir.

2.2. Hindistan'ın Amerika Birleşik Devletleri'ne Karşı Bağımsızlık Sonrası Dış Politikası

Herhangi bir ülkenin dış politika yapısının ardında bir kaç önemli faktör vardır; ülkenin tarihi deneyimleri, coğrafi konumu ve kapasiteleri, liderlik ya da politika yapıcılarının potansiyeli ve diğer ülkeler arasındaki algısı. Bu faktörler, ulusal gündemlerin / çıkarların ileriye taşınmasında veya bunlara ulaşmada kısıtlamalar getirilmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Hindistan'ın bağımsızlıktan sonraki onyıllardaki dış politikası büyük ölçüde liderler tarafından (hükümet başkanı) şekillendirildi ve Dışişleri Bakanlığı aracılığıyla gerçekleştirildi. Güçlü liderlik, bölgesel veya uluslararası arenada gerçekleşen herhangi büyük veya küçük

¹⁴⁷ Barry Buzan. (2014). An Introduction to the English School of International Relations: The Societal Approach, (Cambridge: Polity).

¹⁴⁸ Barry Buzan, Ole Waever, Jaap de Wilde. (1998). Security: A New Framework for Analysis. (Boulder: Lynne Rienner).

uluslararası diplomatik bir krizle ilişkilerde büyük etkiye sahiptir¹⁴⁹ Bu nedenle, Hindistan'ın bağımsızlık sonrası dış politikası, liderlik bağlamında yapılan dış politika seçimleri analiz edilerek daha iyi anlaşılabilir.

2.2.1. Nehru'nun Görev Süresince ABD-Hindistan İlişkileri: 1947-1964

Hindistan'ın ilk başbakanı olan Jawaharlal Nehru, Hindistan'ın bağımsızlık sonrası dış politikasının mimarıydı. Michael Brecher, etkileyici politik biyografisinde belirttiği gibi, “filozof, mimar, mühendis ve ülkenin politikasının dış dünyaya sesinin sesi” idi.¹⁵⁰

Nehru'nun ülkenin dış politikasını yapma tarzı, ülkeyi çatışmadan uzak tutmak ve tüm büyük bölgesel ve küresel güçlerle dostane ilişkiler kurmak için azami çaba sarf etmek için bir strateji olarak tanımlanabilir. Bir dereceye kadar, bu çabada, ideolojik geçmişleri ve hükümet sistemi hakkında çok fazla uğraşmadığı göze çarpmaktadır.

2.2.2. Nehru Döneminde Hindistan'ın Dış Politika Amaçları

Hindistan'ın, büyük güçler karşısında, uzak ve yakın komşularıyla bağımsız bir dış politika sürdürme arayışı, köklerini halkının tarihsel deneyimlerinde barındırmaktadır. Sömürgeciliğe boyun eğmesi, bağımsızlık sonrası Hindistan'ı ve dış politikasını derinden etkiledi, mevcut güçler ve onların müttefikleri için kuşku ve

¹⁴⁹ Walter Andersen. (2011). Domestic Roots of Indian Foreign Policy. In, Trysts with Democracy: Political Practice in South Asia. Ed. Stig Toft Madsen, Kenneth Bo Nielsen, Uwe Skoda (London: Anthem Press), s. 261.

¹⁵⁰ Michael Brecher. (1961). Nehru: A Political Biography. (London: Oxford University Press), s. 216.

güvensizlik yarattı. Hindistan'ın bu şüpheleri yalnızca eski sömürgecilik ustalarıyla sınırlı kalmadı, Yeni Delhi, ABD'nin bölgedeki hegemonik istekleri ve baskılarına da kuşkuyla yaklaştı. Nehru'nun Hindistan'ı, İngiliz sömürgecilerinden gelen jeopolitik endişeleri miras aldı. İngiliz Hindistan'ın bölgesel olarak tanımlandığı ve coğrafi çıkarlarının korunduğu yol, modern Hindistan'ın bölgesel politikası için emsal oluşturdu. Hindistan'ın Güney Asya ülkelerine yönelik bölgesel politikası, alt kıtanın jeopolitik birliği kavramı etrafında dönmekte ve ülkenin güvenlik çıkarları Aden'den Malakka'ya ve ötesine kadar uzanan bir alanı kapsadığı için Güney Asya ile sınırlı değildir. Hindistan, aynı zamanda, alt kıtadaki ve çevresindeki diğer güçlerin karışmasına karşı çıkan İngiliz stratejisini de miras almıştır. İngiliz politikalarının kalıtımı, bağımsız Hindistan'ın dış politikasında sürekli olarak, anti-sömürgecilik ve uyumsuzluk politikaları konusundaki ilkesi ile devam etmektedir.¹⁵¹

1947'de, Hindistan sömürge yönetiminden sonra kazandığı bağımsızlıktan hemen sonra, kendisini Amerika Birleşik Devletleri'nin egemen olduğu bir dünyada bulmaktadır. Hindistan politika yapıcı elitleri, yeni bir emperyal güç olarak ABD ve İngiliz emperyalizmi arasında Hindistan'da görüldüğü gibi bir paralellik çiziyorlardı. ABD'nin bölgesel iç çatışmalara ve konulara dair yönlendirici müdahalesi ve Hindistan'ın yeni kazanılmış bağımsızlığı, tarihsel olarak zengin bir Hindistan'a sahip olma konusunda bir engel oluşturuyordu. Hindistan'ın ABD emperyalizminden duyduğu korku, onu Sovyetler Birliği ile dostane ilişkiler kurmaya itti.¹⁵²

¹⁵¹ David Malone, C Rajamohan, Srinath Raghavan. (2015). Ed. The Oxford Handbook of Indian Foreign Policy (London: Oxford University Press), s.30.

¹⁵² William H. Mott. (2001). Soviet Military Assistance An Empirical Perspective (Greenwood Press, London), s.226.

Hindistan'ın bağımsız bir dış politika izlemeye yönelik çabaları, yakın geçmişte kalkınma bağlamında bilinçli düşünmesinin bir sonucuydu. Hindistan liderliği, makul hesaplamalar yapıldıktan sonra ve ülkenin çok ileri görüşlülüğün ardındaki dış politikasını oluşturdu. Bu politikalar geçmiş deneyimlerin ve öğrenmenin bir örneğiydi. Dış politikanın ilk yıllardaki ayırt edici özelliği, bölgesel ve küresel politikadaki tüm değişikliklere rağmen tutarlılığıdır. Açık görüş ve tutarlılığın ardındaki sebep, özgürlük mücadelesi sırasında evrilen ve bağımsızlığın ilk yıllarında geçerliliğini koruyan geniş parametrelerdi. Modern Hindistan'ın mimarı olan Jawaharlal Nehru, Hindistan'ın dünyadaki sahip olduğu büyük medeniyete uygun olarak kendine özgü bir rol kazanması için iç politikadaki popüler talepten tam olarak haberdardı. Ülkenin liderleri, son zamanlarda kazanılan özgürlük beyanlarını ve stratejik olarak hesaplanmış politikalarını sürdürmeye kararlıydılar.

Nehru, dünyanın iki blok halinde bölündüğü zamandaki bağımsızlık hareketine katılarak ulusun umutlarını gerçekleştirmişti. Bu hareketin ardındaki düşünceye göre, yeni bağımsızlık kazanan ülkeler'in istikrarsız siyasi sistem ve ekonomileri, büyük güçlerin ve eski sömürgeci yöneticilerinin Soğuk Savaş döneminde yaşanan rekabetlerden çıkar elde edemeyeceklerine dayanmaktaydı. Kendi arka bahçelerindeki çatışmayı körüklemekten kaçınmak, siyasetten uzak durmak akıllıca olacaktır. Ulus yapısına ve kalkınma sürecine odaklanmak öncelikli meseleydi. Ulusun çıkarları, savaş ya da düşmanlık üzerine değil, “barış alanını” genişletmek üzerine dayalıdır. Bu nedenle, Hindistan, kapitalist blok tarafından yönetilen Batı ve Doğu Asya ülkelerinden oluşturulan Bağdat Paktına, Manila Anlaşmasına, SEATO ve CENTO savunma anlaşmalarına ve ittifaklarına katılmış veya onay vermemiş. Nehru, güvenli politika rolü oynadığı ya da her iki taraftan faydalanmak için bağlantısız kalmasına

dair suçlamaları reddetti. Bağlantısızlığı, ittifak politikaları ve baskılarının tuzağına düşmeden seçim ve karar verme özgürlüğünün garantisi olarak tanımladı. Nehru, “Bütün bu faşizm, sömürgecilik ve ırkçılık ya da nükleer bomba ve saldırganlık ve bastırma güçleri söz konusu olduğunda, bunlara karşı kesinkes kararlıyız. Sadece soğuk savaşın askeri antlaşmalarıyla ilgili olarak eşzamanlı değiliz. Tüm Asya ve Afrika ülkelerini soğuk savaş makinelerine zorlayan tüm bu işlere itiraz ediyoruz. Aksi takdirde, dünyaya ya da kendimize yanlış ya da zararlı olduğunu düşündüğümüz herhangi bir gelişmeyi kınıyoruz ve bu özgürlüğü her seferinde kullanıyoruz,”¹⁵³ dedi.

Soğuk Savaş döneminde Nehru’nu idaresi altındaki Hindistan, dış politikanın sosyalist ideolojiyle güçlü bir bağı yansıttığını savundu. Hindistan’ın Güney Doğu Asya Antlaşması Örgütü’ne (SEATO) ve Bağdat Paktı’na katılmayı reddetmesi, 1961’de kurulan Bağlantısızlık Hareketi’ne üyeliği; ve Sovyetler Birliği’ni Batıya karşı bir denge olarak gösterme konusundaki istekliliği, 1971 Ağustos’unda Hint-Sovyet Dostluk ve İşbirliği Antlaşması’nı imzalayarak Sovyetler Birliği’ne doğru meyletmesinin açık bir tezahürüdür. Ancak bu önemli nokta hiçbir zaman kabul edilmediği gibi resmi olarak ilan edilmedi. Hindistan’ın bölgedeki hakimiyeti koruma politikası, Hint Okyanusu’nda Soğuk Savaş rekabetini önlemek için Hint Okyanusu Barış Bölgesi’nin tasarlanmasını içeriyordu.¹⁵⁴

ABD’nin hegemonyasından ve bölgeye karışmasından duyulan korku, Soğuk Savaş ile ilgili ittifak politikalarından anlaşılmaktadır. Ayrıca, bu durum, Hindistan ile ABD arasındaki çok sıcak ilişkilerin olmamasının nedenlerinden biri haline geldi.

¹⁵³ Bipan Chandra, Mridula Mukherjee, Aditya Mukherjee. (2000). *India Since Independence*. (New Delhi: Penguin Books), 246.

¹⁵⁴ V. Suryanarayan. (1990). Sri Lanka and the Indian Ocean as a Zone of Peace. *Strategic Analysis*, 13(4), s.453-62.

Başından beri Başbakan Nehru, herhangi bir bloğun parçası olmamayı kararlaştırmıştı ve belli ki yeni bağımsızlık kazanan bir ülkenin karmaşık uluslararası politika senaryosunu ve dahili ihtiyaçlarını göz önünde bulundurarak, bu kararın yüksek düzeyde hesaplandığı anlaşılmaktaydı. Hareketin fikri daha sonra ortaya çıktığı için resmi olmayan bir bağlantısızlık stratejisi olmasa da, bu politikanın özü Hindistan'ı ve (Eğer mümkünse) bölgeyi herhangi bir çatışmanın dışına çıkararak gelişmeye ve bağımsız ekonomik ve dış politikaya odaklanabilmektir.¹⁵⁵ Nehru'nun çatışma politikası yerine diplomasi ve işbirliği yapma politikasını tercih etmesi, Nehru'nun politika yapma konusundaki becerisini göstermektedir ki, ittifaklardan kaçınma stratejisi Nehru'nun dış politikada ilkesel bir tercihi olarak kabul edildi. Buna rağmen, derinlemesine incelediğimizde, Nehru'nun izlediği dış politika, uygulamada daha çok realist kuramın ilkelerini yansıtmaktadır. Bir ittifak sisteminin bir parçası olmak için seçim yapmak, diğerinin düşmanlığını kışkırtabilirdi ve Hindistan, Soğuk Savaş döneminin büyük güçlerinin herhangi birinin düşmanlığını karşılayacak konumda değildi. Komünist bloğa karşı çıkmak, ülkedeki komünistlerin siyasette güçlü olduğu ve genç bir demokrasinin yurtiçinde herhangi düşmanlık taşıyacak bir durumda olmadığı iç politik istikrarı için ölümcül bir kanıt olabilirdi. Komünist bloğa katılma ve liberal demokratik değerlerin onaylanamaması, Nehru'nun iç politikada sağ kanattaki kuvvetli muhalefetine yol açabilirdi. Dolayısıyla, Nehru bilgeliğiyle, Hindistan'ın iç siyasetinde istikrar, ekonomik refah, savunma ve istikrarsız ekonomide uluslararası destek açısından kazanabilecek dengeli bir yaklaşım ortaya koymayı seçti.

¹⁵⁵ R. Chaudhuri. (2013). *Forged in Crisis: India and the United States Since 1947*. (London: Hurst), s. 17-23.

Yeni Delhi, Bağılantısızlık Hareketi'nin bir parçası olsa da, Nehru'nun komünist bloğa doğru meyli, dış politika seçimlerinde göze çarpmaktadır. Bağımsızlıktan sonraki birkaç yıl içinde Çin'e karşı olan iyi halli davranışı ve Soğuk Savaş boyunca Sovyetler Birliği ile yakın dostluk ilişkileri, resmi bir duruş olmasa da, tercihinin komünist bir ittifaktan yana olduğunun açık bir göstergesiydi.

Hindistan'ın Nehru yönetimi altındaki (bağımsızlıktan hemen sonra) dış politika hedefleri tam olarak şöyle ifade edilebilir; 1. Bağımsız bir dış politikanın sürdürülmesi 2. Ulusal çıkarların iç büyümeye odaklanması ve Soğuk Savaş ihtilaflarına herhangi bir katılımın önlenerek korunulması 3. Ezilen üçüncü dünya uluslarının haklarını savunarak Hindistan'ın dünyada etkili bir ülke haline getirilmesi.

2.2.3. Hindistan'ın Nehru Dönemindeki ABD ile Dış Politikası ve Diplomatik İlişkileri

Soğuk Savaş döneminin başlangıcında ilginç bir şekilde Hindistan-ABD arasındaki mesafe herhangi bir bölgesel anlaşmazlıkla ilgili değildi ve ideolojik olarak Hindistan popüler bir demokrasi ve özgür dünya değerlerine sahip olmasından dolayı ABD ile Sovyetler Birliği'nden daha fazla ortak benzerlikler paylaşmıştır. Tek fark ve çekişmenin nedeni, ABD'nin pazar üzerindeki tercihinin aksine, Hindistan'ın devlet merkezli bir kalkınma sürecine yönelik güçlü eğilimiydi. Hindistan'ın iktidardaki Kongre partisi, sosyalist büyüme ve gelişme modeline inanıyordu. Kalkınma yaklaşımındaki bu farklılık, Hindistan'ın 1960'ların ortalarında ciddi gıda sıkıntısı çekip kıtlıkla karşı karşıya kalmasına sebep olurken özellikle ABD'nin yardım politikasının Hindistan'ın ekonomi politikalarıyla ters düştüğü durumlarda iki ülke ilişkilerini de olumsuz etkiledi. Hindistan'ın açık sermaye piyasası ekonomisini

benimseme konusundaki isteksizliği ve sosyalist reform modelini takip etme isteği, Hindistan'a finansal ve gıda yardımı sağlama konusunda bir engel oluşturmuyordu. Hindistan, ABD'nin bu davranışını üçüncü dünyanın yeni bağımsız ülkelerini manipüle etmek isteyen sömürücü ve kibirli bir kapitalist güç olarak algıladı.¹⁵⁶

Soğuk Savaş zamanının güvensizliği ve şüpheleri karşılıklıydı, Hindistan'daki güçlü Amerikan karşıtı düşünceler, Amerika Birleşik Devletleri'ndeki eşleştirilen anti-Hintli duygularla karşılık buldu. Hindistan'ın Soğuk Savaş rekabeti konusundaki tartışmasızlığı, Üçüncü Dünya ülkelerini sömürgeci ve emperyal gündemlere karşı bir araya getirmesi ve ABD'nin Kore ve Vietnam'daki politikalarını eleştirirken Sovyetler Birliği'ne yönelik tutumları destekleme çabaları, ABD'nin politika yapıcılarının nazarında büyük bir hoşnutsuzluğa neden oldu. ABD, Hindistan'ın bağlantısız kalmaya karar vermesini onaylamadı ve ihtiyaç duyduğu anda mali destek vermesine rağmen, Hindistan'ın komşu devletlerini savunma ve stratejik ilişkilere dahil etmeyi tercih etti.¹⁵⁷ Bağlantısızlık Hareketi üzerindeki Hindistan'ın duruşu, Pakistan'ın ABD ile yakın ilişkiler kurması için bir fırsat yarattı. Pakistan'ın coğrafi konumu, Müslüman yönelimi ve zengin kaynakları, İslam dünyasıyla faydalı bağlar kurmasında yardımcı oldu. Ebedi düşman'la yakınlığı, Hindistan'ın ABD korkusunu daha da yoğunlaştırdı.¹⁵⁸ Nisan 1950'de, ABD Dışişleri Bakanlığı'ndan hazırlanan bir politik metne göre:

¹⁵⁶ Michael Brecher. (1968). *India and World Politics: Krishna Menon's View of the World*. (New York: Oxford University Press), s. 300-304.

¹⁵⁷ Dennis Kux. (2013). *India and the United States Estranged Democracies, 1941-1991*. (Washington: National Defense University Press), s. 126-144.

¹⁵⁸ a.e., s. 105-115.

“Pakistan’ın kaderinin Hindistan’a bağılı olduğu ya da olması gerektiğine dair kavramımızı gözden geçirmek zaman içinde eleştirelebilir. Eski Hindistan'a götüren ayrım çok derindi. Pakistan-Hindistan koordinasyon antlaşmasının gelişimi çok uzak bir olasılık olarak görünüyor. Üstelik, Hindistan’ın yürüttüğü dış politika ve Keşmir’le ilgili esnek olmama durumunu belirleyen yöntemler, zaman içinde ulusal özellikleri yansıtabilir. Eğer kontrol edilmezse, Hindistan, Japonların Asya emperyalizmine de halef yapılabilir. Bu gibi durumlarda, Pakistan’ın öncülüğünde ve ABD’ye dost olan güçlü bir Müslüman blok, Asya’da arzu edilen bir güç dengesini sağlayabilir.”¹⁵⁹

İlişkilerdeki bir diğer gerileme de ABD’nin Keşmir anlaşmazlığı konusunda Pakistan’a destek ve savunma teçhizatı temini ve Bağdat Paktı (daha sonra CENTO) ve SEATO gibi toplu savunma anlaşmalarının imzalanmasıyla yaşandı. Hindistan liderliğinin, ABD’yi İkinci Dünya Savaşı sonrasında ve daha sonra Soğuk Savaş döneminde emperyal bir güç olarak algılaması, yakın zamanda sömürgeci güçlerden kurtulmayı başarabilen ülkeler için hiçbir sempati duymadığına dair bir şüphe atmosferi yarattı. ABD’nin tek endişesi, agresif dış politika ve ittifak politikaları yoluyla komünizmi ve kaynakları kontrol etmeyi içermekti.¹⁶⁰ Yeni Delhi’nin görüşüne göre, Kore’de, Vietnam’da ve Soğuk Savaş’ın hüküm sürdüğü diğer sahnelerde ABD’nin politikaları Amerikan emperyalizmini sergiliyordu. Hindistan’ın bu politikalara karşı çıkması ABD’yi kendisinden uzaklaştırdı. ABD, Hindistan için kibirli ve kaba bir ülkeydi. Hindistan’ın bu algısı, her iki ülke ilişkilerinde uzak bir mesafe yarattı. Nehru’nun ABD’deki şöhreti; Amerikan ve İngiliz eylemlerini her zaman daha şiddetli bir şekilde kınayan ve Sovyetler Birliği’nin uyguladığı şiddeti göz

¹⁵⁹ Bknz S.D. Muni, *The U.S. and South Asia: The Strategic Dimension.*, s. 60.

¹⁶⁰ Dennis Kux, a.e., s. 47-57.

ardı eden, anlaşılmaz ve can sıkıcı bir kişiliğe sahip bir liderin şöhreti idi. Onlara göre; Nehru, İsrail ve müttefikleri tarafından Mısır'ın işgal edilmesini güçlü sözlerle kınamış ancak Sovyetler Birliği'ni Macaristan'a yaptığı saldırıyı eleştirirken çok kibar davranmıştı.¹⁶¹ 1999 yılında, CIA (Amerikan Merkezi İstihbarat Teşkilatı), Nehru'nun dış politikasını ve üyeliğini değerlendirdiğini açıkladı, Nehru'nun yanlısı olduğu Sovyetler, iki ülke arasındaki kaba ve eşit olmayan ilişkilerin ardında temel neden olarak görünmekteydi.¹⁶²

Andrew J. Rotter, iki ülkenin bu rahatsız edici ilişkisini, kültürel farklılıklar perspektifinden anlatmaya çalışmıştır. Ona göre diplomatlar ve politika yapıcılar resmi politikalar yaparken önyargılarını ve öznelliklerini, aldıkları siyasi kararlara yansıtmaktaydılar. Ayrıca yaşamlarındaki kültürel ve sosyal etkiler, dış politika karar alma sürecini de etkilemekteydi. Rotter, edebiyat, sanat ve kitle iletişim araçları gibi gündelik olayların ve etkili kaynakların milletler hakkında algı oluşturmada ve bu algıların uluslararası ilişkilerin gelişmesinde önemli bir rol oynadığına inanmaktadır. Rotter, Amerikan Kongresi'nin, kitlelerin ve politika oluşturmada kilit rol oynayan resmi ve gayri resmi tüm kaynakların, Hindistanlıların daha az rasyonel ve daha batıl, düzensiz, güvenilmez ve şiddete meyilli insanlar olduğu izlenimine sahip olduğunu gözlemler. Bu nedenle, kültürel antipati, Hindistan ile ABD arasındaki çok dostane ve eşit olmayan ilişkilerin arkasında yatan bir faktördür.¹⁶³

¹⁶¹ Bruce Riedel. (2015). JFK's Forgotten Crisis: Tibet, the CIA, and the Sino-Indian War. (Washington: Brookings Institution Press), s. 9. Retrieved from <https://www.brookings.edu/wp-content/uploads/2016/07/Chapter-One-21.pdf> 27/07/2018.

¹⁶² Nehru on Communism: An Awakening. <https://www.cia.gov/library/readingroom/docs/CIA-RDP78-02771R000400010002-2.pdf> 27/07/2018

¹⁶³ Andrew J. Rotter. (2000). Comrades at Odds: The United States and India, 1947–1964. (New York: Cornell University Press), s. 1-36.

Amerikalılar arasında Hindistan ve Hintlilerin algılanması üzerine yapılan bir başka ilginç çalışma, Isaacs tarafından yürütülmektedir. Bürokratların, işadamlarının, medya mensuplarının ve diğer örnek grupların Çinlilere Hindistanlılardan daha çok hoş görülmesi ve daha yakın olduklarını ortaya koymaktadır. Genel olarak ülkenin politikaları için de aynı durum geçerlidir.¹⁶⁴

Hindistan, kısa vadede, kuraklık ve gıda krizinden sonra gıda tedarikine muhtaçtı ve güçlü bir demokratik sistemin inşası için gereken desteğe ihtiyaç duyuyordu. ABD 1950'lerin başında Hindistan'ın Çin'i (komünist kimlikleriyle) tanımasını ve daha sonra onu Birleşmiş Milletler'in parçası olması için desteklemesinden hoşlanmadı. Hindistan, ABD'yi Kore Savaşı'nda onayladı, ancak daha sonraki aşamada endişelerini dile getirdi ve Amerika'nın Hindistan'a karşı bilinçlenmesine sebep oldu. İki ülke arasındaki bu farklılıkların ardından ABD, Pakistan'a komünist bloğa karşı Batı kapitalist ittifakının bir parçası olmayı seçtiği için, askeri yardımda bulunmaktaydı. Pakistan'a verilen silah ve mali yardım, bölgedeki Sovyet komünist tehdidine karşı çıkmayı amaçlamıştı. Ancak Hindistan bunu kendi toprak çıkarlarına karşı bir hamle olarak algıladı. ABD, Hindistan'a, Pakistan'a verilen silahların Hindistan'a karşı kullanılmayacağını iddia etti fakat Nehru, ABD'nin bölgedeki politikalarından hiç memnun değildi. Pakistan'ın savunma anlaşmaları ve CENTO ve SEATO gibi ittifaklara girmesiyle ilgili endişelerini dile getirdi. Bölgeyi Soğuk Savaş'a sürüklemek, Hindistan'ın bölgesel politikasına karşı can sıkıcı bir tutumdur. Hindistan'ın bağlantısız hareketine aktif katılımı, ABD'nin Portekiz'le yaptığı Goa anlaşmazlığı konusunda ABD'yi desteklemesine neden oldu.

¹⁶⁴ Harold R. Isaac. (1958). *Scratches on Our Minds*. (New York: Massachusetts Institute of Technology), s. 64, 262.

ABD 1961'de Hindistan'ın Goa'ya geri dönmesi için Portekiz'e saldırdığı iddia edilen çatışmaya karşı ilgisiz kalmayı tercih etti.¹⁶⁵ Nehru'nun iktidardaki ilk yıllarında iki ülke arasındaki zorlu ilişki için bir başka önemli neden, komünizmin farklı algısı ve yorumlanmasıydı. Soğuk Savaş'ı açıklayan ideolojik farklılıklar mesafeler yarattı. ABD, komünizmi, kötü bir dünya ideolojisi, özgür dünyaya yönelik bir tehdit olarak görüyordu. Batı Avrupa ve Asya'daki diğer bölgelere yayılmasının önlenmesi esastı.¹⁶⁶ Nehru, komünistlerle zaman geçirmiş ve Hindistan özgürlük mücadelesinde bir yoldaş olarak mücadeleyi çok yakından gözlemlemişti; Marksizme büyük saygı duyuyor ve derinden etkileniyordu. Daha sonraki aşamada, Hindistan, Komünist partisi ile farklılıklar geliştirmiş ve onlara karşı sert bir tutum sergilemiş ve komünist isyanlara karşı askeri bir operasyon başlatmıştı. Ancak Nehru, komünizme karşı değildi ve hiçbir zaman onu kötü bir ideoloji veya ekonomik sistem olarak görmedi.

Loy Wesley Henderson, Nehru'nun ABD'ye karşı güvensizliği bir miras olarak ardında bıraktığına inandı; ona göre Hindistan; “ABD'yi şüphe ve hoşnutsuzluktan yana görmeye meyilliydi.”¹⁶⁷ Strobe Talbott, Başkan Clinton'un görev süresi boyunca ABD Dışişleri Bakan Yardımcısı ve Hindistan-ABD ilişkilerini güçlendirmeye katkı sağlayan bir diplomat, “*Engaging India: Diplomacy, Democracy, and the Bomb*” adlı kitabında, bağımsızlık sonrası ilk elli yılını pürüzsüz ve dostça ilişkiler

¹⁶⁵ Indian Occupation of Portuguese Territories in India. - Invasion of Goa, Daman, and Diu. - Incorporation in Indian Union. Keesing's Record of World Events (formerly Keesing's Contemporary Archives), Volume 8, Mart 1962, s. 18623. Bkz <http://web.stanford.edu/group/tomzgroup/pmwiki/uploads/1074-1962-03-KS-a-RCW.pdf> 27/07/2018

¹⁶⁶ J. A. Thompson. (1994). Review: America's Cold War in Retrospect, *The Historical Journal*, 37(3), s.745-755.

¹⁶⁷ Bkz: Second oral history interview with Loy W. Henderson, Washington, DC, 5 July 1973, by Richard D. McKinzie, Harry S. Truman Library and Museum, <http://www.trumanlibrary.org/oralhist/hendrson.htm#transcript> 27/07/2018

kurulmadığından dolayı “kayıp yarım yüzyıl” olarak tanımladı.¹⁶⁸ Dennis Kux, Hindistan-ABD ilişkilerinin kapsamlı bir biçimde yazılan tarihinde, “uzaklaşmış demokrasiler (*estranged democracies*)” terimini, Soğuk Savaş boyunca uluslararası politikaya olan ayrılıklar bağlamında, ilişkilerin doğasını tanımlamak için kullanmıştır.¹⁶⁹ ABD'nin üçüncü Hindistan büyükelçisi olan Mehta, Hindistan'ın ABD'e yaptığı misyonun ilk yıllarında oldukça etkili bir diplomattı. ABD yetkililerine, Hindistan'ın karşılıklı anlayış, sabır ve hoşgörü, daha doğrusu uygunluk ve kabullenme temelinde ilişkiler istediğine dair endişelerini iletmeye çalıştı.¹⁷⁰

İki ülke ilişkileri, liderlerin algılarının yanı sıra arkadaşlık seçimlerinden de büyük ölçüde etkilendi. Bir tarafta Hindistan'ın Sovyetler Birliği için yumuşak karnı ve Bağılantısızlık Hareketi'ni yönlendirmesi, iki ülke ilişkilerini bozmuş, diğer yandan ABD'nin Pakistan'la yakın bağları Hindistan'ı rahatsız etmişti. Bölgedeki ABD çıkarlarını korumak için Pakistan'ı seçmesi, Hindistan'da politika yapımcılarının Amerikalıların niyetlerinden şüphe duymasına sebep oldu. Pakistan'la ilişki kurmanın, Hindistan'ı özgürlüğünden ve egemenliğinden mahrum bırakacak bir strateji olduğu düşünülüyordu.

Hindistan, ABD'nin Keşmir üzerindeki politik tavrından memnun değildi. İngiltere ve ABD'nin Pakistan'ı saldırgan ilan etmesini bekliyorlardı. Ancak her ikisi de Keşmir'i Pakistan ve Hindistan'ın bir iç meselesi haline getirirken, Pakistan, Birleşmiş Milletler'de plebisit için Hindistan'ı rehin almada başarılıydı.¹⁷¹ Keşmir'den

¹⁶⁸ Strobe Talbott. (2006). *Engaging India: Diplomacy, Democracy, and the Bomb*. (Washington D.C.:Broking Institution Press), s. 6.

¹⁶⁹ Dennis Kux. (1992). *India and the United States: Estranged Democracies, 1941–1991*. (Washington, DC: National Defense University Press), s. xii.

¹⁷⁰ Rurda Chaudhuri. (2014). *Forged in Crisis: India and the United States Since 1947*. (London: Oxford University Press), s.2.

¹⁷¹ S.C. Tiwari. (1977). *Indo-US Relations* (New Delhi: Radiant), s. 48.

sonra Hindistan için bir başka büyük gerileme, 1950'lerde Soğuk Savaşın yoğunlaşması sonrasında ABD'nin Pakistan'a silah verme kararı oldu.¹⁷² Bu karar, süper güçlerin rekabetlerini Güney Asya'dan uzak tutmak için Hindistan'ın çabalarına zarar verdi. ABD sadece Soğuk Savaş'ı Hindistan'ın kapılarına kadar getirmekle kalmadı, aynı zamanda Hindistan'ın bölgedeki üstünlüğünü de inkâr etmiş oldu.¹⁷³ Aslında Hindistan, Bağdat Paktı ve Manila Antlaşmasının amacının Hindistan'ı kuşatmak olduğunu varsaymaktaydı.¹⁷⁴ Yeni Delhi'nin görüşüne göre, Pakistan'ın silahlanma arayışı Hindistan'a karşıydı ve Komünizmin muhafazası ile ilgisi yoktu. Nehru, Asya'daki ABD ittifak binasının birçok yönünü ciddi biçimde eleştirdi. Tarafsızlık, kötü olarak kabul edilen ittifakların bir parçası olmaktan kaçınmak için bir tür stratejiydi. Nehru'ya göre: “Bugün soğuk bir savaş varsa, kesinlikle tarafsızız, bu karşılıklı taciz sergisine kimlerin katılmayacağı ya da yanlış olduğu önemli değil,”¹⁷⁵ diyordu. Nehru, ittifaklara ya da karşılıklı savunma paktlarına katılmama yaklaşımında realist bir lider olarak görünmekteydi. Onun görüşüne göre ülkesi, kendisine güvenmeli, inanmalı ve güvenlik kaygısıyla başkalarına güvenmemelidir. 15 Ocak 1960'ta, Hindistan Ulusal Kongresi'nin Bangalore oturumunda yaptığı bir konuşmada: “Dolayısıyla, her açıdan, fırsatçı, pratik veya idealist bir bakış açısına göre, ülkelerin güç bloklarıyla ittifaklarının ya da kendi güvenliklerini garanti altına alma amaçlı askeri ittifaklar da bulunmalarının çok yanlış ve zararlı olacağı sonucuna ulaşıyoruz,”

¹⁷² a.e, s. 51.

¹⁷³ Ayesha Jalal. Towards the Baghdad Pact: South Asia and Middle East Defence in the Cold War, 1947-1955. *The International History Review*, Vol. 11, No. 3 (1989), ss. 415-421.

¹⁷⁴ Ayesha Jalal. (1998). Towards the Baghdad Pact: South Asia and Middle East Defence in the Cold War, 1947-1955. *The International History Review*, Vol. 11, No. 3, s. 415-421.

¹⁷⁵ J. Nehru. (1952, Haziran 12), Indian Lok Sabha Debates. Lok Sabha Secretariat, Volume 11, No. 1, Column 1662.

demisti.¹⁷⁶ Nükleer silahlarla donanmış büyük güçlerin ancak savaş durumunda yararlanılabileceğine inanılırken, savunma amaçlı nükleer teknolojiye erişemeyen küçük ülkeler de ittifak sisteminde büyük güce bağımlı hale geldi. Ayrıca, ABD'nin ittifak sistemi ve karşılıklı savunma paktlarının yol açtığı güvensizlikler nedeniyle, bölgede barışın bozulması ve bölgedeki bir silahlanma yarışının başlamasından endişe duyuluyordu.

“Varşova Paktı ya da SEATO ya da Bağdat Paktı tehlikeli olup, hepsi nefret, korku ve tutukluluk yaratıyor. Her nasılsa, her kişi diğerinden dolayı devam etmesi gerektiğini düşünüyor, tıpkı pek çok ülkenin, herkesin kendisini durdurması koşuluyla nükleer patlamaları durduracağını söylediği gibi. Herkes öyle diyor ve kimse onları durdurmuyor ve devam ediyorlar.”¹⁷⁷ Nehru, ittifaklara katılmakta çok dikkatliydi, ancak kapitalist blokta ve komünist blokta yer alan bütün ülkelerle ikili ilişkileri geliştirmeye daha çok ilgiliydi. Hindistan'ın ekonomik refahını artırmak için gelişmiş dünyayla sağlam ticaret bağları kurulması şarttı. Hindistan ve Sovyetler arasındaki ekonomik ilişkilerde kaydedilen ilerleme, ABD ve batı müttefiklerinin 1950'ler ve 1960'lar boyunca Hindistan'a olan yardımını çekmek için bilinçli olarak kullanıldı. Nehru, sosyalist ekonomik kalkınma modeliyle uğraşıyordu. 1936 başkanlık kongresinde Kongre partisinde bu konudan bahsetti:

“Yoksulluk, engin işsizlik, bozulma ve sosyalistlik dışındaki Hint halkının boyun eğdirilmesinin sona ermesi ve sınırsız bir anlamda hariç özel mülkiyetin sona ermesinden ve kooperatif hizmetinde daha yüksek bir idealde özel kâr sisteminin

¹⁷⁶ J. Nehru. (1961). *India's Foreign Policy*. (New Delhi: Publications Division, Ministry of Information and Broadcasting, Govt. of India), s. 98.

¹⁷⁷ J. Nehru. *Speeches III*, s-363.

değiştirilmesinden başka yol yoktur.”¹⁷⁸ Bağımsızlıktan bu yana Hindistan'ın ekonomi politikasını biçimlendiren Nehru ve iştiraklerinin temel vizyonu, 1960 yılında tanınmış bir Hintli gazeteciye yaptığı yorumlarda daha iyi anlaşıldı:

“Sosyalist ve işbirlikçi yaklaşımı kabul ettik... Eski “laissez faire” (bırakınız yapsınlar bırakınız etsinler) okulunun bireysel teşebbüsünü tercih ederek ekonomik gelişime yönelik planlı ve bilimsel yaklaşım, planlama ve geliştirme, bilimsel olarak çözülebilecek bir tür matematiksel problem haline geldi. Hem Sovyet hem de Amerikalı uzmanların bu konuda hemfikir olmaları olağanüstü. Eğer bir Rus planlamacısı buraya gelirse, projelerimizi inceler ve bize tavsiyede bulunursa, sonuçlarına göre Amerikalı bir uzman ile olan sonuçlarının nasıl bir arada olduğu gerçekten olağanüstüdür. Bilim adamı ya da teknoloji uzmanı olay yerine geldiği an, o Rus ya da Amerikalı olsun, sonuçlar bugünkü planlama ve geliştirmenin neredeyse bir matematik meselesi olan aynı basit sebeple aynı.”¹⁷⁹

2.2.4. Ekonomik ve Askeri Yardım

ABD, Nehru'nun sosyalist ekonomi modelini sürdürmesine rağmen, kalkınma ve altyapı inşası amacıyla, Hindistan'a maddi yardımda bulundu. Amerika Birleşik Devletleri bağımsızlık sonrası dönemde Hindistan'ın en büyük bağışçısıydı. 1950'ler ve 1970'ler boyunca Hindistan'a yapılan Amerikan mali yardımlarının çoğu kamu sektörü ağır sanayilerinde kullanıldı. ABD'nin Hindistan kamu sektörüne yaptığı yardım, devlet gübresi ve endüstriyel tesislerin finansmanı, büyük ölçekli sulama projeleri, devlete ait elektrik ve kırsal elektrikleendirme projeleri, süt ürünleri

¹⁷⁸ Bkz: V. B. Singh. (1977). Ed. Nehru on Socialism. (New Delhi: Government of India Publications Division), s. 67.

¹⁷⁹ a.e, s. 50-51.

geliştirme, otoyol inşaatı, lokomotifler ve devlete ait demiryolu sistemi için haddeleme stoklarının finansmanı, devlete ait uluslararası hava yolu, tarımsal genişleme ve tarımsal üniversitelerin kurulması ve devlete ait büyük devlet kurumları ekipman uçaklar ve teknik yardım için kullanılıyordu. Hindistan, gıda ihtiyaçlarını karşılamak açısından önemli miktarda Amerikan yardımı aldı.¹⁸⁰

1956 ve 1975 arasında Hindistan, çeşitli türlerde 10 milyar ABD dolarından fazla yardım aldı. Gıda yardımı için Hindistan hükümeti, PL480'nin altındaki gıda tahıllarının ithalatı için ABD hükümeti ile anlaşma imzaladı.¹⁸¹

1960'larda Hindistan'ın Çin'den ayrıldığı ve Pakistan'ın Çin'le olan ikili bağlarının çeşitliliğinin arttığı bir zaman aralığı vardı ve büyüyen Çin-Pakistan dostluğu, Hindistan ile ABD arasında yeni bir yakınlık bağının oluşmasına sebep oldu. Eisenhower anılarında: “Hindistan onu alt kıtaya sürükleyen mıknatıstı.” diye yazdı.¹⁸² Bu yeni ilişkilerin güçlenmesinden dolayı, ABD, esas olarak komünist Çin'in çevrelenmesi için Hindistan'a ekonomik kaynak sağladı. Sadece 1953-1961 yılları arasında ABD, Hindistan'ın ekonomik gelişimine 10 milyar dolar katkıda bulundu.¹⁸³ 1962'de Hint-Çin savaşı sırasında Nehru, yardım için ABD'ye ve Britanya'ya döndü. Birleşik Devletler, Komünist Çin'in sınırlandırma politikasına uygun olarak Hindistan'a yardım etti. İki ülke 70 milyon dolarlık acil askeri yardım gönderdi. ABD, altı dağ piyade bölümü, Fairchild Packet uçağı, altı eski sökülmiş radar, kar temizleme ekipmanları, sökülmiş küçük bir silah mühimmat fabrikası için silah ve diğer

¹⁸⁰ Shyam J. Kamath. 1992. Foreign Aid and India: Financing the Leviathan State. *Cato Institute Policy Analysis* No. 170. <https://object.cato.org/pubs/pas/pa170.pdf>

¹⁸¹ B. R. Shenoy. (1974). P.L. 480 Aid and India's Food Problem. (New Delhi: Affiliated East-West Press), s. 3-8.

¹⁸² Dennis Kux. (2001). The United States and Pakistan, 1947-2000 Disenchanted Allies. (John Hopkins University press, London), s-107.

¹⁸³ M. A. Choudhri. (1970). Pakistan and the great powers. (Karachi: Council for Pakistan Studies), s.12.

silahların transferiyle beraber mühendislik ekipmanları da sağladı. Hindistan ve ABD 6 Haziran 1964'te Hindistan'a 250 milyon ABD Doları tutarında kredi ve beş yıl boyunca 250 milyon dolarlık bağış sözü veren bir anlaşma imzaladılar. Hindistan ve ABD, 1963'te Hindistan- ABD ve Britanya ordularının ortak eğitim çalışmaları için bir hava savunma anlaşması imzaladılar. Ve bu tedbir, gelecekteki herhangi bir Çin saldırısının karşısında olunduğunun açık bir göstergesiydi. Nehru, ABD'ye Çin'e karşı casusluk misyonları yürütmek için askeri üssü ödünç verdi.¹⁸⁴ Çin'i yendikten sonra, Nehru'nun ülkesinin savunması için ABD'ye bağlı olmaktan başka çaresi kalmadı, dolayısıyla, kapitalist bloktan ya da ABD' den, Bağlantısızlık Hareketi'nin üyesi olduğu için güvenli bir mesafeyi koruma politikasıyla ülke siyasetinde büyük bir değişiklik yaptı. 1962'deki savaşta Hindistan'ın Çin'e karşı yenilgisi, ABD'li yetkililer üzerinde kötü bir izlenim bıraktı. Onlar, Hindistan ile Pakistan arasındaki herhangi bir savaşta Pakistan'ın kazanacağını düşünüyorlardı.¹⁸⁵ Bu zayıf Hindistan algısı, ABD'li politika yapıcılarını herhangi bir olağan askeri işbirliği yapmaya teşvik etmedi ve Hindistan, askeri yardım için Sovyetler Birliği'ne yüzünü çevirmek zorunda kaldı.

2.2.5. Stratejik Bağlamda Bağlantısızlar Hareketi

Hindistan'ın bağlantısızlık politikasını tartışmak iki ana sebepten dolayı önemlidir; bunlardan biri Hindistan'ın üçüncü dünyayı ya da yeni bağımsız ülkeleri temsil eden, dünya siyasetinde önemli bir oyuncu olma hırsları ve bu hırs Soğuk Savaş sırasındaki Hindistan-ABD bağları üzerinde büyük bir etkiye sahipti. Hindistan'ın

¹⁸⁴ The Secret History of the U-2 — and Area 51. The National Security Archive. August 15, 2013.

Bkz: <https://nsarchive2.gwu.edu/NSAEBB/NSAEBB434/11/11/2018>

¹⁸⁵ K. Subrahmanyam. (2005). Arms and Politics. *Institute for Defence Studies and Analyses*, Volume: 29 Issue:1. https://idsa.in/strategicanalysis/ArmsandPolitics_ksubrahmanyam_0305

Soğuk Savaş'taki bağlantısızlık stratejisini araştırmanın ikinci nedeni, herhangi bir kutupla rekabet etmekten kaçınmak için orta yolu benimsemek için sistem yapısından kaynaklanan zorunluluktur. Soğuk Savaş'ın iki kutuplu sistemi, gelişmekte olan ya da gelişmiş ülkelerin iki bloktan birine katılıp siyasi ve ekonomik normlarını benimsemelerini zorunlu kılıyordu. İttifak oluşturma ve güç dengesi politikaları bir tarafta küçük devletlerin bağımsız politika yapmaktan mahrum kalmasına neden olurken diğer tarafta barış için sürekli bir tehdit oluştuyordu. Süper güçler arasındaki rekabetleri yeni bağımsız kazanan ülkelerin büyümesini engelliyordu ve bir veya diğer bir bloğa bağımlılıklarını artırıyordu.

Hindistan'ın bağlantısızlık hareketine katılma kararının ABD ve Sovyetler Birliği ile ilişkileri üzerinde büyük etkisi oldu. Sistem yapısının ülkeler üzerinde nasıl bazı kısıtlamalar getirdiğini ve sistem gereksinimlerine göre hareket etmelerini sağlamak için dış politika stratejilerini nasıl şekillendirdiğini göstermektedir. Hindistan'ın Soğuk Savaş'taki tarafsızlık politikası, faaliyet gösterdiği sisteme bağlıydı. İki seçeneği vardı; Herhangi bir bloğa katılmak ve buna göre hareket etmek veya iki kutuplu politikaların tarafsız kalması. Ve bu seçenekler sistem tarafından sağlandı. Hindistan'ın bağlantısızlık stratejisi konusundaki soruşturmanın önemi, Soğuk Savaş sonrası ABD'yle yakınlığını anlamak için önemlidir. Anarşik uluslararası sistem, Hindistan'ın Soğuk Savaşının gerekçesini ve Soğuk Savaş sonrası politikaların büyük güçlerle karşılaştırmalı olarak yapılmasını sağlar. Kenneth Waltz'ın kendi kendine yardım kavramı, (devletlerin savaş ve barış meselelerini düzenleyen hiçbir hükümet veya otorite olmadığı için hayatta kalmak için kendilerine güvenmek zorunda oldukları anarşik bir dünyayı açıklar) Hindistan'ın bağlantısızlık hareketine katılma kararının ardında yol gösterici bir ilke olarak ele alınabilir.

Nehru'nun Bağılantısızlık Hareketi'nin bir parçası olma kararı, Hindistan'ı ABD'yle olası çıkar elde etme imkanlarından açıkça mahrum etti. Şimdi, Nehru'nun niçin tarafsız olmaya karar verdiği ve herhangi bir ideolojik ve kolektif güvenlik ittifakının bir parçası haline gelmekten kaçındığı sorusunu ortaya çıkıyor? Nehru'nun bu tavrı, çatışmayı önlemek için sadece bir dış politika aracı mıydı yoksa güvenlik (ekonomik, savunma) maksimize edilerek ulusal çıkarlara ulaşmak için uygun bir strateji miydi sorusu akıllara gelmektedir. Nehru için bağımsızlık politikası, ülkenin politika oluşturmadaki bağılantısızlığını koruyacak bir stratejiydi. Küresel siyasette Hindistan için eşsiz bir konum kazanma arayışının gerçekleşmesi, Bağımsızlık Hareketi'nin önde gelen rolünün birleştirilmesi, Soğuk Savaş politikalarına karşı geçici basit bir cevap değildi. Nehru'nun tercihi, Hindistan'ın kültürel ve siyasi bütünlüğünü koruma idealini korumaktı ve bunun için herhangi bir kampa resmi olarak katılmamaya karar verdi. Tarafsızlık, bağımsız bir dış politika izlemeye yönelik bir tür garanti demektir. Ona göre bloğa katılması tek bir şey anlamına gelir: “Belli bir soruya ilişkin görüşünüzden vazgeçiniz ve memnun etmek ve iyiliğini kazanmak için diğer tarafın bu soruya ilişkin görüşünü benimseyin.”¹⁸⁶ Bağımsız dış politikaya olan duyarlılığının ardında yatan felsefeyi gördüğümüzde Nehru'nun haklı olduğu ve sömürgeci toplumların yakın geçmişlerinin onun endişelerini daha iyi açıkladıkları ortaya çıkmaktadır.

Nehru'yu Asya ve Afrika'da ırksal sömürgecilik hakimiyetine karşı ilerletmeye teşvik eden son derece idealist bir milliyetçilikten söz edilebilir. Pan-Asyacılık; yalnızca ilkelerin ve kardeşliğin bir sonucu değildi, fakat Nehru'nun

¹⁸⁶ J. Nehru. (1950). *Independence and After*. (New York: John Day Company), s. 218.

Hindistan'ı dünyada öncü olduğunu ve Asya'da bağımsızlık konusunda önemli bir rol oynadığını görmek için yaptığı arayış çabası olarak değerlendirilebilir. Yani bu çaba, Hindistan'ın kimlik politikalarının bir parçasıydı. Hindistan'ın bölgedeki hegemonik tutkuları, tarafsızlık için bir teşvik sağladı. Nehru, yeni bağımsız ülkelerin çoğunun iki blok arasında bir alternatif aradığı durumda, Hindistan için bir liderlik rolü üstlenmiştir. Eylül 1954'te Alt Meclis'e hitap ederken bu arzusunu dile getirdi: "Geleceğe göz atarsanız ve hiçbir şey yanlış gitmezse-savaş ya da bunun gibi-dünyadaki aşikar dördüncü ülke (ABD, Sovyetler Birliği ve Çin'den sonra) Hindistan'dır."¹⁸⁷ Hindistan'ın ilk on yıllık iç ve dış işlerine bakacak olursak, Hindistan'ın sömürgeci üstatlar ve Nehru'nun bağılantısızlığı ile mücadelesi sırasında bir şey çok belirgindir ve bu da iç siyasetle dış ilişkilerin içiçe geçirgen olmasıdır. Bazıları onun kararlarını Makyavelist bir strateji¹⁸⁸ olarak ve bazıları da onun bağılantısız stratejisini ülkenin ulusal çıkarları için zararlı idealist bir ütopyacılık olarak ele almaktadırlar.¹⁸⁹ Onlar için Nehru, ulusal güvenliği artırmak için dış politikayı etkin bir şekilde kullanamadı. Buna göre, başbakanın "güç siyaseti" için "görmekli küçümseme" tavrını kabul ettiğini iddia etmektedirler.¹⁹⁰ Nehru stratejilerini bağılantısız retorik altında kamufle etmeye çalıştı. Komünist veya kapitalist bloğa katılarak ittifak politikasından yararlanma politikası, ülkenin lehine bir tutumdur. Ancak bazı kaçınılmaz şartlardan dolayı bu durum gerçekleşemedi.¹⁹¹

¹⁸⁷ S. Nihal Singh. (1983). Can the US and India be Real Friends? *Asian Survey*, Vol. 23, No. 9, s.1012.

¹⁸⁸ Shashi Tharoor. (1982). *Reasons of State: Political Development and India's Foreign Policy under Indira Gandhi, 1966–1977*. (New Delhi: Vikas), s. 26.

¹⁸⁹ Srinath Raghavan. (2010). *War and Peace in Modern India*. (New Delhi: Permanent Black), s. 1–21.

¹⁹⁰ Shashi Tharoor. (2003). *Nehru: The Invention of India*. (New York: Arcade Publishing), s. 183.

¹⁹¹ Dennis Merrill. (1987). 'Indo-American Relations, 1947–50: A Missed Opportunity in Asia', *Diplomatic History*, 11, s. 203–26.

Hindistan Başbakanı olarak görev süresinin ilk yıllarında dış politika eğilimi, batı ülkelerinin mali desteğinin hayatta kalmak için gerekli olduğundan emin olması ve bu sebepten dolayı, kapitalist bloğa doğru yönelmesidir. Dolayısıyla bağlantısızlık, Hindistan'ı batıya yakın hareket ettirmek için faydacı bir strateji olarak kullanılıyordu.¹⁹² Nehru'nun 1955'te Sovyetler Birliği'ne yaptığı ziyaret ve Sovyet liderlerinin Hindistan'a karşılıklı ziyaretleri de gerçekleşirken, Hindistan dünyaya herhangi bir blokla hiçbir ilişkisi olmadığını garanti ediyordu. Her iki durumda da, asıl amaç, askeri kaynakları ve ekonomik yardımı güvence altına almaktı.

2.2.6. Hindistan'ın Bağlantısızlık Strateji: Bir Başarı mı Başarısızlık mı?

Nehru'nun bağımsızlık stratejisinin ardındaki mantık, bu tutumun dış politikada Hindistan'ın ulusal çıkarlarına hizmet edebilmesi ya da etmemesiydi, bu uzun bir tartışmadır. Bu konuyla ilgili hem akademisyenler hem de politika yapıcılardan olumlu ve olumsuz eleştiriler gelebilir.

Nehru için, Soğuk Savaş (Nehru dönemi) sırasında tarafsız kalmanın başlıca nedeni, herhangi bir bloğun parçası olmamak suretiyle Hindistan'ın dış politika karar verme sürecinde bağımsız konumunu korumaktır. Bununla birlikte, Hindistan, Milletler Topluluğu'nun bir parçası olarak kaldı ve kapitalist bloktan ekonomik ve savunma ile ilgili çıkarlar elde etmeyi sağladı. Hindistan, ABD'nin başkent sermaye bloğundaki ülkeler olan İngiltere, Fransa, Almanya, Japonya, İsveç'in ve Sovyetler Birliği'nin yardımıyla askeri kapasitelerini geliştirmeyi başardı.¹⁹³ Nehru döneminde, Hindistan

¹⁹² Robert McMahon. (1994). *The Cold War on the Periphery: The United States, India, and Pakistan*. (New York: Columbia University Press), s. 49.

¹⁹³ K. Subrahmanyam. (1976). Nehru and the India-China Conflict of 1962, in *Indian Foreign Policy: The Nehru Years*, ed. B. R. Nanda. (Delhi: Vikas Publishing House), s. 115

her iki bloktan da silah almaya çalıştı; mesela, Fransa'dan 104 Toofani uçağı, İngiltere'den 182 Avcı ve 80 Canberras, Fransa'dan 110 Myster, Sovyetler Birliği'nden 16 AN-12 ve 26 Mi-4 helikopter ve ABD'den 55 Fairchild Pakets satın aldı. Buna ek olarak, Hindistan bir savunma üretim üssü kurmak için uğraştı ve aşağıdaki ekipmanı üretmek için çeşitli yabancı ülkelerden lisans alındı: İngiltere'den Gnat interceptor uçağı, İngiltere'den HS-748 taşıma uçağı, Fransa'dan Allouette Helikopterleri, Sovyetler Birliği'den MiG girişimcileri, İsveç'ten L-70 uçaksavar tüfekleri, İngiltere'den Vijayanta tankları, Almanya'dan Shaktiman kamyonlar, Japonya'dan Nissan bir tonluk kamyonlar ve Janga-jeep'ler, Fransa'dan Brandt harçlar, ABD'den 106 mm geri tepmesiz silahlar İngiltere'den gelen karabinalar, farklı ülkelere kabloşuz takımlar¹⁹⁴ Bu şekilde, Hindistan, savunma ile ilgili zayıflıkların üstesinden gelmeyi ve yeni bağımsız olan bir ülkenin güvenliğini, sahip olduğı kısıtlı kaynaklara rağmen güvence altına almayı başarmıştı. Hindistan, kapitalist ya da komünist blokta, ilgilendiğı bütün ülkelerle diplomatik ilişkilerini geliştirmede başarılıydı. Nehru'nun bağlantısızlığının bir başka başarısı da, Hindistan'ın tek bir ülkeye ya da bloğa bağılı olmadan farklı kaynaklardan finansal faydalar elde etmesini sağlamasıydı.

Nehru'nun, Hindistan'ı bağımsız bir ekonomiye sahip hale getirme vizyonu, asgari düzeyde herhangi bir dış güce güvenerek, sömürge sonrası Hindistan'ın politikalarını dış baskılardan ve taleplerden arınmış hale getirebilmesi için kısa vadede gerçekleştirilemezdi. Yeni kurulan sanayi ekonomisine destek vermek için yabancı mali yardım almak zorundaydı. Nehru, Batı ülkelerinden sanayinin gelişmesi için teknolojiyi ithal etmekten çekinmedi, ancak sadece Batı'ya bağımlı olmayı da seçmedi.

¹⁹⁴ Laxman Kumar Behera. (2016). Indian Defence Industry: An Agenda for Making in India. (New Delhi: Pentagon Press), s. 5-7.

Nehru aynı zamanda, Sovyetler Birliği ile de ekonomik bağlar kurdu ve 1955'te Hindistan'a bir çelik fabrikasının açılmasını sağlayan bir ticaret anlaşması imzaladı.¹⁹⁵ Elbette, Hindistan'ın Nehru döneminde, batı bloğu ile ticaret yapması, Sovyet bloğuyla ticaret hacmini aşamaz fakat hala bağlantısız duruşuyla tüm ülkelerle iyi ticaret ilişkileri kurmayı da başarmıştı. Nehru tam olarak ifade ettiği şekilde hareket etti: “Ne tür politikalar koyarsak koyalım, bir ülkenin dış ilişkilerini yürütme sanatı, ülke için en avantajlı olanı bulmakta yatar.”¹⁹⁶

Hindistan'ın bağlantısızlık politikası, BM'nin yanı sıra IMF ve Dünya Bankası gibi çeşitli çok taraflı küresel kuruluşlara katılımını engellemedi. Hint ekonomi diplomasisi, çıkarlarını sağlamada başarılı oldu ve çok taraflı uluslararası ajanslardan mutlak anlamda (Kisi başına değil) en büyük imtiyazlı fon alıcı oldu.¹⁹⁷

Nehru, bağlantısızlık stratejisini, Sovyetler Birliği'nden ve ABD'den eşzamanlı olarak maksimum ekonomik ve savunma çıkarları sağlarken çok dikkatli bir şekilde kullandı. Örneğin, Hindistan 1960'ların başlarında Sovyetlerle büyük silah anlaşması başlattı ve bu Sovyetler Birliği'ni Hindistan'ın en büyük silah tedarikçisi haline getirdi.¹⁹⁸ Sovyetlerle silah ithalat anlaşmaları imzalanırken, Hindistan, ABD'nin yardımıyla tarımsal kalkınma için Yeşil Devrim teknolojisini benimsedi ve uygulamaya koydu.¹⁹⁹ Sovyetler Birliğiyle silah antlaşması ve ABD'nin yardımıyla Yeşil Devrimi

¹⁹⁵ K. B. Lall. (1976). Nehru and International Economic Cooperation, in *Indian Foreign Policy: The Nehru Years*, Ed. B. R. Nanda. (Delhi: Vikas Publishing House), s.192.

¹⁹⁶ Nehru's Speech in the Constituent Assembly of India on 4 December 1947, *Constituent Assembly of India Debates (CAID)*, Vol. 2, No. 2, s.1262-3.

¹⁹⁷ Rahul Tripathi. India's Economic Diplomacy at the World Trade Organization. *International Studies*, 4 (2008): 369–80. Retrieved from <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.1013.395&rep=rep1&type=pdf> 02/08/2018

¹⁹⁸ K. Subrahmanyam. (2005). a.g.e.

¹⁹⁹ A.Chakravarti. (1973). Green Revolution in India. *Annals of the Association of American Geographers*, 63(3), 319-330. <http://www.jstor.org/stable/2561997>

Hindistan'ın savunma konusunda kendi kendine yeterliliği ve sahip olduğu kalabalık nüfus için yiyecek üretme yolunun önünü açtı. Nehru'nın dikkatle yaptığı hamleler, Hindistan'ın kapasitesini artırdı ve bölgesel ve uluslararası politikada daha bağımsız bir ülke konumuna getirdi.

Nehru, Bağlantısızlık Hareketine katılırken bunun dünyadaki savaşı ve çatışmayı çözmek için tek yol olduğuna son derecede inanmaktaydı. 1953 yılında, Nehru, bir ateşkes antlaşması düzenleyerek Kore krizini dağıtan ve 1954'te Hindistan tarafından, bir daha yaşanmaması için, olası bir dünya savaşı riskini ortadan kaldırma konusunda başarılı olan Cenevre Konferansı'na katılımıyla sağladığı katkıdan dolayı gurur duyuyordu.²⁰⁰

Nehru'nun Bağlantısızlık Hareketi'ne katılması Hindistan için, daha sonraları bunun alınan doğru bir karar olduğunu kanıtladı. Onun görüşüne göre bağlantısızlık hareketi büyük bir başarıydı: “Bu soruya, dar bir ulusal çıkar bakış açısıyla mı yoksa daha geniş bir dünya barışı açısıyla mı bakalım?”²⁰¹

Soğuk Savaş dönemi boyunca, Hindistan tek bir kaynağa güvenmeden, hayatta kalması ve savunma ve ekonomik kabiliyetlerini arttırması için daha fazla endişe duyuyordu. Sistemin yapısı Hindistan'a ABD ve Sovyetler Birliği'yle ilişkilerde daha esnek politikalar izlemesi için manivela sağlıyordu. Tarafsız veya ittifaksız kalmak, çok taraflı platformlara katılmak ve her iki bloktan mali ve savunma yararlarını

²⁰⁰ S. Gopal. (1984). (Ed.). Selected Works of Jawaharlal Nehru, Second Series. (New Delhi: Jawaharlal Nehru Memorial Fund), s. 26 ve 309.

²⁰¹ G. Parthasarathi. (1988). (Ed.). Letters to Chief Ministers, 1947–1964. (Delhi: Oxford University Press), s. 3 ve 87.

çıkarmak, bloklardan herhangi birini teşvik etmeden, o zamanın iki kutuplu yapısından kaynaklanıyordu.

Nehru dönemi Hindistan-ABD ilişkilerini özetliyorsak dört önemli senaryo ortaya çıkıyor; 1. Hindistan'ın bağımsız dış politikayı sürdürme ve Bağlantısızlık Hareketi'ne öncülük etme arayışı. 2. ABD'nin Hindistan'ın tarafsızlığını şüpheler ile ele geçirmesi ve Hindistan'ın rakibi olan Pakistan ile bölgedeki çıkarlarını güvence altına almak için el ele verilmesi. 3. Pakistan ve Çin'e karşı savunma ihtiyaçlarını yerine getirmesini sağlamak için Hindistan'ın Sovyetler Birliği ile yakınlığı. 4. Nehru Hindistan'ın uluslararası politikaya olan ilgisini korumak için Bağlantısızlık Hareketi'ni kullanması.

Nehru'nun dönemindeki ABD-Hindistan ilişkilerinde, birçok iniş ve çıkışlar gözlemlendi ve bunlar düşük profilli işler olarak kaldı. Hindistan, ne ABD'nin bölgedeki komünizmi ilgilendiren çıkarlarını desteklemeye hevesli görünüyordu ne de ABD yeni bağımsız demokrasi ile ilişkilerini geliştirmek konusunda çok kaygı duyuyordu.

2.3. Indira Gandhi Dönemi: Amerika Birleşik Devletleri'ne Yönelik Dış Politika

Indira Gandhi, babası Jawaharlal Nehru'dan siyaseti devraldı, fakat onun siyaset tarzı babasına tersti. Kendi sözleriyle: “Babam siyasete karışan bir azizdi. Ben sert bir politikacıyım.”²⁰² Indira, realpolitik'in bir uygulayıcısıydı ve onun görev

²⁰² Indira Gandhi, quoted in Nayantra Sahgal. (1975). The making of Mrs. Gandhi, *South Asian Review*, s. 205.

süresince, güç ve prestij uğruna komşularıyla savaşları başlatabileceğini, içerdeki muhalefeti baskı altına alabileceğini ve hedeflerine ulaşmak için saldırgan bir diplomasi benimseyeceğini kanıtladı. Söz konusu dönemde, babasının düşük profilli idealist ve liberal yaklaşımından uzak her iki yaklaşımında daha hesaplı kullanıldığı ve amansız politikaların benimsendiğini görmekteyiz.

2.3.1. ABD ile İlişkiler

Indira Gandhi, Nehru'nun ölümünden sonra görevi üstlenmesinin hemen ardından, 1966 yılının Mart ayında, ABD'ye ilk resmi ziyaretini yaptı. Hindistan'ın içerdeki gıda krizi ve Başkan Lyndon Johnson'ın modern gıda yetiştirme teknolojisini (Hindistan'ın Yeşil Devriminin bir parçası) geliştirme konusundaki desteği bağlamında ziyareti Hindistan için önemliydi. Hindistan'ın, ülkenin farklı bölgelerindeki gıda krizinde ABD'ye yardım etmesine rağmen, Indira, Hindistan'ın ABD'nin Vietnam'daki politikaları karşısındaki tavrı hususunda herhangi bir anlaşma yapıp yapmama konusunda isteksiz davrandı. Onun eleştirisi, 1966'da ABD'ye yaptığı ziyaretten üç ay sonra, Amerika politika yapıcılar tarafından, Sovyetler Birliği'ne yaptığı ziyarette imzaladığı ortak tebliğ bağlamında özel olarak ciddiye alındı. Chester Bowlet, Indira Gandhi'nin Moskova Ziyaretini şöyle açıklıyor: “Onun bu ziyareti, Amerika Birleşik Devletleri'ne yaptığı ziyarete karşılık iade-i ziyarette bulunarak ilişkileri dengelemek için açıkça hesaplanmıştı. Fakat bir şekilde işler kontrolden çıktı ve ziyaretinin sonunda Bayan Gandhi ve Başbakan Kosygin tarafından yayınlanan ortak basın açıklaması, Kuzey Vietnam'ın bombalanmasına bir son verilmesi çağrısında bulunuldu ve aynı zamanda bu açıklama, nefretçi emperyalist güçlere de belirsiz referanslar içermekteydi. Bu antlaşma, Washington'da yeni havai fişek

gösterisidir.” dedi.²⁰³ Bu ifade Başkan Johnson'u kızdırdı ama Hindistan'a yiyecek tedarikini kesmedi. ABD'den gelen gıda desteği, gıda sevkiyatlarının ihtiyaçları karşılayamadığı ve gıda maddelerinin yetersizliği için “gemi ağzı” teriminin kullanılması, her iki ülkenin dış ilişkilerinde gerginlik sebebiydi. Gıda gönderileri, hükümete vermek yerine doğrudan kuraklık bölgelerine teslim edildiler.²⁰⁴

Başbakan Indira Gandhi'nin rejimi, Washington'daki politika yapıcılar arasında Amerikan karşıtı veya yanlısı birer Sovyetler Birliği olarak görülüyordu. Birkaç kez, ABD yönetimi Başbakan Gandhi'nin politikalarını temel ulusal çıkarlarına karşı buldu. Hindistan, ABD yönetiminin bazı politikalarını intikam temelli ve Hindistan'ın yapmadığı şeyi yapması için baskı taktikleri olarak kabul etti. Başkan Johnson, Hindistan'ın Vietnam'ın bombalanması konusundaki keskin eleştirilerini beğenmedi ve bu konuda daha kibar bir duruş sergilemesi için baskı yaptı. Hindistan'ın ABD'nin Vietnam'a yönelik şiddet girişimlerine karşı güçlü görüşleri, Başkan Johnson'un gıda tedarikini Hindistan'la sınırlandırmasını sağladı. Bu arada, ülkenin para birimi ekonomik refahı daha da kötüleştiren devalüasyondan geçti.

2.3.2. Nixon-Indira: Kişilik Çatışması

Başkan Nixon'ın görev süresince, diplomatik ilişkilerin samimiyetten uzak daha çok düşmanca olduğu kanıtlandı. ABD'nin Pakistan'a olan meyli, Gandhi yönetimi için kabul edilemezdi. Amerika'nın bu eğilimi, Hindistan karşıtı olarak kabul edildi ve siyasi tavırları Anti-Hinduizm'e dayandırılarak suçlandı.²⁰⁵ Görünüşe göre, hem

²⁰³ Chester Bowles. (1974). *Mission to India*. (Bombay: BI Publications), s. 139.

²⁰⁴ Manish Sinha. (2013). President Johnson and the Politics of American Food Aid to India During Food Crisis of 1965-66. *Proceedings of the Indian History Congress*, 74, s. 1053-1054. <http://www.jstor.org/stable/44158926> 03/08/2018

²⁰⁵ B. M. Jain. (1988). Indo-US Relations: Obstacles and Opportunities. *Indian Journal of Asian Affairs*, Vol. 1, No. 1, s. 6.

Hindistan hem de ABD liderleri, işbirlikçi olmayan ve onları düşmanlığa iten bazı kişilik çatışması sorunları yaşıyorlardı. Başkan Nixon, Hindistan'da, ABD'nin başkan yardımcısı olduğundan beri, Nixon, Hindistan'ın dış politikalarını sevmeyen biri olarak tanınıyordu. Bağımsızlık duruşu Hindistan'a olan hoşnutsuzluğunu maliyetlendirirken, Pakistan'la olan yakınlığı, Çin-ABD ilişkilerinin Pakistan'ın yardımıyla normalleşmesi bağlamında artıyordu.²⁰⁶ Yeni güçlenen ABD-Pakistan-Çin ittifakı, Hindistan'ın bölgesel arzuları için kabul edilemezdi.

Liderlik düzeyinde analiz edecek olursak; hem Nixon hem de Gandhi psikolojik olarak birbirlerini kabul etmeye hazır değillerdi. Nixon yönetiminin açıklanmış belgeleri ve sohbeti, Nixon'nun, Gandhi'nin bölgedeki ve Amerika Birleşik Devletleri'yle olan dış politikalarını tartışırken çok kaba ve küfürlü kelimelerin kullanıldığını göstermektedir.²⁰⁷ Nixon'ın Hindistan ve Indira Gandhi'den hoşlanmamasına Indira Gandhi de aynı tavırla karşılık vermekteydi. Dennis Kux, “*Estranged Democracies*” adlı kitabında Indira Gandhi'nin arkadaşına söylemiş olduğu cümleleri aktarmaktadır: “Nixon dışında herkesle (Amerikan Başkanları) mükemmel bir ilişkim olduğunu düşünüyorum. O önceden kafasına koymuştu.”²⁰⁸ Dennis Kux iki liderin garip bağlarını daha da açığa çıkarır; 1967'de, Nixon ile Hindistan ziyaretini (eski bir başkan yardımcısı olarak) yaptığı bir toplantıda Gandhi, yirmi dakikadan fazla bir konuşma yapamadı ve oturumda bulunduğunu Hintli

²⁰⁶ Christopher Van Hollen. *The Tilt-Policy Revisited: Nixon-Kissinger Geopolitics and South Asia*, (Ed.). Lloyd I. Rudolph and Sussane Hoeber Rudolph. (1980). *The Regional Imperative: US Foreign Policy Toward South Asian States* (New Delhi: Concept), s. 423-24, 435.

²⁰⁷ Recently declassified 'Documents on South Asia, 1969-1972' 150. Conversation Among President Nixon, the President's Assistant for National Security Affairs (Kissinger), and the President's Assistant (Haldeman), Washington, November 5, 1971, 8:51–9:00 a.m. Retrieved from <https://history.state.gov/historicaldocuments/frus1969-76ve07/d150> 03/08/2018

²⁰⁸ Dennis Kox. a.g.e., s. 280.

diplomatlara toplantının ne kadar süreceğini sordu.²⁰⁹ Bu durum, Başkan Nixon ve Başbakan Indira Gandhi'nin nasıl bir kişilik çatışması içinde olduklarının ve birbirlerinin yüksek egolarını ve stratejik yaklaşımlarını nasıl sindiremediklerini göstermektedir.

Indira Gandhi'nin ABD'ye karşı negative algısı, geçmiş deneyimlerine ve ABD'nin bölgedeki rolünü nasıl algıladığına dayanmaktaydı. Gandhi, Soğuk Savaş rekabetini, Güney ve Güney Doğu Asya'ya doğru sürüklemenin, ülkesinin lehine olmadığı farkındaydı. ABD'nin Hindistan karşıtı politikaları ve Indira'nın ülkesinin ulusal çıkarları karşısındaki tutumu, Washington'daki yetkililere karşı Indira hakkında olumsuz bir algı yaratmıştı. Bu bağlamda, ABD'nin Pakistan'ı tercih etme politikaları, Hindistan'ın düşmanca tavrının temel nedenlerinden biriydi. Mesela, Hindistan dururken Pakistan'a silah temin etmek büyük bir küçümseme unsuru sayılıyordu. ABD'nin ihtiyaç zamanlarındaki tutarsız ekonomik yardımı, ülkenin özgür karar verme kapasitesini tekeline alma stratejisi olarak da ele alındı. Bir gazete muhabirine cevap olarak, Indira Gandhi Hindistan'ın ne Sovyet ne de Amerikan karşıtı olduğunu, ancak sadece Hindistan yanlısı olduğunu söyledi. Ve sözlerine şöyle devam etti: “Sovyetler Birliği, başımız beladayken bize yardım ediyor ve Sovyetler Birliği zor zamanlarımızda da bizden yana olur.”²¹⁰ Ayrıca, ABD'ye yaptığı bir ziyaretinde, bu ziyaretin ekonomik çıkarlar amacıyla yapıldığı konusundaki spekülasyonlara şöyle

²⁰⁹ a.e.

²¹⁰ Mrs. Gandhi's interview with Steve Petton of the US News and World Report, 13/1/1982, in Prime Minister Indira Gandhi, Statements on Foreign Policy, January-March 1982 (New Delhi: Ministry of External Affairs, GOI, July 1982), s. 20.

yanıt vermişti: “Gücümüzü özlüyoruz ve kendimize olan saygımızı zedeleyenhiç bir şey kabul edilemez.”²¹¹

Düşmanca ilişkilerin bir başka nedeni de, Amerika'nın kapitalizme inanması ve dünya çapında bu ideolojinin kabul görmesi için mücadele etmesi, buna rağmen Gandhi'nin sosyalist ekonomik sisteme doğru eğilimiydi. Indira Gandhi'nin sosyal adalet perspektifi ve kitlesel yoksulluğun ortadan kaldırılması fikri sosyalist sistemle ilişkiliydi. Yoksulluk baskısı altındaki ülkesinin ekonomi politikalarında işlerlik kazanması için serbest piyasa güçlerine güvenmiyordu. Dünya Bankası ve IMF gibi çok taraflı uluslararası finans kurumlarının, kapitalist güçler tarafından kontrol edildiği ve işletildiği, üçüncü dünya ülkelerini kontrol etme ve boyun eğdirme araçları olduğuna inanıyordu. Dolayısıyla bu kurumlar, yerli ekonomileri geliştirmek için çok az yardım ediyorlardı. Onun endişeleri, donör örgütlerin genellikle maddi yardımlarla politik gündemlere bağlanması ve alıcı ülkelerin egemenliğine karşı çıkmaları, kapitalizmden daha fazla sosyalizme doğru yönelmelerine sebep oldu.²¹²

2.3.3. Indira'nın Sovyetler Birliği'ne Yönelimi

Hindistan'ın Sovyetler Birliği'ne yönelik eğilimi, Indira Gandhi'nin görev süresi boyunca çeşitli alanlarda artmıştı. 1966 Moskova ziyareti sırasında şunları söyledi: “Hindistan'ın dostluğu, işbirlikçi olmayan ve barışçıl bir arada yaşayan tüm ülkelerle arkadaşlığa dayanıyor. Sovyetler Birliği ile Hindistan arasındaki samimi ilişkiler, sadece barışçıl bir işbirliğinin değil, eşitlik, karşılıklı güven ve karşılıklı yarar

²¹¹ V.D. Chopra. (1986). (Ed.). *Studies in Indo-Soviet Relations*. (New Delhi: Patriot Publishers), s. 78.

²¹² B.M Jain. (1988). *Indo-US Relations: Obstacles and Opportunities*. *Indian Journal of Asian Affairs*, Vol. 1, No. 1, s.6-7.

temelinde farklı sosyal sistemlere sahip devletler arasındaki yakın işbirliği ve işbirliği olasılığının canlı bir göstergesidir.”²¹³

1967'de, ABD'den silah tedarikinin 1965 Hint-Pakistan savaşı sonrasında askıya alındığı günlerde Hindistan, savunma ihtiyaçlarını karşılamak için Sovyet desteğini aramaya başladı. İki ülke, 9 Ağustos 1971'de "Barış, Dostluk ve İşbirliği Anlaşması" imzaladı. Görünüşe göre, onlar, siyasi motivasyonlar, bölgesel ve küresel barış ve güvenlik, silahlanma ve silahsızlanmanın önlenmesi, sömürgeci taktikler ve ırkçılık altında insanlığın boyun eğdirilmesine son verme çabaları ve Hindistan'ın tarafsızlığı ve bağlantısızlık koruma politikasına destek olarak anlaşmanın amacını kamufle etti. Aslında, bu anlaşma, yeni ortaya çıkan Çin ve Pakistan'ın, ABD tarafından desteklenen askeri işbirliğinin tehdidine karşı koymak için karşılıklı bir savunma ittifakının yapılmasıyla çelişiyordu. Anlaşmanın 9. maddesinde yer alan karşılıklı savunma yükümlülükleri, anlaşmayı imzalayan tarafların, silahlı çatışmaya giren herhangi bir üçüncü tarafa herhangi bir yardımda bulunmaktan kaçındığını taahhüt etmektedir. Taraflardan herhangi birinin bir saldırıya veya bir tehdide maruz kalması halinde, taraflar bu tür tehditleri ortadan kaldırmak ve ülkelerinin barışı ve güvenliğini sağlamak için uygun etkili tedbirler almak amacıyla derhal karşılıklı istişarelere katılacaklardır.²¹⁴ Sovyetler ile yapılan anlaşma, Nehru'nun tarafsızlık ilkesi tabutundaki son çivi olarak ispatlandı.²¹⁵

²¹³ Sanjay Gaikwad. (1990). Dynamics of Indo-Soviet Relations: The Era of Indira Gandhi (New Delhi: Deep and Deep Publications), s. 57.

²¹⁴ Treaty of Peace, Friendship and Co-operation. Bkz: http://mea.gov.in/bilateral_documents.htm?dtl/5139/Treaty+of+04/08/2018

²¹⁵ Frank Katherine. (2001). Indira: The Life of Indira Nehru Gandhi. (London: Harper Perennial), s. 334.

İki taraflı anlaşmanın Hindistan için faydalı olduğu kanıtlanmıştı, 1970'deki üçüncü Hint-Pak savaşı sırasında, Pakistan'ın Doğu kanadı (Doğu Pakistan şimdi Bangladeş) Sovyetler Birliği'nin politik ve lojistik yardımlarıyla başarılı bir şekilde ayrıldı. Nixon yönetiminin 1971 savaşı sırasında Pakistan'a olan desteği ve yedinci filoyu Bengal Körfezi'ne gönderme kararı ABD-Hindistan diplomatik ilişkilerine daha da zarar verdi. Hindistan'ın 1974'te, silahsızlanmaya olan bağlılığına rağmen nükleer denemeleri, ABD'yle ilişkilerinde büyük bir gerileme olduğunu, Washington'un Hindistan'a yaptırım uyguladığı ve Hindistan'ın askeri ve sivil nükleer kapasitelerinin büyümesini engellemek için Nükleer Tedarikçiler Grubunu oluşturduğunu kanıtladı.²¹⁶

Hintli akademisyenler, Hindistan'ın 1971 savaşındaki zaferini, süper güçler tarafından bölgedeki hegemonyasının tanınması olarak gördüler.²¹⁷ Nixon yönetimi, Hindistan'ın Sovyetler Birliği'ne olan eğilimi ve gruplaşmasına rağmen, Hindistan'la bağları onarmaya istekli olduğunu dile getirdi. ABD, güvensizliği azaltmak için Hindistan'ın 1973'teki bir antlaşmada borcunu iptal etti.²¹⁸ Hindistan'ın hegemonyası güvencesinin bir ifadesi olarak kabul edilen Indira Doktrini'yle duyuruldu. Fakat kendinden varsayılan hegemonik unvanı, bölgesel ve küresel siyasetin asıl gerçekleriyle hiçbir ilgisi olmayan salt bir ütopyaya götürdüğüne inanan farklı bakış açılarına sahip akademisyenler de vardır.²¹⁹ Indira Doktrini'nin Monroe Doktrini ile

²¹⁶ Srinath Raghavan. (2014). Indira Gandhi: India and the World in Transition, in Ramachandra Guha (Ed.) Makers of Modern Asia. (Harvard University Press), s. 237-38

²¹⁷ Rudra Chaudhuri. (2014). Forged in Crisis: India and the United States since 1947. (Oxford: Oxford University Press), s. 170-171.

²¹⁸ India: Foreign Policy & Government Guide, Volume 1, Strategic Information and Development. (Washington DC: USA International Business Publications), s. 74.

²¹⁹ Surjit Mansingh. (1984). India's Search for Power: Indira Gandhi's Foreign Policy, 1966-1982 (New Delhi: Sage), s. 292.

karşılaştırılması, ABD'nin Batı yarımküredeki gücü ve prestiji göz önünde bulundurulduğunda uygunsuz bir karşılaştırma olacaktır; Hindistan, Güney Asya'nın kendi çıkarlarını ilan etmesi ve iddiasını koruyabilmesi için gerekli güç unsurlarından açıkça yoksundu. Süper güçlerin siyaseti ve bölgedeki nüfuzu Hindistan'ın kontrolünün ötesindeydi ve bu gerçek, SSCB'nin Afganistan'a müdahalesinde, ABD'nin bölgesel ülkelere verdiği destek ve telkin ile Çin'in ve Pakistan'ın Hindistan'ın bölgesel hedeflerine karşı güçlü muhalefetine ortaya çıkmıştı.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

SOĞUK SAVAŞ SONRASI HİNDİSTAN-ABD DIŞ İLİŞKİLER: POLİTİKA DEĞİŞİKLİĞİ

3.1. Soğuk Savaşın Sonu ve Hindistan'da Dış Politika Değişimleri

Hindistan'ın 1980'lerin sonlarında ve 1990'ların başlarındaki dış politikası birçok değişikliğe uğradı ve bu değişiklikler Hindistan'ı Nehruvi ideallerinden uzaklaştırdı. Küresel olaylar neticesinde, Hindistan elitlerinin, ülkenin dış politikasının hakim olan uluslararası sisteme uyumunun sağlanması ve Soğuk Savaş'ın sona ermesiyle açık pazar kapitalist ekonomisinin zaferi bağlamında gerekli değişikliklerin yapılmasını mecbur kılmaktaydı. Sovyetler Birliği'nin dağılmasının ardından Hindistan'ın ABD'ile ekonomik ve savunma ihtiyaçlarının karşılanması açısından daha dostane bağlar kurması dış politika yama sürecinde hesaba katılması gereken önemli bir unsurdu. Dış politikadaki söz konusu değişiklikler, ülkenin geçmişte dış dünyayla nasıl başa çıktığı ve Hindistan'ın yeni senaryodaki rolüyle ilgili düşüncelerini şekillendiriyor. Bu gelişmeler, Hindistan'ın küresel pazardaki ve politik meselelerdeki rolünü arttırdı. Kurtuluş; özelleştirme ve küreselleşme nedeniyle içerdeki ekonomik, politik reformlar ve daha büyük pazarlara erişim. Böylece, ülkenin yoksulluğu önemli ölçüde azaldı ve nispeten müreffeh bir hale geldi. Ekonomik reformlar, tek parti hükümetinin yerini koalisyon hükümetinin aldığı ve hükümet sahiplerinin hesap verebilirliğinin artırıldığı ülke politikaları üzerinde etkili oldu. Tek kutuplu bir dünyada, Hindistan'ın bloksuzluk stratejisi artık kullanılmamaktadır ve Soğuk Savaş sonrası dönemde stratejik özerkliğe dönüştürüldü. Gelişmiş küresel rol, Hindistan'ın bölgesel hakimiyet arzusunu, toprak ve deniz sınırlarını koruma arayışını artırdı.

Bölgedeki ve Amerika Birleşik Devletleri'ndeki Hindistan dış politikası, ekonomisinin güçlenmesine dayanmaktadır. Hindistanlı politika yapıcılar, ekonomik refahı ülke için bir güce dönüştürdü.

Soğuk Savaşın sona ermesi, Hindistan'ın test edilmiş ve güvenilen müttefiki Sovyetler Birliği'nden mahrum bırakılması anlamına gelmekteydi. Ancak diğer yandan Hindistan'ın pazularını şişirmesi, yeni müttefiklere ve onların gelişmiş pazarlarına erişim şansını arttı. Sovyetler Birliği'nin çöküşü ve ABD'nin ekonomik olarak tek bir süper güç olarak ortaya çıkması ve neredeyse kıyaslanamayan bir savunma kabiliyeti, Hindistan'ı benzeri görülmemiş bir durumla yüzleşmeye zorladı. Hindistan politika yapıcılarının ülkenin geçmiş politikalarını hiçe sayan ve Amerikan politika yapıcılarının hedef ve teşviklerini Hindistan'a karşı ortaya çıkaran, ayrıca şüpheleri ortadan kaldıran politikalar oluşturması birer sorundu. Sivil oluşum ve bürokratik şüpheli zihniyetin aksine, Hindistan seçilmiş hükümetleri daha pragmatik bir şekilde ele aldı ve ABD ile ilişkileri güçlendirmeye karar verdi. Yeni küresel siyasi ortamdaki bu yeni dostluk gelişmek için zamana ihtiyaç duysa da, özellikle bölgesel hegemonya ve stratejik özerklik iddiaları bağlamında Hindistan için kolay bir çağrı değildi. ABD'nin bölgedeki emelleri, Soğuk Savaş sırasında Hindistan için endişe kaynağıydı ve Soğuk Savaş'ın sona ermesinden sonra da öyle kaldı. Hindistan ile Washington'la ilişkilerini genişletme konusundaki bir başka önemli sorun, eski arkadaşlarıyla eski stratejik ilişkilerini sağlam tutarken yeni arkadaşla ilişkilerin geliştirilmesinde iyi bir denge kurmaktı. Bölgeye egemen olmak için uzun süredir devam eden arayıştan taviz vermeden ya da teslim olmadan otonom bir dış politikayı sürdürmek ve dış politika seçimlerine dair diktatörlüklerini kabul etmemek için can

sıkıcı olmaksızın süper güçle güçlü bağları kurmak, Hindistan dış politikasının en büyük meselesidir.

3.2. Soğuk Savaş Sonrası Hindistan-ABD Stratejik Ortaklığının

Teorik Açıklaması

“Her dostluğun arkasında bir çıkar vardır.

Kişisel çıkarları olmadan arkadaşlık yoktur.

Bu acı bir gerçektir.”

Chanakya/Kautilya ²²⁰

Uluslararası ilişkiler ve dış politika teorileri çoğunlukla Batı'nın tarihi deneyimlerine ve felsefesine dayanır. Devletler arasındaki siyasetin tüm kural ve ilkeleri Batı tarafından belirlenir ve Batılı olmayan bilginlik veya devlet yönetimi teorileşmeye neredeyse hiç odaklanmamaktadır. Sömürgeciliğin sona ermesi ve Asya'nın yükselişi, Batılı olmayan bir geleneğe ve Uluslararası İlişkilerin teorileşmesine vurgu yapılmasını gerektirir. Bununla birlikte, her yerde devletçilikle benzerlikler olabilir ve insanlık tarihinin her döneminde krizle başa çıkmak için aynı tür düşünce ve politikalar gerekir.²²¹ Hindistan'ın politik felsefesi ve dış politikası, yerli filozofların ve devlet adamlarının asırlık tecrübeleri ve öğretilerine bağlıdır. Modern Hindistan'ın dış politika yapımının arkasındaki antik ama iyi yapılandırılmış,

²²⁰ Quoted in Neelakanta Maharaj. (2008). The Hindu Book of Success. (Bangalore: Geeta Books), s. 142.

²²¹ Amitav Acharya, Barry Buzan. (2010). (Ed.). Non-Western International Relations Theory: Perspectives on and beyond Asia (New York: Routledge), s. 1-25.

iyi harmanlanmış yerel Hint bilgeliğini anlamak gerekir. Eski bir medeniyet olan ve çeşitli kültürlerle, alışkanlıklara ve tarihi evrimleri farklı olanlara ev sahipliği yapan Hindistan, Hindistan dışı dünyanın deneyimlerine dayanan bir ya da daha fazla teori ile açıklanamaz.²²² Kautilya olarak da bilinen Chanakya, yirmi birinci yüzyılın çoğulcu dünya düzeni bağlamında politika yapmayı açıklayabilen Hint bilgeliğindeki ana figürdür. Hindistan'da “realpolitik'in babası”²²³ olarak bilinen Chanakya veya Kautilya (250-275 BCE), bir Hindu filozofu ve Hindistan'ın Maurya İmparatorluğu'nun bilge bir devlet adamıydı. Arthashastra (Maddi Kazanç Bilimi) olarak bilinen, hükümdarlar ve devlet adamlarına yönelik politik düşüncesi üzerine bir kitap yazdı (Micaville'in Prensi gibi, Chanakya Hindistan'daki gerçek politikanın öncüsü sayılıyor). Arthashastra'nın diplomasi, savaş, ticaret, kanun yapma ve yönetim konularında eksiksiz bir rehber olduğu düşünülmektedir.²²⁴ Chanakya'nın egemen bir güçle nasıl etkileşime gireceğine dair ortaya koymuş olduğu kılavuz ilkelerinin akılda tutulması, büyümekte olan Hindistan-ABD stratejik bağlarının arkasındaki işletme motivasyonlarının anlaşılmasına da yardımcı olabilir.

Kautilya'nın devletçilik ilkesi, iktidar iktisabı teorisi ve iktidar pratiği, gerçekçilerin güç kavramıyla örtüşmektedir. Kautilya, kişinin (kral veya hırslı bir fatih) etki alanında iktidar elde etmek ve merkezi otoriteyi korurken bu etki alanındaki düşmanları ve müttefikleri kontrol ederek tekel yaratmayı savunuyor. Bu kuralla, her krallık, rakiplerine benzer veya daha fazla iktidar için mücadele eder; bu, en güçlülerin

²²² Mark Philp. (2008). (Ed.). Political theory and history. In David Leopold & Marc. Stears (Ed.). Political theory: Methods and approaches. (Oxford: Oxford University Press), s. 128-149.

²²³ N.C. Behera (2010). Re-imagining IR in India. In Amitav Acharya, Barry Buzan. (Ed.). a.g.e., s.101.

²²⁴ Cristian Violatti. (2013). Chanakya. Ancient History Encyclopedia. <https://www.ancient.eu/Kautilya/> 13/03/2019

hayatta kalarak ve zayıf olanların yok olduğu bir rekabetle sonuçlanır. Bu yarışma, krallıkları, hayatta kalma ve cezadan kaçınmak için “sürekli hazırlık” durumunda tutuyor.²²⁵ Kautilya’daki Arthashastra’daki uluslararası ilişkilerin kavramsallaştırılması, devletin doğal anarşik bir sistemde hayatta kalması ve herhangi bir etik veya ahlaki durumun üstündeki gücü takip etmesi ve güvenlik ikilemi ile karşı karşıya kalması olarak anlaşılabilir. Kautilya’nın savunucu etki alanı veya Mandala sisteminde (devletlerin stratejik bileşiği), hükmetmek isteyen devletlerin herhangi bir stratejik rekabette maksimum güce sahip olması zorunlu değildir, bunun yerine durumu dış politika araçlarıyla ve stratejik manevralar yoluyla lehine değiştirmek için taktiklere ihtiyaç vardır. Hevesli yönetici veya devlet, diplomasiyi kullanarak, ticari bağları güçlendirerek ve tehdidi ortadan kaldırarak karşılıklı bağımlılığı kullanarak çatışmayı işbirliğine ve muhtemel bir düşmanı arkadaş veya tarafsız hale getirebilir.²²⁶ Kendi sözleriyle, “Güç üç türdür; müzakere gücü, entelektüel güçtür; müreffeh bir hazine ve güçlü bir orduya sahip olmak egemenliğin gücüdür; ve dövüş gücü, fiziksel güçtür.”²²⁷ Bu nedenle, Batı realistleri ile Chanakya’nın gerçekçiliğindeki fark, ekonomik karşılıklı bağımlılığı, düşmanı etkisiz hale getirerek veya arkadaşça tavırlarda bulunarak çıkar sağlamanın bir aracı olarak kullanma kavramıdır. Ve Chanakya, ne bir devletin diğerlerine karşı üstünlüğünden yana, aksine hegemonik çok taraflılığı destekliyor ne de askeri iktidarın diplomatik taktikler üzerindeki baskınlığını savunuyor.

²²⁵ Benoy Kumar Sarkar. (1919). Hindu Theory of International Relations. *The American Political Science Review*, vol. 13, no. 3, August., s. 400–14.

²²⁶ Chanakya. Arthashastra. Translated into English by R. Shamasastri (2010). (United States: Bottom of the Hill Publishing), s. 491, 550.

²²⁷ a.e., s. 368.

Chanakya'nın stratejik kazanımlar için işbirliği felsefesi, bazı komşu veya bölgesel devletler tarafından tehditle karşı karşıya kaldığı durumlarda yumuşak dengeleme veya ittifak yapmak bağlamında anlaşılabilir. Şimdi, modern Hindistan'ın bölgesel bir rakipten tehditlerle karşı karşıya kaldığı bir zamanda, küresel bir güç statüsü kazanmaya çalışırken tek kutuplu sistemde (1990'ların sonunda) çok kutupluluğun yumuşak dengelenmesi, çıkarları için en uygun seçimdir. T.V. Paul'e göre yumuşak dengeleme, "resmi ittifaklar dışındaki yapışkan dengelemeyi içerir. Bu durum, devletleri potansiyel olarak tehdit edici bir devlet veya yükselen bir gücü dengelemek için genellikle ortak girişimler veya sınırlı güvenlik anlayışlar geliştirildiğinde meydana gelir. Yumuşak dengeleme genellikle sınırlı bir silahlanma oluşumuna, geçici işbirliği uygulamalarına veya bölgesel veya uluslararası kurumlarda işbirliğine dayanmaktadır; Bu politikalar, güvenlik rekabeti yoğunlaştığında ve güçlü bir devlet tehdit oluşturduğunda açık ve dengeleyici stratejilere dönüştürülebilir."²²⁸ Bunu uygulayarak 1990'ların sonunda Hindistan-ABD işbirliğinin, bölgedeki yükselen Çin gücü etkisine karşılık yumuşak bir denge oluşturma çabası olduğu da söylenebilir.

ABD ile Hindistan arasında artan stratejik etkileşimlerin teorik bir açıklaması, zayıf devletlerin güçlü devletlere yancı olma stratejisi (*strategy of bandwagoning*) şeklinde olabilir. Asya'daki Hindistan, ABD'nin gücüne ve yükselen Çin'e karşı koyamıyor veya dengelemiyor; bu nedenle orta güç olarak ABD'ye uyum sağlamayı

²²⁸ T.V. Paul. (2004). The Enduring Axioms of Balance of Power Theory and Their Contemporary Relevance, in T.V. Paul, James J. Wirtz, Michal Fortmann. (Ed.). Balance of Power: Theory and Practice in the Twenty-first Century. (California: Stanford University Press), s. 3.

tercih etmiştir. Burada ortak bölgesel çıkarlar, korku faktörünün hâkimiyeti altındadır. ABD'nin desteği, bölgesel tehditlerin üstesinden gelmeye yardımcı olabilir.²²⁹

Çoğu zaman, önemli bir güce ve emellere sahip olan devletler, ittifak ortaklarını etkileyerek çıkar elde etmek için diğer güçlerin ittifakına katılmayı tercih ederler. Resmi veya gayri resmi ittifaklar güçlenmenin ana kaynağıdır ve “büyük güç yönetimi araçları”dır.²³⁰ İki devlet arasındaki stratejik ortaklık, ortak çıkarlara hizmet etmeyi kolaylaştıran bir dış politika aracıdır. Bu ortaklık, ortak değerlere sahip olmaya dayanmalıdır. Ülkeler arasındaki ikili ilişkilerin, farklılıklar konusunda esneklik gösterme ve karşılıklı çıkarlar söz konusu olduğunda da işbirliği yapma hususunda çekinmedikleri bir düzeye ulaşılmasıyla mümkün olur. Stratejik ortak hedefler üzerindeki uzlaşmacı uzun vadeli ortaklık, ikili diplomatik anlayışlardan daha fazlasıdır ve stratejik ortaklık, ortak devletlerin sistemdeki diğer devletlere yönelik tercihlerini açıklayabilir.²³¹ Paylaşılan hedefler liberal veya gerçekçi paradigmada tanımlanabilir. Toplumun ve insanların refahı için ekonomik işbirliği stratejik ortaklığın belirleyicisi olabilir ve bölgesel veya sistematik zorunluluklar (çoğunlukla devletlerin güvenlik kaygıları) stratejik bağların oluşturulmasında motivasyon faktörü olabilir. Stratejik ortaklık, devletlerin ekonomik işbirliğinin liberal nosyonuna dayanıyor olsun ya da olmasın devletlerin güvenlik kaygılarının gerçekçi paradigmasına dayanıyorsa, müzakerelerde esneklik, katılan kurum ve devletler tarafından uzun vadeli bir taahhüt gerektirir. Thomas Wilkins, devletler arasındaki

²²⁹ Stephen M. Walt (2005). *Taming American Power: The Global Response to U.S. Primacy* (New York: W. W. Norton), s. 187-189.

²³⁰ Paul W. Schroeder. (1976). *Alliances, 1815-1945: Weapons of Power and tools of Management*, in Klaus Knorr, (Ed.). *Historical Dimensions of National Security Problems* (Lawrence: University of Kansas Press), s. 230-31.

²³¹ Lucyna Czechowska. (2013). The concept of strategic partnership as an input in the modern alliance theory. *The Copernicus Journal of Political Studies*, No. 2 (4), s. 42.

stratejik ortaklığı, çok katı koşullara dayanmayan iyi yapılandırılmış bir düzenleme olarak tanımlamaktadır ve amaç, ortak güvensizliklerin veya ortak zorlukların üstesinden gelmek ve sadece bir alanda değil, aynı zamanda farklı ilgi alanlarındaki fırsatları yakalayabilmektir.²³² İttifak ve işbirliğindeki farklı izlenimler, stratejik ortaklık anlayışında açıktır. Ortak devletler üzerinde kesin bir bağlayıcılık içermez.

Stratejik ortaklığın, ittifakların aksine çeşitli nedenlerle oluşturulması ve sürdürülmesi kolaydır: Birincisi, ortakların herhangi birinin egemenliği ve özerkliği konusunda uzlaşmasını sağlayan herhangi bir şartı zorunlu kılması gerekmez, ve ikincisi, ortakların ortaklıktan eşit ekonomik ya da güvenlik avantajları talep etmelerini sağlayan kurumsal bir çerçevedir.²³³ Vidya Nadkarni'nin sözlerine göre, stratejik ortaklık "hükümetler arası seviyede çok sayıda kurumsallaşma ağı ile desteklenmiş sürekli ve düzenli etkileşimlerin yapısıdır."²³⁴ Soğuk Savaş sonrası dönemde çoğunlukla bölgesel veya dünya siyasetinde önemli bir rol oynama potansiyeline sahip ekonomiler, bazı ortak çıkar ve amaçları paylaştığı büyük güçlerle stratejik ortaklığa girerler. Stratejik ortaklık oluşturma süreci ikili diplomatik ilişkilerden daha fazlasıdır. Ancak kademeli ikili güven artırıcı önlemler, stratejik diyaloglar, kurumsal anlaşmalar, savunma ve ekonomide uzun vadeli işbirliğine ve karşılıklı jeostratejik hareketlere yol açan iyi niyetli jest alışverişine dayanmaktadır.²³⁵ Genel olarak, stratejik ortaklığın amacı, herhangi bir üçüncü ülkenin herhangi karşı bir

²³² Thomas S. Wilkins. (2012). Alignment, Not Alliance: The Shifting Paradigm of International Security Cooperation. *Review of International Studies*, 38, no. 1, s. 67.

²³³ John Ciorciari. (2010). The Limits of Alignment: Southeast Asia and the Great Powers since 1975 (Washington, D.C.: Georgetown University Press), s. 9.

²³⁴ Vidya Nadkarni. (2010). Strategic Partnerships in Asia: Balancing Without Alliances (London and New York: Routledge), s. 48-49.

²³⁵ Lucyna Czechowska. (2013). The concept of strategic partnership as an input in the modern alliance theory. a.g.e., s. 42-44.

dengeye sahip olmadan, karşılıklı büyüme veya güvenlik konusu olabilir. Ancak Soğuk Savaş sırasında, bu tür stratejik ortaklıklar, yalnızca herhangi bir potansiyel tehdidin dengelenmesine veya dengelenememesine dayanıyordu. Böyle bir stratejik ortaklık ve ittifak örneği, Hindistan'ın Çin ve Pakistan'a karşı SSCB ile kurduğu savunma ve ekonomik bağlarıdır. Bazen devletler resmi ittifaklarını ilan etmezler, ancak stratejik ortaklıklar kisvesi altında bir ittifak olarak sürdürürler. Soğuk Savaş sırasında ve sonrasında Çin Pakistan bağları, sırasıyla Hindistan ve SSCB (Soğuk Savaş sırasında) ve ABD ile Hindistan'ın (Soğuk Savaş sonrası) tehditlerini dengelemenin bir örneği olarak kabul edilebilir. Bu senaryoda, Kenneth Waltz'ın tanımladığı ittifak yapma amacı stratejik ortaklığa uygulanabilir çünkü hem rakiplerin artan etkisini ya da gücünü dengelemek hem de her türlü tehdide karşı güvenliği sağlamak amacına hizmet edebilir.²³⁶

Bu teorik arkaplanda, Soğuk Savaş sonrası, Hindistan ve ABD'nin savunma ve jeostratejik alanlarda büyüyen bağları iki açıdan ele alınabilir; 1. Ekonomi ve savunma alanlarında karşılıklı büyüme ve ortaklık. 2. Bu işbirliği sayesinde yükselen Çin'in Asya'da artan etkisinin yumuşak dengelenmesi amaçlanmaktadır.

3.3. Sovyetler Birliği'nin Dağılması ve Hindistan'ın Yeni Müttefik

Arayışı

Hindistan'ın her türlü hava şartında dostu olan Sovyetler Birliği'nin çöküşü, dış politikasını derinden etkiledi. Soğuk Savaşın sonunda, başlangıçta, Hindistan'ın

²³⁶ Kenneth Waltz. (1979). Theory of International Politics (New York: Addison-Wesley Pub.Co), s. 128.

“kaybeden” olduğu düşünülüyordu.²³⁷ Hindistan’ın politika yapıcılarının, Gorbaçov’un reformlarından sonra Sovyetler Birliği’nin ani dağılmasının şoku ve korkusu içinde oldukları düşünülüyordu. Bağımsızlık sonrası dönemde, SSCB Hindistan’ın en güvenilir ekonomik ve savunma ortağı rolünü oynadı. Hem ABD’nin hem de Çin’in Yeni Delhi’ye karşı dostça davranmadığı bir durumda Sovyetler Birliği, Hindistan üzerindeki baskıyı dengelemek için oradaydı. Sovyetler Birliği, Hindistan’ın bölgedeki rolünü savunmak ve güçlendirmek için Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi’nde Hindistan’ın lehine veto kullanmak suretiyle uluslararası platformlarda Hindistan’a büyük bir destek oldu. İhtiyaç duyulduğunda Moskova, Hindistan’ın diğer pazarlara satmakta güçlük çekeceği ürünler için Hindistan’ın kendi iç pazarına erişimini sağladı. Sovyetler Birliği, Hindistan’ın çay ve jüt karşılığında Sovyet buğdayının temini için 1951 yılında imzalanan bir anlaşma ile takas ticareti yapma imkanı sağlayarak Hindistan’ın genç ve kırılgan ekonomisini kolaylaştırdı. Bu düzenlemeler eşitlik, karşılıklı yarar ilkesine dayanmaktaydı, dolayısıyla Hindistan’a herhangi bir döviz yükü de getirmedi. Sovyetler Birliği, ticaret için kullanılmak üzere Hint para birimi rupiyi kabul etti.²³⁸

Sovyetler Birliği’nin yardımıyla işletmeleri inşa etmek için kullanılan endüstriyel ekipman ve lojistik, Hindistan’ın enerji sektörüne yüzde seksen katkıda bulundu. Hindistan’ın petrol üretiminin yaklaşık% 50’si, petrol üretiminin% 30’u, ülkenin çelik üretiminin% 30’u ve elektrik üretiminin önemli bir kısmı Sovyetler Birliği’nden sağlanmaktaydı. Soğuk Savaşın 1954’ten 1975’e kadar devam eden

²³⁷ Ross H. Munro. (Yaz 1993). The Loser. India in the Nineties. *The National Interest*, s. 62.

²³⁸ Hindistan Hükümeti ile Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği Hükümeti Arasındaki Ticaret Anlaşması [1953] INTSer 16. Available at <http://www.commonlii.org/in/other/treaties/INTSer/1953/16.html> 23/09/2018

sürecinde, Hindistan en büyük Sovyet ekonomik yardımcısı oldu. Toplamda 1,263 milyon dolarlık bir miktar alıyordu. Bu miktar, aynı zaman zarfında müttefiklerine yapılan tüm Sovyet yardımlarının% 18'i idi.²³⁹ Ancak Sovyetler Birliği'nin dağılması, Hindistan'ın değiş tokuş ticaret borsalarının eski anlaşmalarına dayanarak mücadele eden Rus pazarına girmesini ve askeri teçhizatı cazip bir şekilde indirimli koşullarda satın almasını zorlaştırdı.²⁴⁰ Hindistan, 1960'larda MiG 21 uçakları satın alıyordu. Hindistan, savunma ihtiyaçlarını karşılamak için SSCB'ye büyük ölçüde bağımlıydı. Soğuk Savaş boyunca Sovyetler Birliği, Hindistan'ın gelişmiş uçak ve diğer büyük askeri donanımlarının başlıca yabancı kaynağı olmuştur.²⁴¹ Rusya, stratejik ortak ve Hindistan'a güvenilir bir arkadaş olmaya devam etti. Fakat, Sovyetler Birliği'nin dağılmasından sonra, zorlu ekonomik koşullar ve Rusya için değişen küresel dinamikler nedeniyle Hindistan'ın eski tavizler ve çıkarlar elde etmesi artık mümkün değildi. Bu durum, Hindistan'ın, tek kutuplu bir dünya çağında bloksuzluğun artık uygulanabilir bir strateji olmadığı gerçeğini ortaya koyarken bunun yerine yeni bir strateji düşünülmesini sağladı. Hindistan, Çin'in bölgedeki tehdidini dengelemek için Sovyetler Birliği'ni de kaybetmişti. Hindistan dış politika yapımcılarının izolasyondan çıkacak yeni ortaklar bulmaları şarttı.

Bu arada ABD, bölgede yükselen Çin etkisine karşı yeni ortaklar arıyordu. Hindistan, dini kimlikleri ve Çin yanlısı devlet politikaları ile uyuşmadığından,

²³⁹ Orah Cooper. (1976). "Soviet Economic Aid to the Third World," in U.S. Congress, Joint Economic Committee, Soviet Economy In A New Perspective (Washington D.C.: U.S. Government Printing Office), Table 1, s. 194.

²⁴⁰ Susan Maitra. (1986). Indo-Soviet trade: rubles and rupees. *Executive Intelligence Review*. Volume 13, Number 50, s. 10-11. <https://larouchepub.com/eiw/public/1986/eirv13n50-19861219/eirv13n50-19861219.pdf> 23/09/2018

²⁴¹ P. R. Chari. (1979). Indo-Soviet Military Cooperation: A Review. *Asian Survey*, Vol. 19, No. 3, s. 230-244.

Hindistan, ortak arayışı husunda, ABD için ideal bir seçim oldu. Kapitalist ekonominin küreselleşme, liberalleşme ve özelleştirme modelinin Hindistan tarafından benimsenmesi, onu ABD için doğal bir müttefik haline getirdi. 1990'ların başlarındaki tek kutuplu dönemde, yükselen bölgesel güçler ve ekonomik bloklar çok hızlı bir şekilde ortaya çıktığı gibi azaldı ve bu senaryoda Hindistan büyük bir pazar ve gelişmekte olan istikrarlı bir ekonomiyle ABD'yi etkiledi. Elbette, kaybedilen güvenin yeniden kazanılması ve Soğuk Savaş dönemi lunapark treni gibi ilişkilerden çıkılması biraz zaman aldı. Geçmişten gelen ihtiyaçların belirsizliği birbirlerine karşı bağımlılık kazandırdı.

Hindistan'ın dış politikasında, büyük ölçüde sosyo-politik ve ekonomik modellerdeki değişimlere bağlı olarak, bazı yerel değişiklik kaynakları vardır; sağ partilerin yükselişi, çok partili koalisyon hükümetleri ve ekonomik reformlar. Rajiv Gandhi'den sonra, ardı ardına hükümetler reform sürecini içerde hızlandırmak ve değişen küresel senaryo ile uyum sağlamak için ülkenin dış politikasında gerekli değişikliklerin yapılması zorunlu hale geldi. Bu görev kolay değildi çünkü koalisyon hükümetleri, hükümet kurulum aşamasında yer alan bütün taraflarla fikir birliğine varmak için çok çalışmak zorunda kaldı. 1990'ların ilk birkaç yılı, reformları tanıtmak ve birleştirmek için harcandı.

3.4. İç Politika ve Ekonomide Değişimler

Reform sürecinde Hindistan 1990'ların başında, yaşanan ciddi ödemeler dengesi kriziyle başa çıkmaya başladı. Hindistan'ın ekonomik krizi ve Sovyetler Birliği'nin dağılması eşzamanlı olarak gerçekleşti ve Hindistan, eski Sovyetler Birliği

dışında yeni istikrarlı mali yardım ve işbirliği kaynakları bulmaya zorlandı. Politika değişiklikleri, aynı zamanda, Jammu ve Keşmir'in tartışmalı bölgeleri de dahil olmak üzere, bazı illerde rahatsız edici hukuk ve düzen durumunun bir sonucuydu. Hindistan'ın bağımsızlığından bu yana sürdürdüğü uzun soluklu ve en organize ayaklanma, Naxalite/Maoist isyanı olarak adlandırılan sınıf-temelli mücadele ve silahlı çatışmadır.²⁴² Ülkenin kuzeydoğusundaki yedi kardeş devlet, Naxal isyanıyla daha kapsamlı güvenlik düzenlemeleri talep ediyorlardı. Bunun için zamanın süper gücüyle beraber istikrarlı bir ekonomi ve güvene dayalı dış ilişkilerin kurulması zorunluydu. Kızıl Bölge ve Pencap'ta isyanlara karşı Hindistan-ABD işbirliği, Hindistan'ın tüm alanlardaki ortak endişeleri, ikili ilişkileri geliştirme arayışının sonucuydu.²⁴³ Hindistan'ın ödeme açığı dengesi nedeniyle ekonomik krizden kaçınmak için IMF'den kurtarma paketi almaktan başka bir seçeneği kalmamıştı. Bu paketle birlikte, eski sosyalist tarzı ekonomiyi bırakarak kapitalist ekonomiyi tanıtmak için katı koşulları kabul etmek zorunda kaldı.²⁴⁴ Hindistan, Indira Gandhi dönemindeki komşularına yönelik agresif dış politika ve ekonomik yaklaşımından kurtularak ticaret anlaşmaları, müzakereler ve dostça ilişkiler kurmaya doğru ilerledi (1998'de Pakistan'la Kargil savaşı bir istisnadır). İç pazarın küreselleşmesinin benimsenmesi nedeniyle, ofensif realist politikalar yavaş yavaş bölgedeki ve yurtdışındaki neorealist yaklaşımla değiştirildi. Başbakan Narsimha Rao yönetimindeki Kongre partisi

²⁴² Sumanta Banerjee. (1984). *India's Simmering Revolution: The Naxalite Uprising* (New Delhi: Zed Books), s. 15–16.

²⁴³ Thomas F. Lynch III. (2016). *India's Naxalite Insurgency: History, Trajectory, and Implications for U.S.-India Security Cooperation on Domestic Counterinsurgency*. *Strategic Perspectives*, No. 22. Institute for National Strategic Studies, s. 21-24. Accessed at <http://inss.ndu.edu/Portals/68/Documents/stratperspective/inss/Strategic-Perspectives-22.pdf> 26/09/2018

²⁴⁴ Baldev Raj Nayar ve T. V. Paul. (2003). *India in the World Order: Searching for Major-Power Status*. (Cambridge: Cambridge University Press), s. 205.

hükümetinin başlıca hedefi, Hindistan'ı istikrarlı bir ekonomi haline getirerek, kendi güvenliğini korumak ve ülkenin güçlü savunmasını sağlamaktır.²⁴⁵

Aslında, dünyaya açılmak, Hindistan politika yapıcılarını kapitalizm korkusundan uzaklaştırdı. Ekonomik sistemin tersine çevrilmesi ve liberalleşmenin benimsenmesi ve merkezi iktidarın Soğuk Savaş sonrası dönemde yoğunlaştığı piyasa güçlerinin deregülasyonu, Hint ekonomisinde büyük bir pozitif değişim yarattı. Ülkenin büyüme oranı artmış ve hızla büyüyen bir iç piyasa belirli bir hızla artmaya başlamıştı. Ekonomik ve ticari politikaların yapısal olarak ayarlanması için Uluslararası Para Fonu'nun koşulları, ekonominin deregülasyonunu tetiklemiştir. Büyük iç pazar, yabancı yatırım ve teknolojiye daha fazla önem verilmesi, küreselleşme ve liberalleşme, dünya ekonomisi ile bağlantı kurmayı mümkün kıldı. Hızlandırılmış büyüme, dünya toplumunda ülkenin imajının olumlu şekilde oluşumuna yardımcı oldu. Sürekli yükselen bir orta sınıf, güç kaynaklarının birkaç elde yoğunlaştığı eski sistemi değiştirdi. Ayrıca, Hindistan'ın dünya ve bölgedeki stratejik açıdan önemli işlerde yer edinmesi için bir kaynak haline geldi. Son reformlarda Hindistan'ın Gayri Safi Yurtiçi Hasılları 1980'lerde ortalama yüzde 3'ten 4'e, 1990'ların sonunda ortalama yüzde 6'dan yüzde 7'ye ve yirmi birinci yüzyılın ilk on yılında yüzde 8 ila 9'a yükseldi. Goldman Sachs tarafından 2007 yılında yapılan tahmin, Hindistan'ın ekonomisini 2030 yılına kadar Japonya'yı ve 2040 yılına kadar ABD'yi geride bırakma olasılığının yüksek olduğunu gösterdi.²⁴⁶ Hindistan, 2011

²⁴⁵ Congress-I, Election Manifesto, 1991 General Elections, s.22.

²⁴⁶ Tushar Poddar & Eva Yi. (2007). India's Rising Growth Potential. *Global Economics Paper*, No. 152 (Goldman Sachs). <https://www.goldmansachs.com/insights/archive/archive-pdfs/brics-book/brics-chap-1.pdf> 18/03/2018

yılında Japonya'nın satın alma gücü paritesinden geri kalmıştı.²⁴⁷ Hindistan'ın ihracatı, olağanüstü bir şekilde reform sonrası dönemde arttı. 1990'lı yıllardan önce yerel merkezli bir ekonomide ve küresel reform sonrası dönem ekonomisinde belirgin bir fark vardır.

Tablo 2: Hindistan ihracatlarının büyüme oranı; ekonomik reformasyonlar'dan önce ve sonrası

VARIABLE	COMPOUND GROWTH RATE FOR PRE-REFORM PERIOD (1980-81 TO 1991-92)	COMPOUND GROWTH RATE FOR POST-REFORM PERIOD (1992-93 TO 2010-11)
India's Exports	7.9%	14.8%
India's Volume indices of Exports	6.1%	11.1%
India's Unit Value Indices of Exports	10.6%	5.5%

- Hindistan'ın ekonomisine dair istatistik el kitabı (çeşitli konular)²⁴⁸

Yukarıda belirtilen tablo, Hindistan'ın ihracatının, reform sonrası dönemde nasıl çift haneli hale geldiğini göstermektedir. İhracattaki artış, Hint yerel üretiminin nasıl keskin bir şekilde arttığını ve uluslararası pazarın taleplerinin standartlarına ulaştığını gösteriyor. İçerdeki yüksek büyüme, reform öncesi dönemin yüksek enflasyon oranlarının düşmesine yardımcı oldu. Hindistan'ın, tabloda yer alan ihracat miktarlarındaki artış oranı (% 11,1), bazı ciddi etkiye sahip faktörler nedeniyle yükseliş eğiliminde olduğu görülmektedir; Uluslararası pazarda emtia fiyatları 1990'ların ortalarında oldukça etkileyici bir şekilde toparlandı, küresel döviz kurlarının

²⁴⁷ Devika Banerji ve Rishi Shah, "India Overtakes Japan to Become Third-Largest Economy in Purchasing Power Parity," *Economic Times*, April 19, 2012.

<https://economictimes.indiatimes.com/news/economy/indicators/india-overtakes-japan-to-become-third-largest-economy-in-purchasing-power-parity/articleshow/12722921.cms> 18/03/2018

²⁴⁸ Taken from Priyanka Sahni. (2014). Trends In India's Exports: A Comparative Study Of Pre And Post Reform Period. IOSR Journal of Economics and Finance. Vol. 3, Issue 2. Ver. I, s. 10.

hareketleri ve reformları, yerel mallar için farklı pazarlar bularak ihracatı teşvik etmek ve geliştirmek için girişimlere öncülük etti ve bu önlemler, reform sonrası dönemde ihracat hacminde bir artışa neden oldu. Reform sonrası dönemde, reform uygulamalarına Hint pazarı rekabetçiliği de eklendi.

Tablo 3: Hindistan'ın Tarım ve Müttefik Ürünler İhracatının Büyüme Oranı:
Ekonomik Reform Öncesi ve Sonrası Dönemde

COMMODITY	COMPOUND GROWTH RATE FOR PRE-REFORM PERIOD (1980-81 TO 1991-92)	COMPOUND GROWTH RATE FOR POST-REFORM PERIOD (1992-93 TO 2010-11)
I.) Agriculture & Allied products	1.9	9.7
1. Tea	0.8	3.0
2. Coffee	-2.5	3.1
3. Rice	-0.4	10.0
4. Tobacco	-4.4	10.6
5. Marine Products	5.7	5.4
II.) Ores & Minerals	2.2	17.5

Kaynak: - Hindistan'ın ekonomisine dair istatistik el kitabı (çeşitli konular)²⁴⁹

Yukarıda belirtilen tablo, ekonomik yapıdaki iç reformların ihracat hacminde nasıl bir değişiklik yarattığını göstermektedir. Tarım ürünü bileşik büyüme oranının, reform öncesi dönemin yüzde 1, 9'undan reform sonrası yüzde 9, 7'ye yükseldiğini ortaya koyuyor. Ulusal Tarım Politikası, Tarım Uzmanlık Alanlarının oluşturulması ve Dünya Ticaret Örgütü ve Uluslararası Para Fonu tarafından önerilen diğer reform programları uygulamalarının geçerliliğini açıklar. Hindistan'ın ihracatının büyük bir kısmı gelişmekte olan ülkelerle yapılmaktadır. Ancak Avrupa Birliği, Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı (OECD), Petrol İhraç Eden Ülkeler Örgütü (OPEC) ve

²⁴⁹ a.e., s.12.

Doğu Avrupa ülkeleri de Hint mallarının büyük alıcıları arasında yer alıyor. Ancak, reform sonrası dönemde, Petrol İhraç Eden Ülkeler Örgütü'(OPEC) ne yapılan ihracat, reform öncesi dönemlerin yüzde 0, 6'sına kıyasla yüzde 20, 5'e yükseldi. Reform öncesi dönem ihracatının yüzde 6, 8'ine kıyasla, reform sonrası yıllarda Ekonomik İşbirliği Örgütü'ne yapılan ihracat yüzde 11,1'e ulaştı. Doğu Avrupa'ya yapılan ihracat önemli ölçüde büyük bir hacme ulaşamamış olsa da, yine de yüzde 3, 6'lık bir oranla kıyaslandığında yüzde 5'e kadar çıkıyor.

Hindistan'ın geliştirmekte olan ülkelerle artan ekonomik bağları, bu ülkelere yapılan ihracattaki önemli artış ve Hindistan'a kendi pazarlarına erişim sağlama konusundaki istekli oluşlarıyla açıklanmaktadır. Geliştirmekte olan ülkeler, 1990'lardan sonra Hindistan'ın toplam ihracat mallarının yüzde 18, 2'sini alırken, (reformları uygulamaya koymadan önce bu oran yüzde 8, 3'tü.) ve Hindistan ekonomisinde yapısal değişiklikleri benimsemekteler. Reform sonrası dönemde Serbest Ticaret Anlaşmaları imzalandıktan sonra, Hindistan'ın Güney ve Güney Doğu Asya ülkeleriyle olan ticari ilişkileri önemli ölçüde artmış ve Hindistan'ın mallarını satarak yabancı bir borsaya sahip olması sağlanmıştır. Hindistan'ın Asya ülkelerine yaptığı ihracat, 1990'larda yüzde 10, 9'dan yüzde 17, 8'e yükseldi. Bhartiya Janata Partisi (BJP) hükümetinin “Doğu Bak” politikası, yükselen Asya ekonomileriyle iyi ticaret ilişkilerinin kurulmasına katkıda bulundu. Hindistan'ın Afrika'daki reform sonrası ihracatı yüzde 19,4'e yükseldi.²⁵⁰

²⁵⁰ Priyanka Sahni. A.g.e, s. 15-16.

Ekonomik reformlar, sosyal sektör için de faydalı oldu. Yoksulluğun azaltılması, okuryazarlığın artırılması projelerine, sağlık sektörü yapılandırmasına ve altyapı projelerine reform öncesi yıllara nazaran daha fazla fon ayrıldı.

Tablo 4: Merkezin Sosyal Sektör Harcamaları (%), 1990-91 ve 2000-1

Major Heads	1990-91 Expenditures (Rs. In billion current prices)	2000-01 Expenditures (Rs. in billion current prices)
1.Education, art and culture	173.8	690.1
2.Medical & public health, water supply and sanitation	65.6	264.4
3.Family welfare	9.3	34.4
4.Housing	7.7	44.5
5.Urban development	7.7	45.0
6.Labour & Employment	7.3	22.9
7.Social security and welfare	38.7	162.9
8.Others*	23.9	69.4
9.Social and Community services (1-8)	334.1	1333.7
10.Rural Development	51.5	182.6
11. Total (9-10)	385.6	1516.3

Kaynak: Hindistan Kamu Maliyesi İstatistiklerinde, Maliye Bakanlığı, GOI, 1995, 2002'de bulunan verilerden hesaplanmıştır.²⁵¹

İstikrarlı ve yükselen bir ekonomik büyüme, Hindistan'ın modern savaş makineleri satın alma konusunda önemli bir bütçe harcayarak ordusunu modernize etmesini sağladı. Hindistan'ın 1997'deki askeri harcamaları 1988'de 17914 milyon dolardan 21851 milyon ABD dolarına yükseldi.²⁵² Hindistan nükleer kapasitesini 1998'de test etti ve uzun süredir devam eden düşük profiline son verdi ve bölgedeki

²⁵¹ S.Mahendra Dev ve Jos Mooij. Patterns in Social Sector Expenditures: Pre and Post- Reform Period.

<https://core.ac.uk/download/pdf/18514320.pdf> 01/10/2018

²⁵² Ülkeye göre askeri harcamalar, sabit olarak (2016) US \$ m., 1988-1997. SIPRI Veritabanı.

https://www.sipri.org/sites/default/files/1_Data%20for%20all%20countries%20from%201988%E2%80%932017%20in%20constant%20%282016%29%20USD.pdf 02/10/2018

emellerini tamamıyla açığa çıkarmayı seçti.²⁵³ Nükleer kapasitenin beyanı, Hindistan'ın güvenini artırdı ve dünya siyasetinde hayati bir rol oynamak için daha iddialı hale getirdi. Büyüme hızını korumak için Hindistan önümüzdeki yıllarda savunma bütçesini artırdı. Hindistan 11. Maliye Komisyonu 1998yılındaki ekonomisinin büyümesini göz önünde bulundurarak savunma sermayesini artırma gereği kararını onayladı ve Komisyonun tahmin döneminde (2000'den 2005'e kadar) genel savunma bütçesinin yılda yüzde 15 oranında artması gerektiğini kabul etti.²⁵⁴

1980'lerde Hindu sağcı Bhartiya Janata Partisi'nin (BJP) yükselmesi ve 1996'da da iktidara gelmesi, bir kez daha Hindistan'ın bölgedeki ve küresel çaptaki hedeflerine ulaşma konusunda agresif hırslı yaklaşımına dönüştü. 2000'li yılların başlarında, Hindistan'ın Dünya Ticaret Örgütü'nün öngörülen değişikliklerindeki güvenli bir mesafeyi koruma politikasında büyük bir değişiklik görüldü. Böylece, Hindistan izolasyoncu politikasından çıkmayı başardı ve küreselleşmeye karşı daha sıcak yaklaşan politikaları kabul etti. İçerdeki ekonomik istikrar, deregülasyonların ve politikaların ademi merkezileştirilmesinin neticelerinden faydalanmaya kararlı olan daha hevesli olan girişimci sınıfa güven vermişti. Gelişmekte olan özel sektör ve sürekli büyüyen hizmet sektörü, dış piyasalara ulaşmış ve ülkeye çok miktarda doğrudan yabancı yatırım çekmiştir.²⁵⁵

²⁵³ C. Raja Mohan. (2004). Crossing the Rubicon: The Shaping of India's New Foreign Policy (New York: Palgrave), s. 60-75.

²⁵⁴ Laxman K Behera'da, Haziran 2000'de, On birinci Finans Komisyonu Raporu (2000-2005). Hindistan'ın Uygun Savunma Harcamaları. Institute for Defense Studies and Analyses, New Delhi. Summer 2008, Vol: 2 Issue: 1. Accessed at https://idsa.in/jds/2_1_2008_IndiaAffordableDefenceSpending_LKBehera 02/10/2018

²⁵⁵ Ravindra Basrur. (2014). Paradigm shift: India during and after the cold war in Ian Hall. The Engagement of India: Strategies and Responses. (Washington, DC: Georgetown University Press), s. 169-183.

İçerdeki istikrarlı ekonomiye duyulan güven, Hindistan'ın Soğuk Savaş dönemindeki kabuğundan sıyrılmasına sebep olmuştur. Böylece, Hindistan, ABD ve diğer gelişmiş ülkelerle ilişkilerini yeniden şekillendirdi. Stratejik ihtiyaçlar ve dostane ilişkiler için daha saygılı bir uluslararası ortam, onurlu ikili ilişkilerin prensiplerinden taviz vermeden ve ülkenin bölgedeki menfaatini korumak da Hindistan'ın Soğuk Savaş sonrası dış politikasının hedeflerindendi ve görünüşe göre Yeni Delhi, büyük ölçüde bu hedefe ulaşmada başarılı oldu.

Hindistan'ın Soğuk Savaş sonrası ABD ile stratejik bağlarını sürdürmeye çalıştığı ve aynı zamanda ulusal haysiyetini de korumaya yönelik çabası kolay değildi. ABD'ye karşı politika seçeneği ve çok kardinal bağlar geliştirmeye yönelten jeostratejik bir ortam tam bir sorgulama gerektiriyordu. Hindistan'ın ABD'ye yaklaştığı zaman, başkan Bill Clinton'ın 1990'ların sonunda Hindistan'ı ziyaret ettiği zamandır. Ancak ikili stratejik ilişkilere sağlanan gerçek destek Bush Junior döneminde oldu. 1996-2007 yılları arasında, yeni Hint-Amerikan ittifakının yapılanması ve şekillendirildiği görülmektedir. Ayrıca, ikili arasındaki sürekli büyüyen ilişkilerin arkasında yatan birçok bağlam vardır.

3.5. Hindistan'ın ABD ve Batı Avrupa ile İlerleyen İlişkileri

Çağdaş uluslararası ilişkiler artık blok siyasetiyle değil, ülkelerin karşılıklı çıkarları ve devletlerin çalıştıkları stratejik ortamdan dolayı benzer fikirlere sahip devletlerle bağların kurulması hususunda motive etmektedir. Karşılıklı menfaatler, ülkeleri kendi yapısında ne kadar farklı olursa olsun daha da yakınlaştırabilir. Soğuk Savaş sonrası dönem Hindistan-ABD ilişkilerinin, ideolojik

bağlamdan ziyade karşılıklı çıkarlara ve korkulara dayalı olarak incelenmesi gerekmektedir. Soğuk Savaş döneminde Hindistan'ın kapitalizm korkusu, Soğuk Savaş sonrası dönemde stratejik ortaklığa dönüştü ve bu değişim politikasının nedeni, her iki ülkenin de ortak muhalif gücü olan Çin'e karşı ihtiyaç duydukları farklı stratejik ortamların ve bölgedeki ekonomik ve jeostratejik çıkarlarını korunmasıdır.

Yeni Delhi'yi küreselleşmiş bir ekonomiyle bütünleştirmeye yönelten değişen stratejisi ve ABD'yle stratejik bağlar kurması yıllar içinde artmıştır. Politika yapıcılar, iki kutuplu dünyanın sonunda küçük veya güçsüz devletlerin bölgesel bir güç olan başka bir devlete her alanda bağlanması (*bandwagon*) hususunda acele etmedi. Politikalarda ani ve devrimci bir değişim yerine, çok iyi hesaplanmış ve yeni bir dış politikaya doğru ölçülen minik adımlar attılar. Hindistan liderliği Soğuk Savaş müttefiklerini ve ortaklarını geri çevirmedi ancak yeni bir stratejik ortamda kademeli olarak ikili ilişkiler ayarlandı. 1980'lerin sonunda ülkenin dış ve ekonomi politikalarında değişiklik başlatan Rajiv Gandhi idi ve Soğuk Savaşın sonunda kademeli olarak büyük değişimlere zemin hazırladı. Rajiv Gandhi, Gorbaçov'un ABD'yle ilişkilerini normale döndürme girişimini, ABD ve Çin'e karşı Hindistan'ın dış politikasını yeniden düşünmek ve yeniden şekillendirmek için örnek aldı. Moskova'nın ABD'ye yönelik yumuşak yaklaşımı, Rajiv'in eski dostunu (SSCB) rahatsız etmeden ABD ile ilişkilerin normalleşmesine doğru küçük adımlar atmasını kolaylaştırdı.²⁵⁶ Rajeev, ofisi tuttuktan hemen sonra yaptığı konuşmada, eski Hindistan'ın sosyo-ekonomik yapısını dönüştürmek için modern teknolojiyle donatılmış yirmi birinci yüzyılın yeni bir Hindistan'ını inşa etme niyetini belirtti.²⁵⁷

²⁵⁶ J. N. Dixit. (2003). India's Foreign Policy, 1947–2003. (New Delhi: Picus Books), s. 170-171.

²⁵⁷ D. C. Sharma. (2009). The Long Revolution: The Birth and Growth of India's IT Industry. (New

Rajeev'in Hindistan'da Bilgi Teknolojileri devrimi fikrini ortaya koyması ve ülkeyi bir ihracat ülkesi haline getirmesi, ABD'nin batı bloğuna doğru daha dostane ve pürüzsüz bir dış politikaya doğru teşvik etti. Dış ticaretin büyümesi dış dünya ile daha fazla bağlantı ve içerde daha fazla reform anlamına gelmektedir ve bu da 1990'larda dış politikaya yeni bir bakış açısı getirmiştir. Sovyetler Birliği'nin dağılması, Hindistan'ı kendi küçük kabuğundan çıkmaya zorladı ve Batı'ya, özellikle yeni ortaya çıkan tek süper güç olan Amerika'ya yaklaştırdı.

Hindistan açısından bakıldığında, Birleşik Devletler ve müttefiklerle olan bağlarını güçlendirmek için verilen karar iki kutuplu bir dünyadaki liderlik rolünü üstlenmekten tamamen farklı olduğu için zor bir karardı. Fakat yeni politik senaryo Hindistan'a çok fazla seçenek bırakmadı. Hindistan'ın ABD'nin hâkimiyeti konusundaki korkusu değişmezken, Hindistan'ın ticaretle ilgili yeni ortakları Hindistan'ın değişimle başa çıkma becerisini merak ediyorlardı. Pazarlarını zorlu bir ekonomiye açmak, Batı dünyası için endişe kaynağıydı. Hindistan, ülkedeki sosyo-ekonomik ve politik reformları kendisine güven duyulmasını sağlamak için kanıtlamak zorunda kaldı. Reformların ilk günlerinde, Hindistan herhangi bir büyük meydan okuyucunun yokluğunda dünyanın yeni doğan süper gücü tarafından soğuk bir tavırla karşı karşıyaydı. Çin pazularını göstermeye ve Hint ekonomik reformları olumlu sonuçlar vermeye başlayana kadar bu soğuk tavırlar devam etti.

ABD tarafından, Hindistan'ın önemi birçok nedenden kaynaklanıyordu. Hindistan'ın coğrafi konumu ABD için stratejik olarak önemlidir. Güney Asya bölgesinin önemi Batı Asya, Güneydoğu Asya ve Hint Okyanusu ile deniz

bağlantısının sağlanabilmesinden kaynaklanmaktadır. Tarihsel olarak, Güney Asya dünyadaki büyük güçler, imparatorluklar için stratejik konumundan dolayı önemliydi. Soğuk Savaş sonrası dönemde ve yirminci yüzyılın tek süper gücü için ise önemsizdi. Amerikan aydınları ve politika belirleyicileri, güç kazanımlarını en üst düzeye çıkarmak için bölgedeki Amerikan üstünlüğünü ve hakimiyetini sürdürme konusunda çok istekliydi.²⁵⁸ Güney Asya, saldırganlıkla dolu iki nükleer silah sahibinin varlığını ABD için daha önemli hale geldi, birkaç büyük savaş yaşandı ve dünyayı nükleer silahların yayılması konusunda tehdit etti.²⁵⁹ Tek kutuplu dünyada ve Asya-Pasifik'teki yeni kurulum gündeminde ABD, bölgenin çıkarlarını korumak için bölgenin önemini akılda tutmak zorunda kaldı. Yeni gündemler bölgedeki başlıca devletler karşısında yenilenmiş bir diplomasiyi talep ediyorlardı. Hindistan, bu senaryoda ABD'nin güvenini kazanmak için en uygun aday olarak ortaya çıktı. Seküler bir demokrasisiyle bölgedeki baskın aktör ve Sovyetler Birliği'nin dağılmasından sonra işbirliği yapmaya istekli olan Hindistan, ABD'nin Hindistan merkezli politikasını çıkarlarına uygun gerekli niteliklere sahip olmasından dolayı sahiplendi.²⁶⁰ 1970'lerde Cino-ABD rekabetinin azaltılmasında önemli rol oynayan eski ABD Dışişleri Bakanı Henry Kissinger, Güney Asya bölgesinde Hindistan'ı egemen bir güç olarak tanıtmıştır. Bu şekilde de kabul eder, "Hint milletinde İngiliz egemenliği altında Yeni Delhi'den kontrol edilen tüm bölgeler üzerinde öne çıkmakta ısrar etmesine neden olan yeni bir egemenlik hissi uyandırdı."²⁶¹ Hindistan, bölgedeki Amerikan çıkarlarını korumak

²⁵⁸ Selig S. Harrison. (1992). "South Asia and the United States: A Chance for a Fresh Start" Current History, Philadelphia., S. 97-1059 in Ahmad Ejaz. (2016). New World Order and U.S. Security Designs in South Asia. *Peace and Security Review*, Vol. 7, No. 15., s. 4-7.

²⁵⁹ David C. Hendrickson. (1994). "The Recovery of Internationalism." *Foreign Affairs*, Vol.73, No.5., s. 27.

²⁶⁰ Teresita C.Schaffer. (2009). The United States, India, and Global Governance: Can They Work Together? *The Washington Quarterly*, Volume 32, Issue 3., s.77-87.

²⁶¹ Washington Post, December 3, 1991. The Nation, Lahore, December 14,1991.

için yararlı olabilecek tüm temel bileşene sahip; güçlü bir ordu ve Hint Okyanusu'nda Basra Körfezinde Çin'e karşı bir denge olarak ABD'nin stratejik çıkarları açısından önemli olan büyüyen mavi-su Hint donanması. Asya-Pasifik'in yükselen gücü olarak Hindistan, ABD'nin çıkarlarına hizmet etti ve “önemli bir rol oynayarak bölgedeki istikrar için rotayı belirleyebilecekti.”²⁶² ABD açısından Soğuk Savaş sonrası dünyanın terörizm, İslami militanlık ve ekonomik rekabet gibi meseleleri Hindistan sepetine koyması konusunda bir baskı oluşturdu.

Soğuk Savaş sonrası Hindistan, yükselen Çin ile daha sıkı ilişkiler kurmaya istekli olması münasebetiyle ABD için bölgesel güç dengesi olma hususunda önemliydi. Hindistan-Çin ticaret ilişkileri 1990'lı reformların ardından yeni bir yükseliş gösterdi. Hindistan geliştirmekte olan ve gelişmiş dünya için pazarını açtı ve Çin, ikinci en kalabalık ülke pazarına kolay erişim sağladığı için ekonomik kısıtlamaların gevşetilmesinden maksimum fayda sağladı. ABD için endişe verici bir çağrıydı bu durum ve bölgedeki Amerikan çıkarlarını aşma potansiyeli olan bölgedeki yeni bir ittifakın yolunu da açıyordu. Hintli iktisatçı ve siyasetçi Jairam Ramesh tarafından bir araya getirilen "Chindia etkisi", iki Asya dev ülkesi arasındaki ekonomik işbirliğinin gerekliliğini izah ederek işbirliği potansiyelinin maksimum faydasını görmeyi amaçlamaktadır.²⁶³ Ünlü analistler Hindistan ve Çin arasındaki bu tür ekonomik işbirliğinin gelecekteki sonuçlarına odaklanmaya başladı. Analize göre, Hindistan ve Çin mevcut orana göre büyüyorsa, öngörülebilir gelecekte bu iki ülke, küresel üretimin yaklaşık yarısını işgal edebilir. Chindia'nın potansiyeli, büyük ve

²⁶² Jasjit Singh. (1992). (Ed.). Indo-US Relations in a Changing World. (New Delhi: Lanca Publications), s. 4-10.

²⁶³ Jairam Ramesh. (2005). Making Sense of Chindia: Reflections on China and India. (New Delhi: India Research Press).

ucuz vasıflı iş gücü, sürdürülebilir iç pazar ve hükümetlerin yatırımları kolaylaştırarak ve yurtdışında akomodatif ticaret davranışlarını benimseyerek pazarlarını açmaya istekli olmalarıyla tahmin edilebilir. Yirmi birinci yüzyıldaki dış politika, ticaret ilişkilerine daha fazla bağımlıdır ve Çin'in artan ticaret bağları, ABD için ciddi bir endişe kaynağıydı ve bu durum bölgedeki hegemonik tasarımına yönelik bir tehdit oluşturuyordu.²⁶⁴ Hindistan'la daha güçlü bağlar geliştirmeye yardımcı olan bir başka sebep de Soğuk Savaş sonrası dönemde ABD'nin önceliklerini değiştirmesiydi. Pakistan ve Afganistan'daki Sovyetler Birliği'ne karşı savaşta hayati bir rol oynadı. Fakat Sovyet ordusunun 1989'da Afganistan'dan çekilmesinden sonra ABD yönetimi, Sovyetler Birliği'nin genişleme gündemine karşı Soğuk Savaş müttefikleri ve sınırdaş devletine askeri ve ekonomik yardımı kesmeye karar verdi. Dolayısıyla, Pakistan Soğuk Savaş sonrası dönemde ABD'nin büyük bir ortağı değildi ve Hindistan için bu büyük bir rahatlama oldu.²⁶⁵ Hindistan, ABD'nin Pakistan'a verdiği askeri ve mali yardımı kendisine karşı kullanılacağı konusunda endişeliydi. Hindistan, bölgedeki Pakistan'a karşı ABD'nin önceliklerinin değişmesinden memnundu.

Soğuk Savaş sonrası dönemde, ABD'li yetkililer, George H W Bush yönetimi sırasında 1990 yılında ilk kez Hindistan'a ziyarette bulunmuşlardı. Bunlar, esas olarak Uluslararası Güvenlik Savunma Bakan Yardımcısı Henry Rowen tarafından yönetilen Amerikan savunma heyetinden oluşuyordu. Ziyareti, Hindistan'ın genelkurmay başkanı General Sunil Francis Rodrigues önderliğinde Ağustos 1991'de bir Hindistan delegasyonu izledi. Delegeler ziyaretleri sürdürmezken savunma ve

²⁶⁴ Chindia, where the world's workshop meets its office.

<https://www.theguardian.com/business/2005/sep/30/china.india> 12/10/2018

²⁶⁵ Dennis Kux. (1993). India and the United States: Estranged Democracies, 1941-1991. (Washington DC: Nation Defense University Press), s. 426.

ticaret ilişkilerini sürdürdüler böylece ikili ilişkiler yavaş ama sabit bir hızla arttı. ABD politika değişimi, tartışmalı Jammu ve Keşmir toprakları üzerindeki Amerikan duruşunda da sergilendi. ABD bir taraftan Hindistan'a Pakistan sınırlarında gerginlik yaratmak yerine diyalog yoluyla çözmesi için baskı yapmış oldu ve öte yandan Kashmir üzerindeki uzun yıllardır devam eden politik duruşunu değiştirip bunu iki taraflı olarak çözmesi gerektiğini vurguladı. Keşmir'i Hindistan ve Pakistan'ın ikili bir meselesi haline getirmek, Pakistan'ın uluslararası toplum ve süper güç yardımı ile anlaşmazlığı çözme çabalarının büyük bir başarısızlığıydı. Özellikle de Keşmirlilerin 1947'den bu yana Hint işgaline karşı en sert savaştığı bir ortamda, Hindistan'a büyük bir destek oldu. 1990'larda Keşmir'de meydana gelebilecek silahlı bir misilleme, Hindistan'ın iç istikrarı ve dış politikası açısından büyük bir tehdit oluşturuyordu. Ayrıca ABD'nin politik duruşunu değiştirmesi yeni Delhi'ye çok ihtiyaç duyduğu bir rahatlama sağladı. Bu duruşu Hindistan'ın, yerli bir mücadele'yi yabancı fonlu terörist faaliyetlere karşı ilan etmesini daha da kolaylaştırdı.²⁶⁶

Bush Yönetimi'nin pek çok kez samimi hareketleri, Hindistan'ı bölgedeki gergin siyasi tavrını gevşetmeye ve ABD ile daha güçlü bağlar kurmaya teşvik etti. Hindistan'ın Irak'a karşı ekonomik yaptırımlara desteği, Irak ile olan iyi bağları ve ortak çıkarlarına rağmen, iki ülke arasındaki buzları kırmaya yönelik başka bir hamlesidir. Hindistan, Körfez krizi sırasında Bombay havalimanından ABD hava kuvvetleri taşımacılığına yakıt ikmaline izin verdi ve Chandrashekhar hükümeti bu tesisi muhalefet ve müttefiklerin güçlü protestolarından sonra iptal etti.²⁶⁷

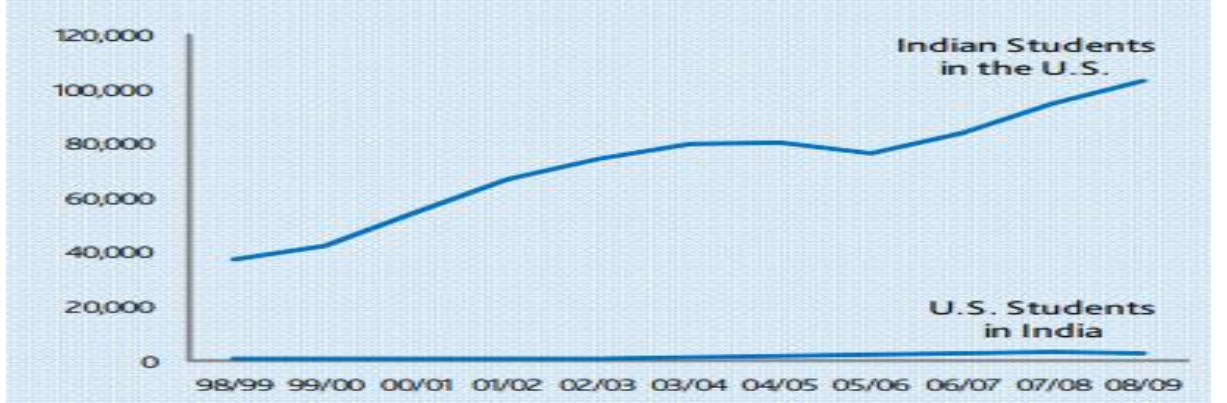
²⁶⁶ Dennis Kux. a.e, s. 434.

²⁶⁷ India revokes permission for U.S. aircraft to refuel. *UPI* Feb. 17, 1991.
<https://www.upi.com/Archives/1991/02/17/India-revokes-permission-for-US-aircraft-to-refuel/6876666766800/> 10/10/2018

İki ülke arasındaki ilişkileri kolaylaştıran ve güçlendiren bir başka önemli faktör de farklı kamusal ve özel sektörün büyük işletmelerinde önemli konumlara sahip Hint göçmenlerden oluşan güçlü Hint lobisidir. Hintli iş adamları, bilim adamları, bilgi teknolojileri sektöründeki uzmanlar ve akademik çevrenin iki ülkeyi daha yakınlaştırmasının oynadığı gayri resmi rol dikkat çekicidir. Hint diasporasının menşei ülke ile olan güçlü bağlantısı, Hindistan'ın ABD ile daha rahat çalışmasını kolaylaştıran bir köprüdür. Birçok önde gelen Hintli politikacı, iktisatçı, sanayici ve bilim adamı, Amerikan üniversitelerinin mezunlarıdır ve bunlar Hindistan için dostluk diplomasinin sağlanmasının kaynağıdır. 2007'nin Forbes verilerine göre, Amerika Birleşik Devletleri'ndeki üniversitelerde okuyan çok sayıda Hintli öğrenci vardır. ABD'de 2007 yılında Hindistanlı öğrenci sayısı 76.000 idi.²⁶⁸ ABD üniversitelerindeki sanat ve bilim alanlarındaki farklı Hintli öğrenci sayısı, diğer ülkelerden daha fazladır ve ülkeler arasındaki diplomatik ilişkilerin oluşturulması ve şekillendirilmesi üzerinde büyük bir etkiye sahiptir. Bu öğrenciler, ülkeye geri döndükten sonra, ABD'nin kültürel değerlerini yayan büyükelçileri haline geldiler ve ülkeler arasında daha yumuşak, samimi siyasi ve ekonomik bağların kurulmasının bir nedenidir. ABD kurumlarına yaklaşan Hindistanlı öğrencilerin sayısı 1990'lardan beri artmaktadır.

Şekil 5: U.S. – India Student Exchange, 1999/00 to 2008/09

²⁶⁸ Andrew White. Indian Students Flock to The U.S. Aug 13, 2007. https://www.forbes.com/2007/08/05/india-america-students-oped-cz_aaw_0813students.html#188c32dd4748 15/10/2018.

Kaynak: Open Door Reports on International Educational Exchange, IIE

Kaynak: “Hindistan'a Yurtdışında ABD Çalışmalarını Genişletme” başlıklı raporda bahsedildi²⁶⁹

Yukarıdaki grafik, 1998'den beri öğrencilerin sayısındaki artışı göstermektedir. Bu, Hindistan-ABD ilişkilerinin ekonomik ve savunma alanlarındaki ilişkilerinin yukarı doğru büyümesine tanık olunulduğu zamandır. ABD'li yetkililerin Hindistanlı öğrencileri yerel kurumlara ve öğrenci değişim programlarına katılmaya ikna etme konusundaki kişisel çıkarları, bu akademik değişim programlarının Hindistan ve ABD arasındaki stratejik bağları şekillendirmede önemli payı olduğunu göstermektedir. Sekreter Karen Hughes'in ABD'deki kolej ve üniversite başkanlarından oluşan bir heyetle birlikte Hindistan'a yaptığı ziyaret, giderek daha fazla Hindistanlı öğrenciyi cezbetmek için ABD girişiminin bir parçasıydı.²⁷⁰ Bu çabalar Hindistan'ın öğrencileri ABD üniversitelerine ihraç etmede Çin'i aşması

²⁶⁹ Patricia Chow & Kimberly Cho. (Temuz 2011). Expanding U.S. Study Abroad to INDIA: A Guide for Institutions. *Institute of International Education*, s. 6. <http://www.usief.org.in/India-Study-Abroad-Capacity-Report.pdf> 15/10/2018

²⁷⁰ Under Secretary Karen Hughes: Travel to India. US Department of State. <https://2001-2009.state.gov/r/travel/2007/89563.htm> 15/10/2018

neticesiyle verimli bir çaba olarak görünüyor. Öğrencilerin değişim programları, Hindistanlı öğrencilerin Amerikan şirketlerine ve kurumsal sektörün büyüme ve gelişmesine yardımcı olan bilim ve bilgi teknolojilerindeki uzmanlığı ve becerileri gibi karşılıklı yararlar sağlarken, bu mezunlar Hindistan'a yapılan havale kaynaklarıdır ve eve geri döndüklerinde ülkeler arası dostluk ve işbirliği köprüsü oluyorlar. Hindistan lobilerinin ABD'deki güçlü varlığı Hindistan için büyük bir fayda sağlıyor. Kongre ve Senato üyelerini Hindistan için elverişli yasaları geçirme konusunda ikna etmek, Hindistan'ın Washington DC'deki lobilerinin büyük bir başarısıdır.²⁷¹

Hindistan'ın lobisi ABD Senatosu'ndaki Friends of India Group gibi dinamik platformlar oluşturmada çok aktiftir.²⁷² “Friends of India” grubu, Cumhuriyetçi Senatör John Cornyn, eski eşi ve Dışişleri Bakanı Hillary Clinton da dahil olmak üzere bazı tanınmış ABD kamuoyu üyelikleriyle etkili bir platformdur. ABD Senatosu'nda 2004 yılında kurulan Hindistan kurultayı (*India Caucus*), ülkeyle ekonomik ve savunma bağlarını kuran Senato'da kurulan ilk ülke odak noktasıydı.²⁷³ Amerika Birleşik Devletleri Hindistan Siyasi Eylem Komitesi (USINPAC), ABD'de yaşayan Hindistanlıların ülkeleri daha yakınlaştırmak ve ABD Kongresi'nde Hindistan karşıtı yasalara aykırı davranmak için bir rol oynadığı bir platformdur. USINPAC'ın Hindistan için etkinliliği, 2005'te ABD ile Hindistan arasında sivil-nükleer anlaşma imzalanmasında oynadığı rol ile değerlendirilebilir.²⁷⁴ Birçok Hindistan kökenli

²⁷¹ “How India drowned Pakistan's voice in America.” *Rediff News*, May 4, 2017.
<http://www.rediff.com/news/special/how-india-drowned-pakistans-voice-in-america/20170504.htm>
15/10/2018

²⁷² Friends of India' group in U.S. Senate. *The Hindu*. April 4, 2004.
<https://www.thehindu.com/2004/04/01/stories/2004040105941400.htm> 09/10/2018

²⁷³ Senate India Caucus. <https://www.warner.senate.gov/public/index.cfm/senate-india-caucus>
09/10/2018

²⁷⁴ The US India political action committee. <http://www.usinpac.com/> 15/10/2018.

Amerikalılar yıllardır senatonun bir parçasıydılar ve ülkeleri ekonomik ve savunmacı cephelerde bir araya getirme konusunda etkilerini kullanıyorlar. Başarılı bir lobi çalışması, Hindistan'a kayda değer katkılar sağlar. Kongre üyelerinin dörtte biri, Hindistan-ABD ilişkilerini teşvik etmeyi amaçlayan ABD Kongresi'ndeki gayri resmi bir gruba katılmaları için destek verdi.

Hindistan-ABD ilişkileri için en önemli zaman 1998 ile 2007 arasındadır. Bu dönemde, sağcı Hindu partisi Bhartiya Janata Partisi (BJP) tüm Hindistan Kongresi Partisi'ni devasa bir marjla yenerek iktidara geldi. Başbakan Atal Bihari Bajpai liderliğindeki koalisyon, ekonomik ve savunma alanlarında ilişkileri ilerletme konusunda derin bir heves gösterdi. BJP'nin dönemine, 'realpolitik'in başlangıcı olarak kabul edilebilir. Söz konusu parti, yalnızca ülkenin çıkarları ve güç konsolidasyonu temel alınarak birkaç ülkeyle stratejik bağlar kurmaya başladı, ancak en önemli önceliği ABD'dedir.²⁷⁵

Soğuk Savaş sonrası dönemde Hindistan-ABD ilişkilerinin yolculuğu pürüzsüz ve kolay değildi, birçok iniş ve çıkışlar ve acı-tatlı anılar vardı. 1991 Hindistan-ABD deniz tatbikatları buzların erimesini sağladı ancak her iki ülke için de hala endişe verici konular vardı. Hindistan, ABD'nin Pakistan'a silah tedarikinden endişe duyuyordu. Rusya'nın yardımıyla Hindistan'ın füze geliştirme programı, ABD için de sorunluydu ve programı terk etmek için Hindistan'a baskı yapıyordu. ABD, Rus silah sistemlerini Hindistan'ın satın almasını da engelledi ve Hindistan'ın savunma ile

²⁷⁵ David. M.Malone, Rohan Mukherjee. (2009). India-US Relations: The Shock of the New. *International Journal*, 64(4), s. 1061-1062. <http://www.jstor.org/stable/40542174>

ilgili projeleri iyileştirmede Amerikan ileri teknolojisine erişiminde engeller yarattı.²⁷⁶ ABD, Hindistan'la farklılıkları nedeniyle 1995'te Nükleer Silahların Yayılmasını Önleme Anlaşması'nın (NPT) imzalanması konusuna daha da fazla ilgi göstermişti. ABD, anlaşmanın kalıcı bir şekilde genişletilmesini savunuyordu ve Hindistan bu dayatmaya karşıydı. Hindistan, NPT'yi zaten nükleer teknolojiye ve silahlara sahip ülkelerin nükleer programlarını uzatabileceğini, ancak buna sahip olmayan ülkelerin sivil kullanım için bile nükleer program geliştirmeyi yasakladıklarını söyleyerek NPT'yi imzalamayı reddetti. NPT'yi imzalamayı reddetmesinin nedeni olarak Hindistan, 1971'deki ilk testinden bu yana nükleer silah kullanmayan ya da çoğaltılmasına karşı çıkan geçmiş kayıtlarına atıfta bulundu.²⁷⁷ Hindistan'ın nükleer varlığa sahip olma ve proliferasyon sorunu konusundaki yaklaşımı Kenneth Waltz'un 'ne kadar fazla olursa o kadar iyi olur (*more the better*)'²⁷⁸ iyimserliği ve bölgesel istikrar faktörü olarak açıklanabiliriz. Nükleer programı tutmanın sebebi Çin ve Pakistan tehdidini caydırmaktı ve Hindistan bütün nükleer programını terk edecekti ve tüm ülkeler bunu yaparsa NPT'yi imzalayacaktı.²⁷⁹ Hindistan ve ABD arasındaki fark, Hindistan'ın 1996 yılında Kapsamlı Nükleer Test Yasağı Anlaşması'nı (CTBT)

²⁷⁶ US blocks critical cryogenic deal, forces India to indigenize. India Today, Aug 15, 1993. <https://www.indiatoday.in/magazine/science-and-technology/story/19930815-us-blocks-critical-cryogenic-deal-forces-india-to-indigenise-811389-1993-08-15> 16/10/2018.

²⁷⁷ "Indo-US Relations: An Agenda for the Future," Dışişleri Bakanı Sayın Shyam Saran'ın Heritage Foundation'a Adresi, Washington D.C., Mart 30, 2006.

https://www.indianembassy.org/archives_details.php?nid=734 16/10/2018

²⁷⁸ Kenneth N. Waltz. (1981). The Spread of Nuclear Weapons: More May Be Better, *Adelphi Paper* no. 171

(London: International Institute for Strategic Studies).

²⁷⁹ David Albright & Susan Basu. (2006). "Neither a Determined Proliferator nor a Responsible Nuclear State: India's Record Needs Scrutiny," *ISIS Issue Brief*.

<http://www.nci.org/06nci/04/indiacritique.pdf> 16/10/2018

imzalamayı reddetmesiyle itirazına devam etti.²⁸⁰ Hindistan 1998'de nükleer cihazları test etti ve Başkan Bill Clinton hemen ekonomik yaptırımlar uyguladı.²⁸¹

Başkan Bill Clinton'ın Hindistan'ı ziyaret etmesiyle ilişkiler normalleşmeye döndü, bu ziyaret, Soğuk Savaş sonrası dönemde Hindistan'a yapılacak herhangi bir Amerikan başkanının ilk ziyaretiydi. Pakistan'ı göz ardı ederken Hindistan'a yaptığı olağanüstü ziyaret, Soğuk Savaş sonrası dönemde Washington'un politika yönelişinde büyük bir değişimi ortaya koydu ve bu durum Hindistan ile yeni bir stratejik ve ekonomik ortaklık başlatmak için ABD'nin istekliliğinin bir tezahürü oldu. Clinton, yazılım ve bilgisayar endüstrilerinin teknoloji merkezi olan Haydarabad da dahil olmak üzere beş Hindistan şehrini ziyaret etti. Hindistan Başbakanı Atal Behari Vajpayee ile ortak bir “vizyon” ifadesi imzaladı ve “dünyanın en büyük iki demokrasisi arasında daha yakın ve niteliksel olarak yeni bir ilişki kurma” kararlılığını ifade etti. “Pek çok açıdan”, belgede, “21. Yüzyıl dünyasının karakteri, barış, refah, demokrasi ve özgürlük için işbirliğimizin başarısına bağlı olacaktır” denilmektedir.²⁸² Hindistan'a Clinton turu pek çok düzeyde önemliydi; sadece ekonomik bağları güçlendirmeyi değil, aynı zamanda stratejik bağları da güçlendirmeyi hedefliyordu. Başkan Clinton, Hindistan Parlamentosu'nda yaptığı tarihi konuşmasında, “Hindistan ve Amerika doğal müttefikler, biri diğerkinin insanını, daha insancıl ve adil bir dünya

²⁸⁰ Chandreyee Chakraborty. India's Policy towards WMD Weapons: Status and Trends. *Institute of Defense and Analysis Studies*. https://idsa.in/cbwmagazine/india-policy-towards-wmd-weapons_cchakraborty 16/10/2018

²⁸¹ William J. Clinton: "Memorandum on Sanctions Against India for Detonation of a Nuclear Device," May 13, 1998. Online by Gerhard Peters and John T. Woolley, *The American Presidency Project*. <http://www.presidency.ucsb.edu/ws/?pid=55944> 16/10/2018

²⁸² William J. Clinton: "Joint Statement on United States-India Relations: A Vision for the 21st Century," March 21, 2000. Online by Gerhard Peters and John T. Woolley, *The American Presidency Project*. <http://www.presidency.ucsb.edu/ws/?pid=58271>. 17/10/2018

arzusunda kendi yansıması olarak gören iki ulus” dedi.²⁸³ Başkan Clinton’ın Hindistan-ABD ilişkilerini açıklamak için “doğal müttefikler” terimini kullanması başka hiçbir Amerikan devlet başkanının kulanmaması nedeniyle büyük önem taşımaktadır. Hindistan'a yaptığı resmi ziyaretten bir yıl önce, 1999 yılında Hindistan ve Pakistan arasındaki Kargil savaşı sırasında Başkan Clinton, Pakistan hükümetinin Kargil tepelerindeki Kaşmir ayrılıkçılarına desteğini geri çekmesi için baskı yaparak Hindistan'ın işini kolaylaştırdı, dolayısıyla Hindistan'a askeri kayıplardan kaçınmasında büyük bir rahatlama sağladı.²⁸⁴ Hindistan, Mayıs 1998'de nükleer cihazlarını test ettiğinde bile ikinci kulvar diplomasisi ve ABD ile Hindistan arasındaki stratejik konulardaki kapalı kapılar ardında görüşmeler yapılmıştır. ABD Dışişleri Bakan Yardımcısı Strobe Talbott ile Hindistan Dışişleri Bakanı Jaswant Singh arasında 1998 nükleer testler onrası, sekiz “stratejik diyalog” turu gerçekleştirildi.²⁸⁵ Kargil çatışması, Hindistan ve ABD'ye terörle mücadele için istihbarat servislerinin işbirliği ve paylaşma fırsatı sağladı.

Clinton’ın Hindistan'la daha yakın ilişkiler kurma inisiyatifi, ardından Bush’un ikili ilişkileri “Stratejik İş Ortağı” seviyesine yükseltmesini sağladı. Başkan Clinton’ın nükleer cephanelik meseleleri konusundaki duruşu ve NPT ve CTBT’nin imzalanması şartları aynı kaldı ve Bush’un turu sırasında çok fazla vurgu yapmasa da bu politikayı sürdürmeye devam etti. John Mearsheimer de dahil pek çok analizci onu bunun için

²⁸³ President Clinton’s Address to the Indian Parliament. *AP Archive*, 03/22/2000 01:39 PM. <http://www.aparchive.com/metadata/WHITE-HOUSE-PRESIDENT-BILL-CLINTON-NEW-DELHI-INDIA-PARLIAMENT-SPEECH/2504f6b5ee7e471297d84503049b5049?query=MIDDLE+EAST> 17/10/2018

²⁸⁴ Bruce Riedel. (2002). *American Diplomacy and the 1999 Kargil Summit at Blair House*. Policy Paper, Center for the Advanced Study of India, University of Pennsylvania.

²⁸⁵ Strobe Talbott. (2004). *Engaging India Diplomacy, Democracy, and the Bomb*. (Washington DC: Brookings Institution Press), s. 112-170.

eleştirdi ve Hindistan'ın nükleer programını stratejik nedenlerden dolayı terk etmediği politik duruşunu desteklediler.²⁸⁶

Başkan Clinton'ın Haydarabad ve Mumbai'ye ziyareti ve bilgi teknolojileri ile ilgili işletmelerle buluşması, her iki ülkenin özel sektörü arasında yakın ilişkilerin geliştirilmesi için bir onay oldu. Hindistan'dan ABD'ye yapılan ihracat 1990'da 150 milyon dolardan 2000'de 4 milyar dolara çıktı ve 2008'e kadar 85 milyar dolara çıkacağı tahmin ediliyor.²⁸⁷ Genelde Başkan Clinton'ın Mart 2000'de Hindistan'a yaptığı ziyaret Hindistan-ABD ilişkilerinde pek çok yeni örnek belirledi.

Başkan Clinton'ın Hindistan'a yaptığı ziyaretin ardından, ABD'nin Keşmir politikası, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi kararları ve etkili büyük güçlerin arabuluculuğu altındaki anlaşmazlığı çözmek için dengeli bir yaklaşımdan, Keşmir'i Hindistan ile Pakistan arasında ikili bir anlaşmazlıktır diye büyük bir değişimden Hindistan yanlısı bir duruşa geçti. Clinton, Keşmir meselesini çözmek için daha önceki arabuluculuk tekliflerinden geri çekildi ve Hindistan hükümetinin Keşmir'i içsel bir sorun haline getirme ve bunun için dış müdahale kabul edilemez konusundaki vurgusunu kabul etti.²⁸⁸ Dahası, Dışişleri Bakanı Madeleine Albright, Hindistan ve Pakistan'ı Kontrol Hattı'na (LoC), (Pakistan ve Hindistan arasındaki 1971 savaşını sona erdirmek için kurulan Keşmir arasındaki sınırlama) saygı göstermeye çağırdı.²⁸⁹

²⁸⁶ John J. Mearsheimer. "India Needs the Bomb", *The New York Times* (New York), March 24, 2000. <https://www.nytimes.com/2000/03/24/opinion/india-needs-the-bomb.html> 17/10/2018

²⁸⁷ Jane Perlez. "Clinton Lauds Technology as key to India's Economy", *The New York Times*, March 25, 2000. <https://www.nytimes.com/2000/03/25/world/clinton-lauds-technology-as-key-to-india-s-economy.html> 17/10/2018

²⁸⁸ C. Raja Mohan. Clinton's stand on Kashmir: A historic shift? *The Hindu*, March 24, 2000. <https://www.thehindu.com/thehindu/2000/03/24/stories/01240005.htm> 18/10/2018

²⁸⁹ William J. Clinton: "Press Briefing by Secretary of State Madeleine Albright," March 21, 2000. Online by Gerhard Peters and John T. Woolley, The American Presidency Project. <http://www.presidency.ucsb.edu/ws/?pid=48086>. 18/10/2018

Başka bir deyişle, Pakistan'a verdiği mesaj, Keşmir ayrılıkçıları desteklemekten geri kalmamaktı. ABD görevlileri tarafından Hindistan'ın Keşmir konusundaki tavrını kabul etmek ve Pakistan'ın infiltrasyonunu engellemeye zorlaması Hindistan için diplomatik bir başarı ve büyük bir rahatlama oldu. Hindistan'ın işgal ordusunun Jammu ve Keşmir'de işlediği insan hakları ihlalleri uluslararası toplum için bir endişe kaynağıydı.

ABD'nin 1990'ların sonlarına doğru Hindistan'a karşı yürüttüğü politikadaki değişikliği, göz ardı edilemeyecek başka önemli bir etkene sahiptir. Nükleer silahlı bir Hindistan, ABD'nin bölgedeki çıkarına istikrarsız Pakistan'dan daha fazla hizmet edebilir. Pakistan'ın Çin'le güçlü ilişkileri ve Çin'in Pakistan'a verdiği askeri destek ABD'nin endişe kaynağı oldu. Öte yandan, Hindistan'ın yükselen Çin ile ticaret bağlarının artmasına rağmen, uzun zamandır devam eden bir sınır anlaşmazlığı vardır ve Hindistan-Çin rekabeti Hindistan ile ABD arasındaki stratejik bağların oluşturulmasında bir araya gelme noktasını oldukça kapsamlı bir şekilde kanıtladı. Hindistan'ın yükselen ekonomisi, bölgesel emelleri, devasa iç pazarı, demokrasisi ve liberal ekonomik değerlere sahip olması ABD'yi Hindistan'ı bölgedeki Çin'e karşı bir denge olarak yerleştirmeye yöneltti.²⁹⁰ Bu Washington DC stratejisi, yükselen Hindistan Çin işbirliğine bir son vermek ve Asya'daki etkileyici rolünü güvence altına almak için ikili amaca hizmet etti.

Başkan George W. Bush yönetimi, Hindistan'la daha kapsamlı jeostratejik bağlar inşa etmede kendinden öncekilerin izlediği politikayı uygulamaya devam etti.

²⁹⁰ The elephant and the Pekinese. *The Economist*, March 16, 2000.
<https://www.economist.com/special/2000/03/16/the-elephant-and-the-pekinese> 18/10/2018

11 Eylül olayı, bir şekilde Terörizme Karşı Küresel Savaş bağlamında sahip olduğu stratejik ilişkilerine bir destek sağladı. ABD'nin Afganistan ve Irak'a askeri müdahalesi, Asya'ya olan ilgisini artırırken, Hindistan bunu bölgedeki hegemonik hırslarını genişletmek için bir fırsat olarak değerlendirdi. 9 Eylül sonrası küresel senaryo, Hindistan'ın ABD ve İsrail ile bazı önemli savunma anlaşmalarını güvence altına almasını sağladı. Büyüyen ekonomisi ve elverişli uluslararası politikalar, Hindistan'ın askeri gücünü artırmasına ve önemli bir küresel aktör olma imajını desteklemeye yardımcı oldu. Bireylerin liderlik rolleri, ülkeler arasında güçlü bir ilişki kurulmasında göz ardı edilemez ve Hindistan-ABD ilişkisinde Başkan Clinton, Başkan Bush Junior, Başbakan Atal Bihari Vajpayee ve Manmohan Singh'in rolü önemli niteliktedir. Hindistan liderleri, ekonomik sistemi yeniden canlandırmak ve ardından Soğuk Savaş sonrası dönemde uzun dönemli stratejik ilişkileri geliştirmek için ABD'ye karşı duyulan güven eksikliğinin üstesinden gelebilmek için cesur kararlar aldılar. Amerikan açısından Başkan Clinton'un Soğuk Savaş zamanı iki ülke arasında yeni bir yakın askeri ve jeostratejik işbirliği dönemini başlatmaya yönelik kişisel çabaları, George W. Bush tarafından da takip edildi.²⁹¹

3.6. Cumhurbaşkanı George W. Bush Döneminde Hindistan-ABD

İlişkileri

İktidara geldikten kısa bir süre sonra, Başkan Bush, 9 Eylül 2001'de, Dünya Ticaret Merkezi ikiz kulelerinin ve Pentagon binasının teröristlerce vurulması sonucu

²⁹¹ S. Paul Kapur & Sumit Ganguly. (Temuz/Agustos 2007). The Transformation of U.S.-India Relations: An Explanation for the Rapprochement and Prospects for the Future. *Asian Survey*, vol. XLVII. No. 4, s. 650-653.

bir terör kriziyle yüzleşmek zorunda kaldı. Terörizme karşı savaş, Soğuk Savaş sonrası senaryoyu, göreceli olarak barışçıl (Körfez Savaşı krizi hariç) küresel düzenden teröristlere karşı koalisyon temelli bir savaşa dönüştürdü. ABD'nin Afganistan'a NATO'nun koalisyon güçlerinin yardımıyla müdahalesi, Güney Asya'daki jeostratejik ittifakın kurulması fikrini bir kez daha değiştirdi. Pakistan, ABD'nin Afganistan'da savaşmak için lojistik desteğe etkin bir şekilde ihtiyaç duyması nedeniyle, Küresel Terörle Mücadele'de sınırdaş devlet haline geldi.

Bu yeni küresel durum Hindistan'ın politika yapıcıları için de cesaret verici oldu. Hindistan'ın terörizm kurbanı olduğuna dair söylem, 9 Eylül sonrası dönemde dikkatlerin üzerine çekilmesini sağladı. Hindistan, uluslararası toplumu terörizm tehdidiyle karşı karşıya getirerek küresel barışa çok fazla ilgi gösterme ve katkıda bulunma konusunda inandırmak için mevcut tüm seçenekleri kullandı. Bu sayede Hindistan, dünyanın dikkatini Keşmir ihtilafından uzaklaştırmış ve Hindistan'ın iç meselesi olarak tasvir etmiş ve yabancı unsurların (Pakistan'ı suçlayarak) ülkenin iç huzurunu bozmaya katılmışlardır, şeklinde izah etmeye çalıştı.²⁹²

Hindistan, Pakistan'ın Teröre Karşı Savaş'taki sınırdaş devlet (*frontline state*)²⁹³ olma statüsü ABD'yi Hindistan'la olan ilişkilerinden taviz vermesine sebep olacağından korkuyordu. Fakat 9 Eylül sonrası ABD, Hindistan ve Pakistan karşısında dengeli bir yaklaşım sürdürmeye çalıştı. İslamabad'ın Afganistan'daki Taliban rejimine karşı sürdürdüğü savaşta desteğini kazanmak için Hindistan'la ilişkilerini güçlendirmeye devam etti ve Pakistan ile olan eski ilişkilerini de tazeledi.²⁹⁴ Bu yeni

²⁹² Kripa Sridharan. (2009). Indo-US Engagement: An Emerging Partnership and its implications (Macmillan Publishers India, New Delhi), s. 69.

²⁹³ Çatışma bölgesine sınırı olan ülke.

²⁹⁴ Stephen P. Cohen. (2005). Emerging Power – India (Oxford India Press, New Delhi),

gelişmede ABD Dışışleri Bakanı Colin Powell 15-17 Ekim 2001'de Hindistan ve Pakistan'ı ziyaret etti. Hindistan endişelerini ona aktardı. Hindistan'ın güvensizliğinin çoğu, Pakistan'ın teröre karşı verdiği savaştaki yeni rol ve faydaları hakkındaydı. Hindistan Başbakanı Atal Bihari Vajpayee, ABD'nin Pakistan'a yönelmesiyle ilgiliydi. Hindistan, Afganistan'daki Taliban'a karşı askeri ve lojistik açıdan teröre karşı savaşta yardım teklifinde bulundu ancak ABD, Hindistan üzerinden Pakistan'ı tercih etti. Pakistan'ın coğrafi konumu ve Afganistan ile yakınlığı ülkeye özel bir rol kazandırdı. Pakistan'ın Taliban'a karşı her türlü lojistik ve istihbarat paylaşımını sağlamaya istekli olması, Hindistan'ın Keşmir anlaşmazlığı konusunda Amerikan desteğini kazanmasını sağladı. Böylece, Hindistan'ın Pakistan'ı terörizm destekli bir devlet olarak tasvir etme arzusu yeni senaryoda gerçekleşemedi.²⁹⁵ Hindistan, Colin Powell'ın Pakistan'daki açıklamasından memnun değildi: "Keşmir meselesi ilişkiler açısından çok önemlidir ve tüm tarafların kaygılarını karşılıklı olarak kabul edilebilir yollarla ele almaları hususunda istekli olurlarsa sorun çözülebilir."²⁹⁶ Hindistan terörizm meselesini merkezi bir sorun olarak tanıtmak ve Keşmir'i gündemden çıkarmak istedi. Yeni Delhi, kendisini terörizmle savaşan bir ülke ilan etmek yerine, terörle mücadeleye karşı Pakistan'ı sınırdaş ülke yapma konusunda istekli olan Washington'ın bu tavrından rahatsızdı.²⁹⁷ ABD ve Hindistan arasındaki Keşmir konusundaki anlaşmazlık ve lojistik hizmetler için Pakistan'a yardım edilmesi, Yeni Delhi'de Colin Powell ve Jaswant Singh'in basın açıklamasında dile getirildi. Bir gazeteciden gelen soruyu

s.(preface), XV.

²⁹⁵ J.N. Dixit. (2002). India's foreign Policy Challenge of Terrorism: Fashioning New Inter State Equations. (Gyan Publishing House, New Delhi), s. 305.

²⁹⁶ Powell arrives in India after Pakistan meetings. CNN, Ekim 16, 2001.

<http://edition.cnn.com/2001/WORLD/asiapcf/south/10/16/ret.pakistan.us.meeting/index.html> 23/10/2018

²⁹⁷ K. K. Katyal. Agreeing to disagree. The Hindu, Ekim 22, 2001.

<https://www.thehindu.com/thehindu/2001/10/22/stories/05222523.htm> 23/10/2018

yanıtlarken, Hindistan dışışleri bakanı Jaswant Singh: “iki demokratik ülke olarak biro lay hakkında aynı görüşte olmayabiliriz ama bir uyuşmazlık konusunda anlaşmazlık içinde olmak zorunda değiliz ve birlikte çalışabiliriz” dedi.²⁹⁸

Hindistan’ın terörle mücadele ve Afganistan savaşında Amerika’ya yardım etmeye yönelik uluslararası koalisyonun bir parçası olmaya istekli olması da, Hindistan donanmasının ABD’nin Afganistan’a Malacca boğazlarından geçişinin sağlanmasına eşlik ettiği zaman da açıkça ortadaydı.²⁹⁹ Terörle mücadele girişimlerinde güvenlik ve gözetim alanındaki ikili işbirliği, Soğuk Savaş güvensizliğini güvene dayalı bir stratejik ortaklığa dönüştürdü. Hindistan’ın terör mağduru söylemi, Beyaz Saray’dan onay almaya başladı. Colin Powell ve Condoleezza Rice gibi yetkililer, sınır ötesi müdahale için Pakistan’ı eleştirdi ve Pakistan’da faaliyet gösteren terör örgütlerini frenlemek için daha fazla çaba göstermelerini talep ettiler.³⁰⁰ ABD’nin desteği, Hindistan’ı ülkedeki her olayı Pakistan’a karşı kullanmaya ve uluslararası toplumu harekete geçmeye zorlamaya teşvik etti. Hindistan, Pakistan’ı Gujarat tapınağındaki ve Keşmir’in Hindu çoğunluğunun yaşadığı Jammu bölgesinde işlenen sivil cinayetlerden dolayı sorumlu tuttu. ABD ve müttefikleri, Pakistan’ı, suçlulara karşı sıkı bir şekilde harekete geçmeye zorladılar. ABD Dışışleri Bakanı Colin Powell ve İngiltere Dışışleri Bakanı Jack Straw, Camp David’deki bir Irak savaşı zirvesinde Pakistan’ı, Keşmir’e militan

²⁹⁸ Hindistan Dışışleri Bakanı Jaswant Singh ile açıklamalar. Sekreter Colin L. Powell New Delhi, India Ekim 17, 2001. Accessed at <https://2001-2009.state.gov/secretary/former/powell/remarks/2001/5408.htm> 23/10/2018

²⁹⁹ Amit Baruah. Only ‘escort duties’ in Malacca Straits. The Hindu, Nisan 23, 2002. <https://www.thehindu.com/2002/04/23/stories/2002042302911100.htm> 23/10/2018

³⁰⁰ Sue Pleming. Rice pushes Pakistan, seeks to curb India response. Reuters, Aralık 3, 2008. <https://www.reuters.com/article/us-india-mumbai/rice-pushes-pakistan-seeks-to-curb-india-response-idUSTRE4B00LI20081203> 24/10/2018

saldırıları sona erdirmek amacıyla “taahhütlerini yerine getirmesi” için baskı yapıldı..³⁰¹ Başka bir olağanüstü itirafta, ABD Dışışleri Bakanlığı Politika Planlama Direktörü Richard Haass, "ABD'nin bir süredir Pakistan hükümetinin Kontrol Hattı boyunca tüm infiltrasyonu durdurmaya çağırdığını"³⁰² itiraf etti, Dolayısıyla, Hindistan'ın bir iç mesele olduğunu ve Pakistan'ın Keşmir'de isyanı finanse ettiğine dair duruşunu onayladı. Hindistan yanlısı yaklaşım, Hindistan'ı ABD'ye yakınlaştırıyordu. Bay Kanwal Sibal Hindistan Dışışleri Bakanı, 04 Şubat 2003 tarihinde Carnegie Vakfı'na hitaben itiraf etti: “Her iki ulusta da politik spektruma karşı paylaşılan bir vizyon-Ortak değerlerimiz ve çıkarlarımız, aynı zamanda, Hindistan'ı çevreleyen çoğalmaya ve teröre bağlı olarak değil, birçok ortak zorluğumuz gibi, liderlerimizi iki ülke arasında daha yakın ve stratejik bir ilişki aramaya itmiştir.”³⁰³

Başkan Bush Jr. dönemindeki ikili ilişkiler düzeyinde 2002'nin başlarında, Hindistan'ın daha büyük Asya güç sistemi dengesinde önemli bir rol oynaması tercih edildiği için yeni bir ilerleme yaşandı. Başkan George W. Bush, açık denizlerdeki askeri gücünü ve deniz kuvvetini esnetme politikasını destekleyerek, Hindistan'ın bölgesel üstünlüğüne yönelik isteklerini kolaylaştırdı. İki ulus arasındaki yakın ilişkileri şöyle anlatıyor: “Hindistan ve Amerika Birleşik Devletleri yarım küre ile ayrılıyor. Yine de, bugün iki ulusumuz birbirlerine her zamankinden daha yakınlar.”³⁰⁴

³⁰¹ John Lancaster. Mulling Action India Equates Pakistan-Itaq, Washington Post, Nisan 11 2003, A20. <http://freerepublic.com/focus/f-news/891455/posts> 24/10/2018

³⁰² Glenn Kessler. Pakistan Fails to Rein in Guerrillas, Washington Post, Nisan 18, 2003, A 14.

³⁰³ Kanwal Sibal. (2003), "Meeting Emerging Security Challenges", Hindistan'ın eski Dışışleri Bakanı Kanwal Sibal'ın Uluslararası Barış İçin Carnegie Vakfı'na verdiği adres, 4 Şubat 2003. Accessed <https://carnegieendowment.org/2003/02/04/india-us-partnership-event-579> 24/10/2018

³⁰⁴ Roxanne Roberts. “A Bush Dinner as Rare as a Pink Elephant: President Hosts India’s Leader at First Such Event in Two Years,” Washington Post, July 19, 2005, quoted in S. Paul Kapur and Sumit Ganguly, a.g.e., s. 642.

Aralarındaki stratejik işbirliğinin büyük kısmı şüphesiz askeri bağlardı. 2000 ile 2007 arasında bu ikili askeri işbirliği bir istisnaydı. 1991 yılında Soğuk Savaşın sona ermesinden hemen sonra ABD ordusunun Komutanı Claude Kicklighter tarafından yapılan girişim, atölye çalışmaları, birliklerin eğitimi ve ortak tatbikatlar ile askeri bağları güçlendirmek için Hindistan ve Amerikan Ordusu, donanma ve hava kuvvetleri arasında daha kapsamlı savunma işbirliğine neden oldu. 1990'ların başlarında ortak deniz tatbikatları yapıldı ve Malabar tatbikatları denilen tatbikatta donanma işbirliğine de yansdı.³⁰⁵ ABD'nin Hindistan'a yaptırım uyguladığı 1998 yılının Mayıs ayında Hindistan'ın nükleer testler sonrasında askeri işbirliği durma noktasına geldi. Yaptırımların kaldırıldığı 2002 yılında askeri bağlar yeniden başladı. 2002 yılında, Hindistan-ABD deniz tatbikatları yeniden başladı ve daha önce hiç olmadığı kadar ortak askeri girişimler arttı. ABD donanmasına Hindistan gemileri tarafından eskort edilmesi Malacca boğazlarındaki Malabar egzersizleri girişiminin bir önceki atılan adımı oldu.

11 Eylül'den sonra askeri bağları güçlendiren çok daha fazla ortak tatbikat yapıldı. ABD Savunma Politikası Grubunun Aralık 2002'de yeniden başlaması, her iki ülkenin silahlı kuvvetlerinin çalışma ilişkileri için kapsamlı bir çerçeve sağlamıştır. Silahlı kuvvetler işbirliği sadece ortak tatbikatlarla sınırlı kalmadı, ayrıca araştırma ve teknoloji transferlerinde işbirliğini de kapsamaktaydı. 11 Eylül sonrası savunma işbirliği, Hindistan'dan lojistik destek şeklinde yardımı içeriyordu. ABD Dışişleri Bakan Yardımcısı Richard Armitage, Hindistan'ın gazetelerinden birine verdiği

³⁰⁵ V.P. Malik. India-US defence relations: A close look at the emerging realities.
<https://www.orfonline.org/research/india-us-defence-relations-a-close-look-at-the-emerging-realities/>
24/10/2018

röportajda Hindistan'ın hizmetlerini şöyle itiraf etti: “Lojistik ve uçuş konusunda yardımcı olmak konusunda destek oldular ve önemli olan, bu ilişkinin şimdi astronomik olarak bir yıl önce olduğundan daha farklı olmasıydı. Ve ekledi: “Hint limanlarında, donanma gemilerinde ara sıra çağrı yapabilme düşüncesini seviyoruz.”³⁰⁶ İki ülke de Haziran 2005’te “ABD-Hindistan Savunma İlişkisi için Yeni Çerçeve” anlaşasını imzaladı. Çerçeve, Hindistan-ABD stratejik işbirliği ve Savunma Politikası Grubu'nun çalışmalarına ilişkin kural ve düzenlemeler için temel sağlayacaktır.³⁰⁷ Hindistan ve Amerika Birleşik Devletleri'nin savunma bakanları arasındaki savunma ilişkileri çerçevesi daha sonra 2013'te yenilenmiştir. Çerçeve, Hindistan'ın silah sistemleri satın almasını, askeri, donanma ve hava kuvvetleri tatbikatlarının yapılmasını, savunma mekanizmasının stratejik diyalogla geliştirilmesini kolaylaştırmaktadır.

İki ülke arasındaki stratejik ilişkilerin gelişmesinde kaydedilen ilerlemeyi analiz ederken, Hindistan'ın savunma ve askeri yardımlar için sadece bando arabasından atlayıp atmadığı ya da başka amaçları olduğu sorusu ortaya çıkıyor? Bu durum, dengeleme eylemi açısından açıklanabilir mi? Çin'in yükselişi Hindistan'a ya da Amerika'ya karşı bir tehdit oluşturuyor mu? Bu soruların yanıtlanması karmaşıktır çünkü uluslararası ilişkiler alanı oldukça belirsizdir, ancak gerçeklere dayanan analizler, karar vermede Hindistan devletinin davranışlarını açıklarken elverişli seçenekleri göz önünde bulundurarak açıklayabilir. Dış politika analistleri, bu davranışları, büyük ölçüde, giderek büyüyen Hindistan-ABD stratejik ilişkileri

³⁰⁶ Sharif Shuja. (Haziran 2006). The United States and India. *International Journal on World Peace*, Vol. 23, No. 2, s. 35-47.

³⁰⁷ New Framework for the US-India Defence Relationship. <http://archive.defense.gov/pubs/2015-defense-framework.pdf> 25/10/2018

bağlamında Çin'e karşı bir dengeleme eylemi veya stratejisi olarak görüyorlar.³⁰⁸ Amerika Birleşik Devletleri'ndeki güçlüklerle başa çıkmak için güçlü bağlara ihtiyaç duyan sadece Hindistan değil, özellikle ABD de bölgedeki artan Çin tehdidine karşı Hindistan'a ihtiyaç duymaktadır. Bunun aksine, Hindistan başka çıkarlar elde etmeyi arzulamaktadır. Çin tehdidine karşı koyma, giderek artan Hindistan-Amerikan ilişkilerinin ardındaki tek motivasyon sebebi değildir.

Hindistan'ın dünya siyasetinde etkili bir aktör olma tutkusu bir şekilde ABD'nin desteğine bağlıydı ve Washington'un onayı olmadan Hindistan'ın Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi gibi seçkin siyasi kurumlara girmesi mümkün olmayacaktı. Hindistan'ın kalıcı bir veto sahibi olma arzusu, yalnızca büyük güçlerin yardımı ile özellikle Amerikan desteği ya da en azından kabul edilmesiyle gerçekleşebilir. ABD, büyüyen stratejik bağların ardındaki Hint teşvikleri için gereken önemi vermiştir. Bush yönetimi altındaki Hindistan'la yapılan nükleer anlaşma, Hindistan'ın her zaman güç döngüsüne erişebilmek için onurlu nükleer devlet statüsü kazanmak niyetine sahip olmasıyla ilişkilendirilebilir. Bu konuda, Amerika gerekli desteği vermiştir. Başkan Bush, Başbakan Vajpayee'yi Beyaz Saray'daki ofisinde karşılarken, yönetimin niyetini, farklılıkların üstesinden gelmek ve Hindistan-ABD ilişkilerinde temel bir fark yaratma çabasına sevk etti.³⁰⁹ Bush yönetiminin ve ABD Dışişleri Bakanlığının en önemli üyelerinden biri olan Condoleezza Rice, Hindistan'ı ABD'ye yakınlaştırmak ve Hindistan'ın bölgesel ve küresel hedeflerini

³⁰⁸ Stephen Blank. (2007). The Geostrategic Implications of the Indo-American Strategic Partnership. *India Review* 6, no. 1, s. 1–24.

³⁰⁹ Cumhurbaşkanı Bush ve Hindistan Başbakanı Vajpayee'nin Basın Erişilebilirliği Cross Hall Beyaz Saray'da yaptığı açıklamalar. <https://georgewbush-whitehouse.archives.gov/news/releases/2001/11/20011109-2.html> 25/10/2018

kolaylaştırmak arzusundaydı. Condoleezza Rice, ABD dış politika hedeflerinin Soğuk Savaş sonrası dönüşümünü, “Hindistan'ın küresel bir güç olarak hareket etmesini sağlayan güvenilir bir ortak” olduğunu belirtti.³¹⁰ Hindistan'ı ABD için büyük bir güç olarak tanıtmadaki maksat, Amerikan gündeminde, Asya'daki istikrarlı güç dengesini daha kesin olarak ilerletmede güvenilir bir ortak bulmaktır. Hindistan'ın Bush Jr. dönemi boyunca Amerika ile yakın ilişkileri, Hindistan'ın Soğuk Savaş dönemi izolasyondan çıkmasına yardımcı oldu. Bush yönetiminin Hindistan'ın nükleer statüsüne onay vererek ve bölgesel iddialarını kabul ederek etkili güç çerçevesine uyarlama isteği iki ülke arasındaki ilişkinin geçerliliğini ve gücünü göstermektedir. Bağımsız Hindistan tarihinde ilk kez, ABD'nin Pakistan'a karşı ve Pakistan'ın prizmasının ötesinde Hindistan'a yakınlaşmasıdır. ABD, aslında Hindistan'ı, farklı kimliklere sahip dünyaya tanıttı. Dünyanın gözünde, Hindistan, daha önce Çin ve Pakistan ile savaşlar ve çözülmemiş Keşmir anlaşmazlığı üzerine Hint-Pak rekabeti yüzünden nükleer karşılaşmanın mümkün olduğu bir bölgedeki konumuyla tanınmaktaydı. Ancak Bush yönetimi, Hindistan'ı, dünyanın yükselen Çin'e karşı güç dengesini sürdürmesi için önemli bir ülke, dünyanın en büyük demokrasisi ve bölgedeki sorumlu bir müttefik olarak kabule ikna ederek Hindistan'ın bu itibarını değiştirdi.³¹¹ Hindistan'ın Pakistan ile olan anlaşmazlığında Clinton ve Bush tarafsız

³¹⁰ Ashley J. Tellis. (14 Haziran 2005). “Indo US Relations Headed for a Grand Transformation?” Yale Global on Line, <https://yaleglobal.yale.edu/content/indo-us-relations-headed-grand-transformation>; 20/08/2018.

³¹¹ Ashley J. Tellis. (2008). India A s a New Global Power: An Action Agenda for the United States. Carnegie Endowment for International Peace. <http://carnegieendowment.org/files/Tellis.India.Global.Power.FINAL.pdf> 28/10/2013

kaldı ve Hindistan'ın Güneydoğu Asya ve Asya Pasifik'teki artan rolünü desteklerken, bölgesel konularda Hindistan'ın bilgeliliğini kabul ettiklerini açıkça belirtti.³¹²

Bush yönetiminin Hindistan-ABD ilişkilerini ilerletme konusundaki bir başka başarısı, Stratejik Ortaklıkta Bir Soraki Adımlar (NSSP) Antlaşmasını imzalamasıydı. 2004 yılının Ocak ayında açıklanan anlaşma, ülkeler arasında sivil ve askeri işbirliğini kapsamaktadır. ABD ve Hindistan tarafından düzenlenen ortak bildiride, işbirliğinin ayrıntıları belirtilmiştir; “ABD ve Hindistan, Stratejik Ortaklıklar (NSSP) girişiminin Sonraki Adımlar konusundaki büyük ilerleyişini bugün açıklandı. NSSP'nin uygulanması, her iki ülke için önemli ekonomik faydalar sağlayacak, bölgesel ve küresel güvenliği geliştirecektir. Ocak 2004'te ABD ve Hindistan, üç özel alanda işbirliğini genişletmeyi kabul etti: sivil nükleer faaliyetler, sivil uzay programları ve yüksek teknoloji ticareti. Ayrıca, iki ülke füze savunması konusundaki diyalogu genişletmeyi de kabul etti. Bu işbirliği alanları, birbirlerini inşa eden bir dizi karşılıklı adımların atılarak ilerlenmesi üzerine tasarlanmıştır. Ocak ayından bu yana, iki hükümet NSSP'nin Birinci Aşamasını sonuçlandırmak için birlikte çalışmışlardır. Bu, artan endişeleri ele almak ve ABD ihracat kontrollerine uyumu sağlamak için alınan önlemlerin uygulanmasını içeriyordu. Bu çabalar, ABD'nin ticari uzay programlarında işbirliğini teşvik edecek ve korumalı nükleer tesislerdeki santrallere belirli ihracatlara izin verecek olan ABD ihracat lisanslama politikalarında değişiklik yapmasını

³¹² “Testimony of Nisha Desai-Biswal before the Senate Foreign Relations Committee,” Mayıs 24, 2016. <https://www.eastwestcenter.org/publications/american-global-primacy-and-the-rise-india> 28/10/2018

sağlamıştır.”³¹³ NSSP anlaşması, ABD ve Hindistan'ın tarihi sivil nükleer anlaşmayı imzalama yönünde ilerlemesini kolaylaştırmaktadır.

ABD ile ilişkilerde istikrarlı bir yükseliş, Hindistan'ın Avrupa ve Asya müttefikleriyle daha sıkı bağlar kurmasını kolaylaştırdı. Avrupa pazarlarına kolay erişim ve Hindistan'ın Asya'da büyük bir bölgesel güç olarak kabul edilmesi, Hindistan'ın uluslararası prestijine ve büyüklüğüne katkıda bulundu.

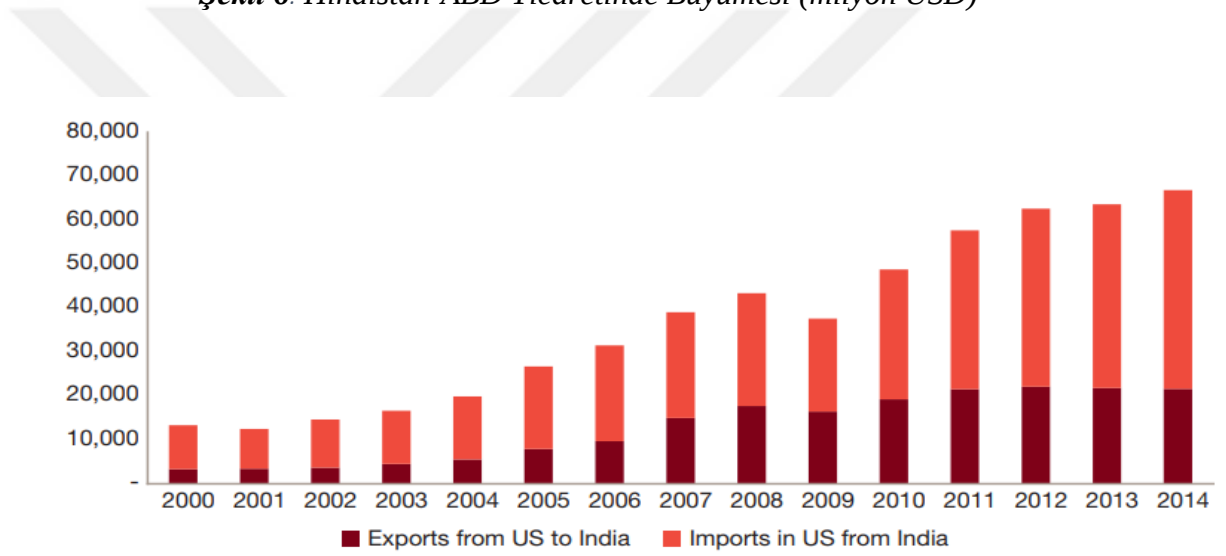
3.7. Yükselen İlişkilerin Ardındaki Ekonomik Faktörler

Hindistan-ABD'nin artan bağlarında sadece savunma alanındaki değişimlerde değil, aynı zamanda ekonomik ve ticari bağımlılıklarda da artış yaşanmaktaydı. Büyüyen ticaret bağları, iki ülkenin bir araya gelerek birbirine bağımlı olmasını kolaylaştırdı. 1991 reformları sonrası, Hindistan ekonomisini dünyayla (daha uygun gelişmiş ülkeler) özümsemek için sürekli adımlar atmaktadır. Amerika Birleşik Devletleri, Hindistan'ın büyüyen yazılım pazarının baş müşterisidir. Hindistan, yazılım ürünlerinin üçte birini Amerika'ya ihraç ediyor. Hint hizmet sektörü, Silikon Vadisi'nde teknoloji ile ilgili işlerde vasıflı insan gücünün sağlanmasına katkıda bulunmaktadır. Hintliler bu işlerin neredeyse üçte biri kadar büyük bir iş yığınınına sahip oluyorlar. Ekonomik durgunluk ve ekonomik zorluklar nedeniyle, ABD'deki işlerin, Amerikalılar, Hindistan ve diğer Asya ülkelerinin ucuz işgücü piyasasına dış kaynak kullanımı konusunda çok memnun değiller, ancak bu eğilim hızla büyüyor. 2000'den 2007'ye kadar olan ticaret verileri, Hindistan ihracatının Hindistan'a yapılan Amerikan

³¹³ Amerika Birleşik Devletleri - Hindistan Stratejik Ortaklığın Sonraki Adımlarında Ortak Bildirisi. <https://2001-2009.state.gov/r/pa/prs/ps/2004/36290.htm> 28/10/2018

ihracatından daha yüksek olduğunu ve ticaret dengesinin daha sonraki dönemlerdeki ticaret kısıtlamaları nedeniyle Hindistan lehine olduğunu göstermektedir.³¹⁴ Hindistan'ın ticaret istatistiklerine göre, ülkeler arasındaki ikili ticaret 1990 yılında 5,6 milyar USD'den 2003 yılında yaklaşık 18 milyar dolara ulaşmıştır; % 221'in üzerinde bir artış.³¹⁵ 2008 yılında 43.38 milyar dolara çıktı, bu da kısaca 18 yıllık bir sürede yüzde 675 oranında sağlıklı bir büyüme anlamına geliyor.

Şekil 6: Hindistan-ABD Ticaretinde Büyümesi (milyon USD)

Kaynak: Export-Import Bank (EXIM)³¹⁶

Hindistan'ın ABD'ye ihracatı 1991'den beri yavaş ama istikrarlı bir şekilde artıyor. Hindistan 2000'li yılların başına kadar, yıllık ortalama yüzde 11 büyüme ile

³¹⁴ U.S. trade in goods with India. <https://www.census.gov/foreign-trade/balance/c5330.html> 29/10/2018

³¹⁵ Jisnudatta Misra. "Growing Economic Factor in Indo-US Relations", in Vinay Kumar Malhotra and K.S. Purushothaman. (1998). India and the USA-Economic Relations and Literature (New Delhi: Anmol Publications Pvt. Ltd.), s. 90-91.

³¹⁶ Indo-US trade: Mission 500 billion USD. *Indo-American Chamber of Commerce*. <https://www.pwc.in/assets/pdfs/publications/2015/indo-us-trade-mission-500-billion-usd-iacc-report.pdf> 29/10/2018

büyüdü. Hindistan'ın ABD'ye ithalat yapmadaki sıralaması, en iyi 15 ülkede olduğu gibi iyileşti. ABD'den yapılan ihracat da manifoldlar artmış. Hindistan'ın makroekonomik büyümesi, orta sınıf olarak nüfusun satın alma gücü paritesinin giderek artması ve kişi başına düşen gelirin artması, Hindistan-ABD ticaretindeki büyümenin teşvik edici faktörleridir. Hindistan gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler için büyük bir pazardır, GSYİH (Gayri Safi Yurtiçi Ürünler) ve on ikinci en büyük küresel ekonominin satın alma gücü paritesi göre on ikinci en büyük ekonomisine sahiptir.³¹⁷ ABD'nin Hindistan piyasasına yönelik ticari katkısı her zaman yüksektir. Hindistan'ın farklı bölgelerde çeşitli ticaret ortaklarına sahip olma arayışına rağmen, ABD, ithalattaki en büyük dördüncü ülkedir ve Hindistan'ın ihracatındaki en büyük yerleşimler arasında yer alır.³¹⁸ ABD, Kanada, Meksika ve Çin dışındaki ticaret partnerini çeşitlendirmek için büyük bir ihtiyaç duymaktadır. Bu üç piyasada ağır bir bağımlılık riski olmadığından dolayı dünyanın en büyük ekonomisi için yeni pazar arayışları zorunludur. Hindistan, sürdürülebilir büyümesi ile ABD ticaretinin en cazip yerlerinden biridir. Her iki ülke de ticari ilişkilerini 2025 yılına kadar 500 milyar dolara kadar puanlamaya kararlıdır.³¹⁹ 1990'ların sonunda ABD, Hintli yatırımcılar için en öncelikli konular arasında yer aldı. ABD'nin 1996 ve 2004 yılları arasında doğrudan yabancı yatırım almasındaki payı, 2080.367 \$, toplam onayın yüzde 18.77'sini oluşturmaktadır.³²⁰

³¹⁷ Manjeet S. Pardesai & Sumit Ganguly. "India and Energy Security: A Foreign Policy Priority", in Harsh V. Pant. (2009). (Ed.), Indian Foreign Policy in a Unipolar World (New Delhi: Routledge), s. 98.

³¹⁸ Indo-US trade: Mission 500 billion USD. Indo-American Chamber of Commerce. a.g.e.

³¹⁹ a.g.e.

³²⁰ B.K. Shrivastava. India's Relations with the US: Vision of a Global Partnership. in V.D. Chopra. (2006). (ed.). India's Foreign Policy in the 21st Century. (New Delhi: Kalpaz Publications), s. 98-99.

Ticaretin daha da kolaylaştırılması ve artırılması için ABD ve Hindistan, Şubat 2005'te o yıl Nisan ayında yürürlüğe giren bir Açık Gökyüzü Anlaşması imzaladılar. Anlaşma, Hindistan ve ABD'nin her iki ülkede de farklı havalimanlarında kesintisiz uçuşlarına olanak sağlıyor.³²¹

Ticaret ilişkilerinde ilerlemenin nedenlerinden biri, politik güven oluşturma ve iki ülke arasında artan stratejik bağlantıdır. Bush yönetimi yaptırımları (1998'deki nükleer testlerden sonra uygulanan) kaldırdığı için, ikili ticaretin yıllık büyüme hızı sürekli olarak artıyor. Büyüyen ticaret ilişkilerinin bir diğer nedeni, son birkaç yıl içinde ülkeler arasında çeşitli anlaşmaların yapılmasıdır. İkili anlaşmalar dışında, her iki ülke de ticaret ilişkilerini kolaylaştırmak için yeni mevzuatlar getirmiştir. Hindistan, seçilen mecliste yasalar gereği DTÖ şartlarını karşılamak için Ticari Marka Faturasını, Malların Coğrafi İşaretlerini ve Telif Hakkı Tasarısını kabul etti. Daha sonra, Hindistan'dan ABD'ye yapılan ihracat 2002 yılında yüzde 21,4 oranında artarak 9.74 milyar dolardan 11.82 milyar dolara yükseldi. Bu güçlü performans, geçtiğimiz on yıl boyunca ABD'ye yapılan Hint ihracatındaki yıllık en yüksek yüzdeyi yansıtmaktadır.³²²

Artan ekonomik bağlar, güvene dayalı politik ve jeostratejik bağları daha da artırdı. 2005 yılında çığır açan Hindistan-ABD nükleer anlaşması, ekonomik ve politik bağlantının, geçmişte yüzleşme ve güvensizlik konusu olan bir alanda karşılıklı güven ve güvenilirliği nasıl geliştirdiğinin yansımasıdır.

³²¹ Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti ve Hindistan Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşması. <https://www.state.gov/e/eb/rls/othr/ata/i/in/114629.htm> 29/10/2018

³²² Prem P. Gandhi. "India-U.S. Economic Relations: A Perspective", in Ashok Kapur. Y.K. Malik. (2002). (Ed.), India and United States in a Changing World (New Delhi: Sage Publications), s. 332.

3.8. Hindistan-ABD Sivil Nükleer Anlaşması

Hindistan-ABD stratejik ilişkilerinde en önemli olay sivil nükleer anlaşmanın imzalanmasıydı ve ABD'nin George W. Bush yönetimindeki nükleer silah programı karşısında ABD politikasında büyük bir değişiklik oldu. Hindistan Başbakanı Manmohan Singh ve Başkan George W. Bush 18 Temmuz 2005 tarihinde çığır açan anlaşmayı imzaladı. Başbakan Singh, Hindistan'ın sivil ve askeri nükleer programlarını ayırmayı ve sivil nükleer projelerin uluslararası izlenmesini sağlamayı ve nükleer silahların yayılmasını önlemeyi taahhüt ettiğini açıkladı. Hindistan lehine yasalar çıkararak ve nükleer teknoloji transferi sağlayarak bir istisna teklif edildi.

Anlaşma uyarınca iki ülke, ticaret, savunma, enerji, insan ve sivil haklar, silahların yayılmasını önleme, terörle mücadele, demokratik kültürün tanıtılması ve uzay programlarının da dahil olduğu farklı alanlarda işbirliği yapmayı kabul etti. Başkan Bush'un olağanüstü taahhüdü; “tam sivil nükleer enerji işbirliğini ve Hindistan'la ticareti sağlamak için uluslararası rejimleri düzenlemede arkadaşlarla ve müttefiklerle birlikte çalışmaktı.”³²³ Dolayısıyla, ABD Yeni Delhi'nin NPT (Nükleer Silahların Yayılmasını Önleme Antlaşması) olmadan Hindistan'ın nükleer programına açık bir şekilde tanıklık etti ve meşruiyet verdi. Amerika Birleşik Devletleri ve yurtdışındaki anlaşmanın eleştirmenleri bu anlaşmayı, ABD'den yayılmayı önleme taahhüdünü ihlal olarak algıladı. Nükleer silahların çoğalmasının, çatışma veya büyük savaş durumunda sivillerin aleyhine kullanma potansiyeline sahip devletlere verilmesini engellemek için

³²³ “Joint statement between President George W. Bush and Prime Minister Manmohan Singh,” White House, 18 July 2005. <https://georgewbush-whitehouse.archives.gov/news/releases/2005/07/20050718-6.html> 30/10/2018

yarım yüzyıllık çabaları baltalamayı düşündüklerine inanıyordu. Hindistan ile nükleer enerji tedarikinde işbirliği yapmak için bir anlaşma imzalanması, Pakistan'ın ABD veya Çin'den Hindistan-ABD nükleer anlaşması nedeniyle rahatsız edici dengeyi dengelemesi için aynı fırsatı bulmaya çalışması nedeniyle bölgedeki nükleer silahlanma yarışını hızlandırabilir. Dış İlişkiler Konseyi'nde bilim ve teknoloji üyesi olan Charles D. Ferguson'un dediği gibi; “Nükleer Silahların Yayılmasını Önleme Antlaşması'nın (NPT) -İsrail, Hindistan ve Pakistan dışındaki üç ülkeye bakarsanız, bu benzersiz bir anlaşma olarak duruyor.”³²⁴

Anlaşmaya göre, Hindistan'ın Uluslararası Atom Enerjisi Birliği (IAEA) ve Birleşmiş Milletler'in nükleer gözlemci grubundan denetime izin vermesi şarttır. Bu zorlama, Hindistan'da birçok politik tartışmayı da beraberinde getirir. Hindistan, IAEA güvencesi için kalıcı olarak on dört yerli nükleer reaktör açtı. Siyasi partiler bu durumu kabul etmeyi protesto ettiler ve nükleer bölgelere erişim sağlamak için bunu bir güvenlik ihlali ilan ettiler.³²⁵

Hindistan, IAEA incelemesi için tüm termal ve yetiştirici reaktörleri kalıcı olarak açacak, ancak bu kısıtlama Hindistan'ın askeri kullanım için nükleer reaktörlerin gelecekteki inşaatını etkilemeyecek. Hindistan geçmiş reaktörleri ve nükleer yakıtı, denetlemenin haricinde bırakmayı başarmıştır.³²⁶ Hindistan, IAEA ve BM teftişlerini kabul etmelerinden ötürü, uranyumun zenginleştirilmesinde ve nükleer

³²⁴ Mentioned in The U.S.-India Nuclear Deal. <https://www.cfr.org/backgrounders/us-india-nuclear-deal> 30/10/2018

³²⁵ Paul K. Kerr. U.S. Nuclear Cooperation with India: Issues for Congress. CRS Report for Congress Prepared for Members and Committees of Congress. <https://fas.org/sgp/crs/nuke/RL33016.pdf> 30/10/2018

³²⁶ India's Nuclear Energy Programme and the 123 Agreement with the United States. https://www.nti.org/media/pdfs/3_17.pdf?_=1317412774 30/10/2018

silah yapımında kullanılan ABD'nin çift kullanımlı nükleer teknolojisini, yakıtlarını ve ekipmanlarını satın alabilecektir.³²⁷

Sivil nükleer anlaşma, Hindistan'ın diğer nükleer kulüp ülkeleriyle benzer anlaşmalar imzalamasını, sivil ve askeri kullanım için nükleer enerjiyi kullanma konusundaki uzmanlıklarından faydalanmasını sağlar. Bu arada, Hindistan'ın askeri teçhizatını yükseltme arayışı, yaptırımları kaldırdıktan ve sivil nükleer anlaşmayı imzaladıktan sonra ABD'ye kârlı bir pazar sağladı.

Sivil nükleer anlaşma, doğal bir müttefik ve stratejik ortakların Hindistan-ABD ilişkisinin dinamiklerini tam anlamıyla şekillendirmiştir. Ticaret, savunma ve jeostratejik konulardaki artan ortaklık, şimdi ve gelecekte ilişkinin doğası hakkında da soru işaretleri doğurmaktadır. Hindistan, büyük güçlerle ilişkilerini sürdürürken bütünlüğünü ve bağımsız dış politikasını sağlam tutması konusunda her zaman hassas olmuştur. Hindistan liderliği, süper güçlerden herhangi bir dikte almama ya da emelleri ve ulusal öncelikleri konusunda herhangi bir taviz vermeme bağlamında her zaman çok titizdi. Nehru'dan Manmohan Singh'e kadar, tüm hükümetlerin başı millete olan bağlılığını yinelemektedir. Bu senaryoda, Soğuk Savaş sonrası Hindistan-ABD'nin artan karşılıklı bağımlılığındaki ilişkinin doğasını nasıl anlayabiliriz, diye konuyu gündeme getirmektedir. Eşit iki ülke arasındaki ilişki mi? Cevap hayır; statü, güç, kaynaklar ve kapasiteler arasındaki fark çok büyüktür. Hindistan, büyüyen bir ekonomi ve savunma kapasitelerine sahip olmasına rağmen, ABD'nin ekonomik ve askeri gücüne yakın bile değildir ve buna meydan okuyamaz. Baskın ve itaatkâr devletler arasında müşteri odaklılık temelinde eşit olmayan bir ilişki midir? Eğer

³²⁷ U.S. - India: Civil Nuclear Cooperation. <https://2001-2009.state.gov/p/sca/c17361.htm> 30/10/2018

değilse, Hindistan tek kutupluluğa ve daha sonra çok kutuplu bir dünya çağında büyük küresel iktidarla nasıl başa çıkmayı başarabilir? Bu soruların cevaplarını bulmak için ilişkinin dinamiklerini araştırmamız gerekmektedir.

3.9. ABD-Hindistan Stratejik İlişkilerinin İlerlemesinde İsrail

Faktörü

Hindistan-ABD stratejik bağlarının büyümesinin çok önemli bir yanı, Hindistan'ın İsrail'le yakın savunması ve siyasi ilişkileridir. İsrail, savunma, siyasi ve jeostratejik açıdan ABD'nin en yakın müttefikidir ve Hindistan, son on yılda ABD'nin güvenilir stratejik ortağı olarak ortaya çıkmıştır. Hindistan'ın İsrail ile güçlü bağlarına yönelik soruşturma, ABD'nin etkisini ve aralarındaki yakın bağları destekleme ve kolaylaştırmaya yönelik teşvikleri yansıtıyor. Her iki ülkenin de yıllar içinde elde ettikleri birçok stratejik yarar vardır ve bağların güçlendirilmesi bölgedeki jeostratejik ve politik hedeflere ulaşmayı kolaylaştıracaktır.

Nehru döneminde Hindistan, başlangıçta, İsrail'i tanımıyordu; milliyetçi Hint liderliği İsrail'in sömürgeci emperyal güçlerin bir ürünü olduğunu ve onun yaratılmasının Ortadoğu'da bölgesel barış için bir tehdit olacağı görüşündeydi. 1950'de Hindistan, İsrail devletini tanıdı, ancak mesafeyi korudu ve daha yakın diplomatik ilişkiler kurma konusunda hiçbir çaba göstermedi. ABD ve İngiltere ile ideolojik farklılıklar dışında, Hindistan'ın İsrail'e karşı soğukluğunda iki faktör vardı; mesafeyi korumanın ilk nedeni, ülkede oldukça çok sayıda Müslümanın varlığıydı ve Hindistan'ın İsrail'le yakın bağlar kurması bir tepki doğurabilirdi. İsrail'le sıcak diplomatik ilişkiler kurmamasının ikinci nedeni, Hindistan'ın Orta Doğu'daki enerji

kaynaklarına bağımlılığıydı. Körfez ülkelerinde çalışan Hintli işçiler, eve çok büyük para (remittances) göndermenin kaynağıdır. Bu nedenle, ekonomik ve enerji ihtiyaçları, Hindistan'ın bağımsızlıktan sonra İsrail ile samimi ilişkiler geliştirmemesinin nedeni haline geldi.

Soğuk Savaş'ın sona ermesinin ardından ve bundan önce Rajiv Gandhi hükümeti döneminde, Hindistan İsrail'e açılmaya başladı. 1990'lı yılların başlarında Hindistan İsrail ikili ilişkilerinde bir dönüm noktası olduğunu kanıtladı. Bu Hindistan'ın Sovyetler Birliği'nin dağılmasından sonra ABD'ye ve müttefiklerinin savunma ve finansal ihtiyaçlarını karşılamak için aramaya başladığı zamandı. Değişen iç politik senaryo, Hindistan'ın ABD ve İsrail'e karşı dış politikasının yeni görünümüne önemli katkı sağlamıştır. Yeni siyasi partilerin ortaya çıkışı, Hindistan Ulusal Kongresi'nin Hindistan siyasetindeki tekeli sona erdirdi. Yeni siyasi partiler, Nehru ve Indira Gandhi'nin sosyalist ekonomi politikalarından farklı olarak açık piyasa kapitalist ekonomisini daha çok desteklediler. Yeni ekonomik sistemin benimsenmesi, Hindistan'ın ABD ve müttefikleri ile bağlantı kurmasını zorunlu hale getirdi. Bu bağlamda, 1980'lerin sonlarında Rajiv Gandhi'nin yönetimindeki Hindistan, İsrail'le diplomatik olarak ilgilenme isteğini gösterdi. İsrail konsolosluğu Bombay'da (şimdi Mumbai) kuruldu ve ikili spor ve diğer faaliyetler başlatıldı.³²⁸

İkili ilişkiler 1990'ların başında, Hindistan'ın 1992'de İsrail de elçiliğini açmasıyla daha da gelişti. Hindistan'ın ABD'ye olan bağımlılığı zamanla arttı ve İsrail'le bağları da arttı. Birinci Körfez Savaşı sırasında, Hindistan açıkça Irak'ın

³²⁸ P. R. Kumaraswamy. (2010). India's Israel Policy. (New York: Columbia University Press), s. 227-233.

Kuveyt'i işgaline karşı ABD tarafındaydı ve bu karar açıkça Hindistan-İsrail arasında sıkı ilişkilerin kurulmasına yol açtı. Bunun dışında, Hindistan 1991'deki ekonomik krizden dolayı ABD'deki Yahudi lobileriyle IMF'den acil kredi ve kurtarma paketleri almak için alçakgönüllü bir iletişim talep ediyordu ve bunun için Hindistan'ın İsrail'le dostane bağları büyük önem taşıyordu.³²⁹ İyi niyetli bir jest olarak Hindistan, Siyonizmi Irkçılıkla eşitleyen Kasım 1975'te kabul edilen 3379 sayılı kararı iptal etmek için ABD'nin Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nda yürüttüğü hareketi destekledi.³³⁰ Her iki ülkenin yetkilileri arasında yapılan üst düzey toplantılarda, ikili ilişkileri daha da güçlendirmek ve iyileştirmek için Standart Çalışma Prosedürleri (SOP) ve çok taraflı işbirliği tartışıldı.³³¹

Hindistan'ın Sovyetler Birliği'nin çöküşünden sonra savunma ihtiyaçlarını karşılama seçenekleri de ABD'ye ve İsrail'e bağlıydı. İsrail, Hindistan'ın en üst savunma ihracatçısı haline geldi ve İsrail-Çin savunma borsalarının aksine, Hindistan-İsrail işbirliği ve silah ticareti ABD'yi rahatsız etmiyor. 2004 yılında, George W. Bush yönetimi, İsrail'in Çin'de 1994 yılında yaklaşık 55 milyon dolara satın aldığı Harpy füze sistemini geliştirmek için Çin'le olan anlaşmasını iptal etmeye zorladı. Füze sistemi Amerikan teknolojisini içerdiğinden anlaşmanın ABD tarafından güvenlik tehdidi oluşturduğu kabul edildi.³³²

³²⁹ Nicolas Blarel. (2017). Assessing US Influence over India-Israel Relations: A Difficult Equation to Balance?, *Strategic Analysis*, Vol. 41 No. 4, s. 394.

³³⁰ Elimination of racism and racial discrimination.
<http://www.un.org/documents/ga/res/46/a46r086.htm> 26/2/2019

³³¹ Itzhak Gerberg, (2008). The Changing Nature of Israeli-Indian Relations: 1948-2005. (Pretoria: University of South Africa), s. 193.

³³² Peter Berton. (2010). The Evolution of Sino-Israeli Relations. *Israel Journal of Foreign Affairs*, 4(3), s. 71.

1980'lerin ortasında Hindistan'ın dış politikası, Başbakan Rajiv Gandhi'nin döneminde ABD'ye doğru meyletmeye başladı. Hindistan hükümeti ABD'ye taviz vermek istedi ve bunun için mevcut tüm stratejik manevraları takip ettiler. Hintli yetkililer, lobiciler ve kurumsal sektör, ABD Kongresi'ndeki Yahudi lobisi ile iki ülkeyi birbirine yaklaştırmak için ve ABD' den finans (Hindistan akut mali krizle karşı karşıya olduğu gibi) ve savunma çıkarları sebebiyle ikili iyi ilişkiler geliştirdi.³³³ Hindistan'ın İsrail devletini tanıması, Arap devletleriyle olan iyi bağlarını riske atmak zorunda bırakmıştı. ABD merkezli Yahudi lobilerinin yatıştırılması Hindistan'a Soğuk Savaş döneminin ABD ile olan mesafesinin aşılması hususunda hedefine ulaşmasında yardımcı oldu. Bu da, üç ülkenin de farklı alanlarda daha kapsamlı ikili ve üçlü işbirliğine daha fazla yakınlaşılmasında önemli bir rol oynadı ve ABD'ye Hindistan-İsrail ilişkilerini etkileme konusunda bir avantaj sağladı.

Hindistan, İsrail'in gelişmiş silah üreten endüstrisi için büyük bir pazardır ve ABD'nin iki ülke arasındaki askeri işbirliğine itiraz etmemesi, İsrail'e Hindistan'a silah ve savunma teknolojisi satma fırsatı verdi. Hint-İsrail işbirliği, yalnızca askeri teçhizat alımı ile sınırlı değildir, onları daha da yakınlaştıran düşünce ve arzulara birçok ortak nokta vardır. İsrail'in Orta Doğu'da Büyük bir İsrail yaratma konusundaki bölgesel hedeflerini³³⁴ ve Hindistan'ın tarihsel takıntısını Akhand Bharat'³³⁵ (Hindistan'ın günümüzün Güney Asya eyaletlerinden oluşan) düşüncesini de içeriyor. Her iki ülke de ABD ile iyi bağlara sahip olup Müslüman komşularının varlıklarının

³³³ Farah Naaz. (1999). Indo-Israel relations: An evolutionary perspective. *Strategic Analysis*, Vol. X, No. XIII/2, s. 245.

³³⁴ Ayşe Tekdal Fildiş. (2017). "Greater Israel" Project and Balkanization of Syria. *Balkan and Near Eastern Journal of Social Sciences*, : 03 (03), s. 70-75.

³³⁵ R. K. Mookerji. (1945). Akhand Bharat. (Bombay: Hind Kitabs), s. 5-7.

kendilerine bir tehdit oluşturduğunu varsayıyorlar. Ortak bir dost ve ortak bir düşman onları daha geniş Asya'daki ekonomik, askeri ve jeostratejik çıkarların her alanında işbirliğine götürmektedir. Hindistan, modernleşme ve ekonomik sistemi iyileştirme, güçlü savunma kapasiteleri oluşturma ve bölgedeki çıkarlarını savunmak için ulusal kapasiteyi geliştirme konusunda ABD ve batılı müttefikler tarafından desteklenmiştir. Öte yandan İsrail, ABD ve batılı müttefikleriyle aynı çizgide kendisini inşa etmeye yoğunlaşıyor. Soğuk Savaş'ın sona ermesinden sonra hızla değişen siyasi ve stratejik küresel zorunluluklar, bölgedeki kısa ve uzun vadeli hedefler için ABD, Hindistan ve İsrail arasındaki ittifakı kolaylaştırdı. İşbirliği kurumsal çerçevenin ötesinde gerçekleştirildi ve kapsamlı bağların daha da hızlı bir şekilde sürdürülmesine çalışılıyor.

3.9.1. Savunma İşbirliği

Hint-İsrail güvenlik işbirliği iki ülkenin kurduğu iyi diplomatik ve jeostratejik bağlarının özüdür. İsrail, Hindistan'ın sofistike silahlara olan ihtiyacını karşılamada eski Sovyetler Birliği'nin boşluğunu başarıyla kapattı. Kumaraswamy, Ocak 1992'de Hint-İsrail güvenlik bağları kurma boyutunda şöyle yazıyor: "Hindistan Başbakanı P. V. Narasimha Rao'nun Ocak 1992'de aldığı İsrail'le tam ve normal bir diplomatik ilişki kurma kararı, iki ülke arasındaki potansiyel güvenlik işbirliğinin değerlendirilmesinden kısmen etkilendi. Sovyetler Birliği'nin dağılması ve tedarikçilerin çokluğu, Hindistan'ın Bağımsız Devletler Topluluğu (BDT) ile

müzakere etmesi gerektiği anlamına geliyordu. Arz sisteminin parçalanması Hindistan'ı çok savunmasız bıraktı.”³³⁶

Hindistan'ın eski dış sekreteri J.N Dixit, anılarında, Hindistan'ın güçlü bir savunma ve silahların modernizasyonuna duyduğu cüretinin gerekliliğini Hindistan'ın İsrail'e yönelik dış politikasının değişmesinin arkasındaki nedenlerden biri olduğunu gözlemledi. “İsrail, Hindistan tarafından kullanılabilecek Sovyet kökenli silah sistemlerinin geliştirilmesinde uzmanlık kazanmıştır.”³³⁷

İlk Körfez Savaşı'ndan sonra Hindistan, sahip olduğu silahların Amerikan silahları kadar kaliteli olmadığını öğrendi ve bu gerçek onun modern silah alma arayışını arttırdı. Pakistan Soğuk Savaş sırasında ABD ve müttefikleri ile iyi ilişkiler kuruyordu, bu yüzden daha sofistike ve kaliteli silahlara sahipti, Hindistan'a Hindistan'da yapılan silahlar hakkında bir kez daha düşünmesini sağladı ve onları İsrail'in ve diğer Batı müttefiklerinin yardımıyla geliştirmek zorunda kaldı.³³⁸ Öte yandan İsrail, Hindistan'ın, Batı'daki üreticilerin elindeki silah satış kısıtlamaları nedeniyle elde edemediği gelişmiş askeri teknolojiyi edinmesine yardım etmeye istekliydi.³³⁹

1999'da Hindistan ve Pakistan arasındaki Kargil savaşı Hindistan'ı, Pakistan'la paylaşılan doğu sınırında kontrol etmesi için İnsansız Hava Araçları (İHA) ve diğer gözetim ekipmanı almaya teşvik etti. İsrail sınır ötesi algılayıcılar ve Havadan Erken

³³⁶ P.R. Kumaraswamy. (1998). India and Israel: Evolving Strategic Partnership Volume 3. (Begin-Sadat Center for Strategic Studies, Bar-Ilan University), s. 10.

³³⁷ J. N. Dixit. (1996). My South Block Years: Memoirs of a Foreign Secretary. (New Delhi: UBS Publishers' Distributors Ltd), s. 10.

³³⁸ Thomas & Raju. (1993). The security and economy of a reforming India, in Asia's international role in the post-Cold War era. *Adelphi paper* no. 276, April, IISS, s. 62-82.

³³⁹ Vernon Hewitt. (1997). The new international politics of South Asia. (Manchester University Press: Manchester, UK), s. 25-28.

Uyarı (A.E.W) sistemi gibi askeri s rveyans sistemi üretiminde belirgin bir tanıma kazandı ve Hindistan    n  de  srail'den ithal ediyor.³⁴⁰ Füze savunma teknolojisinde  srail, Barak-I AMD sistemlerini 2001 yılında Hindistan'tan ihraç etti.³⁴¹ Hindistan, Mayıs 1998'de nükleer kapasitelerini test ettikten sonra yaptırımlara maruz kaldı ve o zamanda  srail, Hindistan'a ABD'nin savunma teknolojisine erişim sağladı ve Hindistan'a Arrow sisteminin alt elemanları olan Yeşil  am Radarı sattı.³⁴²  srail'in Sovyet savaş teçhizatı hakkındaki bilgisi, Hindistan'ın hava kuvvetlerini, donanmasını ve kara kuvvetlerinin savaş silahlarını geileştirmesinde de faydalı oldu.³⁴³ Hindistan,  srail'den    Phalcon AEW sistemi satın almak için 1,1 milyar USD tutarında başka bir anlaşma imzaladı.³⁴⁴ Hindistan'a silah ve savunma teknolojisi sağlamaktan başka,  srail kuvvetleri yıllar içinde düzenli olarak Hint kuvvetleriyle savaş tatbikatları yapıyorlar. Hindistan ordusu,  sraili meslektaşlarından Hindistan'da düzenlenen Jammu ve Keşmir'den ihraç edilen askeri teçhizatın nasıl kullanılacağı ve Hindistan'ın farklı bölgelerinde özgürlük hareketi ve kentsel savaşın nasıl durdurulaca ı konusunda eğitim aldı.³⁴⁵ Hindistan Kabine Güvenlik Komitesi, Keşmir'de dört yeni  zel Kuvvet direniş taburu eğitimi için  srail'den istekte bulunma isteğini gösterdi.³⁴⁶ Hindistan'ın Sınır Güvenlik G  leri (BSF) de, personelini  srail'de e itme konusunda  srail'in

³⁴⁰ Rahul Bedi. (2003). Moving closer to Israel. *Frontline*, 20(4).

<https://frontline.thehindu.com/static/html/fl2004/stories/20030228002005500.htm> 05/03/2019

³⁴¹ Nicolas Blarel. India-Israel at 25: Defense Ties. *Middle East Institute*.

<https://www.mei.edu/publications/india-israel-25-defense-ties> 06/03/2019.

³⁴² A. Vinod Kumar. (2008). A Phased Approach to India's Missile Defence Planning. *Strategic Analysis*, (32)2, s. 180-187.

³⁴³ S. Samuel & C. Rajiv. (2010). India, Israel and the Defence Taboo. *IDSa*.

https://idsa.in/idsacomments/IndiaIsraelandtheDefenceTaboo_sscrajiv_300910 06/03/2019

³⁴⁴ Ron Ben-Yishai. Arms deal underway, first Israeli Phalcon lands in India. *Ynet news*. May 25, 2009. <https://www.ynetnews.com/articles/0,7340,L-3721499,00.html> 06/03/2019

³⁴⁵ India, Israel army brass hold talks. *Times of India*., Jun2 14, 2007.

<https://timesofindia.indiatimes.com/india/India-Israel-army-brass-hold-talks/articleshow/2121327.cms> 06/03/2019

³⁴⁶ Stephan Blank. (2005). Arms Sales and Technology Transfer in Indo-Israel Relations. *The Journal of East Asian Affairs*, Vol. 19, No. 1. Spring/Summer., s. 28.

deneyiminden yararlanmayı teklif etti, çünkü İsrail'in "Filistin toprakları boyunca sınırlarını etkin bir şekilde korumasının uzun bir geçmişi"- tecrübesi vardır.³⁴⁷

3.9.2. Hindistan-İsrail Siyasi İşbirliği

Hindistan-İsrail politik bağları savunma ve jeostratejik ihtiyaçları ile ilişkilidir. 11 Eylül'den sonra, her iki ülke de ABD'ye ve teröre karşı savaşa tam siyasi destek verdiklerini ifade etti. Hindistan'ın Ulusal Güvenlik Danışmanı Brajesh Mishra, 2003'te ABD'ye yaptığı ziyarette Amerikan Yahudi Komitesi'ne hitabında: "Hindistan, ABD ve İsrail'in bazı temel benzerlikleri var. Hepimiz demokrastığız, ortak bir çoğulculuk, hoşgörü ve fırsat eşitliği vizyonunu paylaşıyoruz ... ABD, Hindistan ve İsrail, terörizmin temel hedefleri olmuştur. Ortak günümüz terörizminin aynı çirkin yüzüyle ortak olarak yüzleşmek zorundalar. Uluslararası terörizmin temel hedefleri olan demokratik ülkeler terörizme karşı uygulanabilir bir ittifak oluşturmali" dedi.³⁴⁸ Hindistan'ın, Amerikan Kongresi'ndeki İsrail yanlısı Yahudi lobilerle yakın bağlarını siyasi çıkarlar kazanmak için kullanma arzusu, Brajesh Mishra'nın konuşmasında açıkça görülüyor, Brajesh Mishra, AJC'ye "Bugün burada Amerika Birleşik Devletleri Kongresinin seçkin üyelerini görmekten mutluyum" dedi. "Onlar İsrail'in dostları olurken Hindistan'ın da dostlarıdır. AJC ve Hint-Amerikan topluluk örgütleri arasında artan temas, halklarımızın ortak değerlerinin bir başka olumlu yansımasıdır."³⁴⁹

³⁴⁷ Quoted in Efraim Inbar, Alvite Singh Ningthoujam, (2012). Indo-Israeli Defense Cooperation in the Twenty-First Century. *Mideast Security and Policy Studies* No. 93., s. 12.

³⁴⁸ Address by Shri Brajesh Mishra, National Security Advisor at the American Jewish Committee Annual Dinner May 08, 2003. Ministry of External Affairs India. <https://www.mea.gov.in/Speeches-Statements.htm?dtl/4526/Address+by+Shri+Brajesh+Mishra+National+Security+Advisor+at+the+American+Jewish+Committee+Annual+Dinner+06/03/2019>

³⁴⁹ a.e.

Hindistan, Arap dünyasıyla olan ihtilafı karşısında İsrail'i desteklemek konusunda her zaman isteksizdi, ancak 1992 sonrası senaryo, çok taraflı diplomatik platformlarda İsrail lehine değişti. 2001 yılında Hindistan, ABD ve diğer Avrupa ülkeleriyle birlikte ilk defa Durban Irkçılık Konferansı'nın çok taraflı bir platformunda İsrail'i tercih etti. Arap devletlerin İsrail'in Arap karşıtı politikalarını son tezkereye dahil etmeleri için diplomatik çabalarını engelledi.³⁵⁰ Hindistan, Filistin'in sözde destekçisiydi ancak İsrail ile resmi diplomatik ilişkiler kurduktan ve savunma ve jeostratejik ilişkilerin güçlenmesinden sonra Hindistan, Filistin için geçmişteki duruşunu yitirdi. İsrail Başbakanı Ariel Şaron'un Eylül 2003'te Hindistan'a yaptığı ziyarette Hindistan, Filistin meselesinden bahsetmemesi kasıtlı olarak görmezden gelindi. Çok taraflı siyasi platformlarda Hindistan, İsrail'in Gazze veya Batı Şeria (West Bank)'daki vahşetini kınamakta tereddüt etmektedir. Öte yandan, ABD Kongresi'ndeki Yahudi nüfuzlu lobilerin, Hindistan'ın Keşmir'deki politikasına destek olmada ve Pakistan'la rekabetlerinde çok faydalı oldukları kanıtlandı. ABD'deki en güçlü Yahudi lobisi, Yahudi Ulusal Güvenlik İşleri Enstitüsü (JINSA) ve Amerikan İsrail Halkla İlişkiler Komitesi (AIPAC), ABD merkezli Hint lobileri ile birlikte Kongresi'nde Hindistan'ın çıkarlarını savunuyor.³⁵¹

3.9.3. İşbirliğinin Stratejik Kökenleri

Çin'in Asya'da artan stratejik rekabeti ABD, İsrail ve Hindistan arasındaki en büyük ittifak nedenidir. Denizcilik alanındaki stratejik çıkarların korunmasındaki rekabet, özellikle savunma ve jeostratejik politika alanlarında işbirliği olasılığını

³⁵⁰ Dalia Shehori, Yair Sheleg. Israel, U.S. Leave Durban; Peres Dubs Meet a Farce. Haaretz, Sep 04, 2001. Retrieved from <https://www.haaretz.com/1.5427327> 06/03/2019.

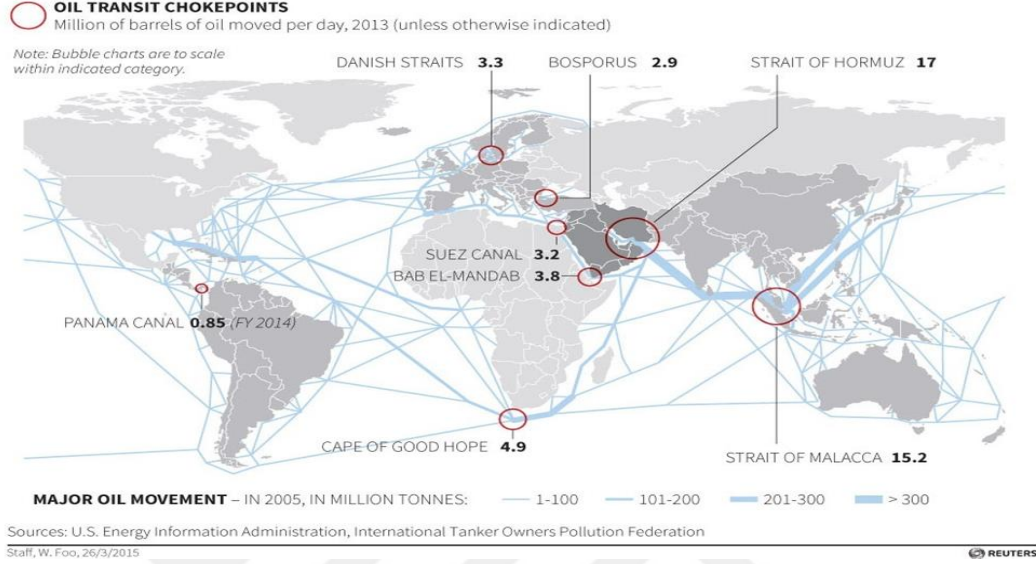
³⁵¹ Vijay Prashad. (2003). Namaste Sharon: Hindutava and Sharonism Under U.S. Hegemony. (New Delhi: LeftWord Books), s. 4-5, 7.

arttırmaktadır. Arap Körfezi, Doğu Akdeniz ve Hint Okyanusu'ndaki enerji arzı ve deniz hareket hatları güvenliği ABD için endişe verici bir nedendir. Bölgedeki yükselen Çin etkisi, bu bölgedeki ABD tekeline bir tehdit oluşturuyor. İsrail, ABD'nin endişelerini bölgedeki istikrar ve baskınlıkta kendi çıkarları olduğu için paylaşıyor. İran, her ikisi için de ortak bir düşmandır ve Tahran'ın komşu Arap ülkeleri üzerindeki güçlü etkisi, İsrail'in istikrarı ve refahı için doğrudan bir tehdit olarak değerlendirilmektedir. İran'ın Lübnan, Suriye ve Irak'taki devlet dışı aktörlere verdiği destek İsrail ve ABD'yi rahatsız eder. İran'ın Hint Okyanusu'ndaki stratejik konumu Çin'i desteklemekte ve Çin'in her türlü tehdidini ele almak için Amerika'nın stratejik tasarımlarını tehlikeye atmaktadır. İran'ın, Hürmüz Boğazı'nı bir çatışma halinde iletişim veya enerji tedariki için kapatma kabiliyetleri ABD'nin çıkarlarına ciddi şekilde zarar verebilir ve son zamanlarda İran ABD'den ekonomik yaptırımlar aldığı anda Hürmüz'ün engellenmesi hususunda tehditlerde bulundu.³⁵² Bu nedenle, ABD ve İsrail, Hint Okyanusu'nu dostane bir ülkenin kontrolünde tutma arzusuyla Hindistan'ı bu iş için en uygun aday olarak gördüler. Hint Okyanusu'ndaki Hint-İsrail stratejik ortaklığı, İsrail'in İran'a karşı yalnızca karadan değil denizden de bir avantaj sağlamasını sağlıyor.

³⁵² Iran threatens to block Strait of Hormuz over US oil sanctions. *The Guardian*, July 5, 2018. <https://www.theguardian.com/world/2018/jul/05/iran-retaliate-us-oil-threats-eu-visit-hassan-rouhani-trump> 07/03/2019.

Oil transit chokepoints

About half of the world's oil production is moved by tankers on fixed maritime routes. The blockage of a chokepoint, even temporarily, can lead to substantial increases in total energy costs. Oil transit chokepoints are therefore a critical part of global energy security.

ABD, Hindistan ve İsrail'in oluşumu, bölgedeki jeostratejik çıkarların korunması ve desteklenmesi bakımından anlaşılabilir. Denizcilik tehditleri ve zarar görebilirliği, üç ülkenin de bu zayıflıkların üstesinden gelmek için daha kapsamlı bir yolda yakın çalışmaya teşvik ediyor. Bu durumu ortak tehditler karşısında, karşılıklı çıkarların ve karşılıklı emellerin bir ittifakı olarak adlandırmak uygun olacaktır. İlginç olan, Hindistan'ın İran'la ilişkilerinin çok sıcak olması ve her iki ülke de ikili ilişkilerini ilerletmek için çalışıyorlar. Hindistan, yoğun olarak İran'ın enerji kaynaklarına bağlı ve İran, Pakistan'ın kara ve deniz yollarını atlayarak, Hindistan'a Chabahar limanı üzerinden Orta Asya'ya alternatif bir ticaret geçişi sağlıyor.³⁵³ İsrail ve ABD, İran'la ilişkilerinde Hindistan'a taviz veriyor. Her üç ülkeye de fayda

³⁵³ Why Chabahar port is a win-win for India. *Hindustan Times*, 26/12/2018.
<https://www.hindustantimes.com/editorials/why-chabahar-port-is-a-win-win-for-india/story-2ZfJqHs4Q05cZPIPsKnR9I.html> 07/03/2019

sağladığı için, hem Hindistan'a İran'daki enerji projelerine yatırım yapmasına izin veriliyor hem de enerji ve ticaret koridorları aslında Avrupa'ya olan ticaret ve enerji kaynaklarını da kolaylaştırıyor.³⁵⁴ ABD, Hindistan ve İsrail bu nedenle ortak çıkarlar ve karşılıklı yararlar arasındaki farklılıkları ve izdihamları gözden kaçan bir ittifak yapmaktadır. İstihbarat paylaşımı, üçlü arasında güçlü bir stratejik işbirliğinin bir başka özelliğidir.

11 Eylül'den sonra Hindistan, İsrail ve ABD istihbarat paylaşımında koordineli çalışmaktalar. İsrail, bölgedeki önemli olayların yanı sıra stratejik açıdan önemli paylaşımlara erişimi sağlayan Hindistan'ın uzay uydu programına da büyük bir destek veriyor.³⁵⁵ ABD'nin, Hindistan'ın küresel bir güç olmasını ve İsrail'in modern savaş teknolojisini paylaşmasını ve Hindistan'la savaş eğitimi almasını sağlama taahhüdünü üç ülkenin gevşek bir ittifak oluşturması bağlamında değerlendirilebilir. ABD'nin, Hindistan'ın küresel bir güç olmasını taahhüdünü, İsrail'in Hindistan'la modern savaş teknolojisini paylaşmasına ve savaş eğitimi almasına izin vermesi, üç ülkenin gevşek bir ittifak oluşturma çabaları olarak görülebilir. Bu tür bir ittifak resmen ilan edilmemiş olsa da, güvenilir olan resmi olmayan çevrelerden gelen sesler sıklıkla resmi bir stratejik ittifak için çağrıda bulunmaktadır.³⁵⁶

³⁵⁴ a.e.

³⁵⁵ Efraim Inbar and Alvite Singh Ningthoujam., a.g.e., s. 14.

³⁵⁶ Ranjit Gupta. (2018). Oral History: India and Israel. *Contemporary Review of the Middle East*, Vol. 5, No. 1, s. 68-73.

3.10. Hindistan ve ABD Arasında Bazı Kritik Konulardaki

Ayrılıklar

Hindistan'ın Soğuk Savaş sonrası dönemde ABD'yle kurduğu stratejik ortaklık, birçok iniş ve çıkışlarla birlikte gelişen aşamalı bir süreçtir, diyebiliriz. Bölgede ve gerisinde jeostratejik ve ekonomik bağımlılık ve karşılıklı menfaatler, iki ülkeyi doğal müttefikler ve stratejik ortaklar seviyesine getirdi, ancak ilişkiler her zaman her konuda çok düzgün ilerlemedi. 90'lı yılların başlarında, her iki tarafın da, geçmiş boşluğu ortadan kaldırarak daha güçlü ve yakın bağlar kurma arzusuna rağmen, ilişkide önemli farklılıklar vardı. ABD'nin Pakistan politikası, Hindistan için her zaman bir rahatsızlık kaynağıydı ve Hindistan Soğuk Savaş sonrası dönemde ilişkiler Hindistan'ın lehine ilerlediğinde, Afganistan ve Keşmir gibi bazı konularda Pakistana olan desteği yüzünden ABD'den memnun değildi. Her iki ülkenin ayrıştığı politikalardan bir diğeri de İran'a yaptırımlardır. Hindistan'ın enerji ihtiyacı İran'a bağlı ve jeostratejik bu zor durum, Hindistan'ı İran'la iyi diplomatik ilişkiler kurmaya zorluyor. Ancak ABD-İran ve İran-İsrail rekabeti Hindistan için sorun yaratıyor. İran'a karşı bağımsız bir dış politika sürdürmek Hindistan'da büyük bir tartışmayı başlattı. Hindistan'ın İran'la kurduğu “medeniyet bağları”, bağımsızlık sonrası Hindistan-İran stratejik ortaklığıyla da bağlandı.³⁵⁷ Soğuk Savaş sonrası dönemde Hindistan'ın ekonomik reformları büyümeyi hızlandırdı ve buna karşılık Hindistan'ın İran ham petrolüne bağımlılığı arttı. İran'ın Chabahar limanı, Hindistan'ın Orta Asya pazarlarına erişim için Pakistan'a olan bağımlılığından kurtulması açısından önemlidir ve Hindistan projeye 500 milyon dolar yatırdı. Hindistan, İran ve Pakistan ile başka

³⁵⁷ India-Iran Relations. Ministry of Foreign Affairs India.

https://www.mea.gov.in/Portal/ForeignRelation/India-Iran_bilateral_August_2017.pdf 02/11/2018

büyük bir enerji boru hattı projesinin bir parçasıdır; İran-Pakistan-Hindistan gaz boru hattı. Projenin Hindistan'ın enerji ihtiyaçlarını karşılaması ve İran'ın küresel izolasyonundan çıkmasına yardım etmesi varsayılmış, ancak ABD, İran'ın nükleer programı ve ülkeye uygulanan uluslararası yaptırımlar bağlamında projeye itiraz etti.³⁵⁸ Hindistan'ın üzerindeki ABD baskısı sebebiyle projeden çekildi.³⁵⁹ Hindistan'ın ABD'ye ve onun Batılı müttefiklerine olan yakınlığı, özellikle nükleer silahların yayılması konusunda İran'la olan dış politikasında değişiklikler yapılmasını gerektiriyor. Hindistan nükleer enerjinin çoğalmasını desteklemiyor ve bölgede yeni bir nükleer silah sahibi olmasını istemediğini de açıkça ortaya koydu. Yeni Delhi, ABD'nin nükleer programı, Nükleer Silahların Yayılmasını Önleme Antlaşması ve IAEA yönetmeliğinin incelenmesine yönelik çabalarını desteklemeyi tercih etti.

Hindistan, 24 Eylül 2005'te IAEA'nın İran'ı uluslararası yükümlülüklerine uygun olmayan bir ülke olarak ilan etmesi üzerine İran'a karşı oy kullanmaya karar vermişti.³⁶⁰ Hindistan'ın oyu, ABD'nin gündemini destekleyerek ve konuyla ilgili baskıyı kabul ederek İran'a ihanet etmesinden dolayı içerdeki muhalefetin sert eleştirilerine yol açtı. 4 Şubat 2006'da, Hindistan tekrar İran'a karşı ve ABD lehine oy kullandı.³⁶¹ İçerdeki muhalefeti tatmin etmek için Hindistan diyalogun konuyu çözme aracı olması gerektiğine ve İran konusunda daha fazla yaptırımı desteklemediğine

³⁵⁸ The Proposed Iran-Pakistan-India Gas Pipeline: An Unacceptable Risk to Regional Security. *The Heritage Foundation*. <https://www.heritage.org/asia/report/the-proposed-iran-pakistan-india-gas-pipeline-unacceptable-risk-regional-security> 02/11/2018

³⁵⁹ Steven Mann, former Senior Advisor on Caspian Basin Energy Diplomacy, U.S. Department of State, quoted in Abbas Maleki. "Iran-Pakistan-India Pipeline: Is It a Peace Pipeline?" Massachusetts Institute of Technology, Center for International Studies, September 2007. <https://www.files.ethz.ch/isn/39802/Iran%20Pakistan%20India%20Pipeline.pdf> 02/11/2018

³⁶⁰ Anna Lagenbach, Lars Olberg & Jean du Preez. The New IAEA Resolution: A Milestone in the Iran-IAEA Saga. <https://www.nti.org/analysis/articles/new-iaea-resolution/> 02/11/2018

³⁶¹ India votes against Iran at IAEA; Tehran buys time. *Times of India*. <https://timesofindia.indiatimes.com/world/us/India-votes-against-Iran-at-IAEA-Tehran-buys-time/articleshow/1400847.cms> 02/11/2018

açıklık getirdi. Hindistan'ın İran'a yönelik bir politika değişikliğini dikkate almaması ve İran'la olan ikili ilişkilere saygılı ve önem vermesi gerektiğini vurguladı, ancak ABD'nin aşırı baskısının Hindistan'a karşı İran'a oy vermesi gerektiği açıktı.³⁶² İran'la ticaret ve diplomatik ilişkilerini sürdürürken, ABD'nin yaptırımlarını desteklemesi, nükleer silahların yayılmasını önleme ve İran'ın nükleer programını kontrol etme konusundaki IAEA kararları lehine oylama, Hindistan'ın dengeli bir dış politika yapmada nasıl mücadele ettiğinin bir örneğidir.

Diğer farklılıklar arasında ABD'nin Irak savaşı, artan çevresel endişeler ve ABD'nin küresel ekolojik sistemin korunması ve sürdürülebilir büyüme için anlaşmalar imzalama konusundaki tereddütleri yer alıyor. Hindistan ne ABD'nin Irak'daki savaşını destekledi ne de açıkça karşı çıktı. Hindistan Irak hükümeti'yle olan ilişkilerin ve Irak'ta yaşayan ve çalışan birçok Hintliye rağmen, tarafsız tutumunu sürdürdü. Hindistan, ABD ile herhangi bir politika çatışmasından kaçınmak için bir orta yol seçmeyi tercih etti. Vajpayee hükümeti, Washington'dan Saddam Hüseyin'e karşı koalisyon güçlerine katılma baskısını ifşa etmedi. Amerika'nın Irak'a asker gönderilmesi yönündeki taleplerine ve baskılarına nasıl tepki verileceği konusunda büyük bir tartışma vardı. Amerika, Hindistan'ın Irak'ta yaklaşık 20 bin Hint askerinin görevlendirilmesini istedi, ancak 7 Nisan'da Hindistan parlamentosu, ABD'nin Irak'taki askeri eylemini ve rejim değişikliğini kınayan bir önergeye onay verdi ve Hindistan Dışişleri Bakanlığı sözcüsü bir basın toplantısında "Irak'taki askeri hareketin başladığına dair raporları gördüğümüz en derin acıyla" açıkladığını dile

³⁶² Why India voted against Iran in IAEA. <http://www.rediff.com/news/report/why-india-voted-against-iran-in-iaea/20091127.htm> 02/11/2018

getirdi.³⁶³ Hindistan Parlamentosu kararında Irak'ta savaşın sona ermesini istedi, “Ulusal düşünceyi yansıtan bu Saray (Lok Sabha), ABD'nin egemen bir Irak'a karşı koalisyon kuvvetlerinin askeri hareketini kınıyor. Bu askeri hareketle Irak'ta değişen hükümet kabul edilemez. Irak'ın masum halkının, özellikle de kadınlar ve çocukların yaşadığı acı, insanlığın öldüğüne işarettir. BM Güvenlik Konseyi'nin özel bir yaptırımını olmadan bu eylem ve BM Şartı'na uygun değildir. Bu nedenle, Saray, Irak halkına karşı duyduğu derin acıyı ifade ederken derin bir de sempati duyuyor.”³⁶⁴

ABD, Hindistan'ın iki konudaki tutumuna karşı çıktı; Tarım ve Fikri Mülkiyet. Hindistan'da kalkınmakta olan ülkeler yürütülen tarım politikasına itiraz etti ve geliştirmekte olan ülkeler (G33) adına bir değişiklik önerdi.³⁶⁵ Hindistan'ın ABD Fikri Mülkiyet Hakları (IPR) ile de aralarında farklılıklar var. ABD ilaç endüstrisi, patent konusunda büyüyen ve ümit vaat eden Hint ilaç endüstrisi ile sorun yaşıyor. ABD patentlerin sürekli gözden geçirilmesine izin veren liberal bir IPR rejimine taraftır. 2005 tarihli Hindistan Patent Yasası, hem ürün hem de sürecin korunmasını garanti eder, ancak yalnızca maddenin etkinliğini arttırdığı zaman patente izin verir. Bir şirket daha önce bilinen bir maddeyi yeni formda yeniden piyasaya sürerse, ör. Katı halden sıvı hale geçmiş şekilde-yeni halinde korunması sağlanamaz. Hindistan'ın bu yasadaki ilaç endüstrisinin büyümesi ABD için sakıncalıdır.³⁶⁶ Hindistan, tek kutuplu veya iki

³⁶³ Statement by Official Spokesperson on the commencement of military action in Iraq. Press conference by the spokesperson of Ministry of Foreign Affairs of India, 20 March 2003. https://mea.gov.in/Speeches-Statements.htm?dtl/4322/Statement_by_Official_Spokesperson_on_the_commencement_of_military_action_in_Iraq 02/11/2018

³⁶⁴ Resolution calls for end to war. *The Hindu*, 9 April 2003.

<https://www.thehindu.com/thehindu/2003/04/09/stories/2003040906830100.htm> 02/11/2018

³⁶⁵ European Communities - Restrictions on Certain Import Duties on Rice.

https://www.wto.org/english/tratop_e/dispu_e/cases_e/ds134_e.htm 02/11/2018

³⁶⁶ India - Patent Protection for Pharmaceutical and Agricultural Chemical Products. Dispute Settlement. https://www.wto.org/english/tratop_e/dispu_e/cases_e/ds50_e.htm 02/11/2018

kutuplu dünyanın savunucusu değildir. Bir ya da iki gücün dünya meseleleri üzerindeki tekeli (politik ve ekonomik) jeostratejik düşmanlıkta sona erdiğini düşünür. ABD'nin üstünlüğünü sağlam tutma ve dünya düzenine hakim olma çabaları Hindistan'dan hiçbir zaman onay almadı ve Hindistan'ın BRICS (Brezilya-Rusya-Hindistan-Çin-Güney Asya) geliştirmekte olan ülkelerin tutumunu desteklemek ve savunmak için gelişen milletler ittifakı, SCO (Şangay İşbirliği Örgütü) ve diğer birçok bölgesel ve küresel çok taraflı karşı-söylem platformlarına katılma çabalarında oldukça açıktı.

3.10.1. Hindistan'da Artan Hindistan-ABD Stratejik Bağlarına Karşı İç Muhalefetin Tutumu

Hindistan özerkliğini korumaya, artan stratejik bağlara ve ABD ile olan ortaklığına rağmen devam ediyor ve ancak henüz sömürge sonrası zihniyetini değiştirmeye hazır değil. Bu, Hindistan'la son yirmi yılda ne kadar güçlü bir stratejik bağ kurduklarına bakılmaksızın, ABD'ye resmi bir müttefik olarak katılma konusunda tereddüt etmelerinin nedenlerinden biridir. Hintli politika yapımcılar, entelektüeller ve sivil toplum, Hindistan'ı dış güçlere her türlü boyun eğdirmekten uzak tutmak konusunda ikna olmuş durumdadır, bu nedenle ABD'nin bölgedeki ilerlemelerine ve ülkeyle güçlü bir jeostratejik ortaklık kurma konusundaki ilgisine kuşkuyla bakıyorlar. Sıkça ABD'nin Hindistan'daki stratejilerinin ardındaki nedenleri sorguluyorlar ve Hindistan hükümetlerini ABD'ye yönelik olağanüstü politikalar yapma konusunda uyarıyorlar. Neticede bu durum, Hint elitlerinde köklü güvensizliği ve duyulan şüpheyi göstermektedir. Amerikan yanlısı olarak kabul edilen Hintli diplomatlarından bazıları

güvenilirlikle ilgili soruları gündeme getirdi. ABD'nin Hindistan'a modern askeri ve uzay teknolojisi sağlama niyetleriyle ilgili şüphelerini sıklıkla dile getiriyorlar. Ayrıca ABD'nin ülkelerini, Çin'e karşı kullanmak istediğinden şüpheleri var, ancak Hindistan'ın çıkarları uğruna Pakistan, Orta Doğu ülkeleri ve hatta Çin ile uzlaşılabilir.³⁶⁷

Hindistan-ABD bağlarının gelişmesi çoğunlukla ofislerde çalışan bireylere bağlı olduğu gözlenmiş, ister Hindistan'da Nehru, Indira Gandhi olsun ister ABD'de Richard Nixon ve George W. Bush olsun. Diplomatlar ve politika yapıcılar ofislerdeki bazı kişilere diğerlerinden daha fazla güvenirler. Örneğin, Hintli yetkililer Bush döneminde Hindistan-ABD'nin ikili ve stratejik ilişkileri konusunda Obama veya Trump'lardan daha iyimserdiler. Hintli diplomat Kanwal Sibal'in sözleriyle, "Hintli kuruluşun Hindistan-ABD ilişkilerinin dik bir yörüngeye kurulduğuna olan güveni, Başkan Bush'un yerine Başkan Obama'yla gözle görülür biçimde aşıldı."³⁶⁸ Eski bir Bush yönetim yetkilisi olan Daniel Twining, Weekly Standard'ta, Hintlilerin sık sık "Bush'u özlüyoruz" dediğini söyledi. Hindistan'ın stratejik topluluğu, ona göre, "Cumhurbaşkanının Pakistan'a yaklaşımından endişe ediyor (ve bazı durumlarda alarm veriyor); Afganistan için stratejisi; Çin'in girişkenliğinin maliyetlerini artıran daha sağlam bir Asya politikası izlemeye istekli olması; ticarete Amerikan liderliğinin yokluğu; ve ve Hindistan'ı, Hindistan'lıların ülkelerinin yükselen duruşu ve

³⁶⁷ Interviews of Indian diplomats quoted in, Jonah Blank, Jennifer D. P. Moroney, Angel Rabasa, Bonny Lin. (2015). Look East, Cross Black Waters: India's Interest in Southeast Asia. (California: RAND Corporation), s. 207.

³⁶⁸ Kanwal Sibal. India-US Relations: Future Trajectory, in, Bharat Verma. (2010). *Indian Defence Review*, Vol. 24, No. 4., s. 48.

kapasiteleriyle ilgili kendi algıları ile tutarlı bir şekilde, dünya meselelerinde kilit güç ve ortak olarak ele alma taahhüdü.”³⁶⁹

George W. Bush döneminde, Hindistan’daki solcular, ABD’yle ilişkilerin büyümesinden yana değiller. Özellikle Hindistan-ABD sivil nükleer anlaşması bağlamında, ulusal bir güvenlik ihlali olduğunu düşündükleri ve sivil nükleer anlaşmayı imzalama koşullarının Washington’un Hindistan’ın dış politikası ve nükleer silah programı üzerinde olağanüstü bir etki sağlayacağını düşünüyorlar.³⁷⁰ Hindistan’ın politik seçkinleri, aydınları ve çok sayıda halkı ABD’nin emperyalist gündemine girme konusunda kuşkuları vardı. Kapitalist ekonomik reformlar ve bunlara uyum politikası altında, Hindistan piyasasının kapitalist gücün, ABD’nin çıkarlarına hizmet edeceği ve ülke halkına fayda sağlamayacağına dair endişeler var. Ve Hindistan ABD ile askeri ittifaka katılarak özerkliğini kaybedebilir.³⁷¹ Muhalefet partilerin liderleri Obama’nın Hint parlamentosunu adres olarak işaret etmesini boykot ettiklerini belirttiler. “Obama, bireye ve onun kişisel başarılarına saygı duyulur, ancak Başkan olarak sürdürdüğü politikalar geçmiş ABD rejimlerinin emperyalist, genişlemeci ve kâr getiren politikalarından farklı değildir.”³⁷² Hindistan Komünist Partisi (Marksist), Obama’nın ziyaretinden sonra yayınlanan bir açıklamada; “Birleşik Devletler ile kurumsal medyadaki tek taraflı ve eşitsiz ilişkilerin övülmesine rağmen, Hindistan halkının gerçek çıkarlarına uygun böyle bir ilişki sunulmuyor.” şeklinde beyan edildi.

³⁶⁹ Quoted in George Perkovich. (2010). Toward Realistic US-India Relations. (Washington D. C.: Carnegie Endowment for International Peace), s. 7.

³⁷⁰ India's Communist Parties Withdraw Government Support Over US Nuclear Deal. *Voice of America*, Nov. 1, 2009. <https://www.voanews.com/a/a-13-2008-07-08-voa20/401994.html> 09/06/2019.

³⁷¹ Venkatesh Ramakrishnan. (2010). Empty Euphoria. *Frontline*, Vol. 27, Issue. 24. <https://frontline.thehindu.com/static/html/fl2724/stories/20101203272401400.htm> 09/06/2019.

³⁷² a.e.

Buna ek olarak, “Gıda güvenliğini teşvik etmek ve tarımsal verimliliği arttırmak adına, Walmart ve Monsanto gibi Çok Uluslu Amerikan Şirketlerinin kârlılığı için Hindistan tarımı ve perakende ticaretini açma konusunun gündeme getirilmesi empoze ediliyor.” Kısmen, “bunun Hindistan'daki milyonlarca küçük ve marjinal çiftçinin ve örgütlenmemiş perakendecinin çıkarlarına zarar vereceği” belirtildi.³⁷³

Hindistan liderliği her zaman çok kutuplu bir dünyayı desteklemiştir ve tek kutupluluk Hindistan'ın gündemini ilerletmek için sıkıntı vericidir ve dış politika oluşturma konusundaki seçimlerini sınırlandırmaktadır. Ancak Soğuk Savaş sonrası senaryoda, Hindistan'ın Çin'i dengelemek için ABD'ye güvenmekten başka bir yolu yoktur. Savunma ve ekonomik fayda sağlamak için ABD'ye güvenmenin bir de maliyeti var. Hindistan Güney Asya'yı herhangi bir dış gücün etkisinden uzak tutma arzusunu bu uğurda, feda etmek zorunda kaldı. Bu gerçek, iddialı Hintli politika yapıcılar ve toplumun kesimlerini rahatsız ediyor. Hintli seçkinler aynı zamanda Hindistan'ın demokratik olmasına rağmen ABD'den çok farklı olduğu gerçeğini biliyorlar. Britanya ve İsrail gibi ABD'nin diğer stratejik ortaklarından farklı olarak, aralarında hiçbir ortak nokta bulunmuyor. ABD, savunma, teknoloji transferi ve ulusal güvenlik konusundaki stratejik taahhütlere gelince, bu ülkelerle tarihi bir bağ paylaşıyor. Öte yandan Hindistan, ABD ile stratejik bir bağlanma geçmişine sahip değil, aralarında ihtiyaç-esaslı / karşılıklı çıkarlar dışında resmi olmayan ittifak dışında uzun vadeli bir stratejik ortaklığa yardımcı olabilecek kültürel ve ideolojik benzerliklere de sahip değildir. Aynı zamanda, ABD'nin küresel güvenliği savunmak ve teşvik etmek için çabalarını ve kaynaklarını taahhüt etmeyi de göze alamaz.

³⁷³ a.e.

Hindistan, ABD'nin Körfez savaşında ve ardından Afganistan ve Irak savaşlarında olduğu gibi bir çok kez askeri ittifaklara katılma önerilerini reddetti. Nitekim, Hint siyasi partileri, özellikle Irak'taki ABD müdahalelerini kınadılar. Hindistan parlamentosu, ülkenin ABD'yle ortak askeri tatbikatlar yapmasına rağmen ABD'nin Irak'a saldırısını oybirliğiyle kınadı.³⁷⁴ Hindistan Ulusal Kongresi, Hindistan'ın bağlantısızlık duruşunu sürdürmek için lehte oldu. Parti üyesi ve eski Hindistan dışişleri bakanı Natwar Singh, bağlantısızlığı Hindistan'ın çıkarlarına daha etkin bir şekilde hizmet veren politika olarak savundu. Bir mülakatında, "Nehru'nun geride bıraktığı geniş dış politika çerçevesi bizi iyi durumda tuttu. Hindistan'ın uydu devlet olmadan izleyebileceği başka bir dış politika yok. Hindistan halkı, bu ülkenin ne kadar güçlü olursa olsun hiçbir ülkenin tarafını tutmaya izin verilmeyecek."³⁷⁵ dedi.

Hintli politika uzmanları, Hindistan'ın ABD'ye güvenmesinin ve bölgedeki ABD hedeflerinin ülkeye Pakistan'a karşı askeri kapasitelerini yitirmesine mal olduğunu düşünüyor. Soğuk Savaş sırasında komünizme karşı sınırdaş devlet ve Terörle Mücadelede ABD'nin büyük müttefiki olan Pakistan, Hindistan'a kıyasla maksimum jeostratejik faydalar elde edebildi. ABD'nin Pakistan'a savunma ve maddi yardımları, Hint seçkinleri ve halkı arasında şüphe ve güvensizliğin ana nedeniydi.

2010 yılında, büyüyen stratejik bağlara ilişkin bir başka önemli engel ise, Nükleer Hasar Yasası için Sivil Sorumluluk, Hindistan nükleer sorumluluk

³⁷⁴ John Kifener. In Rebuff to U.S., India Says It Won't Send Troops to Iraq. *New York Times*, 14/07/2003. <https://www.nytimes.com/2003/07/14/international/asia/in-rebuff-to-us-india-says-it-wont-send-troops-to-iraq.html> 09/06/2019.

³⁷⁵ Natwar Singh. (2002). 'Bad domestic policy can never produce good diplomacy. *Frontline*, Vol. 9, Issue. 16. <https://frontline.thehindu.com/static/html/fl1916/19160430.htm> 09/06/2019.

kanunuydu.³⁷⁶ Bush döneminin tarihi nükleer anlaşmayı takiben dostane ve iyimser ikili ilişkiler için bir spoiler (*spoiler*-sürpriz bozan) oldu. Bu çerçevede, Hindistan'ın Hava Kuvvetleri'nin çok rollü savaş uçakları yarışması için ABD savaşçısı yerine Fransız Rafale'i satın alma tercihi soğukluğu daha da artırdı.³⁷⁷ Manmohan Singh yönetimi altındaki Birleşik İlerici İttifak (UPA) hükümetinin ikinci dönemi, Başbakan Manmohan Singh'in kendi partisi ve muhalefetinden büyük baskı gördüğü için Hindistan-ABD bağları bu dönemde çok verimli olamadı. Bu nedenle, 2005 ABD-Hindistan savunma ortaklık anlaşması kapsamında öngörülen ikili işbirliğini ve Doha'nın ticaret ve gümrük tarifeleri konusundaki görüşmeleri gibi çok taraflı müzakerelerde öngörülen ikili işbirliğini genişletmekle ilgili olarak ABD'den beklentilerini karşılayamadı. Muhalefet partileri, ABD'ye her iki konuda da şartlarını kabul etmeleri konusunda bir taviz vermeye hazır değildi.³⁷⁸

Her iki ülkenin siyasetinde ve iki taraflı ilişkilerde çok önemli bir fark, vizyon ve algılanan sorumluluklardaki farktır. ABD, Amerikan dünya düzeninin korunması ve tanıtılması konusunda daha fazla endişe duyuyor, yalnızca ABD önceliğini korumakla ilgili değil, aynı zamanda açık pazar kapitalist sistemi, demokrasinin teşviki, nükleer yayılmama ve terörizmin ortadan kaldırılması gibi bu çok geniş hedef ve vizyonun da sahibidir. Hindistan'ın ilk ve en önemli olan hedefi ve vizyonu bölgesel hegemonyayı ve küresel siyasetinde büyük güç rolünü kazanmaktır. Her iki ülkenin de

³⁷⁶ Bkz: The Civil Liability for Nuclear Damage Bill 2010. <https://www.prindia.org/billtrack/the-civil-liability-for-nuclear-damage-bill-2010-1042> 09/06/2019.

³⁷⁷ John Elliot. Modi Jettisons his 'Make in India' Policy and Buys French Warplanes. *Newsweek*, Oct. 10. 2015. Retrieved from <https://www.newsweek.com/modi-jettisons-his-make-india-policy-and-buys-french-warplanes-321635> 09/06/2019.

³⁷⁸ Ashley. J. Tellis. (2008). Narendra Modi and U.S.-India Relations. *Carnegie Endowment for International Peace*. <https://carnegieendowment.org/2018/11/01/narendra-modi-and-u.s.-india-relations-pub-77861> 09/06/2019.

bu hedeflere ulaşma stratejileri farklıdır. Bu ayrıntı, Hindistan ve ABD'nin farklı oldukları noktalardan biridir. Örneğin, Hindistan yakın veya uzak bir yerleşkede demokrasiyi teşvik etmekle ilgilenmiyor, onun ABD'nin demokratik yönetişimi başlatmak istediği bütün ülkelerle iyi bağları var. İran ve Arap devletleri Hindistan'ın büyük ticaret ortaklarıdır ve oradaki sistemi değiştirmek için askeri yöntemlere karşı çıkıyorlar. Hindistan yetersiz kaynakları, kapasiteleri ve başkalarına bağımlılığı nedeniyle ABD'ye meydan okuyamadığı halde hizmetlerini ABD'nin küresel hedeflerine ulaşması için kiralamıyor. Hindistan'ın yükselişi ve bölgesel emelleri ABD'nin üstünlüğüne veya gücüne meydan okuyamaz ve Hindistan'ın Çin'in dengelenmesindeki rolü ABD'yi zorunlu kılar, ancak aralarındaki anlaşmazlıklar iki ülkenin genel ilişkilerini olumsuz yönde etkileyebilir. Hem Washington hem de Yeni Delhi'deki iç politika ve algılar ikili ilişkilerde belirleyici rol oynamaktadır. Hindistan'ın siyasi ve entelektüel seçkinleri arasındaki şüpheler ve güvensizlik, ülkenin ABD ile olan bağlarını etkilemeye devam ediyor. Benzer şekilde, ABD'nin politika belirleyicileri Hindistan'ın güvenilirliğinden ve yakın bir ortak olarak inanırlığından şüphe etmeye devam ediyor. Böylece, her iki ülkedeki liderliğin vizyonu ve amaçları ile halk algısı ABD-Hindistan ilişkilerinin ilerleyişi için önemini sürdürmeye devam edecektir.

İlginç bir şekilde Bush yönetimi, ABD'nin hâkimiyetini sürdürme ve Soğuk Savaş sonrası dönemde diğer hükümetlerden daha saldırgan bir şekilde savaş ve barış girişimleri konularında tek taraflı hareket etme gündemini ele aldı. Hindistan, bölgesel ve küresel emelleri olmasına rağmen ve hegemon ya da büyük güçlerden herhangi bir dikte almadan otonom politikaları sürdürmek istiyorsa da, ABD ile iyi stratejik bağlar kurmaktadır. Başbakan Manmohan Singh, ABD'ye yaptığı çok önemli ziyareti öncesi

gazeteciyle yaptığı bir konuştuğunda, ülkesinin ABD ile olan ilişkilerini bu sözlerle ifade etti: “Biz (Hindistan) bağımsız bir gücüz; biz bir müşteri devlet değiliz; Biz bir bağışçı değiliz. İki eşit toplum olarak, birlikte yakınlaşmanın olduğu ve birlikte çalışabileceğimiz yerleri birlikte keşfetmeliyiz.”³⁷⁹ Hindistan, dünyanın en büyük demokrasi kartını büyük güçler ile olan ilişkilerinde çok dikkatli bir şekilde kullanıyor, demokrasiler halkın iradesine öncelik veriyor ve Hindistan'ın dış politikası halkın taleplerini göstermektedir.

Hindistan'ın ABD'yle olan stratejik bağları, özellikle Hindistan'ın küresel meselelerde rolüne ve dediklerine dair gündemine baktığımızda, başka bir düzlemde kafa yorduğunu görmekteyiz. Büyüyen istikrarlı ekonomisi ve savunma kapasiteleri olan bir ülke, küresel hegemonyası ve üstünlüğünü korumaya çalışan büyük bir güç için endişe kaynağı olabilir. Ancak, Hindistan-ABD ilişkileri söz konusu olduğunda, Amerikan makamları Hindistan'ın büyük bir güç haline gelmesine yardımcı olmaya ve sadece bölgede değil, aynı zamanda da küresel rolünü üstlenmeye isteklidir. Gariptir ki, tek yanlılığı konusunda çok bilinçli olan ve sık sık İngiltere, Kanada ve Japonya gibi yakın dostlarını anlaşmazlıklar konusunda sıkıntıya sokan ABD, ancak Hindistan'la olan bağları durumunda, farklılıklarından vazgeçip karşılıklı çıkarları teşvik edecek kadar düşüncelidir.

Mevcut senaryoda, Hindistan ve Amerika Birleşik Devletleri'nin ikili ilişkilerinde büyük bir çıkar çatışması bulunmamakta, ancak ilişkilerin yakın ya da uzak gelecekte samimi olup olmayacağı, bir soru işaretidir. Uluslararası politika,

³⁷⁹ N. Ram. India is neither client state nor supplicant, says Prime Minister Manmohan Singh. *The Hindu*, 10 Haziran 2005. <https://www.thehindu.com/2005/07/10/stories/2005071015440100.htm> 03/11/2018

öngörülemez bir arenadır. Dostlar ve düşmanlar zamana göre ilgi ve koşullara göre değişir. Soğuk Savaş dönemi birbiriyle kaynaşmamış devletler, Soğuk Savaş'ın sona ermesinden sonra değişen siyasi senaryoda stratejik ortaklar haline geldiler ve bu durum özellikle Asya'nın yükseldiği ve gelişmekte olan ülkelerin gelişmiş Batı uluslarının tekeline karşı bir araya geldiği başka bir senaryoda tekrarlanabilir. ABD'nin Hindistan'ı kendi tarafına çekme çabaları ve giderek artan ABD-Hindistan ilişkilerinin bir açıklaması, Hindistan'ı herhangi bir revizyonist unsur grubundan uzaklaştırmak olabilir. Potansiyel bir bölgesel rakipten gelebilecek bir tehdidi önlemek için gevşek bir ittifak kurulabilir. Bush'un 2006'nın Mart ayında Hindistan'a yaptığı ziyareti sırasında, Hindistan'ın yükselen küresel statüsü, askeri gücü ve istikrarlı ve sürdürülebilir ekonomik büyümesinin bir kanıtı olarak Hindistan'la ilişkilerini sürdürme niyetini açıkça paylaştı, "Amerika Birleşik Devletleri ve Hindistan ortaklığımız için iddialı hedeflere sahiptir. Bu dünyada eşi görülmemiş fırsatlara sahibiz. Geleceğe güvenle bakabiliriz çünkü ilişkimiz hiç bu kadar iyi olmamıştı. Amerika ve Hindistan küresel liderlerdi ve iyi arkadaş olduk ve birlikte çalıştığımızda nereye ulaşabileceğimiz konusunda bir sınır yok."³⁸⁰

ABD'nin Hindistan'la iyi ilişkilere sahip olması ve bölgesel üstünlüğünü desteklemesi, bölgesel politikadaki sınırlanmasının sebebidir. Özellikle Afganistan ve Irak'taki Küresel Terörle Mücadele'ye güç verdikten sonra ordusunu her yerde tutamaz. Bu konuda izlediği politikayı sürerecek ve ortak çıkarları paylaşabilecek güvenilir ortaklara ihtiyacı vardır. Körfez ülkelerinde artan istikrarsızlık, Orta

³⁸⁰ President Discusses Strong U.S.-India Partnership in New Delhi, India, March 3, 2006. Bkz: Archives of White House at <https://georgewbush-whitehouse.archives.gov/news/releases/2006/03/20060303-5.html> 04/11/2018

Asya'daki terör tehdidi ve Çin'in Güneydoğu Asya'da artan etkisi, ABD için ciddi endişeler doğurmaktadır ve Hindistan, bu senaryoda bölgeye ve özellikle Çin'e göz kulak olarak ABD'nin üstünlüğünü sağlam tutmasına yardımcı olabilecek en iyi seçenektir. Bunun karşılığında Hindistan, bölgedeki başlıca egemen güç olma iddiasını yerine getirebilecekti. Her iki ülkenin de nasıl işbirliği yaptığını ve karşılıklı olarak nasıl fayda sağladığını gösteren son örnek Afganistan'dır. Hindistan ve ABD, savaşın yıktığı ülkeyi yeniden inşa etmek için Afganistan'la el ele veriyor.

Hindistan'ın Afganistan'daki stratejik çıkarları Pakistan ile olan rekabetinden dolaydır. ABD'nin ülkenin devam eden ve gelecekteki inşaat projelerindeki artan Çin rolü nedeniyle Hindistan'ın Afganistan'ın yeniden inşasına katılımıyla yakından ilgileniyor. Hindistan'ın yükselen enerji ihtiyacı ve Körfez ülkelerinin buna karşı bağımlılığı, bölgedeki kötü yasa ve düzen nedeniyle tehdit altındadır ve bu durumda Orta Asya'nın enerji kaynaklarına yönelinmektedir. Amerika'nın Orta Asya'daki endişesi yine bölgede yükselen Çin nüfuzu ve enerji kaynaklarına erişimdir. Bu nedenle, Hindistan ve ABD bölgedeki siyasi istikrarsızlık ve yükselen İslam aşırılıklarından endişe duyuyorlar. 11 Eylül'den sonra, Hindistan'ın Orta Asya'ya yaptığı vurgu, manifoldların artmasına neden oldu. Hindistan Körfez ülkeleriyle iyi ikili ilişkiler kuruyor ve özellikle ABD'nin Irak'taki barış harekâtı hizmetlerini yerine getirme talebini reddettikten sonra Irak savaşıyla hiçbir ilgisi olmamasına rağmen Hindistan bu bölgedeki ABD çıkarlarını desteklerken bölgesel politikaya da müdahale etmemeye çalıştı. Hindistan parlamentosunun Irak işgaline ve Saddam Hüseyin'in zorla alıkonulmasına karşı çıkması, Hindistan'ın bölgedeki ABD'nin politikasına karşı çıkmasının tek örneğidir.

Hindistan ve ABD birbirine bağımlı ve Asya'da ve küresel olarak birçok sosyo-ekonomik ve sosyo-politik alanda karşılıklı çıkarları paylaşıyorlar. Birbirlerine duydukları ihtiyaç rasyoneldir ve ancak onların samimi ilişkilerini sürdürmek için ne kadar ileri gidebilecekleri, birbirlerinin menfaatlerine nasıl saygı göstereceklerini ve dikkate aldıklarını zaman gösterecek.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BÖLGESEL POLİTİK DİNAMİKLERDE VE BÜYÜYEN HİNDİSTAN-ABD STRATEJİK ORTAKLIĞINDA ÇİN FAKTÖRÜ

Bu bölüm, hızla değişen bölgesel jeostratejik ve jeo-ekonomik dinamikler bağlamında Hindistan-ABD stratejik bağların artmasında Çin faktörü değerlendirilmektedir. Çin'in yükselişi ve Asya'daki artan etkisi, ABD ve Hindistan için endişe verici bir etkidir. ABD'nin üstünlüğünün tehdit altında olması ve Hindistan'ın bölgedeki hegemonyaya ulaşma hedefleri Çin'in bölgede tehdit oluşturan unsur haline getirmiştir. Senaryonun teorik açıklaması, Çin-ABD'nin kaynaklar ve hegemonya için rekabetinin bölgedeki güç ve karşı denge stratejilerinin dengelenmesine yol açtığını göstermektedir. Bu arada, Çin'in yükselen güç kapasitesiyle ilgili Hindistan'ın güvenlik ikilemi, Onu ABD'yle gevşek bir uyum sağlaması için zorladı. Bölgedeki başlıca Deniz Haberleşme Hatlarının (Sea Lines of Communication, SLOC) kontrolüne ilişkin rekabet, Alfred Thayer Mahan'ın deniz gücü teorisi ışığında anlaşılabilir. Bu bölüm ayrıca, Hindistan-Çin işbirliği ve yüzleşme olanaklarını inceleyerek Hindistan'ı ABD'ye yaklaştıran faktörleri analiz etmektedir. Hindistan, Çin'i bölgesel özlemine yönelik bir tehdit olarak görüyor ve Güney Asya, Orta Asya, Güneydoğu Asya ve Uzak Doğu'daki Çin projelerinin Yeni Delhi'nin bölgesel hegemon olma hedeflerine ulaşmasında bir engel olduğu düşünüyor. Hindistan, ABD'nin Çin'in bölgede artan anlaşmalar ile mücadelesinde yardımcı olmasına nasıl bakıyor? ABD, bölgede büyümekte olan Çin etkisiyle mücadele etmeye nasıl çalışıyor ve neo-gerçekçilik bu Hindistan-ABD işbirliğini

Çin'le olan ortak rekabetleri bağlamında nasıl açıklıyor? Bu soruların yanıtı bu bölümün temel amacıdır.

4.1. Varsayımın Teorileştirilmesi

Soğuk Savaş'ın sonu, açıkça, şiddetli çatışmaların bir sonu ve açık piyasa ekonomisinin kapitalist ilkelerine dayanan bir işbirliği çağının başlangıcı olarak algılanıyordu. Uzun süredir çatışmasız bir uluslararası düzen varsayımı doğru olamazdı. Bazı bölgeler 1990'larda devletler arası çatışmalara veya iç savaşlara tanıklık etmeye devam etti ve yirmi birinci yüzyılın ilk on yılı Afganistan ve Irak'ta, Küresel Terörle Mücadele (GWOT) ile başladı. Varsayım gereği sabit kalan unsur, birçok yeni yükselen ekonomiler hisselerini paylaştıkları uluslararası piyasada, rekabet güçlerini artırmasıydı. Açık küresel bir pazardaki karşılıklı bağımlılık ve işbirliğinin karmaşıklığı, ulusal çıkarların korunması için düşmanlıkları ve rekabeti geliştirmektedir. Robert Jervis'in “Güvenlik İkilemi Altında İşbirliği” adlı makalesinde de belirttiği gibi, devletler zorla savaştan kaçınmak için yasaları uygulayacak herhangi bir küresel egemenliğin yokluğunda çıkarlarına karşı sürekli bir belirsizlik ve tehditle karşı karşıya kalmaktadırlar.³⁸¹ Anarşik bir sistemde devletleri Rousseau'nun “Geyik Avı Oyunu (*Stag Hunt*)” ile karşılaştırır, burada herkesin daha büyük pay almak istediği, ancak hiç kimsenin başkalarının işbirliği yapma ya da yapmama niyetinden emin olmadığından, belirsizlik hüküm sürüyor ve herkes kendi payını güvence altına

³⁸¹ Robert Jervis. (1978). Cooperation Under the Security Dilemma. *World Politics*, Vol. 30, No. 2., s. 168.

<https://www.jstor.org/stable/pdf/2009958.pdf?refreqid=excelsior%3A0b87d99486ae534e1e339afabe0c8772> dan 12/04/2019 de alındı.

almak istiyor.³⁸² Bu durumda işbirliği idealdir ve ortak bir amaç aramak hedef olabilir, ancak tamamen işbirliği yapmak şüpheler ve kişisel çıkarlar yüzünden kolay değildir. Güven açığı işbirliğinin sona ermesine yol açar ve rekabet olasılığını arttırır. Jervis, anarşik bir uluslararası sistemde devletlerin çıkarlarını korumak için güç ve güvenliğin maksimuma çıkarılması için çaba harcayan rekabet olasılığını teyit ediyor ve bu rekabet güvenlik ikilemini doğurmaktadır. Güvenlik ikilemini “bir devletin güvenliğini artırmaya çalıştığı araçların birçoğunun diğerlerinin güvenliğini azalttığı” şeklinde açıklıyor.³⁸³ Sınırlı kaynaklara sahip bir dünyada devletler, varlıkları herhangi bir biçimde (enerji kaynakları veya ekonomik refah ve kalkınma için gerekli kaynakların tedariki) sınırları içinde veya dışında tutmaları için elinden geleni yapmaktadır. Ve barış zamanlarında, kaynakların korunmasına yönelik bu mücadele barışçıl yollarla yapılan bir tür savaş olarak anlaşılabilir. Girdi ve sonucun paylaşılması konusunda hemfikir olmama, anarşik bir sistemdeki en büyük çatışma kaynağıdır. Hindistan-Çin ilişkileri üzerine güvenlik ikilemi teorisini uygulayarak bölgesel siyasi dinamikleri analiz etmek kolay olurdu. İşbirlikleri ve yüzleşmeler genellikle enerji kaynakları ve birbirlerinin daha geniş Asya'daki etki alanlarındaki hegemonik teklifler üzerinedir. Hindistan'daki bağlar ve Çin'in bölgedeki yükselişine karşı ABD güvensizlikleri, Robert Jervis'in öznel güvenlik varsayımını uygulayarak (subjective security assumption) anlaşılabilir.³⁸⁴

Hindistan'ın güvenlik kaygıları veya tehdit algısı gerçek veya gerçek dışı olabilir, ancak Hindistan'ı Çin'in gücünü dengelemek için ABD'ye yakınlaştırıyor.

³⁸² a.e., s. 167.

³⁸³ a.e., s. 169.

³⁸⁴ a.e., s. 174-175.

Çin-ABD güvenlik açığı ise, bölgedeki ekonomik ve jeostratejik çıkarlarını, özellikle Hint Okyanusu'ndaki deniz güvenliği ve enerji transferi deniz rotalarının önemli kilitlenme noktalarına odaklanarak korumaya zorluyor. Her üç ülkenin de birbirlerinin pazarlarında büyük yatırımları var ve ticaret alanındaki karşılıklı bağımlılık ve işbirliği hızla artıyor, ancak işbirliğinin ve bağımlılığın arkasındaki sebep güvenliğin maksimize edilmesidir. Jervis, askeri güvenliği ve güvenlik uğruna devletler arasındaki etkileşimin siyasi ilişkilerde ortaya çıkardığı rekabeti ve acıyı nasıl hızlandıracağını açıklamak için “spiral model” terimini kullandı,³⁸⁵ ancak bu, devletlerin başka bir seçeneğe sahip olmadıkları durumda ekonomik ve jeostratejik alanlarda aynı şekilde uygulanabilir. Bununla birlikte, aynı zamanda, ittifaklar kurarak veya rakibi dengeleyerek güvenliklerini artırmaya ve tehdit unsurunu azaltmaya çalışıyorlar. Hindistan-ABD'nin bölgedeki çıkarlarını güvence altına alan yumuşak ittifakı bu arka planda açıklanabilir. Subjektif güvenliğin bir başka yönüyle ortak çıkarları paylaşan iki devlet arasındaki uyum açıklanabilir. Bir devlet diğeri ne kadar az düşman ve rakip olarak görür ve ortak çıkar ve tehditleri paylaşırlarsa, sadece işbirliği yapmakla kalmazlar güçlerini de artırmaya çalışırlar.³⁸⁶ Hindistan'ın yükselen ekonomisi ve bölgedeki yükselen deniz ve askeri kapasiteleri öngörülebilir bir gelecekte ABD'nin çıkarlarını tehdit etmemektedir. Bu yüzden ABD Hindistan'ın hedeflerini desteklemekte ve bu hedefleri gerçekleştirmesine yardımcı olmaktadır. Bu arada, Çin'in yükselen gücü ve etkisi, ABD'nin bölgedeki hegemonyası ve bölgedeki

³⁸⁵ Robert Jervis. (1976). *Perception and Misperception in International Politics* (Princeton: Princeton University Press), s. 62-76.

³⁸⁶ Robert Jervis. (1978). *Cooperation Under the Security Dilemma*. a.e., s. 178.

nüfuzunu doğrudan tehdit olarak algıladığından dolayı Hindistan-ABD'nin işbirliği, ortak çıkarların teşvik edilmesi ve Çin'i dengeleme politikasıdır.

Çin'in son 30 yılda sürdürülebilir ekonomik büyümesi, büyük düşünmesini ve ekonomik kalkınmayı güçlendirmek ve küresel piyasayı yakalamak için daha kapsamlı bir plan yapmasını sağlıyor. Gelişmekte olan ekonomiler, büyük ölçüde bölge dışındaki enerji kaynaklarına bağımlıdır ve enerji kaynakları işlemlerinin çoğu ve transferleri deniz yoluyla yapılmaktadır. Çin'in büyümekte olan ekonomisi, Orta Doğu, Orta Asya ve Afrika'nın kaynak bakımından zengin bölgelerinden gelen petrol kaynaklarına bağlı ve diğer ülkelerle enerji rotalarını paylaşıyorlar. Hint Okyanusu tedarik yolları, kıtalararası ticaret için kullanılan başlıca Deniz Haberleşme Hattı (SLOC) 'ndan birini sunmaktadır. Hindistan ve ABD, Hint Okyanusu'nda güçlü bir varlığa ve ilgiye sahiplerdir ve Çin'in ticaret için denizcilik rotalarına olan bağımlılığı, ticaretinin güvenliğini sağlamaya ve onun bölgeler arası ve kıtalararası ticareti için daha güvenli tesisler kurmaya mecbur kılıyor. Çin'in deniz ve kara ticareti yollarının güvenliğine yönelik yakın ve uzak bölgelere yaptığı yatırım ABD ve Hindistan'ı ilgilendiriyor. Çin, iki ülke açısından, sırasıyla hegemonik ve bölgesel emellerinden dolayı bir tehdit olarak kabul edilmiştir.

Özellikle Hint Okyanusu bölgesindeki denizcilik iletişim kaynaklarındaki baskınlık, yalnızca Güney Asya'da değil, Güney Doğu Asya'da da bir güç genişlemesi kaynağıdır. Son yıllarda, Hindistan ve Çin'in Hint Okyanusu'nda ve çevresine yaptığı yatırım, bir tekel oluşturmak için güvenilir güç geliştirme bağlamında görülmelidir. Hindistan, Çin ve ABD'nin deniz gücü politikaları, Alfred Thayer Mahan'ın "deniz gücü" teorisiyle daha iyi anlaşılabilir. Mahan'ın deniz gücü teorisi, temel ticaret

yollarını kontrol etmek için deniz kuvvetleri ve deniz kıyılarında askeri üsler inşa ederek elde edilecek güç projeksiyonuyla ilgilidir. Bu üsler barış zamanlarında ekonomik refah için ve çatışma veya savaş sırasında düşmanı yenmek için kullanılabilir. Mahan, tarihi olaylardan alıntı yaparak deniz gücünün geçerliliğini kanıtlıyor. Denizin ve okyanusların baskınlığını ve işgalini refah ve gücün anahtarı olarak görüyor, denizi ve okyanusları kontrol eden herhangi bir millet dünyayı kontrol ediyor.³⁸⁷ Anlaşılan, 19. yüzyıl deniz teorisinin geçerliliği, 21. yüzyılda da çok önemli görünüyor. Uluslar arasındaki güç politikası, deniz/okyanus kaynaklarına ve ticaret yollarına sahip olmak ve onları kontrol etmek etrafında gelişir.

Sławomir Krakowczyk, Mahan'ın deniz teorisinin ABD deniz gücü gelişimi ve projeksiyonu üzerindeki etkisini analiz ederken, deniz gücünü şöyle tanımlamaktadır: “Siyasi bir varlığın (bir ülkenin) iradesini denizdeki ve komşu bölgelerdeki diğer siyasi varlıklar (ülkeler) üzerinde iradesini kullanma yeteneğini belirleyen siyasi, askeri ve ekonomik bileşenler.”³⁸⁸ Etkili deniz gücü oluşumu, devletin çıkarlarını en üst düzeye çıkarmak için deniz veya okyanus sularının kullanılmasını sağlar.³⁸⁹ Dolayısıyla, herhangi bir devletin deniz gücü, denizdeki etki alanı ve komşu toprakları üzerindeki politik ve askeri egemenliğini, siyasi ve ekonomik çıkarlarını sağlamak, siyasi ve askeri hakimiyetini sürdürmek için sahip

³⁸⁷ Alfred T. Mahan. (2007). *The Influence of Sea Power Upon History: 1660-1673*. (Boston Little: Brown and Company), s. 11-17.

³⁸⁸ Sławomir Krakowczyk. (2014). *Geostrategiczne koncepcje admirała Alfreda T. Mahana a rozwój potęgi morskiej USA w latach 1890–1914*. Quoted in Marcin Adamczyk. (2018). *China on the road to becoming a sea power — is this the renaissance of A.T. Mahan's and J.S. Corbett's theory? / Chiny na drodze do zostania potęgą morską — czyżby renesans teorii A.T. Mahana i J.S. Corbetta?* *Kultura - Historia - Globalizacja*, 23., s. 2. Bkz: https://www.academia.edu/36862231/China_on_the_road_to_becoming_a_sea_power_is_this_the_renaissance_of_A.T._Mahan_s_and_J.S._Corbett_s_theory_Chiny_na_drozdze_do_zostania_pot%C4%99g%C4%85_morsk%C4%85_czy%C5%BCby_renesans_teorii_A.T._Mahana_i_J.S._Corbetta 14/04/2019.

³⁸⁹ Sergei G. Gorshkov. (1979). *The Sea Power of the State*. (Oxford: Pergamon Press), s.1.

olduğu güç kaynakları olarak tanımlanabilir. Mahan, siyasi etkiyi pekiştirmek için denizaşırı gemiler, limanlar ve denizaşırı / askeri üsler kurulabilmesi için ekonomik güç kullanmanın gerekliliğini önemle belirtiyor.³⁹⁰ 21. yüzyılda, deniz yoluyla ulaşım ağırlık ve hacimle ölçülen dünya ticaretinin yüzde 90'ını oluşturduğunda,³⁹¹ Mahan'ın denizaşırı ürün ve hammadde ithalatı yapmak için ticari deniz kuvvetleri inşa etme vurgusu hala önemlidir.³⁹²

Deniz ticaret yollarındaki hakimiyetin sürdürülmesi ve ilgili denizcilik çıkarlarının güvence altına alınması konusunda Hindistan-ABD-Çin rekabeti veya işbirliği, bölgede oynanan jeostratejik büyük oyunu anlatıyor. Hindistan-ABD stratejik ortaklığının dinamiklerini daha iyi anlamak için Çin'in büyüyen ekonomisini ve bölge üzerindeki politik ve jeostratejik etkisini ve ABD'nin öncülüğüne ve Hindistan'ın hegemonik çıkarlarına nasıl potansiyel bir tehdit oluşturduğunu anlamak şarttır.

4.2. Çin'in Yükselişi: Ekonomik Büyüme

1970'lerin sonlarındaki gelişmeler ve reformlar, Çin ekonomisinin şeklini tamamen değiştirdi. O zamandan beri Çin ekonomisinin hızlı ilerlemesi ve sürdürülebilir büyümesi, başarının ticari markası (trademark of success) haline geldi ve genellikle “Çin (ekonomik) Mucize” olarak adlandırıldı.³⁹³ Ekonomik reform ve kalkınmanın başlangıç noktası, yerli üretimi hızlandırmak için ülkede sanayileşmeye

³⁹⁰ Krakowczyk. a.g.e., s. 68.

³⁹¹ Sam J. Tangredi. (2002). (Ed.). Introduction, in Globalization and Maritime Power. (Washington: National Defense University Press), s. XXVI.

³⁹² Alfred T. Mahan. a.g.e., s. 25-26.

³⁹³ Michael Zakkou. The China Miracle Isn't Over -- It Has Entered Its Second Phase. *Forbes*, Mar 30, 2017. <https://www.forbes.com/sites/michaelzakkour/2017/03/30/the-china-miracle-isnt-over-it-has-entered-its-second-phase/#6781d6e96635> 14/04/2019.

odaklanmaktı. İmalat sanayinin gelişimi, kademeli olarak diğer sanayileri de destekledi ve ülkenin temel emtia üretiminde kendine yeterli hale gelmesine yardımcı oldu. Bu süreç, ülke ekonomisinin büyümesine yol açtı ve onu geliştirerek ve mevcut kaynakları ve insan gücünü en etkin şekilde kullanarak endüstriyel yapıyı daha da güçlendirdi.

Çin ekonomik kalkınmasının kredisi, yurt içi yatırım talebini artıran ve doğrudan yabancı yatırımı çeken (DYY) yerli imalat sanayine başvurmaktır. Yerli sanayinin olağanüstü büyümesi ve genişlemesi, ülkenin Çin malı (made in China) ürünleri küresel pazara ihraç etmesini sağladı. McKinsey & Company'nin araştırma ve analizlerine göre, Çin, yalnızca ABD'yi üretimde geride bırakmakla kalmadı ve dünyanın en büyük imalatçı üreticisi haline geldi, aynı zamanda son 10 yılda ikiye katlanan kişi başına düşen GSYİH olarak vatandaşının yaşam standartlarını iyileştirdi. Son yirmi yılda Çin anakarasını bir dünya fabrikası yapan imalat sanayinin gelişmesinin sonucuydu.³⁹⁴ Doğrudan yabancı yatırım girişleri Çin'in ekonomik büyümesinde ve gelişiminde önemli bir rol oynamaktadır, aynı zamanda Çin'in diğer ülkelerdeki yatırımları da büyüktür. Çin DYY, 2010 yılında 100 milyar ABD dolarına yükselmiştir, bu da Çin'in dünyadaki sıralaması 2005'teki dördüncü sıraya göre ikinci sırayı almıştır.³⁹⁵ Çin, yabancı yatırımlar için en cazip yerleşkedir, bu nedenle 2010 yılı itibariyle Çin, ABD'den sonra dünyada ikinci FDI alıcı ülke olmuştur ve 579

³⁹⁴ Karel Eloit, Alan Huang, and Martin Lehnich. (2013). A new era for manufacturing in China. <https://www.mckinsey.com/business-functions/operations/our-insights/a-new-era-for-manufacturing-in-china> 14/04/2019.

³⁹⁵ Foreign Direct Investment – the China story. *The World Bank*, July 16, 2010. <http://www.worldbank.org/en/news/feature/2010/07/16/foreign-direct-investment-china-story> 16/04/2019.

milyar ABD doları doğrudan yabancı yatırım stoku biriktirmiştir.³⁹⁶ İhracat değeri bakımından Çin dış ticareti, GSYİH'nın yüzde 20'sinden yüzde 35'ine yükseldi.³⁹⁷ Çin 2009 yılında en büyük küresel ihracatçı oldu.³⁹⁸ Buna karşılık olarak ekonomik büyüme, kişi başına milli geliri olumlu yönde etkiliyor. Çin GSYİH, yıllar içinde, yükselişe geçti; 2005'te beşinci, 2006'da dördüncü, 2007'de üçüncü ve 2010'da ise ilk kez dünyanın ikinci büyük ekonomisi olarak Japonya'yı aştı.³⁹⁹ Çin'in GSYİH'nın dünyadaki payı 2005'te% 5'ten 2010'da% 9.5'e yükseldi.⁴⁰⁰ Ekonominin sürdürülebilir büyümesi, Çin ile ABD'nin Gayri Safi Yurtiçi Hasıla (GSYH) arasındaki açığı azaltmıştır; 2010 yılında ABD ekonomisi yıllık ortalama% 2'lik bir büyüme hızında gelişirken, Çin'in GSYİH'sı yıllık% 8 oranında büyüyor.⁴⁰¹ Çin, büyümeyi aynı hızda sürdürürse, Çin'in GSYİH'nın 2030'da ABD'nin yanında veya dışında olacağı tahmin edilmektedir.⁴⁰²

³⁹⁶ Ken Davies. (2013). China Investment Policy: An Update. OECD Working Papers on International Investment, 2013/01, OECD Publishing. https://www.oecd.org/china/WP-2013_1.pdf 16/04/2019.

³⁹⁷ Brett Berger, Robert F. Martin. (2011). The Growth of Chinese Exports: An Examination of the Detailed Trade Data. International Finance Discussion Papers Number 1033., s. 3. <https://www.federalreserve.gov/pubs/ifdp/2011/1033/ifdp1033.pdf> 16/04/2019

³⁹⁸ a.g.e.

³⁹⁹ China 2030: Building a Modern, Harmonious, and Creative High-Income Society. *The World Bank*. Retrieved from <http://www.worldbank.org/content/dam/Worldbank/document/China-2030-overview.pdf> 16/04/2019.

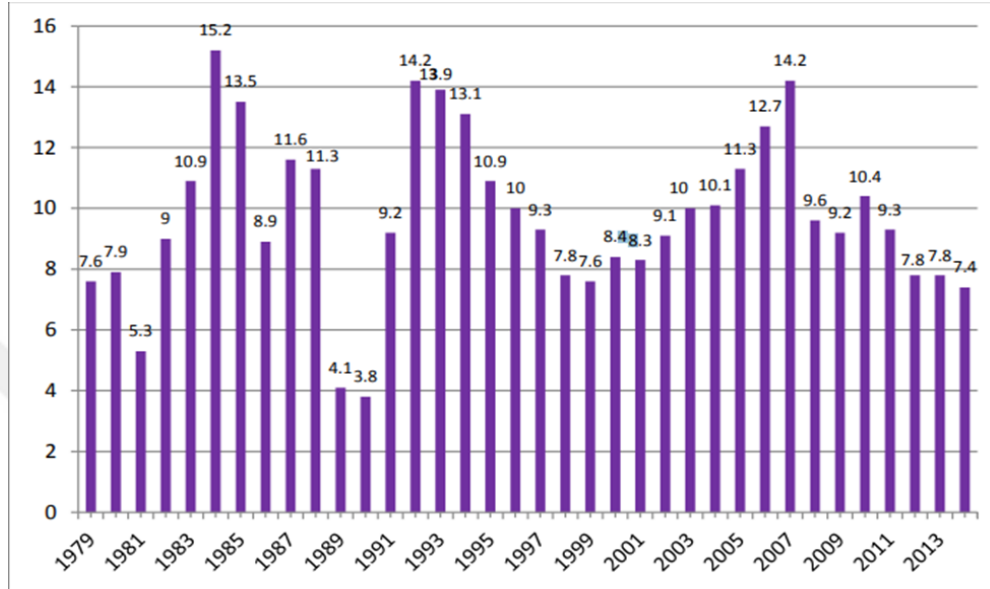
⁴⁰⁰ GDP growth (annual %), World Bank national accounts data, and OECD National Accounts data files. <https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.KD.ZG?end=2015&locations=CN-US&start=199516/04/2019>.

⁴⁰¹ United States vs China GDP. *Statistic Times*, Ocak 10, 2015.

<http://statisticstimes.com/economy/united-states-vs-china-gdp.php> 16/04/2019.

⁴⁰² China 2030: Building a Modern, Harmonious, and Creative High-Income Society. *The World Bank*. a.g.e.

Şekil 7: Çin Reel GSYİH Büyümesi 1979-2014

Kaynak: International Monetary Fund, World Economic Outlook⁴⁰³

Tablo 5: Dünya Ekonomisinde Çin

	1980	1990	2000	2002	2007	2008
China's share in world GDP						
At market exchange rates	2.6	1.7	3.8	4.4	6.2	7.3
At purchasing power parity	2.0	3.6	7.2	8.1	10.8	11.5
China's role in world trade						
Share in world trade	1.0	1.7	3.7	4.8	7.7	8.2
Trade with China as share of world GDP 1/	0.3	0.5	1.5	1.9	4.0	4.4
China's share in developing Asia's GDP						
At market exchange rates	40.4	35.1	51.8	54.9	57.6	60.8
At purchasing power parity	27.8	35.5	47.5	49.7	53.8	54.5
China's role in developing Asia's trade						
Share in developing Asia trade	2.0	2.1	4.1	5.8	11.3	12.1
Trade with China as share of developing Asia GDP 1/	5.3	6.5	7.2	7.8	8.5	9.1

⁴⁰³ Wayne M. Morrison. (2015). China's Economic Rise: History, Trends, Challenges, and Implications for the United States. *Congressional Research Service*. s. 6.
https://digitalcommons.ilr.cornell.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=2323&context=key_workplace
 31/03/2019.

Kaynak: IMF Direction of Trade Statistics and World Economic Outlook. 1/ GDP at market exchange rates.⁴⁰⁴

Çin'in büyümekte olan güçlü ekonomisi, dünya ekonomisine yetkin bir hissedar olarak katılımını en üst düzeye çıkarmasını ve ekonomik büyümenin hızını korumak için gerekli kaynakların ve araçların büyük payı için rekabet etmesini sağlamıştır. Son otuz yılın sürdürülebilir ekonomik büyümesi, Çin için hammadde ve enerji kaynaklarına olan ihtiyacı artırıyor. Asya'dan Afrika'ya ve Avrupa pazarına kadar kıtalar arasındaki kaynaklara ve fırsatlara erişmek için ABD ve diğer rakiplerle rekabet içinde yer aldı. Çin'in dünyada büyük bir jeo-ekonomik güç olarak ortaya çıkışı, onu ABD ve Hindistan için uzun vadeli bir rakip haline getirdi.

4.2.1. Çin'in Ekonomik Büyümesinin Jeostratejik Etkileri

Çin'in artan ekonomik kapasiteleri, yenilikçi ve daha kapsayıcı bir küresel ekonomik politikaların başlatılmasını sağlıyor. Ülkenin bazı politikalarının, geri kalanı için finansal baskınlık konusunda genel olarak kurulan küresel otoritelerde gerileme olduğu düşünülmektedir. Çin'in daha geniş Asya ve Afrika ülkelerinde altyapı oluşturma projeleri, ABD ve Batı ekonomik devlerinin pazardaki tekeline karşı bir meydan okuma girişimi olarak görülüyor. Çin'in bu ülkelerdeki varlığı, az gelişmiş veya gelişmekte olan ülkelerin kaynaklarını kendi denetimindeki kurumlar aracılığıyla sömüren batı ülkeleri için bir tehdittir. Çin'in büyük ölçüde Asya'da ve yükselen Asya ekonomileriyle ittifak içinde yer alan yeni finansal ve politik kurumlar kurma girişimi,

⁴⁰⁴ In Vivek Arora and Athanasios Vamvakidis. (2010). China's Economic Growth: International Spillovers. *IMF Working Paper*, WP/10/165., s. 15. Retrieved from <https://www.imf.org/external/pubs/ft/wp/2010/wp10165.pdf> 16/04/2019.

ABD'nin önceliği için sorular ve endişeler doğurdu. Çin'in ekonomik yükselişi, ABD'nin ticaret politikası için endişe verici bir faktör haline geldi ve Çin'in büyüyen küresel etkisine karşı koymak, Ticaret Teşvik Kurumu (TPA) ve Trans-Pasifik Ortaklığı (TPP) gibi yeni ekonomik ve ticari organların oluşmasıyla sonuçlandı. Bu yeni ticaret ortaklıkları, ABD'nin küresel ekonomik ilkeleri sürdürme yetkisini yeniden tesis etmeyi amaçlamaktadır, Başkan Obama'nın sözlerine göre, "Çin gibi ülkeler değil ABD bu yüzyılın dünya ekonomisi için kuralları yazıyor."⁴⁰⁵

Çin'in hızlı ekonomik büyümesi, ülkenin Çin merkezli (China-Centric) bir Asya üretim ve gelişme konsensüsü yaratma konusundaki isteklerini kolaylaştırıyor. Çin yakın ve uzak çevredeki tüm Asya ülkeleri ile çok yakın ticari bağlantılar kuruyor. Doğu Asya'nın üretim pazarını kullanmak ve Güney Asya ülkelerinin stratejik olarak önemli kara/deniz ticaret rotalarını kullanarak dünyadaki kaynaklara ve pazarlara erişmesi, Çin'in sadece kendi ekonomisi için değil, aynı zamanda genel bölgesel bağlantı ve kalkınması içinde başvurduğu vizyonudur. Güney Çin Denizi ve diğer bölgesel meseleler üzerindeki gerilimlere rağmen Çin, Güneydoğu Asya devletlerinin endişelerini gidererek ve onları barışçıl bir yükseliş (*heping jueqi*) ve uyumlu bir dünya (*hexie shijie*) konusunda ikna ederek başarılı bir şekilde Güneydoğu Asya ülkelerine bağladı.⁴⁰⁶ Çin'in anlaşmazlıkları diplomatik olarak çözme ve karasal anlaşmazlıklar konusunda ticaret işbirliğine öncelik verme politikası ülkenin lehine işlemektedir. Çin'in Güney Çin Denizi ile ilgili iddiaları ve Doğu Asya ülkeleriyle olan bölgesel

⁴⁰⁵ Quoted in James McBride & Andrew Chatzky. (2019). What Is the Trans-Pacific Partnership (TPP)? *Council on Foreign Relations*. <https://www.cfr.org/background/what-trans-pacific-partnership-tpp> 17/04/2019.

⁴⁰⁶ Felix K. Chang. (2012). China's Naval Rise and the South China Sea: An Operational Assessment. *Foreign Policy Research Institute*, Winter issue., s. 21. <https://www.fpri.org/docs/media/ChinasNavalRise.pdf> 17/04/2019.

uyuşmazlıkları üçüncü şahıslara başvurmadan iki taraflı olarak çözme konusundaki ısrarı, özellikle Çin'in güçlü ekonomisi ve ordusu diğerlerine karşı bir manivela kaynağı olmaından dolayı, onlar için endişe kaynağı olmaktadır. Bu nedenle Doğu Asya devletleri, Çin'i dengelemek için ABD'yi ve diğer büyük ülkeleri arıyorlar.⁴⁰⁷

Çin'in bölgedeki hedeflerini anlamak için, Çin'in ekonomik projelerini tartışmak yeterli değildir, çünkü ülke bölgedeki askeri projeksiyonuna odaklanmakta ve savunma kabiliyetlerini de arttırmaktadır. Çin ekonomisinin büyümesi ve sürdürülebilirliği için gerekli olan büyük bir kaynak yığını, topraklarının dışında olduğunu Çin'in askeri ve jeostratejik hırslarının arkasındaki itici faktördür. Yakın ve uzak bölgelerdeki çıkarlarının güvenliği Çin'in askeri harcamalarını artırmasına neden oldu ve yalnızca son birkaç yılda Çin askeri harcamaları üç kat arttı, Japonya'yı Doğu Asya'daki en büyük askeri harcama yapan ülke olarak geçti ve dünyada üçüncü en büyük askeri bütçeye sahip ülke oldu.⁴⁰⁸ Çin, geleneksel ve stratejik caydırıcılık ve savunma kabiliyetlerinin güçlendirilmesine ve iyileştirilmesine odaklanmaktadır. Bu bakımdan, Çin, balistik füze cephanelerini, savaş uçaklarının modernizasyonunu ve performans geliştirmesini ve uzay militarizasyonuna yatırım yaparak ileri teknoloji arenalarda ilerleme kaydetmektedir.⁴⁰⁹ Çin donanmasının son on yılda gelişmesi ve güçlenmesi, deniz sınırlarının ve emellerinin güvenliğinden emin olmak için başka bir gündemdir. Tayvan Boğazı krizi ve Güney Çin Denizi anlaşmazlığının ardından Çin, stoklarındaki gemi miktarını ve kalitesini yükseltmede ilerleme kaydetmiştir. Çin

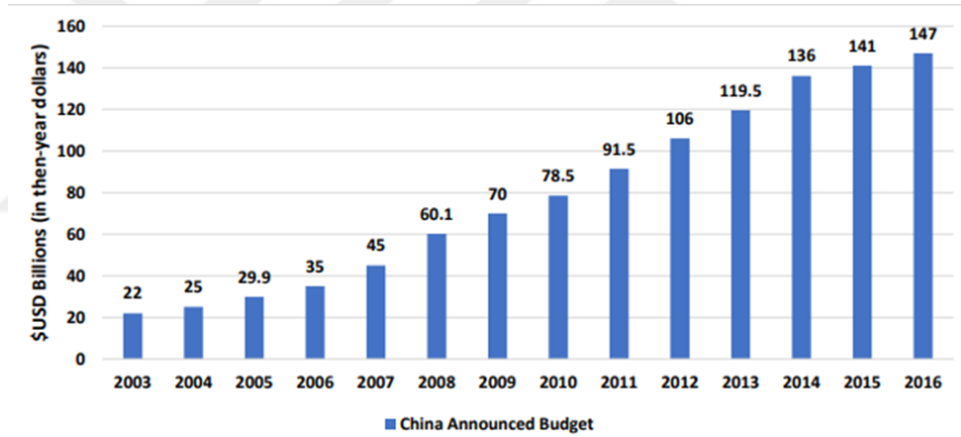
⁴⁰⁷ a.g.e, s. 21-22.

⁴⁰⁸ Military expenditure. *SIPRI*. <https://www.sipri.org/sites/default/files/YB08%20175%2005.pdf> 17/04/2019.

⁴⁰⁹ Srikanth Kondapalli. China's Military Capabilities in 2000-2010. *RUSI*, Vol. 2, No. 10. <https://rusi.org/publication/chinas-military-capabilities-2000-2010> 17/04/2019.

donanması, iki nükleer saldırı kabiliyetine sahip denizaltıları da içeren çeşitli modern denizaltıları ekledi ve yüzey filosu, iki Luyang II sınıfı, iki Luyang I. sınıfı ve Luhai sınıfı bir yok edici, iki Jiangkai sınıfı ve dört Jiangwei II ekledi. Güney Denizi Filosu, yeni inşa edilen Yuting II sınıfı LST çeşitlerinin yanı sıra, Spratly Adaları'nda ihtiyaç duyulan gemi-kıyı görevlerini kolayca destekleyebilen iki Yuzhao sınıfı LPD ile amfibi, Yunshu sınıfı LSM'ler ve Yubei sınıfı LCU'lar kaldırma kapasitesini yükseltti.⁴¹⁰

Şekil 8: Açıklanan Çin Savunma Bütçe

Kaynak: Center for Strategic and International Studies⁴¹¹

Çin'in yükselişi, kritik öneme sahip bölgedeki değişen jeopolitik durumdaki çıkarlarını arttırmasını zorlaştırdığından ABD'ye karşı ciddi bir tehdit haline geldi.

⁴¹⁰ Ronald O'Rourke. (2013). China Naval Modernization: Implications for U.S. Navy Capabilities—Background and Issues for Congress (Washington, DC: Congressional Research Service), s. 19, 25–26, 30. <http://www.au.af.mil/au/awc/awcgate/crs/r133153.pdf> 17/04/2019.

⁴¹¹ Compilation from different sources for the working draft titled, Estimates of Chinese Military Spending., s. 4. Retrieved from https://csis-prod.s3.amazonaws.com/s3fs-public/publication/160928_AHC_Estimates_Chinese_Military_Spending.pdf 17/04/2019.

Kuzeydoğu Asya'daki ABD egemenliğine karşı çıkıldı ve bölgedeki güç dengesi Çin lehine değişiyor.⁴¹²

4.3. Çin'in Yükselişi: ABD'nin Asya'daki Üstünlüğü için bir Tehdit mi?

Çin'in son 30 yılda sürdürdüğü ekonomik büyüme ve savunma kabiliyetleri, maddi gücüne katkıda bulundu ve bölgeye hakim olma arzusunu gösterme kapasitesini artırdı. Birkaç kez Çin liderliği, Çin'in barışçıl bir şekilde yükselmesinin hiçbir ülke için bir tehdit değil, bölge ve küresel ortaklar için kapsayıcı bir büyüme fırsatı olduğunu söyledi, Başbakan Wen Jiabao'nun dediği gibi, “Çin'in yükselişi başka bir ülke pahasına olmayacak, başka hiçbir ülkenin önünde durmayacak, başka bir ülkeye tehdit oluşturmayacak.”⁴¹³ Ancak, Çin'in bölgede artan etkisi, Asya kıtasına egemen olma ve ABD'nin jeopolitik çıkarlarını tehdit etme kabiliyeti olarak görülüyor. Çin, ABD'nin ekonomik ve askeri kahramanlığına ulaşmak için uzun yollara sahip olsa da, Çin'in yakın gelecekte ABD'nin küresel baskınlığını devirebilme olasılığı çok düşük, ancak bölgedeki ABD'nin egemenliğine meydan okuma kapasiteleri var ve ayrıca komşu ülkeler arasında da güvensizlik yaratmakta.⁴¹⁴

⁴¹² Jason T Shaplen & James Laney. (2007). Washington's Eastern Sunset: The Decline of US Power in Northeast Asia. *Foreign Affairs*, online edition, summary, s. 1. <https://www.foreignaffairs.com/articles/asia/2007-11-01/washingtons-eastern-sunset> 17/04/2019.

⁴¹³ Quoted in Esther Pan. (2006). The Promise and Pitfalls of China's 'Peaceful Rise'. *Council on Foreign Relation*. Bkz: <https://www.cfr.org/backgrounder/promise-and-pitfalls-chinas-peaceful-rise> 18/04/2019

⁴¹⁴ Robert D. Blackwill, Ashley J. Tellis. (2015). Revising U.S. Grand Strategy Toward China. (New York: Council on Foreign Relations). Rapor 72., s. 16. Retrieved from https://carnegieendowment.org/files/Tellis_Blackwill.pdf 18/04/2019.

Çin'in kapitalist ekonomik yapıyı ve küresel piyasaya katılımı, açık pazar ekonomisi ilkelerini izleyerek (bir dereceye kadar), mevcut uluslararası düzeni kabul ettiğini göstermektedir. Soğuk Savaş sonrası dönemde kapitalist sistemde faaliyet göstermenin nedeni maddi ve siyasi kazanımlardır. Çin, sistemin menfaatlerini güvence altına aldığı ölçüde sistemden memnun kalmaktadır, ancak ABD veya batı ekonomilerinden farklı olarak, Çin, bu sistemi bunun ötesinde koruma konusunda temel bir taahhütte bulunmamaktadır. Çin, sistemin öncüsü ve yöneticisi hiçbir ülkeye bağımlı olmadan veya küresel düzene sadık kalmadan, yalnızca sisteme yarar sağlayan bir katılımcıdır. Dolayısıyla, Çin "Akran Rakip (*Peer Competitor*)" gibi bir sistemde çalışıyor. Terim Peer Competitor şöyle açıklanır: "Akran bir rakip, ABD'yi küresel ölçekte ve sürdürülebilir bir biçimde ve bir çatışma sonucunda şüphe duyduğu durumlarda, yeterli bir düzeyde karşı karşıya gelme gücü ve motivasyonuna sahip olan bir devlet veya meydan okuyucudur. Birleşik Devletler sıraya koymasına rağmen, kaynaklarını etkili ve zamanında yerine getirir."⁴¹⁵ Çin'in ABD'yi yalnızca bölgesel düzeyde değil, gelecekte de küresel ölçekte karşı karşıya getirme gücü ve motivasyonu var, büyük bir güce erişmesi ABD'nin uzun yıllar boyunca yaşayacağı sıkıntılara yol açmasına neden olabilir.

Blackwill ve Tellis, ABD'nin Çin'i liberal uluslararası düzene sokma çabalarını Asya'da ABD'nin üstünlüğü için bir tehdit olarak görüyor ve Çin ABD'nin küresel hegemonyasına meydan okuyabilir. ABD'nin yirmi birinci yüzyılda

⁴¹⁵ Thomas S. Szayna, Daniel Byman, Steven C. Bankes et al. (2001). The Emergence of Peer Competitors: A Framework for Analysis. (Santa Monica, CA: RAND Corporation), s. 7-8. Retrieved from https://www.rand.org/pubs/monograph_reports/MR1346.html 18/04/2019.

üstünlüğünü korumak için Çin'in yükselişine karşı koymak ve bölgedeki nüfuz ve gücünü dengelemek için yeni büyük bir strateji önerdiler.⁴¹⁶

Çin'in Asya kalkınma projelerindeki aktivizmi, ABD'ye olan bağımlılığı azaltma çabası olarak görülüyor. Bölgesel ülkeler ABD'ye daha az bağımlı olduklarında, bölgede güç dengesi ittifak sisteminin ortadan kaldırmak mümkün olabilir ve bu olay ABD'nin Asya'da lider olarak yerinden edilmesine neden olabilir.⁴¹⁷ Çin Devlet Başkanı Xi Jinping, Mayıs 2014'te Asya'daki Etkileşim ve Güven Oluşturma Önlemleri konulu konferansta, "Asya'nın sorunlarının nihayetinde Asyalılar tarafından çözülmesi ve Asya'nın güvenliğinin de sonunda Asyalılar tarafından korunması gerektiğini" belirtti.⁴¹⁸ Bu Çin'in ABD'nin egemenliği olmadan özgür Asya'ya yönelik niyetlerini yansıtıyor.

4.3.1. Pekin Konsensüsü

Soğuk Savaş'ın sona ermesi, ABD'nin batı yarım küre ve Asya da dahil olmak üzere dünyanın geri kalanı üzerinde muazzam ekonomik ve savunma kapasiteleri ve kültür etkisi ile tek süper güç olarak ortaya çıktığı tek kutuplu bir dünya doğurdu. Küreselleşme prosedürü, Soğuk Savaş döneminde sisteme düşman olan uluslar arasında bile serbest piyasa ekonomisinin büyümesini ve kabul edilmesini arttırdı. Büyük iç pazarlara sahip ve rekabetçi küresel pazar için üretme potansiyeli yüksek olan ülkeler, küreselleşme ve sermaye piyasası ekonomisinden faydalananlardır. Pek çok Asya ülkesi ve diğer bazı ülkelerin ekonomik refahı, kendi paylarını küresel

⁴¹⁶ Robert D. Blackwill, Ashley J. Tellis (2015). a.g.e., s. 19.

⁴¹⁷ a.e.

⁴¹⁸ President Xi Jinping "New Asian security concept for new progress in security cooperation," remarks at the Fourth Summit of the Conference on Interaction and Confidence Building Measures in Asia, Shanghai, May 21, 2014. Available at Ministry of Foreign Affairs of the Peoples Republic of China https://www.fmprc.gov.cn/mfa_eng/zxxx_662805/t1159951.shtml 19/04/2019.

ekonomik ve politik düzende almaya teşvik etti. Son yıllarda yükselen bu yeni ekonomiler, küresel düzenin çok kutuplu olmasına katkıda bulundu ve yeni çok taraflı bloklar küresel politikanın bir işareti haline geldi. ABD'nin Orta Doğu ve Afganistan'a müdahalesi ve çatışmanın maliyeti ABD'nin ekonomik ve ahlaki üstünlüğüne büyük zarar verdi. Bunun dışında, artan küreselleşme ve yeni güçlerin yükselmesi, “Amerikan sonrası dünyası (*Post-American World Consensus*)” nda yeni uzlaşma yaratan bir atmosfer yarattı.⁴¹⁹ Fransız hükümeti tarafından benimsenen savunma ve ulusal güvenlik hakkındaki Beyaz Kitapta da benzer görüşler dile getirilmiştir: “Batı dünyası (yani, esas olarak Avrupa ve Amerika) artık 1994 yılında va olduğu gibi ekonomik ve stratejik bir girişim tekeline sahip değil.”⁴²⁰ Bu değişen senaryoda Çin'in bölgedeki yükselişi ve artan etkisi “Washington Konsensus”⁴²¹ unun geçerliliği ve “Pekin Konsensus”⁴²²yla da değiştirilme olasılıkları hakkında soru ortaya koyuyor. Çin'in yenilikçi kapsayıcı büyüme konseptini ve azınlık için özel ekonomik fırsatlar yerine eşitlik ve barış ilkelerini kullanarak, liderlik rolü oynama potansiyeline sahip olduğuna inanılıyor. İktidar ve sömürüye dayanan kuralların üstünlüğünü ve empoze edilmesini reddederek Batı tekeline devirme potansiyeli vardır.⁴²³ Çin liderliği, yükselen ekonomiler arasında işbirliğine dayanan batı dışı bir düzen oluşturmayı amaçlayan Pekin konsensüsündeki “yeni güvenlik konsepti” (*xin anquan guan*)

⁴¹⁹ Bkz: Fareed Zakaria. (2008). *The Post-American World*. (New York: W. W. Norton & Company).

⁴²⁰ The French White Paper on Defense and National Security. (2008) Foreword by Nicolas Sarkozy President of the French Republic.
<http://www.mocr.army.cz/images/Bilakniha/ZSD/French%20White%20Paper%20on%20Defence%20and%20National%20Security%202008.pdf> 05/04/2019.

⁴²¹ Washington Konsensüsü, 1989'da, IMF'nin zor durumdaki devletlere getirdiği liberal önlemleri tanımlamak için ekonomist John Williamson tarafından icat edilen bir ifadedir.

⁴²² Joshua Cooper Ramo. (2004). *The Beijing Consensus*. *The Foreign Policy Centre*.
<http://www.chinaelections.org/uploadfile/200909/20090918021638239.pdf> 05/04/2019.

⁴²³ a.e.

aracılığıyla genişletilmiş bir güvenlik perspektifi üzerinde fikir birliği sağladı.⁴²⁴ Yeni organizasyonların oluşumu, gelişmekte olan ülkeler arasındaki jeostratejik ortaklıklar yoluyla güvenliği artırma amacına hizmet etti. Pekin, Şangay İşbirliği Teşkilatı (SCO) ve ASEAN+3 (Güneydoğu Asya Ülkeleri Birliği'nin on üyesi, Çin, Japonya ve Güney Kore), BRICS (Brezilya, Rusya, Hindistan, Çin ve Güney Afrika) ve BASIC (Brezilya, Güney Afrika, Hindistan ve Çin) gibi kuruluşlarla danışmanlık niteliğindeki stratejik ortaklık gündemini başarıyla ilerletiyor.⁴²⁵ Çok taraflı stratejik ortaklıklar, Pekin'in ABD'nin uluslararası düzenine karşı çıkan bir karşı anlatı oluşturma ve uygulama arzusunu ve kabiliyetini göstermektedir.

4.4. Çin'in "İnci Dizisi (*Strings of Pearls*)" Stratejisi ve ABD ve Hindistan için Zorlukları

Son yıllarda Çin, deniz güvenliğine ciddi ilgi göstermeye başlamıştır ve bunun sebebi ülkenin deniz ticaretine bağlı ekonomik riskleridir. Çin'in Hint Okyanusu bölgesine egemen olma çabalarının birincil nedeni, özellikle enerji ithalatındaki nakliyelerinin güvenliğidir. Batı Asya ve Afrika'dan yapılan petrol ithalatının yüzde 77'si Hint Okyanusu üzerinden taşınıyor.⁴²⁶ Çin'in Altyapı inşası ve Hint Okyanusu'nda ve çevresindeki denizcilik kapasitelerinin modernizasyonu, bölgedeki ekonomik ve jeostratejik çıkarlarını güvence altına alma stratejisinin bir parçasıdır. Çin'in 2000'den bu yana bölgede yükselen ve artan etkisi, deniz güvenliği stratejisini

⁴²⁴ Mel Gurtov. (2010). Changing Perspectives and Policies. In Lowell Dittmer and T. Yu George. (Eds.). *China, the Developing World, and the New Global Dynamics*. (Boulder, CO: Lynne Rienner), s. 13-35.

⁴²⁵ Mike Boyer. (2006). China's Oil Import Scheme Is Far from Crude. *Foreign Policy*. <https://foreignpolicy.com/2006/10/04/chinas-oil-import-scheme-is-far-from-crude/> 08/04/2019.

⁴²⁶ a.g.e.

bölgesel ve küresel güç oyuncularını için endişe kaynağı haline getirmektedir. Çin'in denizcilik stratejisinin, küresel iktidara yükselişi ışığında altyapı gelişimi yoluyla baskınlığı sürdürmenin bir kaynağı olduğu düşünülmektedir. Çin'in asıl endişesi, Pasifik Okyanusu'dur, çünkü Hint Okyanusu'nda herhangi bir deniz sınırına sahip bir ülke değildir, ancak ticaret ve stratejik zorunluluklar, Hint Okyanusu'nu önemli bir ilgi alanı haline getirir. Hint Okyanusu, Çin için başlıca deniz hattı iletişim kaynağıdır ve Çin'in başlıca enerji ihtiyaçlarının karşılandığı İran Körfezi'ne erişim sağlar ve Çin, ticaretinin güvenliğini sağlamak arzusundadır. Bu nedenle, yalnızca Hint Okyanusu değil, Basra Körfezi'nin de Çin'in stratejik sınırlarının batısında olduğu düşünülmektedir.⁴²⁷ Çin'in “iki Okyanusu” stratejisi, Malacca Boğazı'na olan bağımlılığını kolaylaştırmak için Güney Çin Denizi ve Batı Pasifik'ten Hint Okyanusu'na deniz harekâtı yapabilme kabiliyetini arttırması denizciliğin gelişimiyle ilgilidir.⁴²⁸ Çin'in “uzak denizde (*far sea*)” ve “yakın deniz (*near sea*)” faaliyet göstermeye karşı güvenlik vizyonunu genişletmeye yönelik yeni stratejisi, Çin denizcilik düşüncesindeki belirleyici dönüşümdür, “Çin'in deniz gücü, doktriner bir değişimden okyanus merkezli stratejik düşünceye geçişe dayanıyor ve Hint Okyanusu'nda kalıcı bir denizcilik gücünün varlığına sahip olma arzusu daha büyük bir oyun planının göstergesidir.”⁴²⁹

Çin'in Hint Okyanusu'ndaki mevcut stratejisi, bir paydaş olmak, böylece bölgesel ve küresel güçler tarafından varlığını hissettirmek ve bunun için sadece

⁴²⁷ David Shambaugh. (2002). *Modernizing China's Military*. (Berkeley, Los Angeles, London: California University Press), s. 66–69.

⁴²⁸ Robert. D. Kaplan (2009). “China's Two-Ocean Strategy,” in *China's Arrival: A Strategic Framework for a Global Relationship* (Washington: Centre for a New American Security), s. 53-54.

⁴²⁹ David Scott. (2017). China's IOR strategy. *Maritime Security Review*.
<http://www.marsecreview.com/2017/11/chinas-ior-strategy/> 20/04/2019.

denizcilik kapasitelerini arttırmakla kalmayıp, güvenliğini sağlamak ve deniz çıkarları için kapasitelerini kullanma niyetini de açıkça ortaya koymaktır. Çin denizcilik kapasiteleri ve açık sularda uzun süre serbest hareket etmesi, bölgede kalıcı bir temele sahip olmadan mümkün değildir. Çin donanması bölgede kalıcı lojistik kurulum yapana kadar operasyonel mükemmelliğe sahip olamaz. Bu nedenle, Çin, Hint Okyanusu boyunca stratejik olarak konumlandırılmış limanlar ve deniz taşımacılığı şirketleri inşa etmek için elinden geleni yapıyor. Bu limanlar ve deniz taşımacılığı altyapısı, ticari amaçlarla ve küresel pazarlara erişebilmek için Çin'in ilişkiler gündemine alınmıştır, ancak bu limanların askeri üs olarak potansiyel olarak kullanılması da mümkündür.⁴³⁰ Bu güvenlik ve jeostratejik arka planda, Çin'in limanlar inşa etme konusunda Hint Okyanusu bölgesindeki ülkelere yaptığı yatırım, Çin'in “İnci Dizisi Stratejisi (*String of Pearls*)” olarak anılıyor.⁴³¹

İnciler anakara Çin'in sahilinden Güney Çin Denizinin kıyıya yakın bölgeleri, Malacca Boğazı, Hint Okyanusu boyunca ve Basra Denizi ve Basra Körfezi kıyılarından başlar. Bu limanlar veya donanma ve hava üsleri Çin'in yakın ve uzak sulardaki varlığını sürdürmesine yardımcı olacak ve bu sayede ülkelerle olan stratejik ilişkisini daha iyi sürdürecektir. Aynı zamanda, Hindistan ve ABD'nin, ticaret ve iletişimin tüm büyük engelleme noktalarındaki deniz ulaştırma hatları üzerindeki etkisinin kırılmasını da sağlar.

İnci Dizisi serisi, Çin'in güneyindeki Hainan Adası'ndaki askeri tesislerin bulunduğu bir limandan başlar. Vietnam'ın 300 deniz mili doğusunda bulunan Paracel

⁴³⁰ Robert. D. Kaplan (2009). “China’s Two-Ocean Strategy.” a.g.e., ss. 50-55.

⁴³¹ Terim ilk önce özel danışmanlar Booz-Allen-Hamilton tarafından ABD Savunma Bakanı için hazırlanan “Asya'da Enerji Gelecekleri” başlıklı 2005 raporunda kullanıldı. [Http://www.spacewar.com/2005/050118111727.edxbwxn8.html](http://www.spacewar.com/2005/050118111727.edxbwxn8.html) 08/04/2018 adresinden alındı.

takımadalarında bulunan Woody Island, bir uçuş pistine sahip, bir incidir. Bangladeş'teki Chittagong limanı, Çin'in İnci Dizisi stratejisinde inci olarak projelendirilen bir konteyner nakliye tesisidir. Çin'in Sittwe, Myanmar'da derin su limanı inşa etme konusundaki yatırımını aynı zamanda Çin'in "uzak deniz" politikasının bir parçası. Çin'in Pakistan'ın güneybatısındaki Baluchistan eyaletindeki Gwadar limanının deniz üslerinin finanse edilmesi, Çin'in bir başka inci politikasıdır.

Şekil 9: Hint Okyanusunda Çin'in incileri (Pearls)

Kaynak: China's 'String of Pearls' in the Indian Ocean and Its Security Implications, in *Strategic Analysis*, Vol. 32, No. 1, January 2008. s. 4.

Çin'in bölgedeki varlığı ve deniz gücünün yakın ve uzak deniz / okyanuslardaki incileri kullanan operasyonel kapasiteleri, rakip ülkeler tarafından büyük bir güvenlik dengesizliği ve bölgedeki güç dengesi'nin Çin lehine kayması olarak algılanıyor. Hindistan ve ABD bu gelişmeyi özel bir endişe nedeni olarak görüyorlar ve Nisan 2007'de Yeni Delhi'deki Hindistan-ABD Savunma Ortak Çalışma Grubu toplantısında, “(Çin'in) Hint Okyanusu'ndaki deniz genişlemesinin hızla artması ve Myanmar, Bangladeş, Sri Lanka gibi ülkelerle askeri ve deniz bağlantıları” konuları üzerinde tartışıldı.⁴³² Çin'in “ İnci Dizisi” stratejisi, ABD ile bölgesel etki üzerindeki potansiyel bir çatışma kaynağı olabileceğinden ABD için karmaşık bir stratejik durum yarattı.

ABD'nin bölgedeki etkisi ve bölgedeki üstünlüğünü sürdürme arzusu, Çin'in artan gücüne karşı koyulması şartına bağlanıyor. Bunun gerçekleşmesi için ABD'nin kapasiteli bir ortağa ihtiyacı var ve Hindistan'ın bölgedeki güç potansiyeli ve tutkuları onu Asya'da ideal bir stratejik ortak haline getiriyor. Hindistan'ın jeostratejik konumu ve bölgedeki kapasiteleri, tüm küçük ve büyük ülkelerle iyi ilişkiler kurmasını kolaylaştırıyor ve eşit işbirliği ya da yüzleşme şansı doğuruyor.

Soğuk Savaş sonrası dönemde Hindistan-Çin ilişkilerini değerlendirirsek, iki ülke de ikili ve bölgesel konularda işbirliği yapmaya istekliydiler. 1990'lı yılların başlarında, iki ülke arasında barışçıl ve dinamik bir ilişki kurma umudu vardı ve her ikisi de sınır anlaşmazlıklarının diyalog yoluyla çözülmesinde ilerleme kaydetti.⁴³³ Bu, Hindistan-ABD bağlarının çekişmeli olduğu zamanlardı. Hindistan ekonomisi reform

⁴³² Robert G. Sutter. (2005). *China's Rise in Asia: Promises and Perils*. (Lanham, MD: Rowman and Littlefield), s. 209.

⁴³³ Hongzhou Zhang & Mingjiang Li. (2013). *Sino-Indian Border Disputes*. *The Italian Institute for International Political Studies (ISPI)*, Analysis No. 181., s. 7.

döneminden geçiyordu ve Hindistan nükleer programı için yaptırım uygulaması altındaydı. Pek çok analist, o zamanın Hindistan ve Çin arasındaki ilişkilerin gittikçe normalleşmesi dönemi olduğunu düşünüyor. 1990'larda yaşanan gelişmeler, ABD'nin Sovyetler Birliği'nin çöküşünden sonra tek süper güç olmasına rağmen Asya merkezli siyasi ve ekonomik bir dünyayı şekillendiriyordu. Güney Doğu ve Batı Asya'nın yükselen Asya ekonomileri ve Çin'in siyasi hırslarla yükselişi, ABD'yi Hindistan'a yöneltti ve aralarındaki ilişkiler giderek yirmi birinci yüzyılın ilk on yılında stratejik ortaklık aşamasına geldi.

Bu senaryoyu anlamak için Soğuk Savaş sonrası dönemde Hindistan-Çin bağlarının gelişimini ve ABD faktörünü kısaca analiz etmek yararlı olacaktır.

4.5. Hindistan-Çin İşbirliği: ABD'ye bir Tehdit mi?

Çin-Hindistan bağları, Soğuk Savaş dönemi boyunca işbirliği ve yüzleşmeden dostça kardeşliğe ve büyük çaplı savaşa kadar pek çok iniş ve çıkış gördü. Yaşanan sınır anlaşmazlıkları, kardeşliği düşmanlığa çevirdi. Soğuk Savaş politikaları onları daha da birbirinden uzaklaştırmaya neden oldu. Soğuk Savaşın sona ermesi üzerine Başbakan Rajiv Gandhi Çin'i ziyaret etti ve iki ülke arasındaki sınır anlaşmazlıklarını çözmek için bir seri görüşme başladı. Aralık 1988'deki ziyaret- Rajiv Gandhi'nin Çin'e yaptığı ziyaret- 34 yıl içinde Hindistan Başbakanı tarafından yapılan ilk ziyaret oldu. Her iki taraf da, Çin ile Hindistan tarafından ortaklaşa başlatılan Beş Huzurlu Birliktelik İlkesini⁴³⁴, devlet ilişkilerini ve yeni bir uluslararası politik ve ekonomik düzenin

⁴³⁴ Nehru & Zhou, bölgedeki istikrar için yol haritasını koymak üzere 29 Nisan 1954'te anlaşmayı imzaladılar.

Başlangıç durumları: 1. Birbirlerinin toprak bütünlüğüne ve egemenliğine karşılıklı saygı 2. Karşılıklı saldırmazlık 3. Karşılıklı karışmazlık 4. Eşitlik ve karşılıklı yarar 5. Huzurlu bir arada yaşama.

kurulmasının yol gösterici ilkeleri olarak takip etme isteklerini yinelemektedir. İki ülkenin halkı, Asya ve dünyadaki barış ve istikrarın korunması için iyi komşuluk ilişkileri kurmayı, yenileştirmeyi ve geliştirmeyi kabul ettiler.⁴³⁵ Her iki ülkenin ikili ilişkileri, liderlerin sık sık ziyaret ettiği ve 1990'lar boyunca diyalogları sürdürdüğü süreçte gelişti. 7 Eylül 1993'te Hindistan ve Çin bir anlaşma imzaladı, “Hindistan-Çin sınır bölgelerinde Gerçek Kontrol Hattı boyunca dinginlik ve Huzurun Korunması Anlaşmasına uyma ve uygulama taahhütlerini yinelemişlerdir.”⁴³⁶ ve askeri alanda, Hindistan-Çin Sınır Alanları'ndaki Fiili Kontrol Hattı (Line of Actual Control) boyunca Güven Arttırıcı Önlemler (ĞAÖ) Anlaşması 29 Kasım 1996 tarihinde imzalandı, her iki ülkenin de LAC boyunca barışı sağlamak için kararlılıkları sergilenmişti.⁴³⁷ 23 Haziran 2003 tarihinde imzalanan Hindistan ve Çin arasındaki İlişkiler ve Kapsamlı İşbirliği İlkeleri Beyanının Yeniden Onaylanmasına İlişkin bir başka anlaşma: “İki tarafın Hindistan-Çin sınır sorununun çözüm çerçevesini araştırmak için Özel Temsilciler atadığını ve iki Özel Temsilcinin dostane, işbirliğine dayalı ve yapıcı bir ortamda istişarelerde bulunduğunu hatırlatarak sınır sorusunun genel ve uzun vadeli çıkarları bağlamında çözülmesi, sınır sorusunun erken bir çözüme kavuşturulmasının iki ülkenin temel çıkarlarını artıracığı ve bu nedenle stratejik bir amaç olarak sürdürülmesi gerektiği hususunda hem fikirdiler.”⁴³⁸ Bu anlaşmalar, iki

⁴³⁵ Indian Prime Minister Rajiv Gandhi visited China. Ministry of Foreign Affairs of the People's Republic of China.

https://www.fmprc.gov.cn/mfa_eng/ziliao_665539/3602_665543/3604_665547/t18017.shtml 29/04/2019

⁴³⁶ Agreement between the government of the Republic of India and the Government of the Peoples' Republic of China. Ministry of External Affairs, Government of India. Retrieved from <https://www.mea.gov.in/bilateral-documents.htm?dtl/6534/Agreement+between+the+Government+of+the+Republic+of+India+and+the+Government+of+the+Peoples+Republic+of+China+on+the+Political+Parameters+and+Guiding+Principles+for+the+Settlement+of+the+IndiaChina+Bou> 29/04/2019.

⁴³⁷ a.e.

⁴³⁸ a.e.

ülkenin ihtilaflarını ikili olarak çözmek ve ticari ilişkilerini geliştirmek için ortak çıkarların varlığının açık bir göstergesidir. Her iki ülkenin devlet adamları da birkaç kez karşılıklı çıkar alanları ve çatışmadan kaçınma alanlarında işbirliği yapma isteklerini dile getirdiler. Hindistan Dışişleri Bakanı Pranab Mukherjee bir keresinde, “Birlikte gelişmek, birbirinden bağımsız olarak birlikte büyüme, diğerine yetecek kadar alan var.” dedi.⁴³⁹ Aralarındaki ikili ticaret, etkileşimin artmasının ana kaynağıydı. 1984 yılında, iki taraf ticaret kısıtlamalarını kolaylaştırmak için En Çok Tercih Edilen Uluslar Anlaşması'nı kabul etti. Gitgide Hindistan-Çin ikili ticareti 2010 yılında 61,7 milyar ABD Dolarına ulaşarak Çin Hindistan'ın en büyük mal ticareti ortağı oldu. 2008'de Çin, Hindistan'ın en büyük ticaret ülkesi olarak ABD'nin yerini aldı.⁴⁴⁰ Hindistan ve Çin arasındaki ikili ticaret, birçok ikili anlaşmazlığa sahip olmalarına rağmen ilişkinin normalleşmesinin ana nedenidir; ticaret, onları daha da yakın ya da başka bir deyişle birbirine bağımlılıklarını artıran sebeptir.

Hindistan ve Çin, ticaret borsalarını geliştirmek ve kolaylaştırmak ve sınır boyunca gerilimi hafifletmek için üç sınır geçişini açmayı kabul etti. Lipulekh, 1992'de ticaret için açılan ilk sınır noktasıydı. Bunu 1994'te Shipkila'nın ve 2006'da Nathula Nın açılması izlemiştir. Nathula geçiş, Tibet ve Sikkim'deki Yadong'u birbirine bağlar ve belki de stratejik olarak en önemlisidir.⁴⁴¹ İki taraflı ticaret ve hızlı iletişim kapasitesini arttırmak için sınır bölgelerinin yanı sıra altyapı inşa etmede çok fazla çalışma yapılması gerekmesine rağmen, sınırların açılması girişimi her iki ülkenin de ticaret ilişkilerini iyileştirme konusundaki istekliliğini göstermektedir.

⁴³⁹ PS Suryanarayana. India is a Core State for Asian Security: Pranab Mukherjee. *The Hindu*, 04 June 2006. Retrieved from <https://www.thehindu.com/todays-paper/tp-international/india-is-a-core-state-for-asian-security-pranab-mukherjee/article3114775.ece> 29/04/2019.

⁴⁴⁰ India China Bilateral Relations. *Ministry of External Affairs, Government of India*. <https://mea.gov.in/Portal/ForeignRelation/China-January-2012.pdf> 30/04/2019.

⁴⁴¹ Diki Sherpa. (2017). Sino-Indian Border Trade: The Promise of Jelep La. *Institute of Chinese Studies*, No. 45. <https://www.icsin.org/uploads/2017/05/15/6ad1daff8feba472aeb443df3cf8a949.pdf> 01/05/2019.

Her iki ülke de artan endüstriyel ihtiyaçları için enerji ithalatına büyük ölçüde bağımlıdır ve bu giderek artan ihtiyaç, onları kendi bölgelerinin dışındaki enerji kaynakları için rekabet etmeye ve enerji kaynakları taşımacılığının güvenliğine itmektedir. Enerji piyasalarını güvence altına alma konusundaki rekabete ve yüzleşmeye rağmen, işbirliği yaptıkları zamanlar da var. İlk kez, en büyük petrol şirketleri olan Çin Ulusal Petrol Şirketi (CNPC) ve Hindistan'ın Petrol ve Doğal Gaz Şirketi (ONGC), 2005 yılında, Petro-Canada'nın Suriye petrol sahalarındaki hisselerinin% 37'sini 573 milyon ABD Doları karşılığında ortak olarak satın alma teklifinde bulunuldu.⁴⁴² İki ülkenin özel veya devlet sektörü kurumları arasındaki işbirliği, her iki ülkeye de yarar sağlar ve birbirlerini geçmeleri gerekmediğini kanıtlar. Hindistan ve Çin'in İran, Irak, Suriye, Myanmar ve Sudan gibi ülkelerdeki enerji kaynaklarına bağımlılığı, ABD tarafından yaptırım önerilerini desteklememelerinin ve hileli rejimleri ilan etmemelerinin nedenidir.

4.5.1. Çin-Hindistan İşbirliği ve “Chindia” nın Şekillendirilmesi

Bazı büyük gelişmekte olan ekonomilerin 1990'ların sonunda ve 2000'lerin başında ortaya çıkması, bölgesel ve küresel güç politikalarında yeni bir trend oluşturdu. Çin ve Hindistan'ın yükselişi ve Brezilya, Rusya, Güney Afrika (BRIC / BRICS / BASIC) gibi yükselen diğer ülkelerle olan çok taraflı işbirlikleri, daha önce ABD ve müttefiklerin egemen olduğu küresel ekonomik düzeni değiştirdi. Yeni güç

⁴⁴² India China Win on Venture's Bid for Syria Oil Stake. *Ministry of External Affairs*, Government of India, December 21. 2005. <https://www.mea.gov.in/articles-in-foreign-media.htm?dtl/15770/India+China+Win+On+Ventures+Bid+For+Syria+Oil+Stake> 01/05/2019.

oyuncularının ve paydaşların iradesinin tezahürü, iklim değişikliği veya ticaret düzenlemeleri gibi küresel öneme sahip birçok durumda gözlenildi.⁴⁴³

Çin ve Hindistan'ın yükselişi, özellikle coğrafi yakınlığı, hırsları ve devasa potansiyelleri ve kaynakları paylaşması çok ilginç bir gelişmedir. Hindistan ve Çin'in bölgesel olarak yükselişi, küresel ekonomi ve politika, aynı zamanda akademinin ve küresel trendlerin uzmanlarının dikkatini çekti. Gelişme, küresel gücün Asya'ya "karşı konulmaz" meyli olarak düşünülmüş.⁴⁴⁴ Asya'nın yükselişi ya da "Asya Çağı"⁴⁴⁵ olarak adlandırılan şey, Hindistan ve Çin'in güç kapasitelerine ve potansiyellerine çok bağlıdır. Ayrıca, bu iki ülkenin nasıl davrandığı da bölgede ve ikili taraflara büyük önem atfetmektedir. Onların işbirlikleri veya yüzleşmeleri dünya düzenini yeniden şekillendirmede veya sürdürmede belirleyicidir.

Hindistan ve Çin arasındaki Soğuk Savaş düşmanlıklarının normalleşmesi ve yirminci birinci yüzyılın ilk on yılında ticari ilişkilerin başlaması, işbirliği ve ortaklık çağı umutlarını da peşinden doğurdu. Pete Engardio'nun gözlemlediği gibi, "Dünya hiçbir zaman aynı anda tüm gezegenin nüfusunun üçte birini oluşturan iki ulusun eşzamanlı, sürdürülebilir olarak ele geçirilmesini (*takeoffs*) görmedi".⁴⁴⁶ Hindistan-Çin işbirliğinin önemi ve Chindia'nın (Hint ve Çin pazarlarının ekonomik ortaklığı ve birleşmesi) rüyasını gerçekleştirmedeki olanak ve engelleri, "Making

⁴⁴³ Saibal Dasgupta. Copenhagen conference: India, China plan joint exit. *The Times of India*, Nov. 28, 2009. <https://timesofindia.indiatimes.com/india/Copenhagen-conference-India-China-plan-joint-exit/articleshow/5279771.cms> 30/04/2019.

⁴⁴⁴ Kishore Manbubani. (2009). *The New Asian Hemisphere: The Irresistible Shift of Global Power to the East*. (New York: PublicAffairs).

⁴⁴⁵ Valentina Romei, John Reed. The Asian century is set to begin. *Financial Times*, March 26, 2019. <https://www.ft.com/content/520cb6f6-2958-11e9-a5ab-ff8ef2b976c7> 30/04/2019.

⁴⁴⁶ Pete Engardio. (2007). (Ed.). *CHINDIA: How China and India Are Revolutionizing Global Business*. (New York: McGraw-Hill), s. vii (preface).

Sense of Chindia: Reflections on China and India” adlı kitabında Jairam Ramesh tarafından detaylı olarak ortaya konmuştur.

Daha önce Başbakan Rajiv Gandhi tarafından 1980'lerin sonunda başlayan daha iyi ve gelişmiş ikili ekonomik ilişkilerin yolculuğu giderek uzlaşma dönemine girdi. İlişkiler hiçbir zaman pürüzsüz ve stressiz kalmamıştı, ancak sorunlara rağmen işbirliği yapma isteği vardır. İkili ilişkilerde büyük bir atılım, Başkan Jiang’ın 1996’da Hindistan’a yaptığı ziyarette, iki ülke arasında 21. yüzyıl için “yapıcı ve işbirliğine dayalı ortaklık” kuruldu.⁴⁴⁷ Başbakan Atal Bihari Vajpayee’nin 2003’te Çin’e yaptığı ziyaret, 10 yıl içinde Hindistan tarafından Çin’e yapılan başbakanının ilk ziyaretiydi. Vajpayee ve Wen tarafından imzalanan ortak açıklama, Hindistan’ın Tibet’i Çin topraklarının bir parçası olarak açıkça tanıması ve Hindistan’da yaşayan Tibetli sürgünlerin “Çin karşıtı faaliyetlerine” izin vermemesine karar vermesi nedeniyle tarihi bir öneme sahiptir.⁴⁴⁸ Ayrıca, karşılıklı menfaatlerin farklı sektörlerde işbirliğini artırma konusunda birkaç Mutabakat Muhtırası (MoU) da imzaladılar. Başbakan Wen’in 2005’teki ziyareti sırasında barış ve refah için “stratejik ve işbirliğine dayalı ortaklık” kurdular.⁴⁴⁹ Başbakan Wen ve Başbakan Singh birlikte 2006 yılını Çin-Hindistan dostluk yılı olarak ilan etti ve bu bağlamda yıl boyunca ekonomik, politik ve kültürel alanlarda birçok faaliyet gerçekleşti. Hindistan-Çin ilişkilerinin

⁴⁴⁷ Kathy Chen. China's Jiang Visits India, Expanding Growing Links. *The Wall Street Journal*, Kasım. 28. 1996. <https://www.wsj.com/articles/SB84912099388217600030/04/2019>.

⁴⁴⁸ Declaration on Principles for Relations and Comprehensive Cooperation Between the Republic of India and the People’s Republic of China. *Ministry of External Affairs*, Government of India, June 23, 2003. <https://www.mea.gov.in/in-focus-article.htm?7679/Declaration+on+Principles+for+Relations+and+Comprehensive+Cooperation+Between+the+Republic+of+India+and+the+Peoples+Republic+of+China30/04/2019>.

⁴⁴⁹ Synopses of Agreements/MOUs/Memoranda - Visit of Chinese Premier Wen Jiabao to India, April 9-12, 2005. *Ministry of External Affairs*, Government of India. <https://mea.gov.in/bilateral-documents.htm?dtl/6563/Synopses+of+AgreementsMOUsMemoranda++Visit+of+Chinese++Wen+Jiabao+to+India+April+9+12+200530/04/2019>.

normalleşmesi ve gelişmesi, Çinli bir diplomat tarafından şöyle ifade edildi; “Şimdi Pekin Hindistan’ı her konuda istikrarlı olan uzun vadeli ilişkisiyle küresel ve stratejik öneme sahip biri olarak görüyor.”⁴⁵⁰

Yükselen bu iki ekonomi, küresel güneydeki daha az ayrıcalıklı ülkelerin haklarının bayrak taşıyıcılarının rolünü üstlenmelerine sebep oldu. Doha Turu ticaret müzakerelerinin (Dünya Ticaret Örgütü’nün (DTÖ) himayesinde tarım, hizmet ve imalat gibi sektörlerde hala birçok engelin olduğu ülkelerde küresel ticareti açmak için yapılan çok taraflı müzakereler) çökmesine yol açan 2003 Cancún toplantısında Hindistan ve Çin’in işbirliği ve güçlü duruşu oldu. Çin ve Hindistan, Bretton Woods kurumlarında (DTÖ, Uluslararası Para Fonu ve Dünya Bankası) Avrupa ülkelerinin tekeli sorununu gündeme getirdi ve buna demokratik normların ihlali dedi. Küresel Güney ülkeleri için uluslararası finansal karar vermede eşit rol ve statüyü savundular.⁴⁵¹ Çin ve Hindistan ayrıca, Küresel Kuzey’in gelişmiş ülkelerini, Hindistan, Çin, Brezilya ve Güney Doğu Asya ekonomileri gibi gelişmekte olan ülkelerin hizmet, yatırım ve bilgi teknolojisi sektörlerine açık erişim sağlama niyetleri nedeniyle eleştirdi. Bu ülkeler, gelişmekte olan ülkelere aynı imtiyazları ve olanakları reddediyor ve siyasi açıdan etkili kendi tarım sektörlerini koruyorlar.⁴⁵² Hindistan ve Çin, Aralık 2009’da Kopenhag Zirvesi’nde ABD ve gelişmiş dünyanın küresel iklim değişikliği konusunda söylemlerine karşı aynı pozisyondaydılar. Her iki ülke de,

⁴⁵⁰ Vincent Wei-cheng Wang. (2011). “Chindia” or Rivalry? Rising China, Rising India, and Contending Perspectives on India China Relations. *Asian Perspective*, Vol. 35, No. 3., s. 459.

⁴⁵¹ Lee Hudson Teslik. The Doha Trade Talks. *Council on Foreign Relation*. Feb. 22, 2008. <https://www.cfr.org/backgrounder/doha-trade-talks> 01/05/2019.

⁴⁵² Sandra Polaski, Arvind Panagariya. The Suspension of the Doha Round and the Future of the WTO: Two Views. *Carnegie Endowment for International Peace*, Sept. 14, 2006. <https://carnegieendowment.org/2006/09/14/suspension-of-doha-round-and-future-of-wto-two-views-event-911> 01/05/2019.

gelişmekte olan ülkelerin ekonomik büyümesini ve gelişmesini engelleyen herhangi bir politikaya karşı çıkmak için elele verdiler. Ve zirvenin başarısızlığına yol açan kirlilik seviyelerinde zorunlu kesintileri ve endüstrilerin enerji yoğunluğunu azaltma önerisini kabul etmeyi reddettiler.⁴⁵³ BRICS gibi çok taraflı forumlarda, Çin ve Hindistan küresel ticaret ve yönetimle ilgili konulardaki politikalarını koordine etmeye çalıştılar.

İkili, bölgesel ve çok taraflı anlaşmalar ve küresel meseleler ve politikalar konusunda yaptıkları işbirliği, kesinlikle küresel hegemonyasını ve politikasını onaylama kapasitesine meydan okuduğu için ABD açısından büyük bir endişe kaynağıdır. Çin'in artan kapasitesine etkisi, jeopolitik ve askeri alanlarda Rusya ve Orta Asya'nın enerji üreten ülkeleri ve Hindistan ile el ele verdiği Şangay İşbirliği Konseyi (SCO) platformundan ortaya çıkıyor. SCO, Rusya'nın askeri kapasitelerinin ve Hindistan ile Çin'in birleşik ekonomik güçlerinin katılımıyla büyük bir güç merkezi olma kapasitesine sahip bölgesel bir enerji ve güvenlik ittifakıdır ve Pakistan da SCO üyesi olduğundan, örgütün jeostratejik önemi artmıştır. İki ülke, Asya'nın yükselen ekonomileri için alternatif bir güç merkezi haline geldi. Üye ülkeler ilk olarak Çin hava kuvvetleri (ilk kez Çin toprakları dışında konuşlandırıldılar) birliği ile 2007 yazında SCO bayrağı altında askeri tatbikatlara katıldılar.⁴⁵⁴ SCO'nun amaçlarından biri, ABD'nin enerji bakımından zengin Orta Asya'daki etkisini dengelemektir ve Hindistan'ın kuruluşun bir üyesi haline gelmesi, kuruluşu, üye ülkelerin zayıflıklarını

⁴⁵³ Tobias Rapp, Christian Schwägerl, Gerald Traufetter. How China and India Sabotaged the UN Climate Summit. *Spiegel Online*, May 5, 2010. <https://www.spiegel.de/international/world/the-copenhagen-protocol-how-china-and-india-sabotaged-the-un-climate-summit-a-692861.html> 01/05/2019.

⁴⁵⁴ Bates Gill, Mathew Oresman. (2003). *China's New Journey to the West*. (Washington DC: Centre for Strategic and International Studies), s. 5-12.

aşarak bölgesel güçlerin çıkarlarını ortaya koymak için ideal bir platform haline getirmektedir. Bu tür hedeflerin gerçekleşmesi zaman alır ve kısa sürede ikili rekabetlerin üstesinden gelmek için karmaşık olsa da, bu organizasyon enerji bakımından zengin ve jeostratejik açıdan önemli bir bölgede önemli bir aktördür.⁴⁵⁵

ABD'nin Hindistan'a olan yönelimi, değişen bölgesel politik dinamik çerçevesinde görülmelidir. Hindistan, hükümet başkanları ve politika yapıcıları tarafından birkaç kez dile getirildiği gibi (örneğin Hindistan'ın "Doğuya Bak" politikası), eğer Hindistan daha büyük bir Asya bloğuna üye olursa ABD için Çin'in bölgede ve ötesinde artan gücü karşısında durması zor olacaktır. Bu nedenle, 1990'ların sonlarında ve yirmi birinci yüzyılın ilk on yılı boyunca, bazı küresel ticaret ve güvenlik konularındaki farklılıklara ve çelişkili politikalara rağmen, ABD Hindistan'a daha yakın duruyor ve Çin-Hindistan arasındaki ikili ve bölgesel meselelerde ise ikili arasındaki rekabetten istifade etmeye devam ediyor.

Hindistan'ın Çin ile ikili ilişkileri, bölgedeki çözülmemiş sınır anlaşmazlıkları ve güvenlik rekabetinden dolayı yaşanan güvenlik açığı nedeniyle jeostratejik ortaklık seviyesine gelememiştir. Soğuk Savaş rekabetleri artık aralarındaki ilişkilerin seyrini yönetmiyor, ancak geçmişin uzun süredir devam eden anlaşmazlıkları Soğuk Savaş sonrası dönemde de güvensizlikleri beslemeye devam ediyor. Büyüyen ticaret bağları ve piyasaya bağımlılık, ilişkilerin normalleştirilmesine yardımcı olmaktadır. Buna rağmen, her iki ülkenin de rekabet içinde olduğu ve birbirlerini güvenlik ve bölgesel istekler hususunda bir tehdit olarak gördükleri bazı

⁴⁵⁵ William Piekos, Elizabeth C. The Risks and Rewards of SCO Expansion. *Council on Foreign Relations*, Haziran 7, 2015. <https://www.cfr.org/expert-brief/risks-and-rewards-sco-expansion> 02/05/2019.

sorunları vardır. İkiliden birinin, coğrafi yakınlık ve güvenlik ikilemine katkıda bulunan bölgesel politika ve çıkarlarını güvence altına almak için her türlü çabası, diğeri tarafından bir tehdit veya güvensizlik olarak algılanmaktadır.

4.6. Hindistan ve Çin'deki Dini ve Etnik Azınlıklara Karşı

Uygulanan Baskı

Çin ve Hindistan iki farklı yönetim sistemine sahiptir, ancak her ikisi de çok fazla etnik gruptan oluşan bir topluluktur ve farklı inançlara ev sahipliği yapmaktadır. Çin, modern liberal demokratik bir devletin ilkelerine bağlı kalmamakta ve idareyi, sıkı bir parti yönetiminin nüfus üzerindeki birçok kısıtlama ve kontrolüyle sürdürmektedir. Öte yandan, Hindistan liberal seküler bir demokrasi ve nüfusun etnik ve dini yönelimlerinin ötesinde bir özgürlük ve eşitlik koruyucusu olduğunu iddia eder. Bütün vatandaşlar için üst seviyede eşitlik ve adalet iddialarına rağmen, her iki ülke de sözlerini yerine getirmekte başarısız olmuş , etnik ve dini azınlıklar çoğunluk nüfusu ve devlet eliyle ciddi bir baskı altında tutulmaktadır.

İlginç bir şekilde, Hindistan ve Çin'deki azınlıklara karşı işlenen vahşet karşısında dünya topluluğunun tepkisi ya eksik ya da taraflıdır. Örneğin ABD, Çin'e karşı çıkma arayışında, Hindistan'daki çoğunluğu Hindular tarafından dini ve etnik azınlıklara karşı işlenen insan hakları ihlallerini görmezden geliyor ve ülkenin demokratik ve seküler görünümünü övüyor. Çin, kapalı toplumu, medya ve sivil toplum grupları üzerindeki yaptırımlar nedeniyle kınanmakta, ancak yine de Xingjiang ve Tibet'teki azınlıklara işlenen zulümlere karşı güçlü bir duruşları bulunmamaktadır.

4.6.1. Hindistan'daki Azınlıklara Karşı Yapılan Zulüm

Hindistan'ın küreselleşmeyi ve serbest piyasa ekonomisini 1990'ların başında kabul etmesi, vatandaşlarına siyasi ve ekonomik karar alma konularında daha fazla eşitlik ve özgürlük sunma umudunu artırdı, ama yıllar geçtikçe bu gerçekleşemedi. Kapitalist ve liberal ilkelere dayanan ekonomik kalkınmanın, herkesin refahını sağladığı varsayımı, etnik ve dini azınlıkların (özellikle Müslümanların) daha da marjinalleştirildiği Hindistan durumunda haklı çıkamaz.⁴⁵⁶

Bhartiya Janata Partisi'nin (Hint Halkları Partisi) himayesinde aşırılık yanlısı Hindu gruplarının (Hindutva⁴⁵⁷ bayrak sahipleri) yükselişi, 170 milyondan fazla Müslüman için çok zor bir durum yarattı. Hindu aşırılıkçılarının Hindistan'ı “Hindu Devleti”⁴⁵⁸ yapma hedefleri, onları, özellikle Müslümanları ve Hristiyanları olmak üzere, dini azınlıklara baskı yapmak ve korkutmak için tüm etik olmayan araçlara başvurmaya teşvik ediyor. İnek etini yemeleri yüzünden Müslümanları linç etmek, ülkenin çoğunda rutin hale geldi.⁴⁵⁹ Müslümanların emlaklarını ve iş yerlerini hedef almak ve suçtan kaçmak Hindistan'da normaldir. Hindu aşırılık yanlıları, tarihi yüzyıllık eski Babri Camii'ni Hindistan'ın Ayodhya eyaletinde gün ışığında yıktılar ve güvenlik kuruluşları yapıyı yıkmalarına izin verdiler ve ironik bir şekilde Hintli

⁴⁵⁶ Bkz: Sadia Khanum. (2011). Muslims in Globalized India 1991-2007: An Analysis. (Saarbrücken: Lap Lambert Academic Publishing GmbH & Co. KG), s. 84-116.

⁴⁵⁷ Hindutva, Hindistan'ın Hinduların anavatani olduğunu belirten bir ideolojidir. İnananlara göre, başka inançlara sahip olanlar ülkede yalnızca Hindular'ın elinde (at the mercy of) yaşayabilirler.

⁴⁵⁸ Sumit Ganguly. India's Prime Minister Modi pursues politics of Hindu nationalism – what does that mean? The Conversation, Mayıs 27, 2019. <http://theconversation.com/indias-prime-minister-modi-pursues-politics-of-hindu-nationalism-what-does-that-mean-117794> 03/06/2019.

⁴⁵⁹ India's vigilante cow protectors are reportedly killing dozens of people. ABC News, Feb. 20. 2019 <https://www.abc.net.au/news/2019-02-20/india-cow-protection-groups-have-killed-over-44-people-report/10830902> 03/06/2019.

politikacılar ve hükümet görevlileri bu iğrenç suça bir şekilde katıldılar.⁴⁶⁰ Müslümanlar, yaşamın temel ihtiyaçlarından yoksun ve sürekli tehdit ve korku altında yaşıyorlar. Aşırılık yanlısı Hindu grupları ve siyasi partiler çoğunluktan oy almak için Müslüman aleyhtarı söylemleri kullanırken, All India Kongresi gibi seküler partiler ise korku içindeki Müslümanları oy bankası olarak gündemlerinde kullanıyor. Başbakan Narendra Modi azınlık karşıtı nefretiyle tanınıyor. 2002 yılında Güney Hindistan'da Gujarat eyaletinin başbakanı olarak görev yaptığı sürede, binden fazla Müslüman katledildi ve diri diri yakıldı ve kadınlar tecavüze uğradı. Güvenlik teşkilatları sessiz izleyiciyken Müslümanların evleri ve iş yerleri tahrip edildi.⁴⁶¹ Mağdurlar hala adalet bekliyor, suçlular (Başbakan Modi de dahil olmak üzere) özgür ve çoğu da üst derece devlet görevlerinde ve parlamentodalar.

Hindistan'ın işgal ettiği Jammu ve Keşmir, Hint silahlı kuvvetleri tarafından sivillere yönelik ağır insan hakları ihlallerinin bir başka kanıtıdır. Keşmir'de özgürlük hareketini ve halkların kendi kaderini tayin hakkını bastırmak için çalışan çok sayıda Hint güvenlik gücü vardır. Keşmirlilerin kendi kaderlerini tayin haklarının reddedilmesinin yanı sıra, Keşmir'deki Hint silahlı kuvvetleri tüm özel ayrıcalıklarla günlük olarak Keşmir halkına karşı barbarca vahşet işlemekteler. Keşmir, dünyadaki en ağır askeri bölgelerden biridir, çünkü 700.000 Hintli silahlı kuvvet, Silahlı Kuvvetler Özel Güç Yasası (AFSPA), Disturb Areas Act (DAA) ve Kamu Güvenliği Yasası (PSA) gibi küresel insani düzenlemelere aykırı bazı özel yasaların imtiyazları

⁴⁶⁰ Babri Demolition: From LK Advani to Bal Thackeray, Here Are The Key Players. *Huffington Post*, 06/12/2018. https://www.huffingtonpost.in/2018/12/05/babri-demolition-from-lk-advani-to-bal-thackeray-here-are-the-key-players_a_23607892/ 03/06/2019.

⁴⁶¹ Sanjoy Majumder. Narendra Modi 'allowed' Gujarat 2002 anti-Muslim riots. *BBC News*, April 22, 2011. <https://www.bbc.com/news/world-south-asia-13170914> 03/06/2019

ancak orada işletilmektedir.⁴⁶² Bu özel yasalara göre Hint silahlı kuvvetleri Keşmir'deki sivillere yönelik her türlü insan hakları ihlalini gerçekleştiriyor. Uluslararası hukuk, ulusal acil durumlarda bile sivillere işkence yapılmasını yasaklar⁴⁶³ ama Keşmir'de Hint silahlı kuvvetleri tarafından işkence çekerek sivillerin öldürülmesi rutin bir iştir. Birçok durum tespit raporları, özel silahlı kuvvetlerin kılıkları altında 1990'dan beri Keşmir'de Hindistan askeri kuvvetleri tarafından gerçekleştirilen kitlelerin öldürülmesinin, işaretlenmemiş toplu mezarların, işkencenin, rehin alma ve tecavüzün bir savaş aracı olarak kullanıldığını ortaya çıkarıyor.⁴⁶⁴

Hindistan'ın Hristiyan azınlığı da benzer zorluklarla karşı karşıyadır. Birkaç Hristiyan'ın Hinduizm'e dönmeye zorlandığı bildirildi. Katodi köyünden Hristiyan aileler, Hindu komşuları saldırıp onları Hinduizme dönüştürmekle tehdit ettiğinde evlerini terk etmek zorunda kaldı.⁴⁶⁵ ABD Dışişleri Bakanlığı raporuna göre, BJP ile yakın bağları olan radikal bir Hindu milliyetçi grubu Rashtriya Swayamsevak Sangh (RSS), "Hindistan'daki tren istasyonlarına, Hristiyanların Hindistan'dan ayrılmak veya Hinduizm'e dönmek zorunda kalacağını yoksa 2021'de öldürüleceklerini belirten sinyaller verdiler."⁴⁶⁶ ABD Uluslararası Dini Özgürlük Raporu, Hristiyanların

⁴⁶² Sanya Mansoor. Kashmir: Under special law, Indian Army acts with deadly impunity. *The Christian Science Monitor*, Aug. 15, 2015. <https://www.csmonitor.com/World/Asia-South-Central/2015/0805/Kashmir-Under-special-law-Indian-Army-acts-with-deadly-impunity> 03/06/2019.

⁴⁶³ International Covenant on Civil and Political Rights - United Nations. <https://treaties.un.org/doc/publication/unts/volume%20999/volume-999-i-14668-english.pdf> 03/06/2019.

⁴⁶⁴ Jason Burke. Indian forces in Kashmir accused of human rights abuses cover-up. *The Guardian*, Eylül 12, 2015. <https://www.theguardian.com/world/2015/sep/12/indian-forces-kashmir-accused-human-rights-abuses-coverup> 03/06/2019.

⁴⁶⁵ Annual Report of the US Commission on International Religious Freedom. April 2018, s. 162-167. <https://www.uscifr.gov/sites/default/files/2018USCIRFAR.pdf> 03/06/2019.

⁴⁶⁶ Quoted in, Vaqas Asghar, Shadab Junejo. Saffronisation of religious minorities in India. *The Express Tribune*, 26/12/2018. Retrieved from <https://tribune.com.pk/story/1874934/3-saffronisation-religious-minorities-india/> 03/06/2019.

“fiziksel şiddet, kundakçılık, kiliselerine ve İncillerine yapılan saygısızlığı ve dini hizmetlerin bozulması dahil olmak üzere taciz ve şiddet artışlarıyla” karşılaştığını da ortaya koyuyor. Ayrıca, “yerel polis nadiren koruma sağladı, şikayetleri kabul etmeyi reddetti ve zulüm olaylarını nadiren araştırdı.”⁴⁶⁷

Bhartiya Janata Partisi hükümeti altındaki Hindistan, dini ve etnik azınlıkları hedef alan hoşgörüsüzlük ve seküler olmayan değerleri ve baskıcı yasaları destekleyen daha demokratik olmayan bir devlet haline gelmektedir. Hindistan’ın müttefikleri, Hindistan’ın büyük pazarı ve bölgedeki Çin’in artan nüfuz tehdidini içeren rolü nedeniyle azınlıklara karşı devletin baskıcı yasalarını ve uygulamasını görmezden geliyor. ABD ve sözde özgür dünya, azınlıkların dini ve etnik kovuşturma kayıtlarına rağmen Hindistan’ı demokratik ve seküler bir ülke olarak kabul eder. İronik olarak, insan haklarının ve liberal değerlerin koruyucusu olduğunu iddia eden gelişmiş dünya, Çin’in etnik ve dini azınlıklara karşı acımasız muamelesini eleştirirken Hindistan’ı görmezden gelir.

ABD’nin Hindistan’daki dini azınlıklara yönelik ağır insan hakları ihlallerinin ihmal edilmesi veya kasıtlı olarak cahil bırakılması, Hindistan’ın vahşeti korkusuzca yerine getirmesi için bir teşvik kaynağıdır. Ancak ABD’nin, sözkonusu raporlara rağmen Hindistan’la daha yakın stratejik bağ kurma stratejisi, ABD’nin ahlaki kampanyasının Çin’in genişlemeci arzularını sınırlamasına zarar verebilir. Hindistan-ABD ittifakı veya stratejik ortaklığı her iki ülke için karşılıklı olarak faydalı olabilir, Ancak, artan hoşgörüsüzlük, etnik ve dini kutuplaşma, aralarındaki uzun vadeli ilişkileri engelleyebilir.

⁴⁶⁷ USCIRF, Nisan 2018. a.e.

4.6.2. Çin'de Etnik ve Dini Azınlıklara Karşı Uygulanan Baskı

Çin liberal bir devlet ve toplum değildir, bireysel özgürlüklerin ve hakların kesin olarak korunduğu demokratik normları takip etmez, ancak 70'li yılların sonlarında getirilen reformlar çerçevesinde, insanların sonunda devletin katı düzenlemelerinden arınmış daha iyi bir hayat yaşayabileceklerine dair bir umut verdi. Maalesef, Çin'deki azınlıklar söz konusu olduğunda, tüm beklentiler yerine getirilemedi. Çin'in etnik azınlıkları, özellikle batı Çin'in Sincan bölgesinde yaşayan ve ağır zulüm altında olan Türk müslümanlar, nüfusun yarısını (26 milyon nüfusta yaklaşık 11 milyon) oluşturuyor. Çin, Han Çinleri (Çin'in etnik çoğunluğu) Sincan'a yerleştirerek bölgenin demografisini değiştirmeye çalışıyor ve bu uygulama, Uygur merkezi hükümet tarafından kimliklerinin ve kültürlerinin ortadan kaldırılma girişimi olarak Kabul ediliyor. Denenmeye çalışılan bu demografik değişim etnik gerilimleri alevlendirdi ve 2009 yılında Sincan'ın başkenti Urumçi'de isyanlar başladı. 200 kişi hayatını kaybetti ve yüzlerce kişi yaralandı. Çin hükümeti İsyanlar için Uygur Müslümanlarını suçladı, bu olayı, şiddet ve terör içeren ayrılıkçı bir hareket olarak ilan etti.⁴⁶⁸

Sincan'ın jeostratejik açıdan önem taşıyan konumu, Çin'in gelecekteki hedefleri ve projeleri için hayati öneme sahiptir ve Uygur azınlığının zulmünün arkasındaki ana sebep budur. Sincan, eski ticaret yolu olan İpek Yolu boyunca yer alan petrol ve diğer kaynaklar bakımından zengin bir bölgedir. Bölgenin Çin açısından buranın önemi, dünya pazarlarına ve enerji kaynaklarına ulaşmak için ülkenin iddialı trilyon dolarlık Kemer ve Yol Girişimi'nde (BRI) lojistik bir merkez olması nedeniyle

⁴⁶⁸ Jen Kirby, China's brutal crackdown on the Uighur Muslim minority, explained. VOX, 6/11/2018. <https://www.vox.com/2018/8/15/17684226/uighur-china-camps-united-nations> 07/06/2019

arttı. Küresel hedeflerini yerine getirmek için Çin, Sincan'a olan tutkusunu artırıyor. Azınlık toplumuna karşı uygulanan baskı 2009'da başladı ve ilerleyen yıllarda, Ramazan'da oruç kısıtlamaları, sakalın zorla kesilmesi, Kuran okunmasının yasaklanması, dini ayinlerin uygulanmasına yönelik kısıtlamalar da dahil olmak üzere, ilerleyen yıllar içinde baskıcı politikaların dayatılmasıyla sonuçlandı.⁴⁶⁹

Çin hükümeti Uygur halkına karşı planlanmış bir baskı kampanyası yürütüyor. Seyahat etmelerine izin verilmiyor, yakın akrabalarla sıkıntılar hakkında söz dahi edemiyorlar, yetkililer sürekli gözetim altında tutuluyorlar ve çocuklarına isim bile koyamıyorlar. Çin hükümeti tarafından yapılan en kötü insan mühendisliği örneği olan yeniden eğitim kampına (asimile edilme kampı) yaklaşık bir milyon Uygur hapsedildi. Orada, “göz yaşartıcı gaz, sersemletici silahlar ve çivili sopalarla donatılmış binlerce gardiyan, Uygurların soylarını, köklerini, bağlantılarını, kökenlerini kırmaları, yeni, daha iyi Çin vatandaşları yapmaları gereken öğrenciler üzerinde sıkı bir kontrol kurmuşlar.”⁴⁷⁰ Farklı küresel kaynaklardan ve mağdur ailelerinin referanslarından yola çıkılarak hazırlanmış, Çin’in Müslümanlara zorunlu dönüşümler uyguladığını ve domuz eti yemeye ve alkol içmeye zorlandıklarını öne süren birçok rapor vardır. İbadet yerleri yıkılmış ve Müslüman kadınlar zorla Çinli erkeklerle evlendirilmiştir.⁴⁷¹

⁴⁶⁹ Sarmad Ishfaq. The Sinicization and Suppression of China's Muslim Uyghurs. *Foreign Policy Journal*, 23/11/2018. <https://www.foreignpolicyjournal.com/2018/11/23/the-sinicization-and-suppression-of-chinas-muslim-uyghurs/> 07/06/2019.

⁴⁷⁰ Michael H. Fuchs, Daniel Benaim, Blaine Johnson. China Is Violating Uighurs' Human Rights. The United States Must Act. *Foreign Policy*, 28/11/2018. <https://foreignpolicy.com/2018/11/28/china-is-violating-uighurs-human-rights-the-united-states-must-act/> 07/06/2018.

⁴⁷¹ Sigal Samuel. China Is Treating Islam Like a Mental Illness. *The Atlantic*, 28/08/2018. <https://www.theatlantic.com/international/archive/2018/08/china-pathologizing-uighur-muslims-mental-illness/568525/> 07/06/2029.

Hristiyanların durumu, Çin'deki Müslümanlardan farklı değil, onlar da ayrımcılığa ve devlet destekli baskıya maruz kaldılar. Hükümet yetkilileri kiliselerin zorla kapatılması, İncil satışlarının yasaklanması, ibadet yerlerinde haç dikilmesi ve takılması, rahiplerin ve ibadetlerin taciz edilmesi ve tutuklanmasında görev almaktadır. Çin hükümetinin, yerel kültür ve hükümetin sosyalist politikalarıyla daha uyumlu hale getirmek için İncil'in tefsirinin (contextualization of the Bible) planlandığına dair haberler var.⁴⁷²

İronik olarak, Çin'deki azınlıklara yönelik barbarlığa karşı herhangi bir eylem çağrısı yok. Tek tek veya toplu olarak İslam İşbirliği Teşkilatı (İKÖ) platformundan Müslüman ülkeler herhangi bir sert tepki / kınama veya vahşete karşı harekete geçme çağrısı yapamadılar. Sözde medeni batıdaki devletler de, Çin komünist partisi tarafından azınlıkların durumuna da sessizce kalıyorlar.

4.7. Yükselen Çin: Hindistan'ın Bölgesel Hedeflerine Bir Tehdit

Hindistan-Çin ikili ilişkileri, bağımsız Hindistan'ın ve yeni kurulan Çin Halk Cumhuriyeti'nin (PRC) ilk birkaç yılı dışında gergindi. 1962 savaşından sonar Nehru'nun Çin'le olan dostluk bağlarının başarısızlığı, aralarında idealist kardeşlik ve işbirliği dönemine son verdi. Sonraki yıllar ikili ilişkiler, realpolitik olarak daha iyi açıklanabilir. Her iki ülke de bölgesel güç dengesine katıldılar. Jeopolitik konularda rekabet ve çatışma, karşılıklı güvensizlik ve şüphe ortamı yarattı. Her iki ülke de birbirlerinin askeri alanındaki ilerlemelerini dengelemek için bir tür ittifak kurmaya

⁴⁷² Lily Kuo. In China, they're closing churches, jailing pastors – and even rewriting scripture. *The Guardian*, Ocak 13, 2019. Retrieved from <https://www.theguardian.com/world/2019/jan/13/china-christians-religious-persecution-translation-bible> 06/07/2019.

çalıştı. Hindistan-Çin işbirliği ve rekabet, güvensizliğin ve karşılaştırmalı güç kapasitelerinin bir sonucudur. Sınır anlaşmazlıkları ve Çin'in Hindistan'ın Güney Asya'daki komşularıyla (Hindistan'ın nüfuz alanı) özellikle Pakistan ile iyi ilişkileri, Yeni Delhi tarafından bölgedeki nüfuzuna karşı koyma çabası olarak değerlendiriliyor. Bu güvensizlik, Güney ve Doğu Asya'daki rakip etki alanlarındaki rekabete yol açmakta böylece askeri yardım ve ticaret ilişkilerini genişleterek birbirlerini kendi etki alanlarında sınırlandırma mücadelesini de tırmandırmaktadır. Her iki ülke de, geniş Asya (*Broad Asia*) bölgesinde birbirleriyle karşılaştırmalı güç dengesi stratejisini uyguluyorlar. Mevcut güvenlik ikilemi ve dengeleme çabaları, aralarındaki Güney Çin Denizi, Hint Okyanusu ve Arap Denizi'ndeki denizcilik güçlerinin ardındaki motivasyondur. Hindistan'ın genişletilmiş komşuluk politikası, Japonya, Avustralya ve Tayvan gibi Doğu Asya ve Pasifik Okyanusu ülkeleriyle daha güçlü ilişkiler kurmaya öncülük etti. Ortaklığın nedeni, tüm bu ülkelerin ABD ile iyi bağları olmaları ve Çin'in bölgede artan etkisinden duydukları korkudur.

4.7.1. Çözölemeyen Sınır Uyuşmazlıkları

Sömürgeci miras, iki ülke arasındaki ihtilaf tohumlarının ekiminde büyük paya sahiptir, iki ülke arasında başlayan anlaşmazlığın asıl nedeni budur. Şu anda, Hindistan ve Çin, Çin'in iddialara göre yaklaşık 2000 km ve Hindistan'ın iddiasına göre 3.488 km'lik sınırını paylaşıyor.⁴⁷³ İki ülke arasındaki tartışmalı alan üç bölüme ayrılmıştır; doğu, orta ve batı bölümü. Batı bölümündeki sınır anlaşmazlığı, 1865 yılında Britanya Hindistan Anketi için çalışan bir devlet memuru W.H. Johnson tarafından önerilen Johnson Hattı ile ilgilidir ve Hat, Aksai Chin'i (*princely state of*)

⁴⁷³ Bkz: Management of Indo-China Border. <https://mha.gov.in/sites/default/files/BMIntro-1011.pdf> 03/05/2019.

Jammu ve Keşmir'e el koydu. Johnson Line, İngiliz Hindistan sınırlarını ilhak eden Keşmir'e kadar çizgiyi ilerletmek için bir stratejiydi (bölge Hindistan'ın kuzey sınırlarının korunmasında önemli olduğu için 1846'da gerçekleşti).⁴⁷⁴ Aksai Chin ıssız çorak bir topraktır, ancak Çin jeostratejik önemi ve Tibet ile Sincan arasındaki hayati bir geçiş noktası olması nedeniyle buraya değer vermektedir.⁴⁷⁵ Bağımsızlıktan sonra Hindistan, Johnson Line'ı temel alarak Aksai Chin'i talep eder. Orta bölümde, Hindistan Çin'in Ladakh'tan Nepal'e kadar yaklaşık 625 km uzunluğunda sınırı vardır. Hindistan'ın Himaşal Pradeş ve Uttarkand devletleri orta sınırdaki Tibet (Çin) ile bu sınıra dokunuyor. Bu sektör, her iki ülkenin de sınırının sınırlandırılması konusunda hemfikir olduğu tek bölümdür. Hindistan-Çin sınırının Doğu bölümü, McMahon Hattı'ndaki anlaşmazlığın ana nedenidir. McMahon Hattı batıdaki Hindistan, Çin ve Butan sınırlarının birleşme noktasından başlayıp, doğuda Brahmaputra Nehri'ne doğru devam ediyor ve Himalayalar boyunca uzanıyor.⁴⁷⁶ Bu sektör şimdi Hindistan'ın güneyindeki Arunachal Pradesh eyaletinden (Çin'in güney Tibet olarak anılır) oluşuyor. 90.000 kilometrelik bir alanı kaplar ve bir milyondan fazla nüfusu vardır.⁴⁷⁷ 1941 yılında, İngiliz Hindistan ile Tibet arasında imzalanan Simla Anlaşması (Çin, Hindistan ve Tibet temsilcileri Tibet ve Hindistan ile Tibet ve Çin arasındaki sınırı çözmek için Shimla'da buluştu) sınır çizgisine, McMahon Hattı adı verildi. Hindistan,

⁴⁷⁴ Amit Ranjan. (2016). India China Boundary Dispute: An Overview. *Asian Affairs*, Vol. 47, No. 1, s. 101-114.

⁴⁷⁵ Mohan Guruswamy, ZorawarDaulet Singh. (2009). India-China Relations: The Border Issue and Beyond (New Delhi: Viva Books), s. 31.

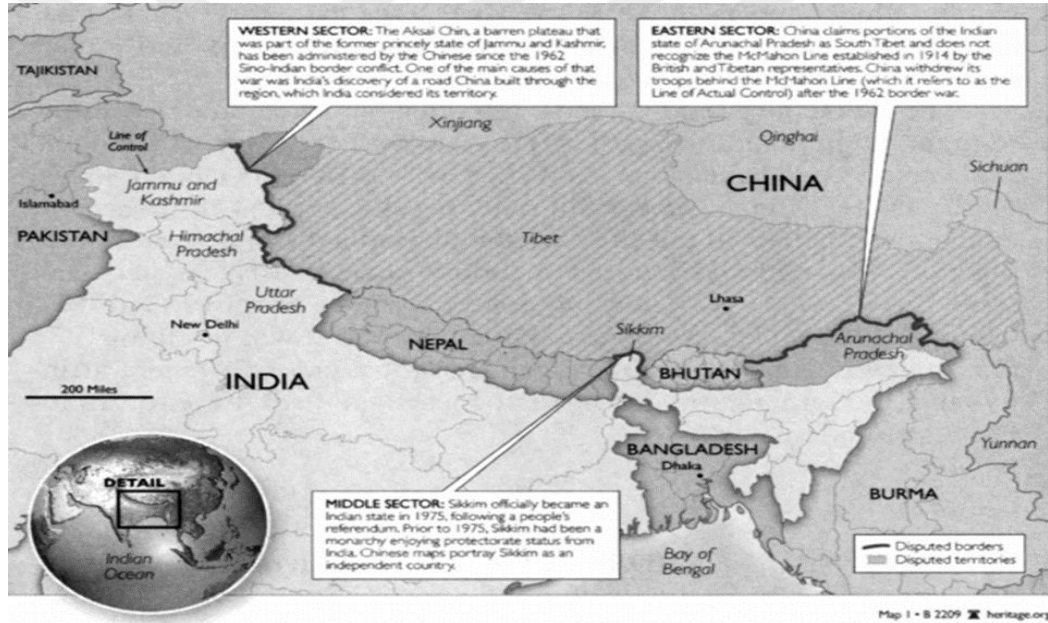
⁴⁷⁶ Hongzhou Zhang, Mingjiang Li. Sino-Indian Border Dispute. a.g.e.

⁴⁷⁷ Mohan Guruswamy. Why India and China's border disputes are so difficult to resolve. *South China Monitoring Post*, 17/12/2017. Retrieved from <https://www.scmp.com/news/china/diplomacy-defence/article/2124528/why-india-and-chinas-border-disputes-are-so-difficult> 03/05/2019.

bunu uluslararası bir sınır olarak kabul ederken, Çin McMahon Hattı'nı kabul etmeyi reddetti.⁴⁷⁸

Tartışmalı Hindistan-Çin sınırları, doğu bölümü (Hindistan'ın Arunachal Pradesh eyaletinde, eski Kuzey Doğu Bölgesi Ajansı) ve batı bölümü (Çin'in Aksai Çenesi) aşağıdaki haritada gösterilmektedir.

Şekil 10: Hindistan, Çin ve Tartışmalı Sınırlar

Kaynak: Lisa Curtis. "US-India Relations: The China Factor," Background (The Heritage Foundation), no. 2209 (November 25, 2008), s. 3.

Sınır anlaşmazlığı, 1950'de Çin Halk Kurtuluş Ordusu (PLA) Tibet'e girdiğinde ve iki ülke sınırını ilk kez birleştiren hareket olarak Hindistan ve Çin

⁴⁷⁸ Hongzhou Zhang, Mingjiang Li. (2013). Sino Indian Border Disputes. *ISPI*, Analysis No. 181. https://www.ispionline.it/sites/default/files/pubblcazioni/analysis_181_2013.pdf 02/05/2019.

arasındaki tampon bölgeyi (stratejik ve kültürel açıdan) ele geçirdiğinde başladı. 1959'da Çin Halk Cumhuriyeti'ne karşı başarısız isyanın ardından, Tibet'in en yüksek dini ve siyasi lideri olan Dalai Lama, Nehru hükümetinin sığınmacılığıyla Hindistan'a geldi. Hindistan'ın Himaşal Pradeş eyaletinde bulunan bir şehir Dharamshala, sürgündeki Tibet hükümetinin sığınağı haline geldi. Çin, Nehru'nun ülkesinde Tibet'in isyancılarına yardım etme politikasından memnun değildi.⁴⁷⁹ Yeni Delhi'nin Tibetli mültecilere barınak sağlama kararı, Çin'e karşı düşmanlık ve ulusal çıkarlarına karşı bir komplo olarak kabul edildi. Sınır anlaşmazlığı ve Dalai Lama'nın Hindistan'daki kaçıışı ve sığınmacılığı, iki ülke arasında sınır çatışmalarına neden oldu ve Ekim 1962'de bir savaşa yol açtı. Bir ay süren savaşta Çin, McMahon Hattı boyunca tüm bölümlerde Hindistan'ı kolayca mağlup etti. Hindistan, Aksai Chin'te Çin'e yaklaşık 43.000 kilometrekare arazisini kaptırdı. Çin, 21 Kasım'da tek taraflı bir ateşkes ilan etti ve ordusunu sınır seçim alanlarına geri çekti.⁴⁸⁰ 1962 savaşı, aralarında derin bir güvensizlik ve şüphe çeken acı bir hatıra bıraktı. Hindistan, Çin'e yenilgisinin ulusal bir aşağılanma olduğunu düşünüyor ve bölgesel üstünlük konusundaki her konuda Çin ile rekabet etmek için takıntılıdır. Elli yıl sonra bile, savaş hatıraları hala musallattır ve Hindistan'ın stratejik topluluğunun çoğu Çin'e güvenmeye henüz hazır değildir. 1998'de, Hindistan'ın savunma bakanı George Fernandes Çin'i Hindistan'a en büyük tehdit olarak nitelendirdi.⁴⁸¹ Hindistan, nükleer kabiliyetlerini Çin'in askeri gücüne

⁴⁷⁹ A look back at the Dalai Lama's dramatic 1959 escape from China-ruled Tibet. *The Japan Times*, 15/03/2019. <https://www.japantimes.co.jp/news/2019/03/15/asia-pacific/look-back-dalai-lamas-dramatic-1959-escape-china-ruled-tibet/#.XM1-Z44zbIU> 04/05/2019.

⁴⁸⁰ Prabhash K Dutta. China-India war started with synchronised attack on Ladakh, Arunachal. *India Today*, 20/10/ 2017. <https://www.indiatoday.in/india/story/india-china-war-1962-20-october-aksai-chin-nefarunchal-pradesh-1067703-2017-10-20> 04/05/2019.

⁴⁸¹ Prabhash K Dutta. Doklam: When George Fernandes called China as threat no. 1 and how he stood vindicated. *India Today*, 20/07/2017. <https://www.indiatoday.in/india/story/doklam-standoff-india-china-threat-george-fernandes-1025404-2017-07-20> 04/05/2019.

karşı caydırıcı olarak haklı gösteriyor. Nükleer denizaltılarının lanse edilmesi, Çin'in büyüyen sualtı caydırıcılığına karşı büyük bir atılım olarak kabul edildi.⁴⁸² Kurban zihniyeti ve 1962 savaşını kaybetme kompleksi, Hindistan'ın bölge ve ötesindeki Çin'e yönelik politikalarına hâkimdir. Öte yandan Çin, Twang'dan mahrum olma kinlerini de diri tutmaktadır. Pekin, Tibet'in Budist kültürünün merkezi olan ve 17. yüzyılda altıncı Dalai Lama'nın doğduğu McMahon Hattının güneyinde, Arunachal Pradesh'teki stratejik açıdan çok önemli Tawang bölgesini Hindistan'ın parçası olmasını kabul etmiyor. Çin'in 2003'ten 2013'e Hindistan'la sınır müzakerecisi olarak görev yapan Çin'in eski diplomat Dai Bingguo'nun medyayla etkileşimde bulunduğunu belirtti: "Tawang da dahil olmak üzere Çin-Hindistan sınırının doğu bölümündeki tartışmalı toprakları, Çin'in Tibet'inden kültürel arka plan ve idari yargı yetkisi bakımından devredilemez."⁴⁸³ Tawang'ın Çin için önemi, diplomatın Hindistan'la sınır anlaşmazlığı çözümünde taviz verme konusundaki teklifiyle anlaşılabilir: "Hindistan tarafı Çin'in sınırlarının doğusundaki kaygılarını önemserse, Çin tarafı buna göre cevap verecek ve Hindistan'ın kaygılarını başka yerlerden bastıracaktır."⁴⁸⁴

Hindistan'ın Çin'in Tawang ve Arunaçhal Pradesh'in (Tibet'in bir parçası olduğu kabul edilir) sahipliğini kabul etmeyi ve Çin'in Hindistan'ın Aksai Chan'a (Kashmir'in parçası olduğu) yönelik iddialarını reddetmesi zaman zaman diplomatik

⁴⁸² C. Raja Mohan. (2009). India's Nuclear Navy: Catching up with China. *Institute of South Asian Studies*, National University of Singapore, Insights No. 78. <https://www.files.ethz.ch/isn/103944/79.pdf> 04/05/2019.

⁴⁸³ Concession on Tawang can resolve India-China border dispute, says former diplomat. *Hindustan Times*, 3/03/2017. <https://www.hindustantimes.com/world-news/concession-on-tawang-can-resolve-india-china-border-dispute-says-former-diplomat/story-g8BRaViOpTvJKbMcA46g5I.html> 04/05/2019.

⁴⁸⁴ a.e.

gerilimler yaratıyor. 2006'da Çin Devlet Başkanı Hu Jintao Hindistan'ı ziyaret ederken, Çin'in Hindistan Büyükelçisi Sun Yuxi, CNN-IBN ile konuşurken politik tavrını yineledi: “Bizim pozisyonumuzda, Arunaçal Pradeş devleti olarak adlandırdığınız yerin tamamı Çin bölgesidir ve Tawang bunun içinde sadece bir kısım ve tamamını talep ediyoruz. Bu bizim konumumuz.”⁴⁸⁵

Bu çözülmeyen sınır anlaşmazlıkları jeostratejik, askeri ve ekonomik rekabetleri artırıyor. Ulusal çıkarların çatışması, çatışma çözme sürecini zorlaştıran en büyük nedendir. Dolayısıyla, yükselen Çin, Hindistan'ın toprak bütünlüğü için bir tehdit olarak kabul ediliyor.

Çin ve Hindistan eski sınır anlaşmazlıklarının üstesinden gelmekte zorluk çekerken, kaynakların dağıtımı konusundaki yeni anlaşmazlıklar ortaya çıkıyor. Örneğin, Himalaya buzullarının erime süreci, Tibet ve Keşmir'de enerji kaynakları kullanımına yönelik projeleriyle hızlanıyor, bu nedenle iklim değişikliği sürecini hızlandırıyor ve Güney Asya'da milyonlarca insanı riske atıyor.⁴⁸⁶ Hindistan, Çin ve bölgedeki diğer ülkelere su sağlayan Himalaya nehirlerinin havzalar arası su transferi diğer bir çatışma nedenidir. Çin'in su rezervleri inşa etme projeleri Hindistan'ı ve diğer alt nehir kıyısındaki ülkeleri Tibet'ten gelen nehirlerin sularındaki haklı paylarından mahrum bırakma çabası olarak düşünülmektedir. Çin ve Hindistan'ın artmaya devam eden devasa nüfusu daha fazla su talep ediyor ve bu nüfusun refahı su kaynaklarının mevcudiyetine bağlıdır. Tahminlere göre, 1999'dan 2008'e kadar, yerli yenilenebilir su

⁴⁸⁵ Quoted in, India, China in spat over border dispute. *China Daily*, 14/11/2006. http://www.chinadaily.com.cn/china/2006-11/14/content_733133.htm 04/05/2019.

⁴⁸⁶ Tibet's Glaciers at Their Warmest in 2,000 Years. *Scientific American*, *Reuters*. <https://www.scientificamerican.com/article/tibet-s-glaciers-at-their-warmest-in-2-000-years/> 04/05/2019.

kaynaklarının miktarı Çin'de kişi başına 2,220'den 2,092 metreküp'e ve Hindistan'da kişi başına 1,762 ila 1,631 metreküpe düşmüştür.⁴⁸⁷ Himalaya buzullarındaki insan faaliyetlerine bağlı olarak iklim değişikliği, Subcontinent'de Muson (Monsoon) yağmuru zamanlarında su baskınlarına neden oldu ve Hindistan'ın Pencap (Hindistan'ın tarım merkezi) gibi kuzey eyaletlerinde beklenmeyen yağmurlar nedeniyle riskli bölge olmaya devam ediyor. Hindistan, Çin'in, nehirlerinin suyunu kendi toprağında depolamak ve yönlendirmek için devasa barajlar ve su rezervuarları inşa etmeyi planladığından şüpheleniyor. Çin'in bu projeleri yüzünden Hindistan'da kuraklık oluyor. Şiddetli yağışlar sırasında Çin, su rezervuarlarını açmakta ve Kuzey Hindistan eyaletlerinde sel ve tahribata neden olmaktadır.⁴⁸⁸

Sınır bölgelerinde veya komşu ülkelerdeki herhangi bir faaliyet veya politika, birbirine karşı bir düşman eylemi olarak kabul edilir ve bu, güvenlik ikilemine yol açan güvensizlik ve şüphelere eklenir. Çin'in Jammu, Keşmir ve Arunachal Pradesh eyaletleri halkına zımbalanmış vize verilmesi, Hindistan için büyük endişe kaynağı oldu çünkü pasaport üzerine damgalanmış normal vizelerin aksine, zımbalanmış vizeler ayrı bir kağıtta veriliyor ve Çin'in bu iki eyaletteki insanlara kendi vatandaşları olarak davrandığı anlamına geliyor.⁴⁸⁹ Hindistan'ın, Çin'in komşu ülkelerindeki artan ekonomik ve savunma faaliyetleriyle ilgili ciddi endişeleri var. Pakistan, Sri Lanka, Bangladeş, Nepal ve Butan'daki Çin'in gelişim projeleri Hindistan'ı kuşatmaya yönelik çabaların bir parçası olarak görülüyor. Hindistan'ın daha küçük komşularındaki ve

⁴⁸⁷ Aquastat Water Balance Sheet for India, Food and Agriculture Organization of the United Nations, mentioned in Jonathan Holslag. (2011). Assessing the Sino-Indian Water Dispute. *Journal of International Affairs*, Vol. 64, No. 2, Sino-Indian Relations., s. 21.

⁴⁸⁸ a.e., s.22.

⁴⁸⁹ China issues stapled visas to Arunachalis. *Hindustan Times*, 13/01/2011. <https://www.hindustantimes.com/india/china-issues-stapled-visas-to-arunachalis/story-iIdAG3eDEkeepx8pmw4KLL.html> 05/05/2019.

Güney Doğu Asya'nın gelişmekte olan ekonomilerine olan yoğun ilgisi, Çin'in bu ülkelere yaptığı yatırım ve yardımlara tepkisidir.⁴⁹⁰ Hindistan, Maoist isyancılarını desteklediği için Çin'i suçluyor. Hindistan'ın doğusundaki ve bazı güney eyaletlerindeki Maoist (Naxal) isyanı “büyük iç güvenlik tehdidi” yaratıyor.⁴⁹¹

Çin, Hindistan ile ABD arasında artan stratejik ortaklığın, özellikle de nükleer değişim anlaşmasının Çin'i dahil etmesi, ülke gündeminin bir parçası olarak görülüyor.⁴⁹² Bhartiya Janata Partisi'nin (Hint Halk Partisi) siyasetçisi ve Hindistan'da kıdemli bir gazeteci ve entelektüel olan Arun Shourie, Hindistan ile Çin arasındaki bu etki-tepki yarışmasını her iki ülkenin de dengeleyici bir stratejisi olarak nitelendiriyor. Ona göre Çin, Hindistan'ın iyi bir komşusu değildir ve Hindistan'ı Çin'i çevreleme politikası düşüncesine sahip ABD stratejisinin bir parçası olarak görmektedir. Hindistan-ABD'nin stratejisine yanıt olarak, Pakistan'ı silahlandırarak ve Tibet'i güçlendirerek Hindistan'ı çevrelemeye kalktı.⁴⁹³ Tüm ticaret borsalarına (*exchnages*) ve piyasaya olan bağımlılığa rağmen, güven açığı o kadar yüksek ki, en ufak bir açıklama gerginliğe yol açıyor.

Hindistan'ın büyük küresel gücün statüsünü yakalama hedefleri, Asya'da meşruiyet olmadan yerine getirilemez ve Çin bunun konuda en büyük engeldir. Hindistan'ın en kıdemli ve saygın diplomatlarından biri olan Chinmaya R.

⁴⁹⁰ Wary of China, India Shares Its Largesse with Neighbors. *Stratfor assessment*, 24/04/2018. <https://worldview.stratfor.com/article/india-china-aid-neighbors-nepal-bhutan-sri-lanka-maldives-bangladesh-seychelles> 05/05/2019.

⁴⁹¹ Akanksha Mehta. (2010). Countering India's Maoist Insurgency: The Need for Strategy not Operations. *RSIS Commentaries*, Nanyang Technological University, Singapore. <https://www.rsis.edu.sg/wp-content/uploads/2014/07/CO10074.pdf> 05/05/2019.

⁴⁹² Zhang Guihong. (2005). US-India Strategic Partnership: Implications for China. *International Studies*, Vol. 42, No. 3-4, s. 277-293.

⁴⁹³ Arun Shourie. Tibet in Sino-Indian Relations. Speech at the *Carnegie Endowment for International Peace*, Washington, DC., 21/05/2008. <https://carnegieendowment.org/2008/05/21/tibet-in-sino-indian-relations-event-1143> 05/05/2019.

Gharekhan'da şöyle diyor: Hindistanlılar “ülkemiz yalnızca bölgesel bir güç olarak tanımlanırsa kırıncı hissediyorlar.”⁴⁹⁴ Bu durum, Hindistan ve Çin arasındaki küresel bir gücün rolünü güvence altına alma ve bölgesel ve küresel özclemelerini yerine getirmede birbirlerini rakip ve engelleri göz önünde bulundurmanın psikolojik rekabetini açıklıyor. Hintli bir dış politika uzmanı olan Harsh Pant, Çin eylemleriyle Hintli politika yapıcılarını, Hindistan'ın büyük bir bölgesel veya küresel gücüyle ilgili Hindistan'a yönelik taleplerini kabul etmediğini aktarıyor, dolayısıyla, Hindistan'ın güvenlik endişelerini ciddiye almıyorlar.⁴⁹⁵ Çin'in Hindistan'ı Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nde (UNSC) daimi bir üye olarak kabul etmeyi reddetmesi, iki ülke arasındaki çatışmaların bir başka nedeni. Hindistan, BM reform gündeminde, demokratik normlara dayanan münhasırlık ve dürüst temsil için UNSC'de sürekli üyelik istiyor. Çin, UNSC'de genişlemenin lehine değil, çünkü UNSC'ye katılmak isteyen Afrika ve Asya'nın gelişmekte olan diğerk ülkeleri de var ve bunların herhangi birini kabul etmek küresel yönetimde daha fazla karmaşıa yaratacağına inanmaktadır.⁴⁹⁶

Hindistan'ın Çin'in yükselme korkusu, onun ABD'nin bölgede dengeleme stratejisinin bir parçası haline gelmesini zorunlu kılıyor. Her ne kadar Hindistan ABD'nin Çin merkezli politikası konusunda endişe duyuyor olsa da, bu politika her

⁴⁹⁴ Chinmaya R. Gharekhan. (2009). Foreword in Rajiv Sikri, Challenge and Strategy: Rethinking India's Foreign Policy. (New Delhi, India: Sage Publications), s. xvii.

⁴⁹⁵ India's Response to A Rising China: Interview with Harsh Pant. *The National Bureau of Asian Research*, Seattle and Washington, D.C., August 2011. <https://www.nbr.org/publication/chinas-response-to-a-rising-india/> 05/05/2019.

⁴⁹⁶ India's UNSC alliance with Japan biggest mistake: Chinese media. *The Economic Times*, 12/07/2018. <https://economictimes.indiatimes.com/news/defence/indias-uns-c-alliance-with-japan-biggest-mistake-chinese-media/articleshow/49042814.cms> 05/05/2019.

iki ülkenin de ortak çıkarlarına hizmet ettiğinden, Hindistan sınırlandırma (containment) stratejisinin bir parçası olma arzusundadır.

4.8. Çin'in Bölgede Artan Etkisi ile Mücadelede Hindistan-ABD

İşbirliği

Daha önce de tartışıldığı gibi, Hindistan'ın Çin'le coğrafi yakınlığı ve piyasaya olan bağımlılığı barış içinde bir arada yaşamayı gerektiriyor. Sosyo-ekonomik stratejik öncelikler, Hindistan ve Çin'i insani kalkınmayı artırmak için bir barış ortamı yaratmaya zorlamaktadır. Bu nedenle, Hindistan'ın ekonomik çıkarları Çin'le işbirliğine dayanan bir ilişkiyi gerekli kılıyor. Ancak, bölgedeki ve ötesindeki jeostratejik çıkarların ve tutkuların çatışması her iki ülkeyi de güvenliklerini ve kazanımlarını en üst düzeye çıkarmak için bir rekabete sokuyor. Öte yandan, ABD'nin bölgedeki jeopolitik ve jeostratejik konularda Hindistan'la ortaklığı, Çin'in ilerleyişine karşı koymak için Hint Okyanusu'nda askeri varlığını korumak için bir meşruiyet kazandıracak. ABD'nin müttefiki olan Hindistan, Çin'e karşı en çok ihtiyaç duyulan manivela gücüdür. Büyüyen Hindistan-ABD stratejik bağlarının bir başka mantıksal açıklaması paylaşılan değerlerdir; Hindistan dünyanın en büyük demokratik ve kapitalist ekonomisine sahip ülkelerden biridir (1990'dan sonraki reform). Winston Lord'un (ABD'nin Çin'in eski büyükelçisi) sözleriyle "Çin'in insafsız ve Hindistan'ın demokratik bir sisteme sahip olmasına rağmen, jeopolitik nedenlerle Çin'e daha fazla ilgi gösterdik. Ancak Çin ile ilişkilerimizin de bir sınırı var çünkü değerleri değil, yalnızca çıkarları paylaşıyoruz. Hindistan ve ABD'nin bir araya gelmesinin temel

nedeni ortak değerlerimiz.”⁴⁹⁷ Bu ortak çıkar ve değer ortaklığı, hem Hindistan hem de ABD için zorunludur. Soğuk Savaş sonrası dünya düzeninde, Hindistan artık tarafsız kalma ya da tüm büyük güçlerle sıkı bağlar kurma ve salıncak devlet rolünü (*Swing State*)⁴⁹⁸ oynama lüksüne sahip değildir. Hindistan'ın seçimleri sınırlıdır ve bir salıncak devlet olarak rolü, bölgedeki hegemonik istikrarı teşvik etmektir. Bu rol, demokratik uygulamalar, serbest ticaret, katılım ve küresel yönetim kurumlarının güçlendirilmesi gibi değerleri korumaya yönelik olarak küresel hegemon ABD tarafından belirlenir ve kullanılır.⁴⁹⁹ Hindistan'ın ABD'ye uyumu, bölgesel ve küresel yönetim konularında önemli bir rol oynama isteklerini kolaylaştırıyor. Ayrıca, tek başına alt edilmesi mümkün olmayan Çin'e karşı koymasına da yardımcı oluyor.

4.8.1. Hindistan'ın Hint Okyanusu Bölgesi'nde Yayılması

Son yirmi yılda, Hindistan, üzerindeki egemenliğini korumak ve Hint Okyanusu'nu “Hindistan'ın Okyanusu”⁵⁰⁰ yapmak için Hint Okyanusu'na ve çevresine büyük miktarda yatırım yapıyor. Hindistan'ın bölgedeki jeopolitik arenadaki öneminin Hint Okyanusu'ndaki coğrafi hakimiyetinden kaynaklandığını iddia etmek yanlış olmaz. Hindistan, 1500 kilometrelik kara kütlelerinin Hint Okyanusu'na yayılmasıyla

⁴⁹⁷ Mentioned in, Seema Sirohi. Chinaman Off Spin. *Outlook*, 17/05/2004.

<https://www.outlookindia.com/magazine/story/chinaman-off-spin/223901> 06/05/2019.

⁴⁹⁸ Küresel Swing States, geniş ve büyümekte olan ekonomileri olan, bir bölgede merkezi pozisyonlara sahip olan veya birden fazla bölgenin menteşesinde duran ve evde demokratik hükümeti kucaklayan ülkelerdir. Bölgesel ve küresel düzeyde giderek daha aktif bir biçimde var olan mevcut uluslararası düzende değişiklikler istiyor, ancak son altı yılda barışı, refahı ve özgürlüğü besleyen küresel kurumların, kuralların ve ilişkilerin birbirine geçen ağını kırmak istemiyor.

⁴⁹⁹ India as a “Global Swing State” A New Framework for U.S. Engagement with India. The National Bureau of Asian Research interview with Richard Fontaine and Daniel Kliman for the U.S. Senate India Caucus, 22/07/2013. Retrieved from <https://www.nbr.org/publication/india-as-a-global-swing-state-a-new-framework-for-u-s-engagement-with-india/> 06/05/2019.

⁵⁰⁰ David Scott. (2006). India's “Grand Strategy” for the Indian Ocean: Mahanian Visions. *Asia-Pacific Review*, 13(2), s. 97-129.

önemli bir deniz devleti haline gelen bir kıyı devlettir.⁵⁰¹ Bu fiziksel karakter, Hindistan açısından, Hint Okyanusu'nu, bölgedeki siyasi konularda coğrafi öncelikli kılma yönündeki beklentilerine göre öncelikleri arasında ilk sıralardadır. Hindistan'ın Hint Okyanusu'ndaki baskın coğrafi konumu, ülkeye Hint Okyanusu bölgesindeki önemli deniz bölgelerini biraraya getirme rolü kazandırdı. Bu deniz yetki alanı (*maritime zones*), Malacca Boğazı, Andaman Denizi, Bengal Körfezi, Orta Hint Okyanusu, Arap Denizi'den başlayarak Körfez ve Kızıldeniz'deki uzantılarındaki ticaret ve iletişim merkezini kapsamaktadır.⁵⁰² Bu, Hindistan'ı, Hint Okyanusu'ndaki Deniz Ulaştırma Hatları (*Sea Lanes of Communication*) üzerindeki ana devlet haline getirerek, bölgedeki ve küresel güçler için stratejik önemini artırıyor.⁵⁰³ Büyük kıyı şeridi Serbest Ekonomik Bölgelerin kurulmasını kolaylaştırıyor. Hindistan Dışişleri Bakanı Pranab Mukherjee, Hindistan'ın deniz politikası değişimini şöyle açıklıyor: “Bir bin yıldan beri içeriye ve içe doğru odaklanmanın ardından, bakışlarımızı bir kez daha dışa doğru ve denize doğru çeviriyoruz; bu, sadece karasal bir güç olarak değil, deniz gücü olarak ve hatta dünya sahnesinde önem taşıyan bir unsur olarak kendini yeniden kurmaya çalışan bir ulusun doğal bakış açısıdır.”⁵⁰⁴ K. M. Panikkar, Hindistan için politika zorunluluklarını belirleyen ünlü bir Hint jeopolitika uzmanı der ki, “Hindistan'ın geleceği Hint Okyanusu'na bağlı olduğundan Hint Okyanusu'nun

⁵⁰¹ Ashley J. Tellis. (1985). Demanding Tasks for the Indian Navy. *Asian Survey*, Vol. 25, No. 12., s. 1186–1213, 1190.

⁵⁰² K.R. Singh. (2003). The Changing Paradigm of India's Maritime Security. *International Studies*, Vol. 40, No. 3, s. 229–245.

⁵⁰³ Krishna Chandra Pant. (2003). National Security: The Maritime Aspect, in *India's Development Scenario: Next Decade and Beyond*. (New Delhi: Academic Foundation), s. 373-374.

⁵⁰⁴ “International Relations and Maritime Affairs-Strategic Imperatives”. The Admiral Ak Chatterjee Memorial Lecture by the Hon'ble External Affairs Minister Shri Pranab Mukherjee. Kolkata, 30/06/2007. <https://www.mea.gov.in/Speeches-Statements.htm?dtl/1866/08/04/219>.

gerçekten Hint’li kalması gerekir.”⁵⁰⁵ Hindistan’ın, Hint Okyanusu’ndaki üstünlüğünü kaybetme korkusu, denizcilik bölgesinde üstünlüğünü yansıtmak için deniz kapasitesini güçlendirmeye yönlendiriyor. Hindistan donanmasının eski komutanı Kailash Kohli, geçmişten ders çıkarmaya ve güçlü bir donanma duruşunu sürdürmeye önem verilmesini vurguluyor, “Tarih Hindistan'a iki acı ders verdi: birincisi, deniz gücünün ihmali bir egemenlik gücünün kaybedilmesiyle sonuçlanabilir ve ikincisi, bir ihmal ve düşüş döneminden sonra önemli bir denizcilik gücüne geri dönüşü on yıllar sürer.”⁵⁰⁶

Çin’in deniz gücü kapasitelerini geliştirme stratejisi, Hindistan’ın devrimci deniz kuvvetlerinin gelişmesine yol açtı. 2006 yılında Hindistan, 137 gemi ile dünyanın en büyük 4. donanması haline geldi ve bir uçak gemisi (55 uçak ile), denizaltılar ve gelişmiş gizli firkateynler de dahil olmak üzere 50’den fazla deniz gemisini sergiledi.⁵⁰⁷ Bu güç projeksiyonu ile Hindistan Donanması Komutanı “Şimdi bölgesel güç olarak yerimizi almaya hazırız” dedi.⁵⁰⁸ Güçlü bir donanma inşa etmek, yalnızca ülkenin ticari çıkarlarını ve deniz alanını korumak için harcanan bir çaba değildir, aynı zamanda Hindistan’ın bölgede büyük bir güç olma stratejik hedeflerinin bir parçasıdır. Donanma şefinin ileriki açıklamalarında, “sadece Hindistan’ın güvenliği için değil, refahının devam etmesi için de, ülkenin geniş ve çeşitli denizcilik

⁵⁰⁵ Dennis Rumley, Timothy Doyle, Sanjay Chaturvedi. (June 2012). Securing the Indian Ocean? Competing Regional Security Constructions. *Journal of the Indian Ocean Region*, Vol. 8, No. 1., s. 11.

⁵⁰⁶ Kailash Kumar Kohli. (1996). Maritime Power in Peace and War—an Indian View. *African Security Review*, 5(2), Quoted in Siraj Nizamani. (2014). India’s Emerging Indian Ocean Strategy. *IPRI Journal* XIV, no. 1., s. 79.

⁵⁰⁷ Humberto Santos Rocha (2013). Naval Power in India’s Geopolitics. *Revista Militar*. <https://www.revistamilitar.pt/artigo/798> 07/05/2019.

⁵⁰⁸ B. Reddy, “Indian Navy Eyes China in the East - Plans to Go Global to Make its Presence Felt,” *India Daily*, 12/02/2006. Cited in David Alan Scott. (2006). India's “Grand Strategy” for the Indian Ocean: Mahanian Visions. *Asia-Pacific Review*, Vol. 13, No. 2., s.98.

ıkarlarını koruyacak bir Donanma'ya sahip olmamız hayati önem taşıyor,” ve “deniz kuvvetlerinin rolü, Hint Okyanusunda barışı korumaya yardımcı olmak, arkadaşlarımızın ve komşularımızın ihtiyaç anında beklentilerini karşılamak ve Hindistan'ın bölgesel bir g olarak statüsünü korumaktır.”⁵⁰⁹ Bu nedenle, g bir donanma g, Hint Okyanusu'ndaki seçkin bir deniz g haline gelmek için bir araçtır.

Çin'in donanma g Hindistan'dan çok daha iyi olsa da, Hindistan Deniz Kuvvetleri, Hindistan'ın etki alanını koruma ve Çin'in bölgedeki güvenlik ilişkilerini geliştirme kabiliyetini kısıtlama, bölgedeki ve dışındaki güvenlik ilişkilerini geliştirme konusunda istek ve arzuya sahiptir. Bu arzusu doğrultusunda, Hindistan yeni güney limanları inşa ederek liman altyapısını güçlendiriyor. Hindistan'ın okyanustaki varlığı, Çin'in Deniz Ulaştırma Hatlarına karşı durmasını sağlar.⁵¹⁰ Hindistan, yalnızca Hint Okyanusu'ndaki gücünü yansıtmakla kalmıyor, bir yandan da deniz güçlerini Malacca Boğazı'na yaymak için Singapur ve Endonezya ile stratejik ilişkilerini geliştiriyor.⁵¹¹ Deniz kuvvetlerinin rolünü arttırmak için g bir kara tabanlı askeri kapasiteye sahip olmak zorunludur ve bu nedenle Hindistan, donanmasının odağını bu noktaya doğru genişletti. Çin sınırında altyapı inşa etmek ve Nepal, Bangladeş ve Butan gibi bölgelerin daha küçük ülkelerdeki varlığını ve etkisini korumak, Çin'in g kapasitesini sınırlama stratejisinin bir parçasıdır. Hindistan'ın savaşın yıktığı Afganistan'a artan ilgisi, küresel olarak yalıtılmış İran ve Tacikistan'daki askeri

⁵⁰⁹ Anit Kumar. From brown water to blue. *The Indian Express*, 5/12/2006

<http://archive.indianexpress.com/news/from-brown-water-to-blue/17877/2> 09/04/2019.

⁵¹⁰ David Scott. (2008). The Great Power 'Great Game' Between India and China: 'The Logic of Geography.' *Geopolitics*, Vol. 13. No. 1, s. 1-26.

⁵¹¹ David Brewster. (2010). Australia and India: the Indian Ocean and the limits of strategic convergence. *Australian Journal of International Affairs*, Vol. 64, No. 5, s. 549-565.

varlığın jeostratejik oyununa daha geniş çerçeveye bakılması gerekiyor. Amaç, bölgedeki daha büyük rolünü kanıtlamak ve deniz kuvvetleri ile kara kuvvetlerinin Çin etkisine karşı koymasını sağlamaktır.⁵¹²

4.8.2. Hindistan ve ABD'nin Hint Okyanusunda Çin'e Karşı Yaptığı İşbirliği

Çin'in bölgesel ve küresel bir güç olarak yükselişi, ABD'nin hegemonyasını ve üstünlüğünü birçok düzeyde tehdit ediyor. ABD'nin yirmi birinci yüzyılda yeni uluslararası güvenlik ortamı yaratma ve bölgesel güçleri artırarak mevcut küresel düzeni tehdit etme girişimi bağlamında ele alındığında, başvurduğu büyük stratejisi hakkında endişeler var. ABD'nin Soğuk Savaş sonrası dönemde herhangi bir statüko karşısı devleti engelleme arayışı, gelişmekte olan ekonomiler, kapitalist piyasa sistemini ve demokratik yönetişimi bir dereceye kadar kabul ettiğinden bir şekilde başarılı oldular. Fakat yükselen Çin, ABD'nin Asya'daki ve dünyadaki temel çıkarlarını baltalama kabiliyetine sahiptir. Deniz güvenliği, ana rekabet alanı ve potansiyel çatışma alanlarını da ortaya çıkarmıştır. Ana Deniz Ulaştırma Hatları ve enerji ticaretinin tıkama noktaları (*choking points*) nedeniyle Hint Okyanusunun önemi, yıllar boyunca artmıştır. İki bölgesel ve bir küresel gücün nüfuz için rekabet ettiği bir alan haline geldi; bu, küresel ekonominin yarısının Hint Okyanusu suları üzerindeki hakimiyeti için rekabet ettiği anlamına geliyor. Hindistan'ın Doğu Politikası (*Look East*) politikası, güçlü deniz güvenliğine dayanıyor. Çin'in refahı ve küresel pazara ulaşma hayali, Tek Kuşak Tek Yol (*One Belt one Road*) Girişiminin yarısı olan Deniz İpek Yolunda da rotasını taşıyor. Birleşik Devletler Hint Okyanusu'ndan uzak olsa da,

⁵¹² David Scott. a.g.e.

büyük bir küresel güç olarak, Hint-Pasifik Stratejisine (küresel ticaret için Serbest ve Açık Hint Pasifik anlamına gelir) destek sağlamak istiyor ve Asya-Pasifik konularında bir dengeleyici rol üstlenme yeteneğine sahip. Şimdi Çin'in artan denizcilik kapasitesi Hindistan ve ABD'nin çıkarları için büyük bir tehdit oluşturuyor ve Hindistan ile ABD'nin artan Çin etkisine karşı işbirliği yapma konusunda daha fazla boşluk olan bir ortam sağlıyor.

ABD'nin Çin'e karşı Hint Okyanusu'ndaki stratejisi Asya-Pasifik'teki varlığının ve liderlik rolünün bir uzantısı olarak görülmektedir. Mevcut senaryoda, artan Çin etkisi ve ABD'nin Hindistan ile yakın stratejik ortaklığı Asya-Pasifik odağını Hint-Pasifik odağına dönüştürdü. Öte yandan, Hindistan, stratejik özerkliğini en üst düzeye çıkarmak için kendisini ABD ile Çin arasında konumlandırıran durumundan memnundur. ABD ile Çin arasındaki herhangi bir rekabet veya ihtilaf durumu, Hindistan'a maksimum faydayı sağlama ve küresel etkisini artırma konusunda yardımcı olacaktır. ABD, Hindistan'ı ABD'nin Hint-Pasifik güvenlik stratejisinin merkezi bir bileşeni olarak sunar ve bu rol Çin'in Çin merkezli bir Asya düzeni oluşturma yönündeki ekonomik ve askeri öngörüler bağlamında Hindistan'a uygun görülür.

Hint Okyanusunda yoğunlaşan Hindistan-ABD güvenlik ve deniz işbirliği, ABD'nin Hint-Pasifik (Indo-Pacific) stratejisinin en önemli faktörüdür. Soğuk Savaş döneminden farklı olarak Hindistan, ABD'nin Hint Okyanusu'ndaki varlığına karşı şüpheli veya düşmanca bir tavır içinde değildir. Çin'in Hint Okyanusu ülkelerindeki varlığı ve artan etkisi ile Hint Okyanusu'nda ve çevresindeki askeri yığınağı rekabeti daha da hızlandırıyor. Bu senaryo, ABD'nin daha göz açıcı bir rol almasını

gerektiriyor, çünkü bunlar yalnızca bölgedeki kendi çıkarları üzerinde değil, aynı zamanda ABD Merkez Komutanlığı (USCENTCOM) ve ABD Afrika Komutanlığı (USAFRICOM), Sorumluluklar Alanı (AOR'lar) ve AOR (Area of Responsibilities) Hindistan'ın da içinde bulunduğu ABD Pasifik Komutanlığı (USPACOM) 'nın bölgesel ortakları üzerinde de ciddi bir etki yaratıyor.⁵¹³ Hindistan'ın CENTCOM ve AFRICOM AOR'lardaki varlığı, ABD'ye Hindistan'la olan ilişkilerini genişleterek Çin'in deniz projeksiyonuna karşı koyma fırsatı sunuyor.⁵¹⁴ Robert Kaplan'a göre, Hint Okyanusu, ABD'nin Orta Doğu'daki üstünlüğü ile Asya-Pasifik arasındaki dayanak noktasıdır ve Hindistan'la artan stratejik bağları, bölgedeki Çin'le mücadele arayışına dayanmaktadır. Kaplan, Amerikalıların yurtdışındaki aşırı katılım ve mali yükler nedeniyle, uzak bölgelerde hegemonyayı sürdürmekle artık ilgilenmediğini ve kendi bölgelerinde güvenliği sağlamak için müttefiklerine güvenmeyi tercih ettiğini (ABD'nin desteğiyle) ve su yollarının korunmasını da arzu ettiklerini belirtti.⁵¹⁵ Büyüyen ekonomisiyle Hindistan, Çin'in Hint Okyanusu'ndaki stratejik hamlelerinden caymasına yardımcı olmak için ABD'den destek istiyor. Hindistan'ın Bahreyn'deki ABD Deniz Kuvvetleri Merkez Komutanlığı'na askeri bir ataşe bulundurma isteği, Batı Hint Okyanusu'nda kendisine dost ülkeleri dahil etme

⁵¹³ Richard M. Rossow. (2018). Reshaping India-United States Defense Cooperation in the Indo-Pacific. *Center for Strategic and International Studies*. <https://www.csis.org/analysis/reshaping-india-united-states-defense-cooperation-indo-pacific> 09/05/2018.

⁵¹⁴ Chad Pillai. The Great Game in the Indian Ocean: Strategic Partnership Opportunities for the US. *Center for International Maritime Security*. 29/5/2018. <http://cimsec.org/great-game-indian-ocean-strategic-partnership-opportunities-u-s/36590> 08/5/2019.

⁵¹⁵ Discussion conducted by Carnegie Endowment for International Peace on Robert Kaplan, Lora Saalman. Monsoon: The Greater Indian Ocean in the 21st Century. 14/12/2011. <https://carnegieendowment.org/2011/12/14/monsoon-greater-indian-ocean-in-21st-century-event-3565> 09/05/2019.

stratejisinin bir parçasıdır.⁵¹⁶ Böylece, Hindistan, kıyıya yakın bölgelerdeki Çin denizcilik faaliyetlerini kontrol etmesi sağlanacaktır.

Bu arada, Hindistan, Hint Okyanusu kıyıya yakın bölgelerdeki ABD güvenlik girişimlerinden destek almaya devam ediyor. Hindistan Deniz Kuvvetleri'ne 2020 yılına kadar dört ek denizaltı katilleri (*submarine killers*) (P-8I uçağı) sunma önerisi, Hindistan'ın deniz hava gözetimini genişletme çabalarına da yardımcı olacaktır.⁵¹⁷ Hindistan-ABD deniz güvenliği işbirliği, ABD'nin Soğuk Savaş sonrası girişiminin Hindistan'ın güneybatı Malabar sahili açıklarında yaptığı 1992'de Malabar deniz tatbikatlarıyla başladı.⁵¹⁸ Bu ortak tatbikatların kapsamı ve teknik üstünlüğü her geçen yıl artmaktadır. Her yıl tatbikata daha fazla ülke katılıyor ve bu tatbikatlar Hint Okyanusu'nun ötesinde gerçekleştirilmektedir. Nisan 2007'de Hint Okyanusu dışında yapılan ilk tatbikat Malabar-07-1'di ve Japonya'nın donanması da Nisan 2017'nin ortasında tatbikata katıldı. Malabar-07-2 Eylül 2007'de yapıldı ve bu kez Avustralya, Japonya ve Singapur'un donanmaları da katıldığı için tatbikat daha fazla önem kazandı.⁵¹⁹ Tatbikatların büyüklüğü Çin'de güçlü bir tepki yarattı ve NATO'nun (Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü) Asya'ya uzatılması projesi olarak kabul edildi.⁵²⁰ Çin hükümeti endişelerini katılımcı ülkelere ilette ve onlardan bir açıklama istedi.

⁵¹⁶ Shishir Gupta. Soon, India defence attaché at US navy Bahrain command. *Hindustan Times*, Mart 21, 2018. <https://www.hindustantimes.com/india-news/soon-india-defence-attache-at-us-navy-bahrain-command/story-iTGpB5sLbOlod11MlprWjI.html> 09/05/2019.

⁵¹⁷ Manu Pubby. Indian Navy to get additional P8I submarine hunter, reconnaissance aircraft in 2020. *The Economic Times*, Temmuz 14, 2018. <https://economictimes.indiatimes.com/news/defence/indian-navy-to-get-additional-p8i-submarine-hunter-reconnaissance-aircraft-in-2020/articleshow/55432252.cms> 09/05/2019.

⁵¹⁸ R. Nicholas Burns (2007). America's Strategic Opportunity with India. *Foreign Affairs*. <https://www.foreignaffairs.com/articles/asia/2007-11-01/americas-strategic-opportunity-india> 07/05/2019.

⁵¹⁹ Exercise Malabar 07-2 Kicks Off. U.S. 7th Fleet Public Affairs, Story Number: NNS070907-13, Release Date: 9/7/2007. https://www.navy.mil/submit/display.asp?story_id=31691. 10/05/2019.

⁵²⁰ John Cherian. The Battle is On. *Frontline*, Vol. 24 - Issue 18. Eylül. 08-21, 2007. <https://frontline.thehindu.com/static/html/fl2418/stories/20070921508013100.htm> 10/05/2019.

Pakistan ordusunun strateji analisti Tuğgeneral Şafat Ahmed, yapılan tatbikatın “SEATO’nun (Güneydoğu Asya Antlaşması Örgütü) yeni bir biçimi “olduğunu söylüyor.⁵²¹

İsrail’in Hindistan’la olan stratejik bağları da bir şekilde açık denizlerdeki büyük oyuna olan ilgisine dayanıyor. Anlaşılan, Çin-İsrail ikili ilişkileri samimidir ve her iki ülke de birbirlerine doğrudan güvenlik tehdidi oluşturmuyor ve İsrail şirketlerinin askeri teknolojiyi Çin'e sattıkları askeri alanda bile iyi bağlara sahipler.⁵²² Ancak, İsrail’in Hindistan’la yakınlığı ve İran’a karşı olan düşmanlığı, İsrail’in Hint Okyanusu deniz güvenliği konusundaki ilgisinin ilerlemesinde önemli rol oynamaktadır. İsrail, savunma sektöründe mükemmel bir gelişmişlik düzeyine erişti. Ancak deniz kapasiteleri, mavi bir su donanmasından yoksun olduğu için istenilen derecede değildir. Hint Okyanusu’ndaki Hint-Çin veya Çin-ABD rekabetinin hızlanması durumunda Çin, Hindistan’a enerji transferini durdurmak için İran’la ekonomik ve diplomatik manivelalarını kullanarak Hindistan’daki tedarik hattını engelleyebilir. İran’la Hindistan’a veya ABD’ye olası bir ittifakın İsrail’e karşı kurulan bir ittifak olduğu ve Hindistan’a verilen herhangi bir ekonomik veya stratejik zararın İsrail’in kendi üretkenliğine de zarar vereceği, bu nedenle, İsrail’in ABD veya Hindistan’ın bölgedeki herhangi bir düşman tarafından zarar görmemesini sağlama

⁵²¹ Shafaat Ahmad. Joint naval exercise: SEATO in new format? *The Daily Star*. 6/10/2007. <https://www.thedailystar.net/news-detail-6809> 10/05/2019.

⁵²² Shira Efron, Howard J. Shatz, Arthur Chan, et. al. (2019). The Evolving Israel China Relationship. (Santa Monica, CA: RAND Corporation), s. 15-20. https://www.rand.org/content/dam/rand/pubs/research_reports/RR2600/RR2641/RAND_RR2641.pdf 10/05/2019.

konusunda açıkça bir çıkarı vardır. İsrail'in mavi donanma uzmanlığı eksikliği, çıkarlarını korumak için Hindistan'ın deniz gücüne olan güvenini artırıyor.

ABD, Hindistan'ı bölgedeki sadık ortağı olarak projelendirmeye odaklanmış ve Hint Okyanusu'nda bir güvenlik sağlayıcısı rolü oynaması için de daha iyi güç projeksiyon kapasitesi geliştirmesine yardımcı olmuştur. ABD Deniz Kuvvetleri Sekreteri Donald Winter, 2008 yılında yaptığı açıklamada, ABD'nin Hindistan'ı “dünyanın bu bölgesinde güvenliği sağlama sorumluluğunu üstlendiğini” memnuniyetle karşıladığını.⁵²³ ABD'nin Hindistan'a verdiği açık destek ve yardımlar, Hindistan'ın kuzeydoğu Hint Okyanusu'ndaki deniz varlığına ve Hindistan'ın Malacca Boğazı yakınında bulunan Andaman Adası'nın denizdeki varlığının teşvik edilmesine de yansımaktadır. Bu da ABD'nin, Hindistan'ın Çin'e karşı bölgesel bir dengeleme faktörü olarak büyüdüğünü görme isteğinin bir işareti.⁵²⁴

⁵²³ Sandeep Dikshit. No strings attached to sale of ship: U.S. official. *The Hindu*, 29 Mart 2008. <https://www.thehindu.com/todays-paper/tp-national/No-strings-attached-to-sale-of-ship-U.S.-official/article15193574.ece> 10/05/2019.

⁵²⁴ Manu Pubby, 'China Proposed Division of Pacific, Indian Ocean Regions, we Declined: US Admiral', *Indian Express*, 15/05/2009. Retrieved from <http://archive.indianexpress.com/news/china-proposed-division-of-pacific-indian-ocean-regions-we-declined-us-admiral/459851/> 10/05/2019.

SONUÇ

Bu çalışma, Soğuk Savaş sonrası dönemde Hindistan ve ABD arasında artan stratejik ortaklığa odaklanarak, bağımsızlıktan sonraki yıllarda Hindistan'ın dış politika tercihlerinin sistem düzeyinde analizini incelemiştir. Bu çalışma, değişen dünya düzeninin Hindistan'ın dış politikasını büyük güçler karşısında nasıl etkilediğini açıklamaya ve analiz etmeye çalışmıştır. Ayrıca, Hindistan'ın bölgesel hegemon olma hususunda iddia ettiği hedeflerine ulaşma mücadelesini ve mevcut düzen içinde kimliğini koruyarak ve destekleyerek küresel politikada etkili bir oyuncu olmasını, analiz etmektedir. Bu çalışma, tek kutuplu sistemde kademeli olarak çok kutupluluğa yol açan Hindistan'ın dış politika yaklaşımlarını detaylı olarak incelemektedir. Aynı zamanda, Hindistan'ın geçmiş travmalarının ülkenin modern politikalarını ve dış politikalarını şekillendirmede nasıl önemli bir unsur olduğu konusunda ışık tutmaktadır. Tek kutuplu dünyanın ortaya çıkışı, Sovyetler Birliği'nin dağılması ve Soğuk Savaş'ın sona ermesi düzleminde, hemen hemen her ülkenin dış politika uygulamalarının değiştirilmesine katkıda bulundu. Ama özellikle ABD'ye karşı büyük devletlerin siyaset ve dış politika eğilimini değiştirdi. Neo-gerçekçilik paradigması, sistemdeki güç mücadelesini ve birimler üzerindeki etkisini açıklamaya yardımcı olur. İki kutuplu sistemin sona ermesi ve tek kutupluluğu

Bölgesel ekonomilerin yirminci yüzyılın sonlarına doğru yükselmesi, küresel işbirliği ve çatışma politikalarında yeni bir değişimi başlattı. Asya ülkelerinin sürdürülebilir kalkınmasındaki yükseliş akademisyenlere ve politika analistlerine, farklı bölgesel büyük ekonomilerin küresel yönetim ve güç paylaşımı konularında katılabileceği çok kutuplu bir dünya için verdiği umudun somut bir göstergesidir. Çin, Hindistan, Rusya, Brezilya, Güney Afrika ve Türkiye'nin yükselişi küresel güç

dinamiklerini bir dereceye kadar değiştirdi. Bu yeni ortaya çıkan güçler, işletim sistemi ile birlikte küresel arenada kendi kimliklerini arıyorlar. Henüz meydan okudukları için değil, sahip oldukları kapasiteleri ve istekleri onları ABD merkezli küresel sistem için bir tehdit unsuru haline getiriyor. Teorik olarak, aynı değerleri ve çıkarları paylaşan veya ortak bir rakibi olan ülkeler tehlide karşı koymak için bir tür ittifak yaparlar. Hindistan'ın Soğuk Savaş sonrası dönemde ABD'yle stratejik bağlarının artması durumunda, Çin'in bölgedeki ABD üstünlüğüne itiraz etme kabiliyeti çok büyük bir öneme sahip oldu. Çin'in yükselişi ve yüksek hırsları ABD ve Hindistan'ın endişe duymasına sebep olmakta ve bölgedeki güç dengesi için de bir tehdit oluşturuyor. Asya'daki ülkeler finansal yardım ve gelişim projeleri için Hindistan veya ABD yerine Çin'e yüzlerini çevirmeye başladılar. Hindistan ve Çin'in hegemonik arzusu ve daha geniş Asya'da etki alanı yaratma ve koruma mücadelesi, işbirliğini karmaşık hale getirmektedir. Deniz Ulaştırma Hatları (SLOC ve kaynaklar üzerindeki rekabet ve karşı karşıya gelme, paydaşların emniyeti ve maksimum kontrolün sağlanması için çalışma ittifakları veya ortaklıklar oluştırmada önemli bir etkindir.

Neorealistler, uluslararası politikadaki değişikliklerin açıklanması, yapının küresel yönetişimi şekillendirmede ve biçimlendirmede ve birim içindeki payını şekillendirmede büyük katkı sağladığını varsaymaktadır. Yerli yapı önemlidir, ancak bu yapı büyük ölçüde bir veya birden fazla büyük gücün büyük ve küçük devletler arasındaki etkileşim normlarını düzenlediği uluslararası sisteme bağlıdır. Sisteme katkıda bulunacak nispeten rekabetçi kapasiteye sahip olan ülkeler ya bir tür güç dengesi ya da dengeleme mekanizmasının bir parçasıdır. Zorluklara karşı koyan statükocu devletlerin ittifak yapmaları çoğunlukla geğmiş sistemin taleplerine değil, yerel sistemin çıkarlarına bağlıdır. İktidar politikaları anarşik uluslararası bir sistemde hayatta kalma, savunma

kabiliyetlerinin maksimize edilmesine ve bu kabiliyetlerin çıkarların güvenliğini sağlamak için kullanılmasına bağılıdır. Soğuk Savaş sonrası dönemde Hindistan-ABD stratejik bağları, gerçekten ortak çıkarlara dayanan ortaklığı açıkça ortaya koymaktadır. Bu ortaklık, Çin'in Asya'da yükselen gücü ve genişlemesini dengelemeyi amaçlayan bir ortaklıktır. Bağımsızlık sonrası Hindistan'ın ABD'ye yönelik dış politikasının farklı aşamalarına ilişkin çalışmalar, gerçekçi amaç ve araçlara dayanan pragmatik bir yaklaşım göstermektedir. Hindistan'ın Nehru döneminde özel olarak yaptığı dış politika, dış kaynaklardan daha çok iç kaynaklardan elde edilen idealist bir politika olarak kabul edilir. Dış politikanın sonuçlarıyla birlikte yapılan derinlemesine analizi, Nehruvyan “idealizm” in bile sıkı gerçekçi çıkarlara götüren bir rotayı izlediğini ortaya koymaktadır. Hindistan, herhangi bir bloğun parçası olmak yerine, bağlantısızlar hareketi'ne katılmayı tercih etmeye iten ahlâkçılık, aynı zamanda Hindistan'ın bölgedeki jeostratejik açıdan hayati çıkarlarının güvenliğini sağlamak için de uygulayabileceği pratik bir stratejidir.

Bu çalışma, Hindistan'ın Soğuk Savaş sonrası dış politikasının idealizmden gerçekçiliğe geçiş olduğu argümanına derinlemesine ele almaktadır. Her ne kadar içerdeki koşullar Hindistan'ın ABD'nin karşısındaki bağımsızlık sonrası dış politikasını yönlendirse de, liberalist yaklaşım, işbirliğini ve şiddetin tırmandırılmasını destekleyen dünya görüşünden oluşuyor gibi gözükse de, derinlemesine bir sistem yapısı bu mütevazı yaklaşımın ardındaki nedendir. Bipolar sistem ittifakları ülke lehine olmayan şartlar ortaya koymasından dolayı ittifak, mevcut tek pragmatik yaklaşımdı. İttifak, aynı zamanda Hindistan'ın bölgesel ve küresel hedeflerine de hizmet ediyordu. Hindistan, yeni bağımsız Asya ve Afrika ülkelerinin liderlik rolünü de oynadı. Sömürgecilik ve emperyalizm karşıtı gündemler, Hindistan'ın Asya

Ülkelerini lider olarak temsil eden büyük bir devlet olma hedefinin bir parçasıydı. Bu nedenle, Hindistan'ın Soğuk Savaş sonrası dönemdeki hegemonik arayışları ve gerçekçi dış politikası, Soğuk Savaş politikalarının farklı araç ve stratejilerle bir uzantısını oluşturmaktadır.

Soğuk Savaş sonrası dönemde Hindistan, hegemonik hedeflerine ulaşmak için yapısal değişiklikleri uygular. Bu yapısal değişimler, Hindistan-ABD stratejik ortaklığını her iki ülke için bir seçenek olması yerine bir mecburiyet kılmaktadır. Nehru'nun Hindistan'a yönelik idealleri yavaş yavaş değişime uğradı ve ortak tehdide karşı denge oluşturmak için zamana ihtiyacı olan stratejik ortaklıklar ve yükselen Çin tarafından zorlanan ABD'nin üstünlüğü ve Hindistan'ın bölgesel liderliğinin yer aldığı yeni dünya düzeninin gereksinimlerine göre yeniden uyarlandı. Hindistan'da Soğuk Savaş Sonrası ekonomik reformlar ve LPG modelinin adaptasyonu (Serbestleşme, zelleştirme ve Küreselleşme) yapısal gereksinimlere sunulma isteğinin ortaya çıkmasıdır.

Bir liderin, kendi halkının söylediklerine kulak tıkayarak ve sistem yapısının taleplerini göz ardı ederek ekonomik krizle başa çıkması mümkün değildir. Hindistan'ın ödeme dengesi krizi karşısındaki reformları, IMF'nin sunduğ koşulların bir sonucuydu ve Neorealist'lerin sistem yapısının devletler arasındaki ilişki şartlarını belirlediğine dair bir kanıttır. Sistem yapısının birim yapıya üstünlüğü, kaybolan iki kutuplu sistem zemininde Sovyetler Birliği ile yakın ilişkiler içinde olan Hindistan'ın ABD ile güçlü ekonomik ve politik farklılıklara rağmen ABD ve müttefiklerle yakın ilişkiler kurmaya karar verdiğinde daha da doğrulanıyor. Hindistan'ın 1990'ların sonlarında tek süper güçle siyasi ve ekonomik ilişkilerini sorunsuz hale getirmek için İsrail'le yakın

ilişkileri ve Filistin yanlısı tutumundan vazgeçmesi, sistem yapısının devletlerin seçimlerine nasıl sınırlamalar getirdiğinin bir başka tezahürüdür. Hindistan'ın dış politika hedefi (bölgesel bir hegemon ve büyük küresel bir aktör olmak) tarihsel deneyimlerinin bir sonucudur. Ayrıca, halkının talebi, Soğuk Savaş sırasında ve sonrasında değişmeye devam eden bu hedefe ulaşmak için bir araç olmuştur.

Hindistan'ın Soğuk Savaş sırasında ve sonrasında dış politika seçimleri, büyük güçlerin nasıl davrandığı ve ülkenin ulusal kapasitesi ve zayıf yönlerinin bir sonucudur. Hindistan'ın dış politika öncelikleri, jeostratejik zorunlulukların yanı sıra savunma ve ekonomik bağımlılığına bağlı olarak da şekilleniyor. Kenneth Waltz, sistem seviyesinde birimlere dağıtılan gücün savunucusudur ancak birimlerin işletim sistemine şekil vermesinde ve katkıda bulunmasındaki önemini de inkar etmez. Potansiyel ekonomik ve savunma kapasiteleri olan veya stratejik olarak önemli konum, faydalı nüfus ve diğer kaynaklara sahip büyük güçler veya devletler, sisteme katkıda bulunurlar. . Hindistan'ın siyaset ve ekonomik güç paylaşımı ve katkı anlamında büyük bir küresel aktör olma yolunda farazi yükselişi ve potansiyeli, onu diğer bölgesel ve küresel güçler karşısında sahip olduğu davranışını ve güç arzusunu yerine getirmek için bazı dostlar edinmesi ve potansiyel tehdit / düşmanlarla yüzleşmek için bir güç mekanizması dengesi yaratması gereken anarşik bir dünyada nasıl çalıştığı analiz edilerek bir fikir elde etmek adına uygun aday haline getiriyor.

Yüzyıllar boyunca yabancılar tarafından fethedilerek boyun eğdirilmesinin tarihsel deneyimlerinden edinilen bilgi, Hindistan'ın dünya siyasetindeki hızlı değişimlere uyum sağlamasını ve ülkenin dayanışma ve toprak bütünlüğünü korumasını mümkün kılmıştır. Kendi kendine yardım ve güç dengesi, yakın ve

uzakkomşuluk ilişkilerinde ülkenin ulusal çıkarlarını koruma hususunda temel ilkeler olmuştur. Kongre partisi ve BJP, ideolojik farklılıklara rağmen, Hindistan'ı kendi kendine yeterli kılma ve büyük güçlerin yardımı ile tehdidi dengeleme hayalini hayata geçirmek için benzer bir politika izlemiştir.

Hindistan, Soğuk Savaş sırasında Pakistan ve Çin'i dengelemek için Sovyetler Birliği ile olan stratejik ortaklığını kapsamlı bir şekilde kullandı. Soğuk Savaş sonrası dönemde ABD ile olan stratejik ortaklığıyla da Pakistan ve Çin'i dengelemeyi amaçlıyor. ABD'deki büyük baskılara rağmen, 1998'de nükleer cihazlarını test etme kararı, Hindistan'ın güç kazanma ve kendi kendine yardım yoluyla savunmasını güçlendirme kararlılığını gösteriyor. Hindistan'ın bu davranışı, kapitalizmi benimsemek ve bağlantısızlardan ayrılmak için yeni sistem yapısının bir gereği idi. Hindistan'ın bölgesel ve küresel konularda lider rolü üstlenme arayışı, güçlü savunma ve istikrarlı bir ekonomik büyümeyi de beraberinde gerektiriyor. Soğuk Savaş sonrası dönemde, sistem iki kutupluluktan tek kutupluluğa geçtiğinde, Hindistan'ın eski stratejik ve savunma ortağı olan Sovyetler Birliği'nin yokluğunda savunma ve ekonomik ihtiyaçlarını karşılayabilmek için ABD'ye danışmak zorundaydı. Hindistan-ABD stratejik ortaklığı, güç politikaları, ulusal ve küresel çıkarlarının korunması ve teşvik edilmesi motivasyonu ile yönlendiriliyor. Güç politikası jeostratejik manipülasyonlar, piyasalar üzerinde tekel oluşturma, ittifak yapma ve diplomasinin kullanımı gibi her araçla ulusal çıkarları takip eder.

Soğuk Savaş sonrası sistem yapısı, Hindistan ve ABD'yi birbirlerine mecbur hale getirdi ve bölgesel ve küresel çıkarlara dayalı yakınlaşmaları onları farklılıklarından kurtardı (en azından kısa bir süre için). Bölgesel güvenlik (Hindistan

tarafında) ve küresel önceliklerin güvenliği (öncelikle ABD), her iki ülkenin de yakınlaşmasını ve farklı savunma anlayışmaları imzalamasına olanak vermektedir. Hindistan'ın sürdürülebilir büyümesi, ülkeyi Asya'daki güç sistemi dengesi için hayati derecede önemli kılmıştır.

Çin'in yükselişi ve büyümesinin etkisi yalnızca ABD'yi değil, Güneydoğu Asya'daki ülkeleri, Japonya ve Avustralya'yı da (ABD'nin yakın müttefikleri olmak üzere) tehdit ediyor. Hindistan'ın büyük nüfusu, büyük iç pazarı, güçlü savunma kabiliyetleri ve başlıca Deniz Haberleşme Hattı boyunca jeostratejik açıdan önemli konumu, ülkeyi ABD için önemli hale getirmektedir. Ekonomik ve çevresel sorunların yanı sıra birçok bölgesel ve küresel politik farklılıklara rağmen, daha büyük ilgi alanlarının ortaklığı ve ortak tehdit altında olmaları onları birbirlerine yakınlaştırmaktadır. Hindistan'ın Soğuk Savaş Sonrası dış politika söylemi, aslında hedeflerine ulaşmak için ülkenin gerçekçi veya pragmatik yaklaşımını yeniden şekillendirdi. Hindistan'ın sosyalist devletten daha çok küreselleşmiş bir kapitalist devlete dönüşmesi, bölgesel hegemonya hedefine ulaşmasında dünyaya yalnızca yeni bir bakış açısı değil, aynı zamanda yeni araçlar da kazandırmıştır. Bu çalışma, sistematik değerlere uyumun bir sonucu olarak Hindistan'ın iç dönüşümünü analiz ederken bazı çelişkili gerçekleri de ortaya çıkarmıştır. Büyük yoksulluk ve içerdeki yapı eksikliği bir tarafta Hindistan'ın hızlı büyümesi için engel oluştururken, diğer tarafta toplumda kast, sınıf, etnik köken ve dini zeminde keskin kutuplaşmaya yol açmaktadır. Sahip olma ve olmama ayrımı, radikal eğilimlerin ve aşırı milliyetçi güçlerin yükselişine neden olmaktadır. Dini ve etnik azınlıklar aşırılık yanlısı milliyetçi partilerin ve grupların ana hedefidir. Toplumun zayıf kesimlerine karşı baskı ve baskıcılara karşı hesap verilemezlik eksikliği, Hindistan'ın samimiyetiyle ilgili,

sistem yapısının gelişmiş ve medeni bir birimi olma sorununu gündeme getirdi. Başka bir deyişle, faşist yerli eğilimler Hindistan'ın Soğuk Savaş sonrası dönemdeki hegemonik söyleminin dönüşümünü gerçekleştirmesini zorlaştırmaktadır. Birim düzeyinde (yerel) sosyal ve ekonomik kapsayıcılık, daha pragmatik veya gerçekçi bir dış politikaya dönüştürülebilen sürdürülebilir ekonomik büyümenin kaynağıdır.

Özerk dış politika ve gelişmekte olan yoksul ülkelerin önderleri, Hindistan'ın dış politika söylemini hâlâ şekillendirmeye devam ediyor, ancak ülkenin rekabetçi, liberal, küreselleşmiş kapitalist söylemde yer alması, Nehru'nun öncülüğünde Soğuk Savaş'taki gibi ideal yaşamını sürdürmesini zorlaştırıyor. Soğuk Savaş politikası, ülkenin çıkarlarını korumak ve hayatta kalmasını sağlamak için bağlantısızların önceliği olup şimdi Soğuk Savaş sonrası dış politikadaki ana güçlerle ittifak içinde yeniden şekillendiriliyor. Hindistan'ın Soğuk Savaş sonrası dış politika söylemi, Batı sömürgeciliğine ve artık Pakistan'ı ve Çin'i dengeleme politikasına dönüşmesinden dolayı sistemin desteklemediği halkın özgürleşmesine karşı değil. Tek kutuplu dünya, Hindistan'ın hoşgörüsüzlük, şiddet, aşırı milliyetçilik ve eşitsizliğe karşı ahlaki duruşu anlamına gelen Hindistan'a özgücülük fikrine kapılmıştı. ABD'ye stratejik bir ortak olarak katılması,

Tek kutupluluktan çok kutupluluğa geçişin yol açtığı ve yükselen bölgesel ekonomilerin sistemdeki yerini ve payını bulmaya çalıştığı bir dönemde, stratejik ortaklık; güç dengesini korumak veya olası herhangi bir tehdidi dengelemek için ittifak yapmanın bekasıdır. Soğuk Savaş sonrası dönemde bölgeselcilik ve çok taraflılık, ülkelerin kendi çıkarlarını arttırma amaçlıdır ve hiçbir ulusal veya bölgesel çıkar olmadan ikili veya üçlü bir ortaklık kurulmamıştır. Milliyetçiliğin güçlü eğilimleri,

diğer tüm taahhütler karşısında ulusal çıkarları önceliklendiren uluslara öncülük etmektedir. Stratejik konularda işbirliği yapmak, genellikle ortak çıkarları hedeflemek veya herhangi bir kayıptan sakınmak meselesidir. Tehdit algısı, aklı başında devletlere karşı koymaya ya da ortadan kaldırmaya sebep oluyor. Çin'in ekonomik ve politik etkisinin artmasının ardından Hindistan-ABD stratejik ortaklığı hegemonik ve bölgesel çıkarları içermektedir.

Hindistan'ın Çin'e olan karasal yakınlığı, özellikle Güney Asya'daki üstünlüğü ile ilgili güvensizliği doğurmaktadır. Çin'in pazarlara kolay erişebilmesi için altyapı oluşturma projeleri ve Asya'daki kritik Deniz Haberleşme Hatları, hem Mahan'ın teorisinin okyanuslara sahip olduğunu hem de denizlerin sahibi olduğunu iddia ettiği için Hindistan ve ABD için rahatsız edici bulunmaktadır. ABD'nin bölgedeki güç mekanizması dengesi için ona güvenmeye hazır olmasının nedeni, Hindistan'ın büyüyen ekonomik ve savunma kapasitesidir. Aynı zamanda Hindistan, ABD'nin Çin'in genişleme etkisine karşı güçlü bir stratejik ortaklık kurmaya isteklidir. Hem Hindistan hem de ABD'nin aynı sayfada olmadığı ve politikaların ve bakış açılarının farklılıklarının olduğu pek çok sorunları var, ancak daha büyük ulusal çıkarlar ve ortak tehdit onları bölgede işbirliğine mecbur kılıyor. Güvenlik ve önceliklerin korunması, onları karşılıklı şüphe, güvensizlik ve Soğuk Savaş farklılıklarından kurtarmaktadır. İdeolojik farklılıklar ve içerdeki baskılar, sistem yapısı bazı özel yükümlülükler getirdiğinde ve devletlerin bunlara uyması gerektiğinde dış politika yapımına çok küçük katkı sağlarlar.

Hindistan'ın Soğuk Savaş dönemindeki ideali Soğuk Savaş sonrası dönemde, Filistin'in yasa dışı işgal edilmesi ve Filistinlilere karşı uygulanan vahşet ya da

Filistinlilere karşı yapılan acımasızlık konusundaki tutumu, İsrail ile aktif diplomatik bağları bulunmamasından dolayı olabilir. Soğuk Savaş sonrası dönemde, savunma ve stratejik ortaklar, sıkı ittifakların gerekliliği, Hindistan, diğer egemen devletlere silahlı müdahale için tek super güce karşı olmaktan sakınmak için İsrail ile sıkı bağlar kurmuştur. Hindistan'ın kalan tek endişesi, müttefikler tarafından kendine özgü yapılan yardımlar, güvenliği ve hayatta kalmasıdır. Mearsheimer'ın belirttiği gibi devletlerin üzerinde iktidar yetkisi olmayan bir sistemde hayatta kalmak yalnızca azami güç veya hegemon statüsüne kavuşmakla mümkün olabilir.⁵²⁵ Bu nedenle, Hindistan'ın bölgedeki hegemonyaya karşı mücadelesi ve büyük küresel gücün statüsü ülkenin başlıca ulusal çıkarıdır ve bunun için ABD ile ikili ilişkiler ve stratejik ortaklık kurmak dış politika hedeflerinin bir parçasıdır.

⁵²⁵ John Mearsheimer. (2016). Lecture at MGIMO, Moscow on Offensive Realism in explaining the current and future US-China relations. <https://www.youtube.com/watch?v=ReSWxNGtzjE> 23/08/2019.

KAYNAKÇA

Kitaplar

Acharya, Amitav & Buzan, Barry.	(2010). (Ed.). Non-Western International Relations Theory: Perspectives on and beyond Asia. New York: Routledge.
Andersen, Walter.	(2011). Domestic Roots of Indian Foreign Policy. In, Trysts with Democracy: Political Practice in South Asia. Ed. Stig Toft Madsen, Kenneth Bo Nielsen, Uwe Skoda, London: Anthem Press.
Banerjee, Sumanta.	(1984). India's Simmering Revolution: The Naxalite Uprising. New Delhi: Zed Books.
Basrur, Ravindra.	(2014). Paradigm shift: India during and after the cold war in Ian Hall. The Engagement of India: Strategies and Responses. Washington, DC: Georgetown University Press.
Buzan, Barry.	(2014). An Introduction to the English School of International Relations: The Societal Approach, Cambridge: Polity.
Buzan, Barry & Waever, Ole & Wilde, Jaap de.	(1998). Security: A New Framework for Analysis, Boulder: Lynne Rienner.
Brecher, Michael.	(1961). Nehru: A Political Biography, London: Oxford University Press.
Brecher, Michael.	(1968). India and World Politics: Krishna Menon's View of the World. New York: Oxford University Press.
Bowles, Chester.	(1974). Mission to India. Bombay: BI Publications.
Blank, Jonah, Moroney, Jennifer D. P., Rabasa, Angel & Bonny Lin.	(2015). Look East, Cross Black Waters: India's Interest in Southeast Asia. California: RAND Corporation.
Bakshi, S. R.	(1997). The Making of India and Pakistan: Select Documents, Vol. 3. Ideology of Hindu Mahasabha and Other Political Parties. New Delhi: Deep & Deep.
Blank, Stephen J.	(2005). Natural Allies? Regional Security in Asia and Prospects for Indo-American Strategic Cooperation. Carlisle, Pa.: Strategic Studies Institute, U.S. Army War College.
Chubin, Shahram.	(1980). (Ed.). Naval Competition and Security in South West Asia. London: International Institute for Strategic Studies.
Chaudhuri, Rurda.	(2014). Forged in Crisis: India and the United States Since 1947. London: Oxford University Press.

Chandra, Bipan, Mukherjee, Mridula & Mukherjee, Aditya.	(2000). India Since Independence. New Delhi: Penguin Books.
Carr, E. H.	(1962). The Twenty Years Crisis, 1919–1939: An Introduction to the Study of International Relations. London: Macmillan.
Ciorciari, John.	(2010). The Limits of Alignment: Southeast Asia and the Great Powers since 1975. Washington, D.C.: Georgetown University Press.
Choudhri, M. A.	(1970). Pakistan and the great powers. Karachi: Council for Pakistan Studies.
Chopra, V.D.	(1986). (Ed.). Studies in Indo-Soviet Relations. New Delhi: Patriot Publishers.
Chanakya. Arthashastra.	(2010). United States: Bottom of the Hill Publishing.
Chaudhuri, Rudra.	(2014). Forged in Crisis: India and the United States since 1947. Oxford: Oxford University Press.
Cohen, Stephen P.	(2005). Emerging Power – India. Oxford India Press, New Delhi.
Dixit, J.N.	(2002). India's foreign Policy Challenge of Terrorism: Fashioning New Inter State Equations. Gyan Publishing House, New Delhi.
Dixit, J. N.	(2003). India's Foreign Policy, 1947–2003. New Delhi: Picus Books.
Dixit, J. N.	(1996). My South Block Years: Memoirs of a Foreign Secretary. New Delhi: UBS Publishers' Distributors Ltd.
Engardio, Pete.	(2007). (Edit.). CHINDIA: How China and India Are Revolutionizing Global Business. New York: McGraw-Hill.
Efron, Shira, Shatz, Howard J., & Chan, Arthur et. al.	(2019). The Evolving Israel China Relationship. Santa Monica, CA: RAND Corporation.
Gandhi, Prem P. "India-U.S.	(2002). (Ed.), India and United States in a Changing World. New Delhi: Sage Publications.
Gerberg, Itzhak.	(2008). The Changing Nature of Israeli-Indian Relations: 1948–2005. Pretoria: University of South Africa.
Gurtov, Mel.	(2010). Changing Perspectives and Policies. In. Dittmer, Lowell & George, T. Yu. (Eds.). China, the Developing World, and the New Global Dynamics. Boulder, CO: Lynne Rienner.
Gopal, S.	(1984). (Ed.) Selected Works of Jawaharlal Nehru, Second Series. New Delhi: Jawaharlal Nehru Memorial Fund.

Gorshkov, Sergei G.	(1979). <i>The Sea Power of the State</i> . Oxford: Pergamon Press.
Guruswamy, Mohan. & Singh, Zorawar Daulet.	(2009). <i>India-China Relations: The Border Issue and Beyond</i> . New Delhi: Viva Books.
Gharekhan, Chinmaya R.	(2009). Foreword in Rajiv Sikri, <i>Challenge and Strategy: Rethinking India 's Foreign Policy</i> . New Delhi, India: Sage Publications.
Gaikwad, Sanjay.	(1990). <i>Dynamics of Indo-Soviet Relations: The Era of Indira Gandhi</i> . New Delhi: Deep and Deep Publications.
Guha, Ramachandra.	(2014). (Ed.) <i>Makers of Modern Asia</i> . Harvard University Press.
Gulhati, Niranjan Das.	(1973). <i>Indus Water Treaty: An Exercise in International Mediation</i> . New Delhi: Allied Publishers, 1973.
Gupta, Amit.	(2005) <i>The U.S.-India Relationship: Strategic Partnership or Complementary Interest</i> . Michigan: University of Michigan Library.
Hewitt, Vernon.	(1997). <i>The new international politics of South Asia</i> . Manchester University Press: Manchester, UK.
H. Mott, William.	(2001). <i>Soviet Military Assistance an Empirical Perspective</i> . Greenwood Press, London.
Jervis, Robert.	(1976). <i>Perception and Misperception in International Politics</i> . Princeton: Princeton University Press.
J. Rotter, Andrew.	(2000). <i>Comrades at Odds: The United States and India, 1947–1964</i> . New York: Cornell University Press.
Karna, B.	(2002). <i>Nuclear Weapons and Indian Security: The Realist Foundations of Strategy</i> . Delhi: Macmillan India.
Kishore Manbubani.	(2009). <i>The New Asian Hemisphere: The Irresistible Shift of Global Power to the East</i> . New York: PublicAffairs.
Khanum, Sadia.	(2011). <i>Muslims in Globalized India 1991-2007: An Analysis</i> . Saarbrücken: Lap Lambert Academic Publishing GmbH & Co. KG.
Kumaraswamy, P.R.	(1998). <i>India and Israel: Evolving Strategic Partnership Volume 3</i> . Begin-Sadat Center for Strategic Studies, Bar-Ilan University.
Kumaraswamy, P. R.	(2010). <i>India's Israel Policy</i> . New York: Columbia University Press.
Kux, Dennis.	(1993). <i>India and the United States: Estranged Democracies, 1941-1991</i> . Washington DC: National Defense University Press.
Kux, Dennis.	(2001). <i>The United States and Pakistan, 1947-2000 Disenchanted Allies</i> . John Hopkins University press, London.
Kumar Behera, Laxman.	(2016). <i>Indian Defence Industry: An Agenda for Making in India</i> . New Delhi: Pentagon Press.

Katherine, Frank.	(2001). Indira: The Life of Indira Nehru Gandhi. London: Harper Perennial.
Malhotra, Vinay Kumar & K.S.	(1998). India and the USA-Economic Relations and Literature. New Delhi: Anmol Publications Pvt. Ltd.
Malone, David, Rajamohan, C & Raghavan, Srinath.	(2015). Ed. The Oxford Handbook of Indian Foreign Policy. London: Oxford University Press.
McMahon, Robert.	(1994). The Cold War on the Periphery: The United States, India, and Pakistan. New York: Columbia University Press.
Mansingh, Surjit.	(1984). India's Search for Power: Indira Gandhi's Foreign Policy, 1966-1982. New Delhi: Sage.
Maharaj, Neelakanta.	(2008). The Hindu Book of Success. Bangalore: Geeta Books.
Mahan, Alfred T.	(2007). The Influence of Sea Power Upon History: 1660-1673. Boston Little: Brown and Company.
Mohan, C. Raja.	(2004). Crossing the Rubicon: The Shaping of India's New Foreign Policy. New York: Palgrave.
Mookerji, R. K.	(1945). Akhand Bharat. Bombay: Hind Kitabs.
Nadkarni, Vidya.	(2010). Strategic Partnerships in Asia: Balancing Without Alliances. London and New York: Routledge.
Nayar, Baldev Raj & Paul, T. V.	(2003). India in the World Order: Searching for Major-Power Status. Cambridge: Cambridge University Press.
Nehru, J.	(1961). India's Foreign Policy. New Delhi: Publications Division, Ministry of Information and Broadcasting, Govt. of India.
Nehru, J.	(1950). Independence and After. New York: John Day Company.
Parthasarathi, G.	(1988). (Ed.). Letters to Chief Ministers, 1947–1964. Delhi: Oxford University Press.
Pant, Harsh V.	(2016). Indian Foreign Policy: An Overview. Manchester: Manchester University Press.
Pant, Krishna Chandra.	(2003). National Security: The Maritime Aspect, in India's Development Scenario: Next Decade and Beyond. New Delhi: Academic Foundation.
Philp, Mark.	(2008). (Ed.). Political theory and history. In David Leopold & Marc. Stears. Political theory: Methods and approaches. Oxford: Oxford University Press.
Paul, T.V.	(2004). The Enduring Axioms of Balance of Power Theory and Their Contemporary Relevance, in T.V. Paul, James J. Wirtz, Michal Fortmann. (Eds.). Balance of Power: Theory and Practice in the Twenty-first Century. California: Stanford University Press.
Pardesai, Manjeet S. & Ganguly Sumit,	(2009). (Ed.), Indian Foreign Policy in a Unipolar World. New Delhi: Routledge.

Prasad, Bimal.	(1979). (Ed.). An Overview: India's Foreign Policy Studies in Continuity and Change. New Delhi: Vikas Publishing House Pvt. Ltd.
Prashad, Vijay.	(2003). Namaste Sharon: Hindutava and Sharonism Under U.S. Hegemony. New Delhi: LeftWord Books.
Perkovich, George.	(2010). Toward Realistic US-India Relations. Washington D. C.: Carnegie Endowment for International Peace.
Rana, A.P.	(1976). The Imperatives of Nonalignment: A Conceptual Study of India's Foreign Policy Strategy in the Nehru Period. Delhi, India: Macmillan.
Ramesh, Jairam.	(2005). Making Sense of Chindia: Reflections on China and India. New Delhi: India Research Press.
Raghavan, Srinath.	(2010) War and Peace in Modern India. New Delhi: Permanent Black.
R Nayar, B. & Paul, T. V.	(2003). India in the World Order: Searching for Major-Power Status. Cambridge: Cambridge University Press.
Riedel, Bruce.	(2015). JFK's Forgotten Crisis: Tibet, the CIA, and the Sino-Indian War. Washington: Brookings Institution Press.
R. Isaac, Harold.	(1958). Scratches on Our Minds. New York: Massachusetts Institute of Technology.
Rudolph, Lloyd I. & Hoeber Rudolph, Sussane.	(1980). The Regional Imperative: US Foreign Policy Toward South Asian States. New Delhi: Concept.
Singh, Jasjit.	(1992). (Ed.). Indo-US Relations in a Changing World. New Delhi: Lanca Publications.
Singh, V. B.	(1977). Ed. Nehru on Socialism. New Delhi: Government of India Publications Division.
Shenoy, B. R.	(1974). P.L. 480 Aid and India's Food Problem. New Delhi: Affiliated East-West Press.
Subrahmanyam, K.	(1976). Nehru and the India-China Conflict of 1962, in Indian Foreign Policy: The Nehru Years, Ed. Nanda, B. R. Delhi: Vikas Publishing House.
Schroeder, Paul W.	(1976). Alliances, 1815-1945: Weapons of Power and tools of Management, in Klaus Knorr, (Ed.). Historical Dimensions of National Security Problems. Lawrence: University of Kansas Press.
Sridharan, Kripa.	(2009). Indo-US Engagement: An Emerging Partnership and its implications Macmillan Publishers India, New Delhi.
Shrivastava, B.K.	(2006). (Ed.). India's Foreign Policy in the 21st Century. New Delhi: Kalpaz Publications.
Shambaugh, David.	(2002). Modernizing China's Military. Berkeley, Los Angeles, London: California University Press.

Sutter, Robert G.	(2005). <i>China's Rise in Asia: Promises and Perils</i> . Lanham, MD: Rowman and Littlefield.
Tangredi, Sam J.	(2002). (Ed.). Introduction, in <i>Globalization and Maritime Power</i> . Washington: National Defense University Press.
Talbott, Strobe.	(2004). <i>Engaging India Diplomacy, Democracy, and the Bomb</i> . Washington DC: Brookings Institution Press.
T. Poulouse, T.	(1978). Ed. <i>Perspectives of India's Nuclear Policy</i> . New Delhi: Young Asia Publications.
Thakkar, Usha & Kulkarni, Mangesh.	(1999). (Ed.) <i>India in World Affairs: Towards the 21st century</i> . Delhi: Himalaya Publishing House.
Tharoor, Shashi.	(2003). <i>Nehru: The Invention of India</i> . New York: Arcade Publishing.
Tharoor, Shashi.	(1982). <i>Reasons of State: Political Development and India's Foreign Policy under Indira Gandhi, 1966–1977</i> . New Delhi: Vikas.
Talbott, Strobe.	(2006). <i>Engaging India: Diplomacy, Democracy, and the Bomb</i> . Washington D.C.:Broking Institution Press.
Tiwari, S.C.	(1977). <i>Indo-US Relations</i> . New Delhi: Radiant.
Veer, Peter Van Der.	(1994). <i>Religious Nationalism: Hindu and Muslims in India</i> . Berkeley: University of California Press.
Walt, Stephen M.	(2005). <i>Taming American Power: The Global Response to U.S. Primacy</i> . New York: W. W. Norton.
Waltz, Kenneth.	(1979). <i>Theory of International Politics</i> . New York: Addison-Wesley Pub.Co.
Yeşilbursa Kemal, Behcet.	(2005). <i>The Baghdad Pact: Anglo-American Defence Policies in the Middle East, 1950-59</i> . New York: Frank Cass.
Zakaria, Fareed.	(2008). <i>The Post-American World</i> . New York: W. W. Norton & Company.

Dergiler

Abeyratne, Sirimal.	(2012). Sri Lanka's Free Trade Agreements with India and Pakistan: Are They Leading Bilateral Trade Beyond Normalcy? <i>The Lahore Journal of Economics</i> . 17 : SE, ss. 315–337.
Ali, Raja Nazakat, Rehman, Faiz-ur, Wani, Mahmood-ur-Rehman.	(2015). Indus Water Treaty between Pakistan and India: From Conciliation to Confrontation. <i>The Dialogue</i> , Vol. x, ss. 168-169.
Ahmad, Manzoor.	(2017). SAARC Summits 1985-2016: The Cancellation Phenomenon. <i>IPRI Journal XVII</i> , No.1, ss. 52-63.
Anand, Namrata.	(2014). An Overview of Indian Economy (1991-2013). <i>Journal of Economics and Finance (IOSR-JEF)</i> Volume 3, Issue 3, ss. 19-24.

Ayoob, Mohammed	(1990). India in South Asia: The Quest for Regional Predominance. <i>World Policy Journal</i> , Vol. 7, No. 1, ss. 107-133.
Bhagawan, Manu.	(2008). Princely States and the Hindu Imaginary: Exploring the Cartography of Hindu Nationalism in Colonial India. <i>The Journal of Asian Studies</i> , Vol. 67, No. 3, s. 885.
Blank, Stephen.	(2007). The Geostrategic Implications of the Indo-American Strategic Partnership. <i>India Review</i> , 6, no. 1, s. 1–24.
Basrur, Rajesh M.	(2001). Nuclear Weapons and Indian Strategic Culture. <i>Journal of Peace Research</i> , vol. 38, no. 2, s. 187.
Blank, Stephan.	(2005). Arms Sales and Technology Transfer in Indo-Israel Relations. <i>The Journal of East Asian Affairs</i> , Vol. 19, No. 1, s. 28.
Blarel, Nicolas.	(2017). Assessing US Influence over India–Israel Relations: A Difficult Equation to Balance? <i>Strategic Analysis</i> , Vol. 41 No. 4, s. 394.
Berton, Peter.	(2010). The Evolution of Sino-Israeli Relations. <i>Israel Journal of Foreign Affairs</i> , 4(3), s. 71.
Brewster, David.	(2010). Australia and India: the Indian Ocean and the limits of strategic convergence. <i>Australian Journal of International Affairs</i> , Vol. 64, No. 5, s. 549-565.
Basu, Suparna, Datta, Debabrata.	(2007). India-Bangladesh Trade Relations: Problem of Bilateral Deficit. <i>Indian Economic Review New Series</i> , Vol. 42, No. 1, ss. 111-129.
Cox, Robert W.	(1981). Social Forces, States and World Orders: Beyond International Relations Theory. <i>Millennium: Journal of International Studies</i> , 10(2), ss. 126-55.
Chatterjee, Shihashis.	(2007). Conceptions of Space in India's Look East Policy: Order, Cooperation or Community? <i>South Asian Survey</i> , 14, 1., ss. 65–81.
Chakravarti, A.	(1973). Green Revolution in India. <i>Annals of the Association of American Geographers</i> , 63(3), s. 319-330.
Chari, P. R.	(1979). Indo-Soviet Military Cooperation: A Review. <i>Asian Survey</i> , Vol. 19, No. 3, s. 230-244.
Czechowska, Lucyna.	(2013). The concept of strategic partnership as an input in the modern alliance theory. <i>The Copernicus Journal of Political Studies</i> , No. 2 (4), s. 42.
Das, Mahua.	(2013). India, China and Pakistan: The Estranged Neighbours Of South Asia? <i>IOSR Journal Of Humanities And Social Science</i> . Volume 15, Issue 5, ss. 1-5.
Elman, Colin.	(1996). Horses for Courses: Why Not Neorealist Theories of Foreign Policy? <i>Security Studies</i> 6 (1), 7-51.
Ejaz, Ahmad.	(2016). New World Order and U.S. Security Designs in South Asia. <i>Peace and Security Review</i> Vol. 7, No. 15., s. 4-7.

Fildiş, Ayşe Tekdal.	(2017). "Greater Israel" Project and Balkanization of Syria. <i>Balkan and Near Eastern Journal of Social Sciences</i> , 3 (3), s. 70-75.
Gupta, Ranjit.	(2018). Oral History: India and Israel. <i>Contemporary Review of the Middle East</i> , Vol. 5, No. 1, s. 68-73.
Guihong, Zhang.	(2005). US-India Strategic Partnership: Implications for China. <i>International Studies</i> , Vol. 42, No. 3-4, s. 277-293.
Guha, Swapna Banerjee.	(2011). Post-September 11 Indo-US strategic ties: locating power and hegemony. <i>The Geographical Journal</i> , Vol. 177, No. 3, s. 224.
Hendrickson, David C.	(1994). The Recovery of Internationalism. <i>Foreign Affairs</i> , Vol.73, No.5., s. 27.
Hardgrave Jr, Robert L.	(1984). Why India Matters: The Challenge to American Policy in South Asia. <i>Asian Affairs</i> , Vol. 11, No. 1, ss. 45-46.
Holslag, Jonathan.	(2011). Assessing the Sino-Indian Water Dispute. <i>Journal of International Affairs</i> , Vol. 64, No. 2, Sino-Indian Relations., s. 21.
Inbar, Efraim & Ningthoujam, Alvite Singh.	(2012). Indo-Israeli Defense Cooperation in the Twenty-First Century. <i>Mideast Security and Policy Studies</i> No. 93., s. 12.
Jain, B. M.	(1988). Indo-US Relations: Obstacles and Opportunities. <i>Indian Journal of Asian Affairs</i> , Vol. 1, No. 1, s. 6.
Jangir, Sunil Kumar.	(2012). INDO – US Nuclear Deal and 123 Agreements. <i>International Journal of Scientific and Research Publications</i> . Volume 2, Issue 10. http://www.ijsrp.org/research-paper-1012/ijsrp-p1093.pdf
Jalal, Ayesha.	(1998). Towards the Baghdad Pact: South Asia and Middle East Defence in the Cold War, 1947-1955. <i>The International History Review</i> , Vol. 11, No. 3, s. 415-421.
Jervis, Robert.	(1978). Cooperation Under the Security Dilemma. <i>World Politics</i> , Vol. 30, No. 2., s. 168.
J. Kamath, Shyam.	(1992). Foreign Aid and India: Financing the Leviathan State. <i>Cato Institute Policy Analysis</i> No. 170.
Jabeen, Mussarat, Mazhar, Muhammad Saleem & Goraya, Naheed S.	(2010). "SAARC and Indo-Pak Relationship," <i>Journal of Political Studies</i> , 1, no. 2, ss. 127-145. http://pu.edu.pk/images/journal/pols/Currentissue-pdf/Musarrat8.pdf . 28/03/2018.
Jain, Shirish & Shufen, Yan.	(2011). India, China: Brothers, Brothers. <i>Journal of International Affairs</i> , Vol. 64, No. 2, Sino-Indian Relations, s. 260.
Kumar, S.Y. Surendra.	(2017). China's Strategic Engagement with Sri Lanka: Implications for India. <i>Contemporary Chinese Political Economy and Strategic Relations: An International Journal</i> , Vol. 3, No. 3, s. 1122.

Kapur, A.	(1988). The Indian Subcontinent: The Contemporary Structure of Power and the Development of Power Relations. <i>Asian Survey</i> , 28(7), s. 703-705.
Khosla, I. P.	(1999). Constructing the South Asian Community. <i>South Asian Survey</i> 6, no. 2, s. 185.
Kapur, S. Paul & Ganguly Sumit.	(2007). The Transformation of U.S.-India Relations: An Explanation for the Rapprochement and Prospects for the Future. <i>Asian Survey</i> , vol. XLVII. No. 4, s. 650-653.
Kumar, A. Vinod.	(2008). A Phased Approach to India's Missile Defence Planning. <i>Strategic Analysis</i> , (32)2, s. 180-187.
Lake, David.	(2009). Regional hierarchy: authority and local international order. <i>Review of International Studies</i> , 35:S1, ss. 35–58.
Lynch III, Thomas F.	(2016). India's Naxalite Insurgency: History, Trajectory, and Implications for U.S.-India Security Cooperation on Domestic Counterinsurgency. <i>Strategic Perspectives</i> , No. 22. Institute for National Strategic Studies, s. 21-24.
Maass, Citha D.	(1996). South Asia: Drawn between Cooperation and Conflict. <i>South Asian Survey</i> 3, no. 1 & 2, ss. 259-276.
Maxwell, N.	(1974). Jawaharlal Nehru: Of Pride and Principle. <i>Foreign Affairs</i> , 52(3), s. 633–43.
Merrill, Dennis.	(1987). Indo-American Relations, 1947–50: A Missed Opportunity in Asia, <i>Diplomatic History</i> , 11, s. 203–26.
Morgenthau, H.	(2011). A Realist Theory of International Politics. <i>Foreign Policy Analysis</i> , Ed. W. Carlsnaes and S. Guzzini, vol. 1. Los Angeles: Sage, 25–37.
M. Walt, Stephen.	(1998). International Relations: One World, Many Theories. <i>Foreign Policy</i> 110, 37.
Maitra, Susan.	(1986). Indo-Soviet trade: rubles and rupees. <i>Executive Intelligence Review</i> . Volume 13, No. 50, s. 10-11.
Malone, David. M. & Mukherjee, Rohan.	(2009). India-US Relations: The Shock of the New. <i>International Journal</i> , 64(4), s. 1061-1062.
Mohan, C. Raja.	(2009). India's Nuclear Navy: Catching up with China. Institute of South Asian Studies, National University of Singapore, Insights No. 78. https://www.files.ethz.ch/isn/103944/79.pdf 04/05/2019.
Mohan, C. Raja.	(2003). "India and the Bush Doctrine," <i>The Monitor</i> , Vol. IX, No. 2, s. 3.
Nayar, Baldev Raj.	(2006). India in 2005: India Rising, but Uphill Road Ahead. <i>Asian Survey</i> , Vol. 46, No. 1, ss. 103-104.
Nayar, Baldev Raj.	(2006). India in 2005: India Rising, but Uphill Road Ahead. <i>Asian Survey</i> , Vol. 46, No. 1, ss. 96-97.
Nihal Singh, S.	(1983). Can the US and India be Real Friends? <i>Asian Survey</i> , Vol. 23, No. 9, s.1012.
Nizamani, Siraj.	(2014). India's Emerging Indian Ocean Strategy. <i>IPRI Journal</i> XIV, no. 1., s. 79.

Nolte, Detlef.	(2010). How to Compare Regional Powers: Analytical Concepts and Research Topics. <i>Review of International Studies.</i> , ss. 881-883.
Naaz, Farah.	(1999). Indo-Israel relations: An evolutionary perspective. <i>Strategic Analysis</i> , Vol. X, No. XIII/2, s. 245.
O'Rourke, Ronald.	(2013). China Naval Modernization: Implications for U.S. Navy Capabilities-Background and Issues for Congress (Washington, DC: Congressional Research Service), s. 19, 25–26, 30. http://www.au.af.mil/au/awc/awcgate/crs/rl33153.pdf 17/04/2019.
Obino, Francesco.	(2009). SAARC: The Political Challenge for South Asia and Beyond. <i>Economic & Political Weekly</i> , 44, no. 9. http://www.epw.in/journal/2009/09/special-articles/saarc-political-challenge-south-asiaand-beyond.html .
Prys, Miriam.	(2010). Hegemony, Domination, Detachment: Differences in Regional Power hood. <i>International Studies Review</i> , Vol. 12, No. 4, ss. 479-504.
Rose, Gideon.	(1998). Neoclassical Realism and Theories of Foreign Policy. <i>World Politics</i> , 51(1), ss. 144-172.
Ranjan, Amit.	(2016). India China Boundary Dispute: An Overview. <i>Asian Affairs</i> , Vol. 47, No. 1, s. 101-114.
Rumley, Dennis, Doyle, Timothy & Chaturvedi, Sanjay.	(2012). Securing the Indian Ocean? Competing Regional Security Constructions. <i>Journal of the Indian Ocean Region</i> , Vol. 8, No. 1., s. 11.
Rubinoff, Arthur G.	(1991). "The multilateral imperative in India's foreign policy." <i>The Round Table: The Commonwealth Journal of International Affairs</i> , 1991, Volume 80, Issue 319., s. 313.
Sahgal, Nayantara.	(1975). The making of Mrs. Gandhi, <i>South Asian Review</i> , s. 205.
Sarkar, Benoy Kumar.	(1919). Hindu Theory of International Relations. <i>The American Political Science Review</i> , vol. 13, no. 3, s. 400–14.
Sinha, Manish.	(2013). President Johnson and the Politics of American Food Aid to India During Food Crisis of 1965-66. <i>Proceedings of the Indian History Congress</i> , 74, s. 1053-1054.
Spear, Percival.	(1967). Nehru. <i>Modern Asian Studies</i> , 1 (1), s. 17.
Scott, David.	(2009). India's "Extended Neighborhood" Concept: Power Projection for a Rising Power. <i>India Review</i> , 8(2), ss. 107–143.
Shaplen, Jason T. & Laney, James.	(2007). Washington's Eastern Sunset: The Decline of US Power in Northeast Asia. Foreign Affairs, online edition, summary, s. 1. https://www.foreignaffairs.com/articles/asia/2007-11-01/washingtons-eastern-sunset 17/04/2019.
Suryanarayan, V.	(1990). Sri Lanka and the Indian Ocean as a Zone of Peace. <i>Strategic Analysis</i> , 13(4), s.453-62.

Subrahmanyam, K.	(2005). Arms and Politics. <i>Institute for Defence Studies and Analyses</i> , Volume: 29 Issue:1.
Sahni, Priyanka.	(2014). Trends in India's Exports: A Comparative Study Of Pre And Post Reform Period. <i>IOSR Journal of Economics and Finance</i> . Vol. 3, Issue 2. Ver. I, s. 10.
Schaffer, Teresita C.	(2009). The United States, India, and Global Governance: Can They Work Together? <i>The Washington Quarterly</i> , Volume 32, Issue 3., s.77-87.
Shuja, Sharif.	(2006). The United States and India. <i>International Journal on World Peace</i> , Vol. 23, No. 2, s. 35-47.
Scott, David.	(2006). India's "Grand Strategy" for the Indian Ocean: Mahanian Visions. <i>Asia-Pacific Review</i> , 13(2), s. 97-129.
Singh, K.R.	(2003). The Changing Paradigm of India's Maritime Security. <i>International Studies</i> , Vol. 40, No. 3, s. 229–245.
Scott, David.	Scott, David Alan. (2006). India's "Grand Strategy" for the Indian Ocean: Mahanian Visions. <i>Asia-Pacific Review</i> , Vol. 13, No. 2., s.98.
	(2008). The Great Power 'Great Game' Between India and China: 'The Logic of Geography.' <i>Geopolitics</i> , Vol. 13. No. 1, s. 1-26.
Tellis, Ashley J.	(1985). Demanding Tasks for the Indian Navy. <i>Asian Survey</i> , Vol. 25, No. 12., s. 1186–1213, 1190.
Thompson, J. A.	(1994). Review: America's Cold War in Retrospect, <i>The Historical Journal</i> , 37(3), s.745-755.
Thornton, Thomas P.	(1992). The Search for Moorings in a New World Order. <i>Asian Survey</i> , Vol. 32, No. 12, s. 1066.
Verma, Bharat.	(2010). <i>Indian Defence Review</i> , Vol. 24, No. 4, s. 48.
Waltz, Kenneth N.	(1996). International Politics Is Not Foreign Policy. <i>Security Studies</i> 6, 54-55.
Wang, Vincent Wei-cheng.	(2011). "Chindia" or Rivalry? Rising China, Rising India, and Contending Perspectives on India China Relations. <i>Asian Perspective</i> , Vol. 35, No. 3., s. 459.
Wilkins, Thomas S.	(2012). Alignment, Not Alliance: The Shifting Paradigm of International Security Cooperation. <i>Review of International Studies</i> , 38, no. 1, s. 67.
Yahya, Faizal.	Wolfers, Arnold. (1952). "National Security" as an Ambiguous Symbol. <i>Political Science Quarterly</i> . 67(4), 481-502.
	(2005). BIMSTEC and Emerging Patterns of Asian Regional and Interregional Cooperation, in: <i>Australian Journal of Political Science</i> , 40, 3, ss. 397-98.
Yadev, Vikas, Barwa, Conrad.	(2011). Relational Control: India's Grand Strategy in Afghanistan and Pakistan. <i>India Review</i> 10, No. 2, s, 95.
Zhang, Hongzhou. &Li, Mingjiang.	(2013). Sino Indian Border Disputes. ISPI, Analysis No. 181. https://www.ispionline.it/sites/default/files/pubblicazioni/analysis_181_2013.pdf 02/05/2019.

Gazeteler

Asghar, Vaqas & Junejo, Shadab.	Saffronisation of religious minorities in India. The Express Tribune, Dec. 26, 2018. Retrieved from https://tribune.com.pk/story/1874934/3-saffronisation-religious-minorities-india/ 03/06/2019.
Ahmad, Shafaat.	Joint naval exercise: SEATO in new format? The Daily Star. 6/10/2007. https://www.thedailystar.net/news-detail-680910/05/2019 .
Baruah, Amit.	Only 'escort duties' in Malacca Straits. The Hindu, Nisan 23, 2002. https://www.thehindu.com/2002/04/23/stories/2002042302911100.htm 23/10/2018
Banerji, Devika & Shah, Rishi.	“India Overtakes Japan to Become Third-Largest Economy in Purchasing Power Parity.” Economic Times, Nisan 19, 2012. https://economictimes.indiatimes.com/news/economy/indicators/india-overtakes-japan-to-become-third-largest-economy-in-purchasing-power-parity/articleshow/12722921.cms 18/03/2018
Bedi, Rahul.	(2003). Moving closer to Israel. Frontline, 20(4). https://frontline.thehindu.com/static/html/fl2004/stories/20030228002005500.htm 05/03/2019
Burke, Jason.	Indian forces in Kashmir accused of human rights abuses cover-up. The Guardian, Eylul 12, 2015. https://www.theguardian.com/world/2015/sep/12/indian-forces-kashmir-accused-human-rights-abuses-coverup 03/06/2019.
Cherian, John.	The Battle is On. Frontline, Vol. 24 - Issue 18. Eylul. 08-21, 2007. https://frontline.thehindu.com/static/html/fl2418/stories/20070921508013100.htm 10/05/2019.
Chen, Kathy.	China's Jiang Visits India, Expanding Growing Links. The Wall Street Journal, Kasım. 28. 1996. https://www.wsj.com/articles/SB84912099388217600030/04/2019 .
Dikshit, Sandeep.	No strings attached to sale of ship: U.S. official. The Hindu, 29 Mart 2008. https://www.thehindu.com/todays-paper/tp-national/No-strings-attached-to-sale-of-ship-U.S.-official/article15193574.ece 10/05/2019.
Dutta, Prabhash K.	China-India war started with synchronised attack on Ladakh, Arunachal. India Today, 20/10/ 2017. https://www.indiatoday.in/india/story/india-china-war-1962-20-october-aksai-chin-nefa-arunachal-pradesh-1067703-2017-10-20 04/05/2019.
Dutta, Prabhash K.	Doklam: When George Fernandes called China as threat no. 1 and how he stood vindicated. India Today, 20/07/2017. https://www.indiatoday.in/india/story/doklam-standoff-india-china-threat-george-fernandes-1025404-2017-07-20 04/05/2019

Elliot, John.	Modi Jettisons his 'Make in India' Policy and Buys French Warplanes. Newsweek, Oct. 10. 2015. https://www.newsweek.com/modi-jettisons-his-make-india-policy-and-buys-french-warplanes-321635 09/06/2019.
Guruswamy, Mohan.	Why India and China's border disputes are so difficult to resolve. South China Monitoring Post, 17/12/2017. Retrieved from https://www.scmp.com/news/china/diplomacy-defence/article/2124528/why-india-and-chinas-border-disputes-are-so-difficult 03/05/2019.
Gupta, Shishir.	Soon, India defence attaché at US navy Bahrain command. Hindustan Times, Mart 21, 2018. https://www.hindustantimes.com/india-news/soon-india-defence-attache-at-us-navy-bahrain-command/story-iTGpB5sLbOlod11MlprWjI.html 09/05/2019.
Gupta, Bhabani Sen.	(1984). Tamil-Sinhala conflict is not India's creation. India Today. https://www.indiatoday.in/magazine/guest-column/story/19840430-tamil-sinhala-conflict-is-not-india-creation-803002-1984-04-30 14/04/2018.
Kessler, Glenn.	Pakistan Fails to Rein in Guerrillas, Washington Post, Nisan 18, 2003, A 14.
Kuo, Lily.	In China, they're closing churches, jailing pastors – and even rewriting scripture. The Guardian, Ocak 13, 2019. https://www.theguardian.com/world/2019/jan/13/china-christians-religious-persecution-translation-bible 06/07/2019.
Kifener, John.	In Rebuff to U.S., India Says It Won't Send Troops to Iraq. New York Times, 14/07/2003. https://www.nytimes.com/2003/07/14/international/asia/in-rebuff-to-us-india-says-it-wont-send-troops-to-iraq.html 09/06/2019.
Kumar, Anit.	From brown water to blue. The Indian Express, 5/12/2006 http://archive.indianexpress.com/news/from-brown-water-to-blue/17877/2 09/04/2019.
Lancaster, John.	Mulling Action India Equates Pakistan-Itaq, Washington Post, Nisan 11, 2003, A20. http://freerepublic.com/focus/f-news/891455/posts 24/10/2018
Majumder, Sanjoy.	Narendra Modi 'allowed' Gujarat 2002 anti-Muslim riots. BBC News, April 22, 2011. https://www.bbc.com/news/world-south-asia-13170914 03/06/2019
Mansoor, Sanya.	Kashmir: Under special law, Indian Army acts with deadly impunity. The Christian Science Monitor, Aug. 15, 2015. https://www.csmonitor.com/World/Asia-South-Central/2015/0805/Kashmir-Under-special-law-Indian-Army-acts-with-deadly-impunity 03/06/2019.
Mearsheimer, John J.	"India Needs the Bomb." The New York Times (New York), March 24, 2000. https://www.nytimes.com/2000/03/24/opinion/india-needs-the-bomb.html 17/10/2018

Mohan, C. Raja.	Clinton's stand on Kashmir: A historic shift? The Hindu, March 24, 2000. https://www.thehindu.com/thehindu/2000/03/24/stories/01240005.htm 18/10/2018
N. Ram.	India is neither client state nor supplicant, says Prime Minister Manmohan Singh. The Hindu, 10 Haziran 2005. https://www.thehindu.com/2005/07/10/stories/2005071015440100.htm 03/11/2018
Perlez, Jane.	“Clinton Lauds Technology as key to India’s Economy”, The New York Times, March 25, 2000. https://www.nytimes.com/2000/03/25/world/clinton-lauds-technology-as-key-to-india-s-economy.html 17/10/2018
Pleming, Sue.	Rice pushes Pakistan seeks to curb India response. Reuters, Aralık 3, 2008. https://www.reuters.com/article/us-india-mumbai/rice-pushes-pakistan-seeks-to-curb-india-response-idUSTRE4B00LI20081203 24/10/2018
Pubby, Manu.	Indian Navy to get additional P8I submarine hunter, reconnaissance aircraft in 2020. The Economic Times, Temmuz 14, 2018. Retrieved from https://economictimes.indiatimes.com/news/defence/indian-navy-to-get-additional-p8i-submarine-hunter-reconnaissance-aircraft-in-2020/articleshow/55432252.cms 09/05/2019.
Pubby, Manu.	‘China Proposed Division of Pacific, Indian Ocean Regions, we Declined: US Admiral’, Indian Express, 15/05/2009. Retrieved from http://archive.indianexpress.com/news/china-proposed-division-of-pacific-indian-ocean-regions-we-declined-us-admiral/459851/ 10/05/2019.
Ramakrishnan , Venkitesh.	(2010). Empty Euphoria. Frontline, Vol. 27, Issue. 24. https://frontline.thehindu.com/static/html/fl2724/stories/20101203272401400.htm 09/06/2019.
Saibal Dasgupta.	Copenhagen conference: India, China plan joint exit. The Times of India, Nov. 28, 2009. https://timesofindia.indiatimes.com/india/Copenhagen-conference-India-China-plan-joint-exit/articleshow/5279771.cms 30/04/2019.
Samuel, Sigal.	China Is Treating Islam Like a Mental Illness. The Atlantic, 28/08/2018. https://www.theatlantic.com/international/archive/2018/08/china-pathologizing-ughur-muslims-mental-illness/568525/ 07/06/2029.
Shehori, Dalia & Sheleg, Yair.	Israel, U.S. Leave Durban; Peres Dubs Meet a Farce. Haaretz, Sep 04, 2001. https://www.haaretz.com/1.5427327 06/03/2019
Shehori, Dalia & Sheleg, Yair.	Sirohi, Seema. Chinaman Off Spin. Outlook, 17/05/2004. https://www.outlookindia.com/magazine/story/chinaman-off-spin/223901 06/05/2019.

Suryanarayana , PS.	India is a Core State for Asian Security: Pranab Mukherjee. <i>The Hindu</i> , 04 June 2006. https://www.thehindu.com/todays-paper/tp-international/india-is-a-core-state-for-asian-security-pranab-mukherjee/article3114775.ece 29/04/2019.
	A look back at the Dalai Lama's dramatic 1959 escape from China-ruled Tibet. <i>The Japan Times</i> , 15/03/2019. https://www.japantimes.co.jp/news/2019/03/15/asia-pacific/look-back-dalai-lamas-dramatic-1959-escape-china-ruled-tibet/#.XM1-Z44zbIU 04/05/2019.
	Babri Demolition: From LK Advani to Bal Thackeray, Here Are the Key Players. <i>Huffington Post</i> , 06/12/2018. https://www.huffingtonpost.in/2018/12/05/babri-demolition-from-lk-advani-to-bal-thackeray-here-are-the-key-players_a_23607892/ 03/06/2019.
	Chindia, where the world's workshop meets its office. https://www.theguardian.com/business/2005/sep/30/china.india 12/10/2018
	China issues stapled visas to Arunachalis. <i>Hindustan Times</i> , 13/01/2011. https://www.hindustantimes.com/india/china-issues-stapled-visas-to-arunachalis/story-iIdAG3eDEkeepx8pmw4KLL.html 05/05/2019.
	Concession on Tawang can resolve India-China border dispute, says former diplomat. <i>Hindustan Times</i> , 3/03/2017. https://www.hindustantimes.com/world-news/concession-on-tawang-can-resolve-india-china-border-dispute-says-former-diplomat/story-g8BRaViOpTvjKbMcA46g5I.html 04/05/2019.
	Friends of India' group in U.S. Senate. <i>The Hindu</i> . April 4, 2004. https://www.thehindu.com/2004/04/01/stories/2004040105941400.htm 09/10/2018
	"How India drowned Pakistan's voice in America." <i>Rediff News</i> , May 4, 2017. http://www.rediff.com/news/special/how-india-drowned-pakistans-voice-in-america/20170504.htm 15/10/2018
	India's UNSC alliance with Japan biggest mistake: Chinese media. <i>The Economic Times</i> , 12/07/2018. https://economictimes.indiatimes.com/news/defence/indias-unscon-alliance-with-japan-biggest-mistake-chinese-media/articleshow/49042814.cms 05/05/2019.
	India, Israel army brass hold talks. <i>Times of India</i> ., Jun2 14, 2007. https://timesofindia.indiatimes.com/india/India-Israel-army-brass-hold-talks/articleshow/2121327.cms 06/03/2019.

	India votes against Iran at IAEA; Tehran buys time. Times of India. https://timesofindia.indiatimes.com/world/us/India-votes-against-Iran-at-IAEA-Tehran-buys-time/articleshow/1400847.cms 02/11/2018
	India's vigilante cow protectors are reportedly killing dozens of people. ABC News, Feb. 20. 2019 https://www.abc.net.au/news/2019-02-20/india-cow-protection-groups-have-killed-over-44-people-report/10830902 03/06/2019.
	Iran threatens to block Strait of Hormuz over US oil sanctions. The Guardian, July 5, 2018. https://www.theguardian.com/world/2018/jul/05/iran-retaliate-us-oil-threats-eu-visit-hassan-rouhani-trump 07/03/2019.
	Quoted in, India, China in spat over border dispute. China Daily, 14/11/2006. http://www.chinadaily.com.cn/china/2006-11/14/content_733133.htm 04/05/2019.
	Resolution calls for end to war. The Hindu, 9 April 2003. https://www.thehindu.com/thehindu/2003/04/09/stories/2003040906830100.htm 02/11/2018
	Tibet's Glaciers at Their Warmest in 2,000 Years. Scientific American, Reuters. https://www.scientificamerican.com/article/tibet-s-glaciers-at-their-warmest-in-2-000-years/ 04/05/2019.
	The elephant and the Pekinese. The Economist, March 16, 2000. https://www.economist.com/special/2000/03/16/the-elephant-and-the-pekinese 18/10/2018
	US blocks critical cryogenic deal, forces India to indigenize. India Today, Aug 15, 1993. https://www.indiatoday.in/magazine/science-and-technology/story/19930815-us-blocks-critical-cryogenic-deal-forces-india-to-indigenise-811389-1993-08-15 16/10/2018.
	Why Chabahar port is a win-win for India. Hindustan Times, 26/12/2018. https://www.hindustantimes.com/editorials/why-chabahar-port-is-a-win-win-for-india/story-2ZfJqHs4Q05cZPIPsKnR9I.html 07/03/2019
	https://www.thehindu.com/thehindu/2001/10/22/stories/05222523.htm 23/10/2018

İnternet Kaynakları

	“BRIC growth will change the world” – Indian Foreign Minister. https://www.rt.com/news/bric-emerging-economies-india/ Published time: 23/10/2009.
--	--

Hogg, Charu Lata.	India and Its neighbors: Do Economic Interests have the potential to Build Peace? http://www.international-alert.org/sites/default/files/India_EconomicInterestsPeace_EN_2007.pdf
Mason, Shane.	Military Budgets in India and Pakistan: Trajectories, Priorities, and Risks. https://www.stimson.org/sites/default/files/file-attachments/Military-Budgets-India-Pakistan-Trajectories-Priorities-Risks-Oct2016.pdf 23/03/2018.
	Nehru on Communism: An Awakening. 27/07/2018 https://www.cia.gov/library/readingroom/docs/CIA-RDP78-02771R000400010002-2.pdf
	Ministry of External Affairs India. https://mea.gov.in/Portal/ForeignRelation/brics-august-2011.pdf 22/03/2018.
Richard D. McKinzie, Harry S.	Truman Library and Museum. http://www.trumanlibrary.org/oralhist/hendrson.htm#transcript 27/07/2018
Singh, Swaran.	(2016). China-South Asia: Changing Contours. https://www.researchgate.net/publication/242312337_CHINA-SOUTH_ASIA_CHANGING_CONTOURS 28/03/2018
	SIPRI, "Military Expenditure Database," and IISS, "Chapter 2: Comparative Defense Statistics," The Military Balance, 2016.
Tellis, Ashley J.	(14 Haziran 2005). "Indo US Relations Headed for a Grand Transformation?" Yale Global on Line, https://yaleglobal.yale.edu/content/indo-us-relations-headed-grand-transformation ; accessed 20/09/2018.
Tellis, Ashley J.	(2008). India As a New Global Power: An Action Agenda for the United States. Carnegie Endowment for International Peace. http://carnegieendowment.org/files/Tellis.India.Global.Power.FINAL.pdf 28/10/2013
	Trade Related South-South Cooperation: India. 2012. OECD report on Policy Dialogue on Aid for Trade. https://www.oecd.org/dac/aft/South-South_India.pdf 22/03/2018.
	http://web.stanford.edu/group/tomzgroup/pmwiki/uploads/1074-1962-03-KS-a-RCW.pdf 27/07/2018
	The National Security Archive. August 15, 2013. https://nsarchive2.gwu.edu/NSAEBB/NSAEBB434/ 11/11/2018
	Conversation Among President Nixon, the President's Assistant for National Security Affairs (Kissinger), and the President's Assistant (Haldeman), Washington, https://history.state.gov/historicaldocuments/frus1969-76ve07/d150 03/08/2018
	Treaty of Peace, Friendship and Co-operation. http://mea.gov.in/bilateral documents. htm?dtl/5139/Treaty+of+ 04/08/2018

	India revokes permission for U.S. aircraft to refuel. UPI Feb. 17, 1991. https://www.upi.com/Archives/1991/02/17/India-revokes-permission-for-US-aircraft-to-refuel/6876666766800/ 10/10/2018
	Under Secretary Karen Hughes: Travel to India. US Department of State. Access at https://2001-2009.state.gov/r/travel/2007/89563.htm 15/10/2018
	Senate India Caucus. https://www.warner.senate.gov/public/index.cfm/senate-india-caucus 09/10/2018
	The US India political action committee. http://www.usinpac.com/ 15/10/2018.
White, Andrew.	Indian Students Flock to The U.S. Aug 13, 2007. https://www.forbes.com/2007/08/05/india-america-students-oped-cz_aaw_0813students.html#188c32dd4748 15/10/2018
	“Testimony of Nisha Desai-Biswal before the Senate Foreign Relations Committee,” May 24, 2016. https://www.eastwestcenter.org/publications/american-global-primacy-and-the-rise-india 28/10/2018
	Amerika Birleşik Devletleri - Hindistan Stratejik Ortaklığın Sonraki Adımlarında Ortak Bildirisi. https://2001-2009.state.gov/r/pa/prs/ps/2004/36290.htm 28/10/2018
	U.S. trade in goods with India. https://www.census.gov/foreign-trade/balance/c5330.html 29/10/2018
	Indo-US trade: Mission 500 billion USD. Indo-American Chamber of Commerce. https://www.pwc.in/assets/pdfs/publications/2015/indo-us-trade-mission-500-billion-usd-iacc-report.pdf 29/10/2018
	Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti ve Hindistan Hükümeti Arasında Hava Taşımacılığı Anlaşması. https://www.state.gov/e/eb/rls/othr/ata/i/in/114629.htm 29/10/2018
	India-Iran Relations. Ministry of Foreign Affairs India. https://www.mea.gov.in/Portal/ForeignRelation/India-Iran_bilateral_August_2017.pdf 02/11/2018
	The Proposed Iran-Pakistan-India Gas Pipeline: An Unacceptable Risk to Regional Security. The Heritage Foundation. https://www.heritage.org/asia/report/the-proposed-iran-pakistan-india-gas-pipeline-unacceptable-risk-regional-security 02/11/2018
	European Communities - Restrictions on Certain Import Duties on Rice. https://www.wto.org/english/tratop_e/dispu_e/cases_e/ds134_e.htm 02/11/2018

	India - Patent Protection for Pharmaceutical and Agricultural Chemical Products. Dispute Settlement. https://www.wto.org/english/tratop_e/dispu_e/cases_e/ds50_e.htm 02/11/2018
	The Civil Liability for Nuclear Damage Bill 2010. https://www.prsindia.org/billtrack/the-civil-liability-for-nuclear-damage-bill-2010-1042 09/06/2019.
	China 2030: Building a Modern, Harmonious, and Creative High-Income Society. The World Bank. Retrieved from http://www.worldbank.org/content/dam/Worldbank/document/China-2030-overview.pdf 16/04/2019.
	GDP growth (annual %), World Bank national accounts data, and OECD National Accounts data files. https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.KD.ZG?end=2015&locations=CN-US&start=1995 16/04/2019.
	United States vs China GDP. Statistic Times, Ocak 10, 2015. http://statisticstimes.com/economy/united-states-vs-china-gdp.php 16/04/2019.
Kirby, Jen.	China's brutal crackdown on the Uighur Muslim minority, explained. VOX, 6/11/2018. https://www.vox.com/2018/8/15/17684226/uighur-china-camps-united-nations 07/06/2019
	Management of Indo-China Border. https://mha.gov.in/sites/default/files/BMIntro-1011.pdf 03/05/2019.
Davis, Richard H.	The Cultural Background of Hindutva., ss. 4-7. http://inside.bard.edu/~rdavis/PDFs/hindutva.pdf
	The IMF 2005 respective growth rates for India at 7.7%, http://www.imf.org/external/pubs/ft/weo/2005/02/pdf/chapter1.pdf ,
	The EU-25 at 1.6%, http://www.api.org/aboutoilgas/security/upload/IMF2005a.pdf .
	Note to investors, Morgan Stanley, Mart 2007. http://www.morganstanley.com/views/gef/archive/2007/20070205-Mon.html .
	The Indus Water Treaty 1960, ss. 2-8. https://siteresources.worldbank.org/INTSOUTHASIA/Resources/2234971105737253588/IndusWatersTreaty1960.pdf 27/03/2018.
Violatti, Cristian.	(2013). Chanakya. Ancient History Encyclopedia. Retrieved from https://www.ancient.eu/Kautilya/ 13/03/2019

Diğer Kaynaklar

Ahmad, Zahid Shahab.	(2012). Understanding the dynamics of regionalism and regional hegemony in South America and South Asia: Lessons for the South Asian Association of Regional Cooperation (SAARC) and its members from regionalism in South America. Working Paper by Latin American Council of Social Sciences (CLASCO), s. 14. http://biblioteca.clacso.edu.ar/clacso/sur-sur/20121108043205/OP9.pdf 28/03/2018
Albright, David & Basu, Susan.	(2006). "Neither a Determined Proliferator nor a Responsible Nuclear State: India's Record Needs Scrutiny," ISIS Issue Brief. http://www.nci.org/06nci/04/indiacritique.pdf 16/10/2018
Arora, Vivek & Vamvakidis, Athanasios.	(2010). China's Economic Growth: International Spillovers. IMF Working Paper, WP/10/165., s. 15. Retrieved from https://www.imf.org/external/pubs/ft/wp/2010/wp10165.pdf 16/04/2019.
Berger, Brett, Martin, Robert F.	(2011). The Growth of Chinese Exports: An Examination of the Detailed Trade Data. International Finance Discussion Papers No. 1033., s. 3. https://www.federalreserve.gov/pubs/ifdp/2011/1033/ifdp1033.pdf 16/04/2019
Ben-Yishai, Ron.	Arms deal underway, first Israeli Phalcon lands in India. Ynet news. May 25, 2009. Retrieved from https://www.ynetnews.com/articles/0,7340,L-3721499,00.html 06/03/2019
	Behera, Laxman K 'da, Haziran 2000'de, On birinci Finans Komisyonu Raporu (2000-2005). Hindistan'ın Uygun Savunma Harcamaları. <i>Institute for Defense Studies and Analyses</i> , New Delhi. Summer 2008, Vol: 2 Issue: 1. https://idsa.in/jds/2_1_2008_IndiaAffordableDefenceSpending_LKB ehera 02/10/2018
Blarel, Nicolas.	India-Israel at 25: Defense Ties. Middle East Institute. https://www.mei.edu/publications/india-israel-25-defense-ties 06/03/2019.
Blackwill, Robert D. & Tellis, Ashley J.	(2015). Revising U.S. Grand Strategy Toward China. (New York: Council on Foreign Relations). Rapor 72., s. 16. https://carnegieendowment.org/files/Tellis_Blackwill.pdf 18/04/2019.
Boyer, Mike.	(2006). China's Oil Import Scheme Is Far from Crude. Foreign Policy. https://foreignpolicy.com/2006/10/04/chinas-oil-import-scheme-is-far-from-crude/ 08/04/2019.
Burns, R. Nicholas.	(2007). America's Strategic Opportunity with India. Foreign Affairs. https://www.foreignaffairs.com/articles/asia/2007-11-01/americas-strategic-opportunity-india 07/05/2019.

Chang, Felix K.	(2012). China's Naval Rise and the South China Sea: An Operational Assessment. Foreign Policy Research Institute, Winter issue., s. 21. https://www.fpri.org/docs/media/ChinasNavalRise.pdf 17/04/2019.
Chakraborty, Chandreyee.	India's Policy towards WMD Weapons: Status and Trends. Institute of Defense and Analysis Studies. https://idsa.in/cbwmagazine/india-policy-towards-wmd-weapons_cchakraborty 16/10/2018
Chow, Patricia & Cho, Kimberly.	(Temuz 2011). Expanding U.S. Study Abroad to INDIA: A Guide for Institutions. Institute of International Education., s. 6. http://www.usief.org.in/India-Study-Abroad-Capacity-Report.pdf 15/10/2018
Curtis, Lisa.	(2007). India's Expanding Role in Asia: Adapting to Rising Power Status. Published by The Heritage Foundation, No. 2008. Accessed at https://www.heritage.org/asia/report/indias-expanding-role-asia-adapting-rising-power-status 30/03/2018
Davies, Ken.	(2013). China Investment Policy: An Update. OECD Working Papers on International Investment, 2013/01, OECD Publishing. https://www.oecd.org/china/WP-2013_1.pdf 16/04/2019.
Dev, S.Mahendra & Mooij, Jos.	Patterns in Social Sector Expenditures: Pre and Post- Reform Period. https://core.ac.uk/download/pdf/18514320.pdf 01/10/2018
Eloot, Karel , Huang, Alan & Lehnich, Martin.	(2013). A new era for manufacturing in China. https://www.mckinsey.com/business-functions/operations/our-insights/a-new-era-for-manufacturing-in-china 14/04/2019
Fuchs, Michael. Benaim, H. Daniel & Johnson, Blaine.	China Is Violating Uighurs' Human Rights. The United States Must Act. Foreign Policy, 28/11/2018. https://foreignpolicy.com/2018/11/28/china-is-violating-uighurs-human-rights-the-united-states-must-act/ 07/06/2018
Ganguly, Sumit.	India's Prime Minister Modi pursues politics of Hindu nationalism – what does that mean? The Conversation, May 27, 2019. http://theconversation.com/indias-prime-minister-modi-pursues-politics-of-hindu-nationalism-what-does-that-mean-117794 03/06/2019.
Gill, Bates & Oresman, Mathew.	(2003). China's New Journey to the West. (Washington DC: Centre for Strategic and International Studies), s. 5-12.
Harrison, Selig S. & Kemp, Geoffrey.	(1993). India and America after the Cold War (Washington, D. C: Carnegie Endowment for International Peace), s. 19-20. Department of State Dispatch, June 8, 1992. Available at:

	http://www.findarticles.com/p/articles/mi_m1584/is_n21_v2/ai_11409804/pg_1 10/10/2018
Hall, Ian.	(2016) The Persistence of Nehruvianism in India's Strategic Culture in Strategic Asia 2016–17: Understanding Strategic Cultures in the Asia-Pacific. (Washington D.C.: The National Bureau of Asian Research), ss. 141-167.
Hogg, Charu Lata.	India and its Neighbours: Do Economic Interests have the Potential to Build Peace? The Royal Institute of International Affairs. https://www.chathamhouse.org/sites/files/chathamhouse/public/Research/Asia/r1107india.pdf 11/05/2018
Husain, Shahid.	Water Shortages Threaten Renewed Conflict Between Pakistan, India, Thomas Reuters Found., Aug. 2, 2011. http://www.trust.org/item/?map=water-shortagesthreaten-renewed-conflict-between-pakistan-india .
Ishfaq, Sarmad.	The Sinicization and Suppression of China's Muslim Uyghurs. Foreign Policy Journal, 23/11/2018. https://www.foreignpolicyjournal.com/2018/11/23/the-sinicization-and-suppression-of-chinas-muslim-uyghurs/ 07/06/2019.
J. Nehru.	(1952, June 12), Indian Lok Sabha Debates. Lok Sabha Secretariat, Volume 11, No. 1, Column 1662.
Jinping, Xi.	“New Asian security concept for new progress in security cooperation,” remarks at the Fourth Summit of the Conference on Interaction and Confidence Building Measures in Asia, Shanghai, May 21, 2014. Available at Ministry of Foreign Affairs of the Peoples Republic of China https://www.fmprc.gov.cn/mfa_eng/zxxx_662805/t1159951.shtml 19/04/2019.
Joshua Cooper Ramo.	(2004). The Beijing Consensus. The Foreign Policy Centre. http://www.chinaelections.org/uploadfile/200909/20090918021638239.pdf 05/04/2019
Kaplan, Robert. D.	(2009). “China's Two-Ocean Strategy,” in China's Arrival: A Strategic Framework for a Global Relationship (Washington: Centre for a New American Security), s. 53-54.
Kerr, Paul K.	U.S. Nuclear Cooperation with India: Issues for Congress. CRS Report for Congress Prepared for Members and Committees of Congress. https://fas.org/sgp/crs/nuke/RL33016.pdf 30/10/2018
Kondapalli, Srikanth.	China's Military Capabilities in 2000-2010. RUSI, Vol. 2, No. 10. https://rusi.org/publication/chinas-military-capabilities-2000-2010 17/04/2019.
Krakowczyk, Sławomir.	(2014). Geostrategiczne koncepcje admirała Alfreda T. Mahana a rozwój potęgi morskiej USA w latach 1890–1914. Quoted in Adamczyk, Marcin. (2018). China on the road to becoming a sea power — is this the renaissance of A.T. Mahan's and J.S. Corbett's theory? / Chiny na drodze do zostania potęgą morską — czyżby renesans teorii A.T. Mahana i J.S. Corbetta? Kultura - Historia - Globalizacja, 23., s. 2. Bkz:

Lagenbach, Anna, Olberg, Lars & Jean du Preez.	The New IAEA Resolution: A Milestone in the Iran-IAEA Saga. https://www.nti.org/analysis/articles/new-iaea-resolution/ 02/11/2018
Lafitte, Raymon.	(2007). Executive Summary on Baglihar Hydroelectric Plant: Expert Determination on Points of Difference Referred by the Government of Pakistan Under the Provision of the Indus Water Treaty. http://siteresources.worldbank.org/SOUTHASIAEXT/Resources/223546-1171996340255/BagliharSummary.pdf 27/03/2018.
Lovelle, Madeleine.	India, Bangladesh and the Farakka Barrage. http://www.futuredirections.org.au/publication/india-bangladesh-farakka-barrage/ 27/03/2018
Malik, V.P.	India-US defence relations: A close look at the emerging realities. https://www.orfonline.org/research/india-us-defence-relations-a-close-look-at-the-emerging-realities/ 24/10/2018
Mann, Steven quoted in Maleki, Abbas.	“Iran–Pakistan–India Pipeline: Is It a Peace Pipeline?” Massachusetts Institute of Technology, Center for International Studies, September 2007. https://www.files.ethz.ch/isn/39802/Iran%20Pakistan%20India%20Pipeline.pdf 02/11/2018
McBride, James & Chatzky, Andrew.	(2019). What Is the Trans-Pacific Partnership (TPP)? Council on Foreign Relations. https://www.cfr.org/backgrounder/what-trans-pacific-partnership-tpp 17/04/2019.
Mehta, Akanksha.	(2010). Countering India's Maoist Insurgency: The Need for Strategy not Operations. RSIS Commentaries, Nanyang Technological University, Singapore. https://www.rsis.edu.sg/wp-content/uploads/2014/07/CO10074.pdf 05/05/2019.
Morrison, Wayne M.	(2015). China's Economic Rise: History, Trends, Challenges, and Implications for the United States. Congressional Research Service. s. 6. https://digitalcommons.ilr.cornell.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=2323&context=key_workplace 31/03/2019.
Nayak, Polly. Dwight D. Eisenhower	National Security Conference, 9/ 25-26/2003, Washington, DC, ss. 188, 203. https://history.army.mil/html/books/070/70-90-1/cmhPub_70-90-1.pdf 30/03/2018
Orah Cooper.	(1976). "Soviet Economic Aid to the Third World," in U.S. Congress, Joint Economic Committee, Soviet Economy In A New Perspective (Washington D.C.: U.S. Government Printing Office), Table 1, s. 194.
Pan, Esther.	(2006). The Promise and Pitfalls of China's 'Peaceful Rise'. Council on Foreign Relations. Bkz:

	https://www.cfr.org/backgrounder/promise-and-pitfalls-chinas-peaceful-rise 18/04/2019
Pehrson, Christopher J.	(2006). String of Pearls: meeting the challenge of china's rising power across the asian littoral. http://ssi.armywarcollege.edu/pdffiles/pub721.pdf 30/03/2018
Piekos, William & C. Elizabeth.	The Risks and Rewards of SCO Expansion. Council on Foreign Relations, Haziran 7, 2015. https://www.cfr.org/expert-brief/risks-and-rewards-sco-expansion 02/05/2019.
Pillai, Chad.	The Great Game in the Indian Ocean: Strategic Partnership Opportunities for the US. Center for International Maritime Security. 29/5/2018. http://cimsec.org/great-game-indian-ocean-strategic-partnership-opportunities-u-s/36590 08/5/2019.
Polaski, Sandra & Panagariya, Arvind.	The Suspension of the Doha Round and the Future of the WTO: Two Views. Carnegie Endowment for International Peace, Sept. 14, 2006. https://carnegieendowment.org/2006/09/14/suspension-of-doha-round-and-future-of-wto-two-views-event-911 01/05/2019.
Poddar, Tushar & Yi, Eva.	(2007). India's Rising Growth Potential. Global Economics Paper, No. 152 (Goldman Sachs). https://www.goldmansachs.com/insights/archive/archive-pdfs/brics-book/brics-chap-1.pdf 18/03/2018
Purushothaman, Vithiyapathy.	(2015). India's Strategic Dimensions in Malacca Strait. Chennai Centre for China Studies, C3S Paper No. 0069. https://www.c3sindia.org/defence-security/indias-strategic-dimensions-in-malacca-strait-by-vithiyapathy-p/ 30/03/2018
Rapp, Tobias, Schwägerl, Christian & Traufetter, Gerald.	How China and India Sabotaged the UN Climate Summit. Spiegel Online, May 5, 2010.
Riedel, Bruce.	(2002). American Diplomacy and the 1999 Kargil Summit at Blair House. Policy Paper, Center for the Advanced Study of India, University of Pennsylvania. Accessed at http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.473.251&rep=rep1&type=pdf 17/10/2018
Rocha, Humberto Santos.	(2013). Naval Power in India's Geopolitics. Revista Militar. https://www.revistamilitar.pt/artigo/798 07/05/2019.
Rossow, Richard M.	(2018). Reshaping India-United States Defense Cooperation in the Indo-Pacific. Center for Strategic and International Studies. https://www.csis.org/analysis/reshaping-india-united-states-defense-cooperation-indo-pacific 09/05/2018.
Salman, Salman M. A.	The Baglihar difference and its resolution process - a triumph for the Indus Waters Treaty?

	https://www.internationalwaterlaw.org/bibliography/articles/Salman/Baglihar.pdf 27/03/2018
Sanjay Kathuria.	Bangladesh Corridor Vital to India's 'Act East' Policy. http://www.worldbank.org/en/news/opinion/2017/09/27/bangladesh-corridor-vital-indias-act-east-policy . 26/03/2018
Samuel, S. & Rajiv, C.	(2010). India, Israel and the Defence Taboo. IDSA. https://idsa.in/idsacomments/IndiaIsraelandtheDefenceTaboo_sscraji_v_300910 06/03/2019
Scott, David.	(2017). China's IOR strategy. Maritime Security Review. http://www.marsecreview.com/2017/11/chinas-ior-strategy/ 20/04/2019.
Sibal, Kanwal.	(2003). "Meeting Emerging Security Challenges", Hindistan'ın eski Dışişleri Bakanı Kanwal Sibal'ın Uluslararası Barış İçin Carnegie Vakfı'na verdiği adres, 4 Şubat 2003. https://carnegieendowment.org/2003/02/04/india-us-partnership-event-579 24/10/2018
Singh, Natwar.	(2002). 'Bad domestic policy can never produce good diplomacy. Frontline, Vol. 9, Issue. 16. https://frontline.thehindu.com/static/html/fl1916/19160430.htm 09/06/2019.
Sherpa, Diki.	(2017). Sino-Indian Border Trade: The Promise of Jelep La. Institute of Chinese Studies, No. 45. https://www.icsin.org/uploads/2017/05/15/6ad1daff8feba472aeb443df3cf8a949.pdf 01/05/2019.
Shourie, Arun.	Tibet in Sino-Indian Relations. Speech at the Carnegie Endowment for International Peace, Washington, DC., 21/05/2008. https://carnegieendowment.org/2008/05/21/tibet-in-sino-indian-relations-event-1143 05/05/2019.
Szayna, Thomas S. , Byman, Daniel & Bankes, Steven C. et al.	(2001). The Emergence of Peer Competitors: A Framework for Analysis. (Santa Monica, CA: RAND Corporation), s. 7-8. Retrieved from https://www.rand.org/pubs/monograph_reports/MR1346.html 18/04/2019.
Tellis, Ashley. J.	(2008). Narendra Modi and U.S.–India Relations. Carnegie Endowment for International Peace. https://carnegieendowment.org/2018/11/01/narendra-modi-and-u.s.-india-relations-pub-77861 09/06/2019.
Teslik, Lee Hudson.	The Doha Trade Talks. Council on Foreign Relation. Feb. 22, 2008. https://www.cfr.org/backgrounder/doha-trade-talks 01/05/2019.
Thomas & Raju.	(1993). The security and economy of a reforming India, in Asia's international role in the post-Cold War era. Adelphi paper no. 276, April, IISS, s. 62-82.
Waltz, Kenneth N.	(1981). The Spread of Nuclear Weapons: More May Be Better, Adelphi Paper no. 171. London: International Institute for Strategic Studies.

William J. Clinton	"Memorandum on Sanctions Against India for Detonation of a Nuclear Device," May 13, 1998. Online by Gerhard Peters and John T. Woolley, The American Presidency Project. http://www.presidency.ucsb.edu/ws/?pid=55944 16/10/2018
William J. Clinton	"Joint Statement on United States-India Relations: A Vision for the 21st Century," March 21, 2000. Online by Gerhard Peters and John T. Woolley, The American Presidency Project. http://www.presidency.ucsb.edu/ws/?pid=58271 . 17/10/2018
William J. Clinton	"Press Briefing by Secretary of State Madeleine Albright," March 21, 2000. Online by Gerhard Peters and John T. Woolley, The American Presidency Project. http://www.presidency.ucsb.edu/ws/?pid=48086 . 18/10/2018
Zakkou, Michael .	The China Miracle Isn't Over -- It Has Entered Its Second Phase. Forbes, Mar 30, 2017. https://www.forbes.com/sites/michaelzakkour/2017/03/30/the-china-miracle-isnt-over-it-has-entered-its-second-phase/#6781d6e96635 14/04/2019.
Zhang, Hongzhou & Li, Mingjiang.	(2013). Sino-Indian Border Disputes. The Italian Institute for International Political Studies (ISPI), Analysis No. 181., s. 7.
	Nehru's Speech in the Constituent Assembly of India on 4 December 1947, Constituent Assembly of India Debates (CAID), Vol. 2, No. 2, s.1262-3.
	India: Foreign Policy & Government Guide, Volume 1, Strategic Information and Development. Washington DC: USA International Business Publications.
	Hindistan Hükümeti ile Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği Hükümeti Arasındaki Ticaret Anlaşması [1953] INTSer 16. http://www.commonlii.org/in/other/treaties/INTSer/1953/16.html 23/09/2018
	Congress-I, Election Manifesto, 1991 General Elections, s.22.
	Ülkeye göre askeri harcamalar, sabit olarak. (2016). US \$ m., 1988-1997. SIPRI Veritabanı. https://www.sipri.org/sites/default/files/1_Data%20for%20all%20countries%20from%201988%E2%80%932017%20in%20constant%20%282016%29%20USD.pdf 02/10/2018
	"Indo-US Relations: An Agenda for the Future," Dışişleri Bakanı Sayın Shyam Saran'ın Heritage Foundation'a Adresi, Washington D.C., Mart 30, 2006. https://www.indianembassy.org/archives_details.php?nid=734 16/10/2018
	President Clinton's Address to the Indian Parliament. AP Archive, 03/22/2000 01:39 PM. http://www.aparchive.com/metadata/WHITE-HOUSE-PRESIDENT-BILL-CLINTON-NEW-DELHI-INDIA-PARLIAMENT-

	SPEECH/2504f6b5ee7e471297d84503049b5049?query=MIDDLE+ EAST 17/10/2018
	Powell arrives in India after Pakistan meetings. CNN, Ekim 16, 2001. http://edition.cnn.com/2001/WORLD/asiapcf/south/10/16/ret.pakistan.us.meeting/index.html 23/10/2018
	New Framework for the US-India Defence Relationship. http://archive.defense.gov/pubs/2015-defense-framework.pdf 25/10/2018
	“Joint statement between President George W. Bush and Prime Minister Manmohan Singh,” White House, 18 July 2005. https://georgewbush-whitehouse.archives.gov/news/releases/2005/07/20050718-6.html 30/10/2018
	The U.S.-India Nuclear Deal. https://www.cfr.org/backgrounder/us-india-nuclear-deal 30/10/2018
	India’s Nuclear Energy Programme and the 123 Agreement with the United States. https://www.nti.org/media/pdfs/3_17.pdf?_=1317412774 30/10/2018
	U.S. - India: Civil Nuclear Cooperation. https://2001-2009.state.gov/p/sca/c17361.htm 30/10/2018
	Elimination of racism and racial discrimination. http://www.un.org/documents/ga/res/46/a46r086.htm 26/2/2019
	Address by Shri Brajesh Mishra, National Security Advisor at the American Jewish Committee Annual Dinner May 08, 2003. Ministry of External Affairs India. https://www.mea.gov.in/Speeches-Statements.htm?dtl/4526/Address+by+Shri+Brajesh+Mishra+National+Security+Advisor+at+the+American+Jewish+Committee+Annual+Dinner 06/03/2019
	Statement by Official Spokesperson on the commencement of military action in Iraq. Press conference by the spokesperson of Ministry of Foreign Affairs of India, 20 March 2003. https://mea.gov.in/Speeches-Statements.htm?dtl/4322/Statement_by_Official_Spokesperson_on_the_commencement_of_military_action_in_Iraq 02/11/2018
	India's Communist Parties Withdraw Government Support Over US Nuclear Deal. Voice of America, Nov. 1, 2009. https://www.voanews.com/a/a-13-2008-07-08-voa20/401994.html 09/06/2019.
	President Discusses Strong U.S.-India Partnership in New Delhi, India, March 3, 2006. Bkz: Archives of White House at https://georgewbush-whitehouse.archives.gov/news/releases/2006/03/20060303-5.html 04/11/2018
	Foreign Direct Investment – the China story. The World Bank, July 16, 2010.

	http://www.worldbank.org/en/news/feature/2010/07/16/foreign-direct-investment-china-story 16/04/2019.
	Military expenditure. SIPRI. https://www.sipri.org/sites/default/files/YB08%20175%2005.pdf 17/04/2019.
	The French White Paper on Defense and National Security. (2008) Foreword by Nicolas Sarkozy President of the French Republic. http://www.mocr.army.cz/images/Bilakniha/ZSD/French%20White%20Paper%20on%20Defence%20and%20National%20Security%202008.pdf 05/04/2019
	Indian Prime Minister Rajiv Gandhi visited China. Ministry of Foreign Affairs of the People's Republic of China. https://www.fmprc.gov.cn/mfa_eng/ziliao_665539/3602_665543/3604_665547/t18017.shtml 29/04/2019
	Agreement between the government of the Republic of India and the Government of the Peoples' Republic of China. Ministry of External Affairs, Government of India. https://www.mea.gov.in/bilateral-documents.htm?dtl/6534/Agreement+between+the+Government+of+the+Republic+of+India+and+the+Government+of+the+Peoples+Republic+of+China+on+the+Political+Parameters+and+Guiding+Principles+for+the+Settlement+of+the+IndiaChina+Bou 29/04/2019.
	India China Bilateral Relations. Ministry of External Affairs, Government of India. https://mea.gov.in/Portal/ForeignRelation/China-January-2012.pdf 30/04/2019.
	India China Win on Venture's Bid for Syria Oil Stake. Ministry of External Affairs, Government of India, December 21. 2005. https://www.mea.gov.in/articles-in-foreign-media.htm?dtl/15770/India+China+Win+On+Ventures+Bid+For+Syria+Oil+Stake 01/05/2019.
	Declaration on Principles for Relations and Comprehensive Cooperation Between the Republic of India and the People's Republic of China. Ministry of External Affairs, Government of India, June 23, 2003. https://www.mea.gov.in/in-focus-article.htm?7679/Declaration+on+Principles+for+Relations+and+Comprehensive+Cooperation+Between+the+Republic+of+India+and+the+Peoples+Republic+of+China30/04/2019 .
	Synopses of Agreements/MOUs/Memoranda - Visit of Chinese Premier Wen Jiabao to India, April 9-12, 2005. Ministry of External Affairs, Government of India. https://mea.gov.in/bilateral-documents.htm?dtl/6563/Synopses+of+AgreementsMOUsMemoranda++Visit+of+Chinese++Wen+Jiabao+to+India+April+912+2005 30/04/2019.
	https://www.spiegel.de/international/world/the-copenhagen-protocol-how-china-and-india-sabotaged-the-un-climate-summit-a-692861.html 01/05/2019.

	International Covenant on Civil and Political Rights - United Nations. https://treaties.un.org/doc/publication/unts/volume%20999/volume-999-i-14668-english.pdf 03/06/2019.
	Annual Report of the US Commission on International Religious Freedom. Nisan 2018, s. 162-167. https://www.uscirf.gov/sites/default/files/2018USCIRFAR.pdf 03/06/2019.
	Wary of China, India Shares Its Largesse with Neighbors. Stratfor assessment, 24/04/2018. https://worldview.stratfor.com/article/india-china-aid-neighbors-nepal-bhutan-sri-lanka-maldives-bangladesh-seychelles 05/05/2019.
	India's Response to A Rising China: Interview with Harsh Pant. The National Bureau of Asian Research, Seattle and Washington, D.C., August 2011. https://www.nbr.org/publication/chinas-response-to-a-rising-india/ 05/05/2019.
	India as a “Global Swing State” A New Framework for U.S. Engagement with India. The National Bureau of Asian Research interview with Richard Fontaine and Daniel Kliman for the U.S. Senate India Caucus, 22/07/2013. https://www.nbr.org/publication/india-as-a-global-swing-state-a-new-framework-for-u-s-engagement-with-india/ 06/05/2019.
	“International Relations and Maritime Affairs-Strategic Imperatives”. The Admiral Ak Chatterjee Memorial Lecture by the Hon’ble External Affairs Minister Shri Pranab Mukherjee. Kolkata, 30/06/2007. https://www.mea.gov.in/Speeches-Statements.htm?dtl/1866/ 08/04/219.
	Discussion conducted by Carnegie Endowment for International Peace on Robert Kaplan, Lora Saalman. Monsoon: The Greater Indian Ocean in the 21st Century. 14/12/2011. https://carnegieendowment.org/2011/12/14/monsoon-greater-indian-ocean-in-21st-century-event-3565 09/05/2019
	Exercise Malabar 07-2 Kicks Off. U.S. 7th Fleet Public Affairs, Story Number: NNS070907-13, Release Date: 9/7/2007. https://www.navy.mil/submit/display.asp?story_id=31691 . 10/05/2019.
	India’s Foreign Policy. Selected Speeches of Jawaharlal Nehru: September 1946-April 1961. The Publication Division, Ministry of Information and Broadcasting, Government of India. https://archive.org/stream/in.ernet.dli.2015.174024/2015.174024.Indias-Foreign-Policy_djvu.txt
	Nehru’s speech in the Constituent Assembly (Legislative) December 4, 1947. https://archive.org/stream/in.ernet.dli.2015.174024/2015.174024.Indias-Foreign-Policy_djvu.txt
	India and its Neighbors: Cooperation or Confrontation? An intelligent Assessment Report by the US Directorate of Intelligence

	1982, Aug 2001. https://www.cia.gov/library/readingroom/docs/DOC_0000633373.pdf
	Non Tariff Barriers (NTB's) Between Pakistan & India, Report compiled by Research and Development Department, The Rawalpindi Chamber of Commerce and Industry, Nov. 2011. http://www.rcci.org.pk/wp-content/uploads/2012/12/twintbs.pdf 05/05/2018
	At Heart of Asia conference in Islamabad, Swaraj calls for land access to Afghanistan. http://www.business-standard.com/article/economy-policy/at-heart-of-asia-conference-in-islamabadswaraj-calls-for-land-access-to-afghanistan-115120901126_1.html . 26/03/2018
	Trade Imbalances with India. https://nrb.org.np/ecorev/pdf/vol7_art4.pdf 26/03/2018.
	Nepal: Power sharing issues with India. http://www.orfonline.org/research/nepal-power-sharing-issues-with-india/ 26/03/2018.
	The Sino-Indian Border Dispute. (1963). A CIA Report, Mayis 2007. https://www.cia.gov/library/readingroom/docs/polo-08.pdf 28/03/2018
	India-China Bilateral Trade Relations. Ministry of Foreign Affairs, India. http://www.mea.gov.in/Portal/ForeignRelation/China_October_2017.pdf 30/03/2018
	U.S. Department of State, "Background Briefing by Administration Officials on U.S.-South Asia Relations," March 25, 2005, _ www.state.gov/r/pa/prs/ps/2005/43853.htm .
	Committee on Foreign Relations, 'Nomination of Collin I. Powell, to Be Secretary of State', Hearing Before the Committee on Foreign Relations, United States Senate, SHRG 107-114, January 2001, s. 34. Available at https://www.gpo.gov/fdsys/pkg/CHRG-107shrg71536/pdf/CHRG-107shrg71536.pdf

ÖZGEÇMİŞ

Aralık 1984’de Islamabad’da doğan Sadia Khanum, lisans eğitimini Islamabad daki Uluslararası İslam Üniversitesi’nde Uluslararası İlişkiler üzerine almıştır. Aynı üniversitede Uluslararası İlişkiler dalında Hintli yüksek lisans yapmış ve Muslims in Globalized India, 1991-2007: An Analysis başlıklı yüksek lisans teziyle mezun olmuştur. Eylül 2007- Haziran 2013 tarihleri arasında Uluslararası İslam Üniversitesi’nde Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü’nde araştırma görevlisi olarak çalışmış. 2008-2011 yılları arasında UNDP ile çalışmış ve aynı zamanda Islamabad’taki bir devlet üniversitesinde öğretim tecrübesi almış. Doktorasına 2015 yılında başlattı ve çeşitli konferanslarda bildiri sundu. Sadia bir kitap ve iki mekale yayınladı